

Pla d'infància 2021-2030

Reptes i actuacions per millorar les
vides i els drets de la infància i
l'adolescència a Barcelona

Versió completa

Direcció:

Departament de Promoció de la Infància

Direcció de Serveis d'Infància, Joventut i Persones Grans

Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI

Ajuntament de Barcelona

Coordinació i redacció:

Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB)

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	4
1. OBJECTIUS	7
2. MARCS	7
3. PRINCIPIS	11
DIAGNOSI DE LA SITUACIÓ DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA A BARCELONA	13
1. CONTEXT DEMOGRÀFIC, SOCIAL I TERRITORIAL DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA	15
2. EDUCACIÓ: PETITA INFÀNCIA, PAS PER L'ESCOLA I TRANSICIONS A LA POSTOBLIGATÒRIA	25
3. TEMPS DELS INFANTS, ACTIVITATS FORA DE L'ESCOLA, ESPAI PÚBLIC I CIUTADANIA	41
4. SALUT FÍSICA, MENTAL I EMOCIONAL DELS INFANTS I ADOLESCENTS	54
5. POBRESA, EXCLUSIÓ I DESIGUALTATS EN LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA	67
6. RELACIONS INTERPERSONALS, SEGURETAT, VIOLÈNCIES I PROTECCIÓ DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA	85
I. ÍNDEX DE TAULES, MAPES I GRÀFICS	101
II. FONTS DE DADES I BIBLIOGRAFIA	105
DRETS, EIXOS, REPTES I ACTUACIONS	109
1. 7 DRETS, 3 EIXOS TRANSVERSALS, 23 REPTES I 70 ACTUACIONS	110
2. ACTUACIONS DEL PLA D'INFÀNCIA 2021-2030 (RESUM)	115
3. ACTUACIONS DEL PLA D'INFÀNCIA 2021-2030 (DESCRIPCIÓ)	123
3.1 Dret a les condicions econòmiques i materials adequades	123
3.2 Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	137
3.3 Dret a la salut integral i als serveis sanitaris	161
3.4 Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància	171
3.5 Dret a la protecció contra les discriminacions i les violències	187
3.6 Dret a la participació, l'escolta i a rebre una informació adequada	197
3.7 Dret a l'interès superior de l'infant	206
GOVERNANÇA, AVALUACIÓ I ACTUALITZACIÓ	212
PRESSUPOST GLOBAL ESTIMAT	215
ANNEX: PROCÉS PARTICIPATIU	217

Introducció

El “**Pla d’infància 2021-2030. Reptes i actuacions per millorar les vides i els drets de la infància i l’adolescència a Barcelona**” és el marc de planificació i transversalització de les principals polítiques que afecten la infància i l’adolescència (0-17 anys) a la ciutat de Barcelona amb visió 2030. Estableix els principis, la diagnosi, els eixos transversals i els reptes de ciutat en clau de drets de la infància, així com les actuacions municipals destacades d’iniciativa i gestió de l’Ajuntament, en col·laboració amb altres agents.

El pla **s’ha elaborat de manera participada** durant el primer semestre del 2021 a partir d’un ampli espai de governança compartida per tal d’aconseguir un salt de les polítiques municipals a les polítiques de ciutat, definint conjuntament amb altres agents de la ciutat els drets i reptes que guiaran les actuacions:

amb el **Grup motor** i la **Comissió transversal**

amb representació de les diferents àrees en

l’àmbit intern de l’Ajuntament; els **districtes**

de la ciutat, amb els referents tècnics de la

infància a escala de territori; el **Consell**

assessor, amb persones amb expertesa en

l’àmbit de la infància i l’adolescència; les

entitats d’infància, representades al Grup

d’igualtat d’oportunitats en la infància del

Consell Municipal de Benestar Social i les

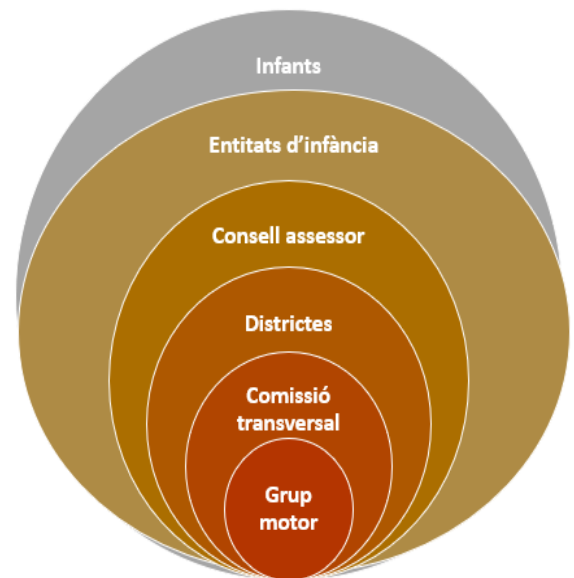
entitats de la Xarxa dels Drets dels Infants; i

amb **infants**, incorporant la seva veu a partir

de diferents processos de consulta realitzats: el programa “Parlen els nens i nenes”, l’Agenda dels infants, les aportacions al PAM-PAD, o l’Audiència Pública.

Es tracta d’un **pla viu que s’anirà actualitzant i avaluant periòdicament** amb indicadors de seguiment del reptes i les actuacions, tot comptant amb els espais de governança tot just apuntats.

En línia amb l’anterior “Focus Infància i Ciutadania” 2017-2020, el pla 2021-2030 no pretén compilar totes les accions i serveis per a l’atenció i promoció de la infància i l’adolescència a Barcelona, sinó que **pretén enfocar els principals reptes mitjançant aquelles mesures més rellevants que volen significar un salt qualitatiu** per a les vides dels nens i les nenes de Barcelona. No es tracta, doncs, d’un pla per recopilar tot el que es fa, sinó per enfocar el que

es vol canviar d'acord amb els reptes identificats, ja sigui perquè l'actuació es reforça, incorpora nous criteris o suposa una estratègia d'innovació social.

A més, el pla combina una **mirada universal al servei de totes les infàncies** amb una mirada específica en **tres eixos d'actuació en els quals el Govern municipal vol incidir de manera específica**:

- les situacions de més vulnerabilitat, pobresa o risc de patir exclusió social;
- les desigualtats derivades del gènere, discapacitat o l'origen geogràfic dels infants, i
- l'equilibri territorial, tenint en compte les especificitats de cada territori i, en especial, la dels més empobrits.

És per això que en les actuacions que s'han destacat i recollit en el **Pla d'infància es combinen les polítiques públiques adreçades a reforçar el protagonisme de tota la ciutadania menor de 18 anys** de la ciutat per avançar cap a la garantia dels seus drets reconeguts (a les condicions econòmiques i materials adequades, l'educació, el lleure, la participació, la cultura, el joc i el descans, la salut integral, la família i la protecció de la infància davant les situacions de risc social o qualsevol forma de violència) **amb actuacions específicament orientades a algun dels tres eixos esmentats**: les situacions de més vulnerabilitat, les desigualtats socials o l'equilibri territorial.

1. Objectius

La finalitat del Pla d'infància de Barcelona és enfocar els principals reptes en la infància i adolescència per millorar les seves vides, amb actuacions municipals concretes i coherents que permetin visibilitzar les infàncies com a part de la ciutadania amb drets en el present, com l'etapa vital més estratègica per a les trajectòries personals futures i com a bé col·lectiu que cal cuidar i invertir-hi per cohesionar la ciutat.

El pla aborda l'agenda d'infància i adolescència a la ciutat amb la voluntat de situar aquesta **etapa clau del cicle vital** entre les prioritats (invertir en infància és invertir en cohesió social futura), des de la seva **globalitat** (fixant-se tant en la petita infància com en la infància i l'adolescència) i reconeixent els **interessos propis i capacitats creixents** dels nens i nenes i dels nois i noies, a mesura que es fan grans.

Objectius específics

1. **Plantejar una agenda amb visió integral** i que aportí coherència al conjunt de polítiques orientades als grans reptes que cal abordar per tal que la infància i l'adolescència de la ciutat creixin i visquin millor, des d'un enfocament de drets i amb una mirada universal de totes les infàncies.
2. **Identificar de manera transversal actuacions municipals destacades**, i actualitzar-les periòdicament, ja sigui perquè incorporin nous criteris o perquè engeguen noves estratègies d'acció de futur, i amb atenció especial a prevenir i atendre les situacions de més vulnerabilitat i risc d'exclusió social, tenint en compte els contextos familiars, les desigualtats socials i els territoris més empobrits.
3. **Monitorar l'avenç o retrocés dels reptes** d'infància i adolescència prioritaris, de manera participada amb els principals espais de governança del pla, fent seguiment dels indicadors i avaluació dels objectius de les actuacions.

2. Marcs

2.1 Drets dels infants

El Pla d'infància té en compte i s'emmarca en la perspectiva i el sentit de les normatives de referència sobre els drets específicament reconeguts a la infància i l'adolescència, els quals són, en el dret internacional, [la Convenció sobre els drets de l'infant de 1989 \(CDI\)](#) i, en el dret català, la [Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència \(LDOIA\)](#). L'aprovació de la CDI el 1989 va suposar un canvi de paradigma en l'àmbit normatiu respecte a les persones menors d'edat que també recull la LDOIA: de ser concebuts com a objectes passius a protegir, patrimoni de les seves famílies i futurs ciutadans, a ser subjectes no només amb drets, sinó també amb capacitats creixents per exercir-los com a ciutadans del

present i membres valuosos en la vida social. Tal com recull el preàmbul de la LDOIA, “es tracta d’assumir que tenim una responsabilitat social envers el conjunt de la població infantil i adolescent, perquè aspirem a una societat millor, i que cal fer prevenció, fer actuacions proactives que donin oportunitats a l’infant i a l’adolescent, fins ara no pensades”.

També la [Carta de Ciutadania de Barcelona](#), de l’any 2011 esmenta de manera específica en el seu article 22 el dret de tots els infants i adolescents a tenir condicions d’existència que els permetin el seu desenvolupament integral i fa menció al seu dret a participar en l’elaboració del projecte de ciutat.

L’Administració local, juntament amb la resta d’administracions, és corresponsable de garantir l’exercici progressiu dels drets de tots els infants i adolescents. Per a una acció municipal alineada amb la perspectiva dels drets que els emparen, cal que les actuacions municipals incorporin els quatre principis fonamentals de la CDI:

- **Principi de la no-discriminació:** tots els infants tenen els mateixos drets, en tot cas, en tot moment i sense excepcions. No n’importa el color de pell, la religió, la procedència o les idees dels seus pares i/o mares (article 2).
- **Principi de l’interès superior de l’infant:** qualsevol decisió, llei o política que pugui afectar la infància ha de tenir en compte què és el millor per als nens i nenes. Quan els adults prenguin decisions, han de pensar en la manera com aquestes poden afectar els infants (article 3).
- **Principi del dret a la vida, la supervivència i el desenvolupament:** els infants i adolescents tenen dret a un nivell de vida adequat per al seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral, social i polític. Els seus pares i/o mares són els responsables que tinguin tot el que necessiten per viure d’una manera adequada, però si ells no els ho poden proporcionar, les autoritats els han d’ajudar (article 27).
- **Principi de la participació:** els menors d’edat tenen dret a ser escoltats i consultats sobre les situacions que els afectin i que les seves opinions es tinguin en compte. Les possibilitats de participació han d’anar augmentant amb l’edat perquè els infants i joves vagin assolint maduresa (article 12).

2.2 Compromisos internacionals

El pla també té en compte la recomanació de la Comissió Europea [“Invertir en infància, trencar el cicle de desigualtats” \(2013\)](#). Aquesta recomanació planteja un enfocament d’equitat basat en tres pilars: recursos adequats a les famílies (treball, ajudes i fiscalitat); serveis assequibles i de qualitat (educació, salut, habitatge i serveis socials), i participació social i comunitària (joc, lleure i ser escoltat). A més, posa especial èmfasi en les actuacions primerenques per corregir les desigualtats en els primers anys de vida com a estratègia més eficaç per afavorir la igualtat d’oportunitats, degut al seu efecte preventiu i alt retorn social.

També en l’àmbit internacional i d’especial rellevància com a compromís àmpliament compartit, malgrat no tenir caràcter jurídic vinculant, s’ha tingut en compte en l’elaboració del Pla d’infància l’[Agenda 2030 dels objectius de desenvolupament sostenible \(ODS\) de les](#)

Nacions Unides (2015). Els ODS han establert fites a assolir per part de tots els països del món amb la idea de fons que *el senyal més clar dels avenços d'un país en l'assoliment dels ODS radicarà especialment en la satisfacció de les necessitats de la infància*. En concret, dels disset ODS, s'han tingut en compte els deu més vinculats a infància i adolescència i més pertinents en contextos de països rics de l'OCDE: ODS 1. Fi de la pobresa, ODS 2. Fam zero, ODS 3. Salut i benestar, ODS 4. Educació de qualitat, ODS 5. Igualtat de gènere, ODS 7. Energia assequible i no contaminant, ODS 9. Indústria, innovació i infraestructura, ODS 10. Reducció de les desigualtats, ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles, ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides

D'altra banda, en el context europeu, el pla té en consideració el **Pilar europeu de drets socials (2017)** que fa referència a l'assistència i suport a la infància (principi 11) tot afirmant que els infants tenen dret a gaudir d'una educació i assistència infantil assequibles i de bona qualitat, i promovent el dret a la protecció contra la pobresa. El principi d'aquest pilar s'ha concretat el 2021 en la primera **Estratègia de la Unió Europea sobre els drets de la infància** i una proposta de Recomanació del Consell per la qual s'estableix una Garantia Infantil Europea, ambdues sorgides de la consulta prèvia a prop de deu mil nens i nenes així com a les principals organitzacions d'infància.

L'Estratègia s'estructura en sis àmbits: els infants com a agents de canvi en la vida democràtica; el dret dels infants a aprofitar tot el seu potencial independentment del seu origen social; el dret dels infants a no patir violència (el 2021 el Govern espanyol ha aprovat la Llei orgànica de protecció integral a la infància i l'adolescència davant de la violència); el dret dels infants a una justícia adaptada als menors d'edat; el dret dels infants a navegar amb seguretat per l'entorn digital i aprofitar les seves oportunitats (el 2021 el Comitè sobre els Drets de l'Infant ha publicat l'Observació General 25 que recull els drets de la infància en l'univers digital); i la defensa dels drets dels infants a tot el món. La **Garantia Infantil Europea** té per objectiu trencar el cicle de les desigualtats i fomentar la igualtat d'oportunitats, garantint l'accés a una sèrie de serveis clau als menors de 18 anys en risc de pobresa o exclusió social, com ara l'educació i cura de la primera infància, l'educació i activitats escolars, una nutrició sana, assistència sanitària i un habitatge adequat.

2.3 Les veus dels infants

L'elaboració del Pla d'infància de Barcelona s'ha fet tenint en compte, com no podia ser d'una altra manera, les veus dels infants. En primer lloc, s'han tingut en compte les 11 demandes i 115 propostes de l'**Agenda dels infants (2018)** que sorgeix d'un ampli procés d'escolta a partir de la primera enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona que van respondre 4.000 infants de la ciutat i, posteriorment, els tallers participatius amb 2.000 infants, tot plegat emmarcat en el programa de recerca i participació **"Parlen els nens i nenes"** (el curs 2021-2022 arrenca la segona edició).

En segon lloc, s'han tingut en compte les aportacions de 657 infants de la ciutat d'entre 10 i 11 anys al procés de participació per a l'elaboració del **(PAM 2020-2023) Programa d'actuació municipal**.

En tercer lloc, els tallers participatius amb infants orientats a recollir les seves propostes a partir del **"Focus Infància i Ciutadania" 2017-2020** (anterior Pla d'infància).

I, en quart lloc, les darreres **audiències públiques** a les noies i els nois de la ciutat (actualment aquest programa municipal s'anomena Procés Participatiu de la Ciutadania Adolescent).

La veu dels infants s'anirà incorporant al Pla d'infància 2021-2030 d'acord amb la nova edició del programa "Parlen els nens i nenes" (2021-2025), en el marc del qual es farà una actualització de l'Agenda dels infants i a partir d'altres canals d'escolta dels infants.

2.4 Compromisos de ciutat

A escala de ciutat, s'han tingut en compte cinc compromisos programàtics. En primer lloc, l'**Agenda 2030 de Barcelona**, que identifica fites i indicadors clau en relació amb els objectius de desenvolupament sostenible de les Nacions Unides a la ciutat de Barcelona, amb fites concretes en relació amb la infància i adolescència.

En segon lloc, el **PAM+ 2020-2023**, que és el Programa d'actuació municipal de l'actual mandat i comprèn els objectius i les polítiques que es preveu portar a terme en les diferents activitats i serveis realitzats per l'Ajuntament de Barcelona. Concretament, parla d'elaborar el nou Pla d'infància, impulsant el compromís de Barcelona com a Ciutat Amiga de la Infància.

En tercer lloc, el **Pacte per Barcelona de 2020** que és el resultat d'un procés de treball col·lectiu, entre molts sectors de la ciutat, i que concentra aquelles prioritats que s'han acordat abordar de manera immediata a Barcelona arran de la crisi provocada per la covid-19. El Pacte parla de reforçar el suport a la infància, prioritzant les famílies en situació de vulnerabilitat.

En quart lloc, les propostes treballades en el marc del **Consell Municipal de Benestar Social**, que ha elaborat un document el 2020 sobre les polítiques socials municipals davant l'impacte de la covid-19, amb aportacions del Grup de treball d'igualtat d'oportunitats en la infància.

I, en cinquè lloc, l'Ajuntament, com a **Ciutat Amiga de la Infància**, ha rebut un informe tècnic d'avaluació en el període 2018-2022 per part d'UNICEF sobre els punts forts i de millora en relació amb el compliment dels drets dels infants. Per seguir avançant cal una planificació millorada amb indicadors d'impacte i procés de les fites del pla, més fortes capacitats de lideratge, espais de coordinació més àgils i estructures estables de participació infantil.

2.5 Altres estratègies i plans municipals

Finalment, el pla també té en compte les diferents estratègies i plans municipals que impacten en la infància i l'adolescència:

- Pla per a l'educació i criança de la petita infància 2021-2024
- Pla d'adolescència i joventut 2017-2021
- Pla del joc a l'espai públic amb horitzó 2030
- Estratègia d'inclusió i de reducció de les desigualtats socials a Barcelona 2017-2030
- Pla de barris de Barcelona 2021-2024

- Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030
- Pla de salut mental de Barcelona 2016-2022
- Mesura de govern per una democratització de la cura 2017-2020
- Mesura de govern cap a una política pública de cultura i educació de 2019
- Barcelona, capital mundial de l'alimentació sostenible 2021
- Mesura de govern d'innovació social 2021-2023
- Pla Barcelona Interculturalitat 2021-2030
- Pla per la justícia de gènere 2016-2020
- Pacte del temps de Barcelona
- Mesura de govern BcnFemTech per l'equitat de gènere al sector TIC 2021-2023
- Aliança País Pobresa Infantil Zero
- Pla pel dret a l'habitatge de Barcelona 2016-2025
- Impulsem la participació dels infants en els serveis i projectes municipals
- Programa per a la prevenció de les violències sexuals en la infància i l'adolescència
- Pla de xoc contra la segregació, per la igualtat d'oportunitats i l'èxit educatiu.

3. Principis

A partir del conjunt de marcs normatius, d'escoltar les veus dels infants i dels compromisos i mesures de govern esmentats, a l'hora de guiar la formulació del pla se'n deriven una sèrie de principis i enfocaments:

1. **Drets humans i mirada universal.** L'enfocament de drets comporta que l'Ajuntament, com a administració, té obligacions a l'hora de generar les condicions que afavoreixin l'exercici progressiu dels drets de tots els infants i adolescents, incorporant una mirada universal, i la consideració del principi jurídic de l'interès superior de l'infant de manera primordial en la presa de decisions públiques.
2. **Equitat i igualtat d'oportunitats.** La creixent desigualtat social es dona també, i de manera especial, entre les famílies amb infants. Les conseqüències de la pobresa i la privació econòmica en els infants i els adolescents constitueixen un risc social de primera magnitud per a la cohesió social futura. Això mereix un clar enfocament d'equitat que prioritzi l'atenció als qui es troben en situacions de més vulnerabilitat per tal de prevenir situacions de risc social, d'ampliar les oportunitats per assolir el

màxim desenvolupament i reduir les desigualtats presents i futures. Així mateix, cal tenir especialment en compte les desigualtats de gènere, per raó d'origen geogràfic o en cas de tenir alguna discapacitat, i la mirada territorial, que fa evident que Barcelona és una ciutat heterogènia amb importants desigualtats en els contextos residencials on creixen els infants.

3. **Infant al centre i transversalitat.** El fet de voler situar la infància i l'adolescència al davant i al centre de les polítiques locals i amb una visió integral implica vetllar perquè les seves necessitats específiques es tinguin en compte de manera transversal, superant les dificultats de la fragmentació administrativa.
4. **Xarxes i codisseny.** L'imprescindible treball en xarxa als territoris que articulen serveis entre si, i també amb entitats socials i recursos de la comunitat que atenen i acompanyen els infants i adolescents i les seves famílies als barris, requereixen un impuls i reconeixement per enfortir el model de xarxes territorials d'infància i el treball col·laboratiu i de codisseny de polítiques. A més, cal incorporar processos de cocreació amb infants sempre que sigui possible.
5. **Participació ciutadana.** La concepció dels infants i adolescents com a subjectes actius, titulars de drets independents, amb perspectives pròpies i amb capacitats creixents suposa que tenen un paper per desenvolupar, com a col·lectiu, a l'hora de contribuir a la ciutat i gaudir-ne activament. I cal que promoguem aquest paper des de la seva participació ciutadana i escolta dels seus interessos.

Diagnosi de la situació de la infància i l'adolescència a Barcelona

Quina és la realitat de la infància i l'adolescència en el moment d'iniciar el nou Pla d'infància 2021-2030?

Partir d'una **bona diagnosi de la realitat** que es vol transformar és un **requisit indispensable** per formular qualsevol pla que s'orienti a la millora i la transformació de la realitat. Afortunadament aquest no és el primer pla d'infància que s'impulsa a la ciutat de Barcelona, sinó que és l'hereu de múltiples esforços anteriors, que alimenten i enforteixen l'actual pla.

El "[Focus Infància i Ciutadania 2017-2020](#)" va seleccionar entre les seves 27 actuacions destacades l'impuls de l'**Observatori 0-17 Barcelona**, un programa municipal que tot just s'iniciava el mateix any 2017 i que es proposava millorar el coneixement de la infància i l'adolescència i articular aquest coneixement per enfortir polítiques locals a fi de millorar-ne les condicions de vida, l'equitat i les oportunitats.

Tres anys d'[Observatori 0-17 Barcelona](#) han donat els seus fruits, i gràcies a aquella incipient aposta i el seu sosteniment any rere any, avui disposem d'un **sistema integral amb prop de 150 indicadors** provinents de 28 fonts d'enquestes i registres administratius informats per 19 serveis municipals i institucions públiques que, generosament, s'han alineat amb aquesta important tasca de recollida i seguiment de dades.

L'Observatori 0-17 publica, amb caràcter anual, l'informe [Dades clau d'infància i adolescència a Barcelona](#), que presenta i analitza les dades del Sistema Integral d'Indicadors de la Infància i l'Adolescència de Barcelona (SIIAB), a partir de 6 dimensions i 26 subdimensions que garanteixen la **mirada integral en tota l'amplitud de les vides dels infants**. D'aquí que la diagnosi del pla s'estructuri en aquestes sis dimensions i en una selecció dels principals indicadors del context sociodemogràfic on viuen i creixen els infants, de l'educació, la salut, el temps fora escola-espai públic i ciutadania, la pobresa-exclusió i desigualtats, i les relacions-seguretat-violències i sistema de protecció.

L'apunt covid-19

Es tanca cada una de les dimensions amb un apunt sobre l'impacte específic de la covid-19. La diagnosi de la realitat de l'any 2020 no es pot entendre sense tenir en compte l'enorme impacte que la covid-19 i la crisi social que l'acompanya està tenint i tindrà en les vides de molts infants. I és que cal tenir molt present un element que fàcilment s'escapa: el sistema d'indicadors proveeix les dades de l'any tancat (dades, per tant, del 2019) i, per tant, l'informe del 2020 només ens podia mostrar el punt de partida sobre el qual durant els propers anys podrem calibrar els impactes de la nova crisi social, però encara no els impactes del 2020. Conscients d'aquesta limitació inicial, l'abril de 2020 des de l'Institut Infància i Adolescència es va iniciar el [seguiment de les "recerques socials d'urgència" \(RSU\)](#), consistent a localitzar i seguir aquelles iniciatives de recerca impulsades amb caràcter d'urgència per grups de recerca universitaris i equips de diferents institucions amb l'objectiu de capturar els impactes concrets de la pandèmia en les vides dels infants. D'aquest seguiment durant tot un any, que ha abraçat fins a 32 recerques socials, s'ha pogut elaborar l'apunt covid-19, amb el qual es tanca cada una de les dimensions analitzades. El capítol "Els efectes del confinament i la pandèmia en la infància i adolescència de Barcelona" de l'*Anuari Metropolità de Barcelona 2020* presenta i explica amb més profunditat els impactes identificats en diferents dimensions a partir del seguiment de les RSU i l'actualització del sistema d'indicadors de l'Observatori 0-17 BCN (Pineda *et al.* a IERMB, 2021).

1. Context demogràfic, social i territorial de la infància i l'adolescència

CONTINGUTS

1.1 Població infantil i adolescent: nombre i distribució

1.2 Característiques: sexe, grups d'edat, origen i discapacitat

1.3 Pes relatiu de la població infantil i adolescent i població adulta que hi conviu

1.4 Tipologia de llars amb infants i nombre d'infants i adolescents a les llars

1.5 Evolució i tendències de futur

L'apunt covid-19: tres factors que farien envellir més una ciutat ja envellida

1.1 Població infantil i adolescent: nombre i distribució

L'any 2020, a la ciutat de Barcelona hi viuen 246.453 infants i adolescents d'entre 0 i 17 anys (representen el 14,8% del total de la població), tot i que es distribueixen desigualment pels diferents districtes i barris de la ciutat. Es poden agrupar els districtes en tres grans grups segons el volum de població 0-17 respecte al total de ciutat: 1) Sant Martí i l'Eixample (entre el 13%-15% dels infants i adolescents, cadascun); 2) Sarrià - Sant Gervasi, Nou Barris, Horta-Guinardó, Sants-Montjuïc i Sant Andreu (entre el 9%-12%, cadascun); i 3) Gràcia, Ciutat Vella i les Corts (al voltant del 7% o menys, cadascun).

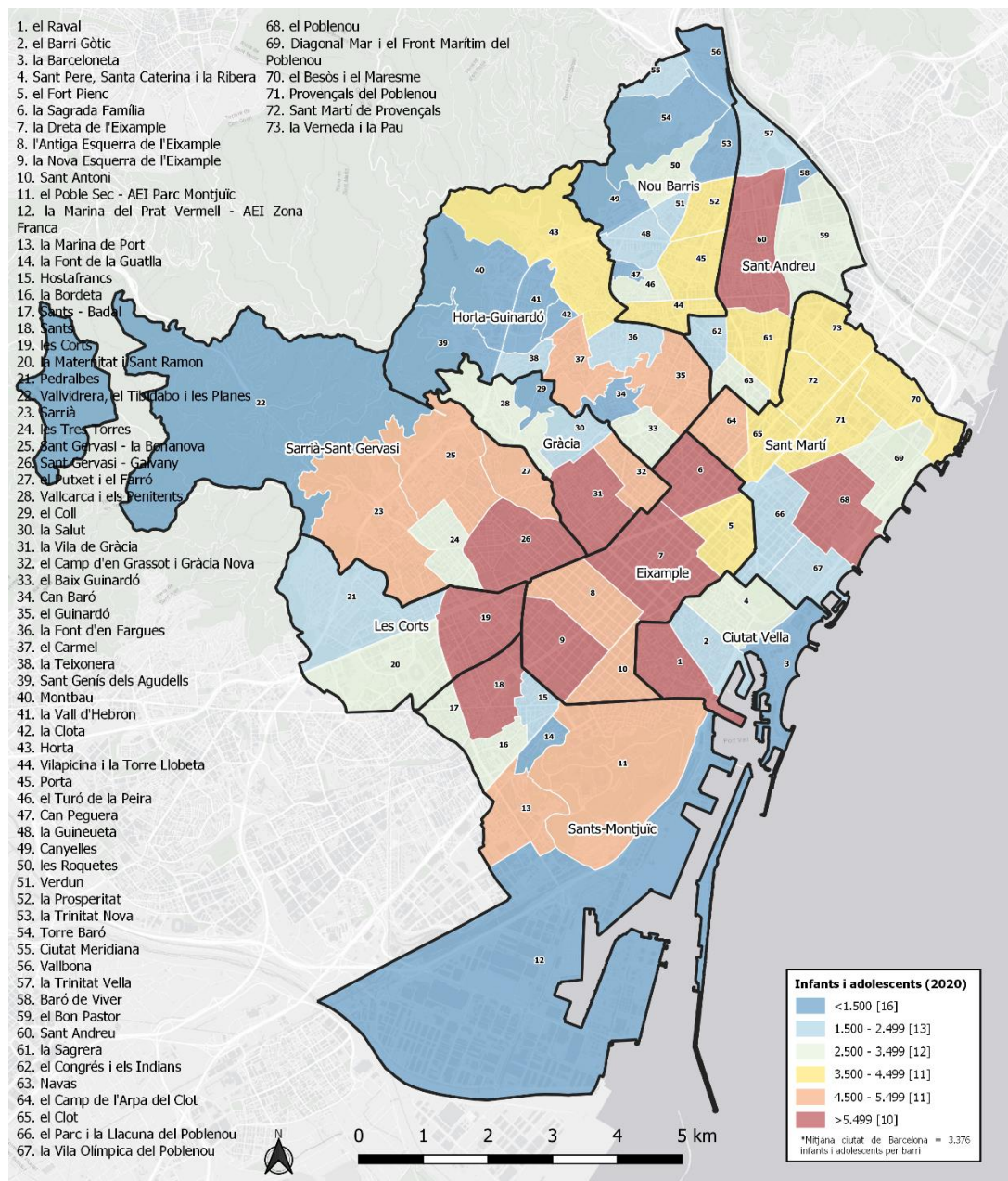
Taula 1. Infants i adolescents (0-17) (N i %). Barcelona i districtes, tendència 2000-2020

Districtes	2000		2005		2010		2015		2020	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
BARCELONA	214.259	100,0%	225.348	100,0%	233.551	100,0%	240.755	100,0%	246.453	100,0%
Sant Martí	31.056	14,5%	32.864	14,6%	35.181	15,1%	37.323	15,5%	37.941	15,4%
Eixample	33.204	15,5%	34.597	15,4%	34.325	14,7%	34.585	14,4%	34.048	13,8%
Sarrià-Sant Gervasi	21.773	10,2%	25.524	11,3%	26.611	11,4%	27.996	11,6%	28.576	11,6%
Nou Barris	22.601	10,5%	23.152	10,3%	25.008	10,7%	25.749	10,7%	27.550	11,2%
Horta-Guinardó	23.065	10,8%	23.421	10,4%	24.413	10,5%	24.587	10,2%	25.688	10,4%
Sants-Montjuïc	24.590	11,5%	24.741	11,0%	25.351	10,9%	25.345	10,5%	25.685	10,4%
Sant Andreu	19.922	9,3%	20.559	9,1%	22.035	9,4%	23.465	9,7%	24.044	9,8%
Gràcia	15.098	7,0%	15.755	7,0%	16.183	6,9%	16.847	7,0%	17.434	7,1%
Ciutat Vella	10.155	4,7%	12.747	5,7%	12.815	5,5%	12.757	5,3%	13.043	5,3%
Les Corts	12.795	6,0%	11.988	5,3%	11.629	5,0%	12.101	5,0%	12.444	5,0%

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir del padró municipal d'habitants del 2020 (lectura l'1 de gener de 2020). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona. Nota: La lectura és el 30 de juny fins a l'any 2015 i és l'1 de gener a partir de l'any 2016.

Respecte a la distribució dels infants i adolescents als diferents barris de la ciutat, els barris amb menys infants i adolescents de la ciutat són la Clota (134), la Marina del Prat Vermell (181) i Vallbona (302). Els que en tenen més són el Raval (7.300), Sant Gervasi - Galvany (8.477) i Sant Andreu (9.247). Els tres barris que concentren menys infants i adolescents (la Clota, la Marina del Prat Vermell i Vallbona) agrupen tan sols un 0,25% de la població menor d'edat de Barcelona, mentre que els tres que concentren més infants i adolescents (el Raval, Sant Gervasi - Galvany i Sant Andreu) agrupen fins a un 10,2% de la població infantil i adolescent de la ciutat (OMD, 2020).

Mapa 1. Infants i adolescents. Barcelona i barris, 2020

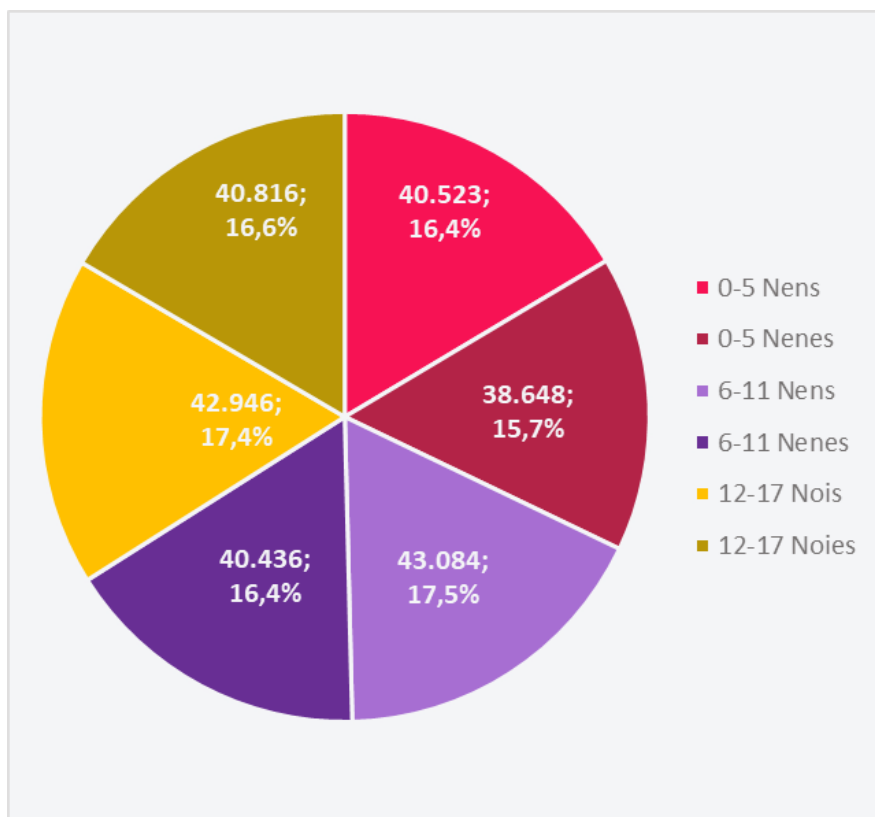

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir del padró municipal d'habitants del 2020 (lectura l'1 de gener de 2020). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

1.2 Característiques: sexe, grups d'edat, origen i discapacitat

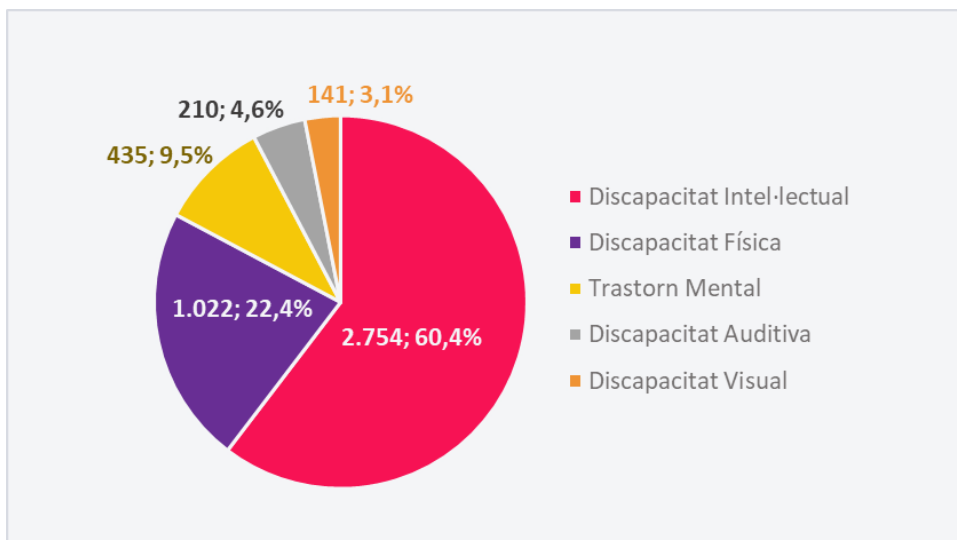
L'any 2020, seguint el patró habitual, el 51,3% són nens-nois i el 48,7%, nenes-noies. En proporcions gairebé iguals, 1 de cada 3 té 0-5 anys, 1 de cada 3 té 6-11 anys i 1 de cada 3 té 12-17 anys. Gairebé 2 de cada 10 infants i adolescents tenen nacionalitat estrangera a la ciutat (18,8%; 46.286). A més, l'1,9% (4.562) dels infants i adolescents d'entre 0 i 17 anys té alguna discapacitat legalment reconeguda.

Gràfic 1. Petits infants (0-5), infants (6-11) i adolescents (12-17), per sexe (N i %). Barcelona, 2020

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir del padró municipal d'habitants del 2020 (lectura l'1 de gener de 2020). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

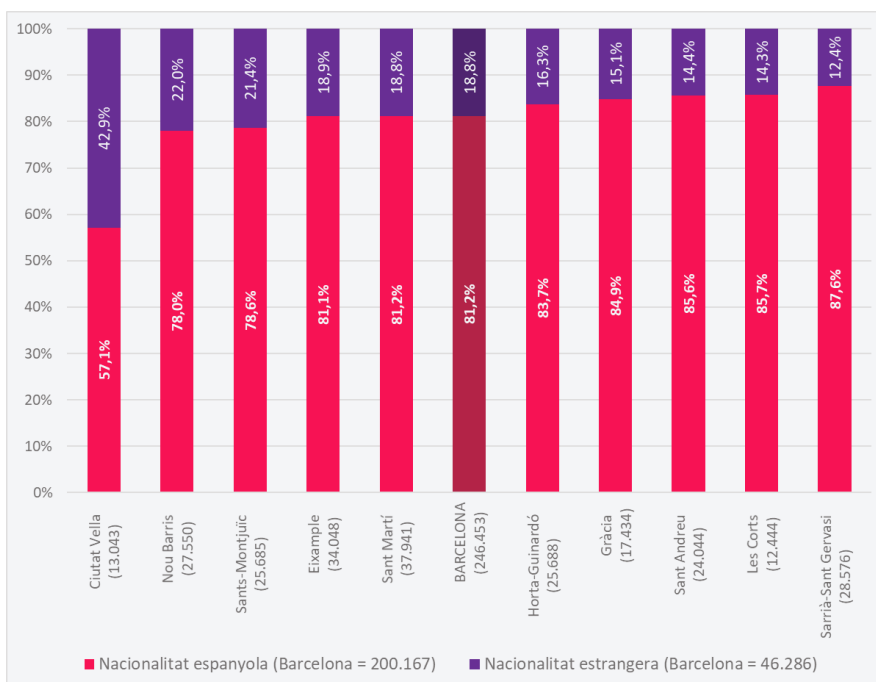
Gràfic 2. Infants i adolescents (0-17) amb alguna discapacitat desconeguda, per tipus de discapacitat (N i %). Barcelona, 2018

Font: Elaboració pròpia dels registres del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Generalitat de Catalunya.

La distribució segons característiques, segons sexe i grup d'edat és molt similar entre els districtes, a excepció de la nacionalitat. A Ciutat Vella, 4 de cada 10 infants són de nacionalitat estrangera, mentre que a Sant Andreu, les Corts i Sarrià - Sant Gervasi, només 1 de cada 10.

Gràfic 3. Infants i adolescents (0-17) amb nacionalitat estrangera (%). Barcelona i districtes, 2020

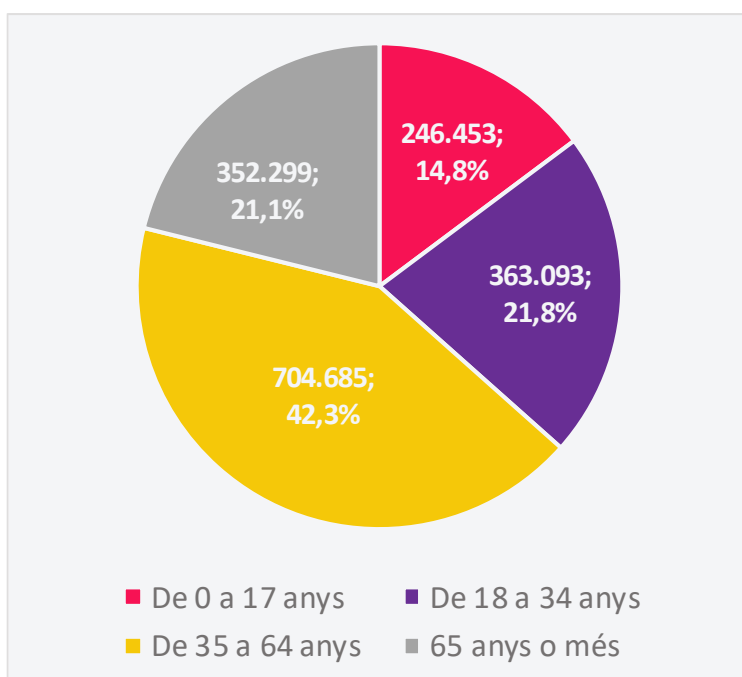

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir del padró municipal d'habitants del 2020 (lectura l'1 de gener de 2020). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

1.3 Pes relatiu de la població infantil i adolescent i població adulta que hi conviu

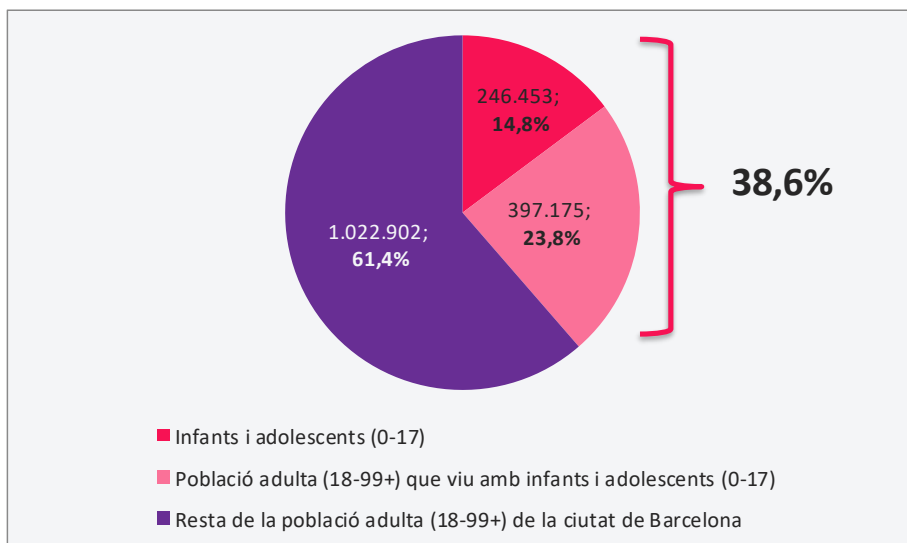
Els 246.453 infants i adolescents d'entre 0 i 17 anys de la ciutat representen el 14,8% de la població global. El 85,2% restant és població adulta: jove-adulta, el 21,8%; adulta, el 42,3%, i adulta-gran, el 21,1%. Si ampliem el focus i pensem en la població adulta que conviu (23,8%) amb els infants i adolescents de la ciutat (14,8%), 4 de cada 10 ciutadans (el 38,6%) és la població que viu la realitat de la infància i l'adolescència en la seva quotidianitat.

Gràfic 4. Pes relatiu de la població segons grups d'edat (N i %). Barcelona, 2020

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir del padró municipal d'habitants del 2020 (lectura l'1 de gener de 2020). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

Gràfic 5. Infants i adolescents (0-17), població adulta que conviu amb els infants i adolescents, i població adulta que no hi conviu (N i %). Barcelona, 2020

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir del padró municipal d'habitants del 2020 (lectura l'1 de gener de 2020). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

1.4 Tipologia de llars amb infants i nombre d'infants i adolescents a les llars

En clau de llars, a Barcelona, en 1 de cada 4 llars hi viuen infants i adolescents: 154.011 dels 664.476 domicilis de la ciutat de Barcelona, un 23,2% del total de les llars. Pel que fa a la tipologia de llars amb infants, en el 12,9% hi viu una única persona adulta (possiblement¹ llars monoparentals); en el 55,5%, dues (possiblement llars biparentals), i el 31,5% restant correspon a altres tipus de llars.

¹ Diem "possiblement" perquè no es poden establir vincles familiars fermes entre els residents d'un mateix domicili. D'acord amb la [nota metodològica del web d'Estadística i Difusió de Dades](#) de l'Ajuntament de Barcelona, les dades del padró "no ens permeten establir vincles de parentiu entre els convivents d'una llar, per la qual cosa no podem extrapolar les dades a determinats tipus d'estructures familiars tot i que la majoria s'hi corresponen. Es tracta doncs de conèixer algunes característiques del conjunt de domicilis, considerant el grup de persones que resideix a la mateixa adreça."

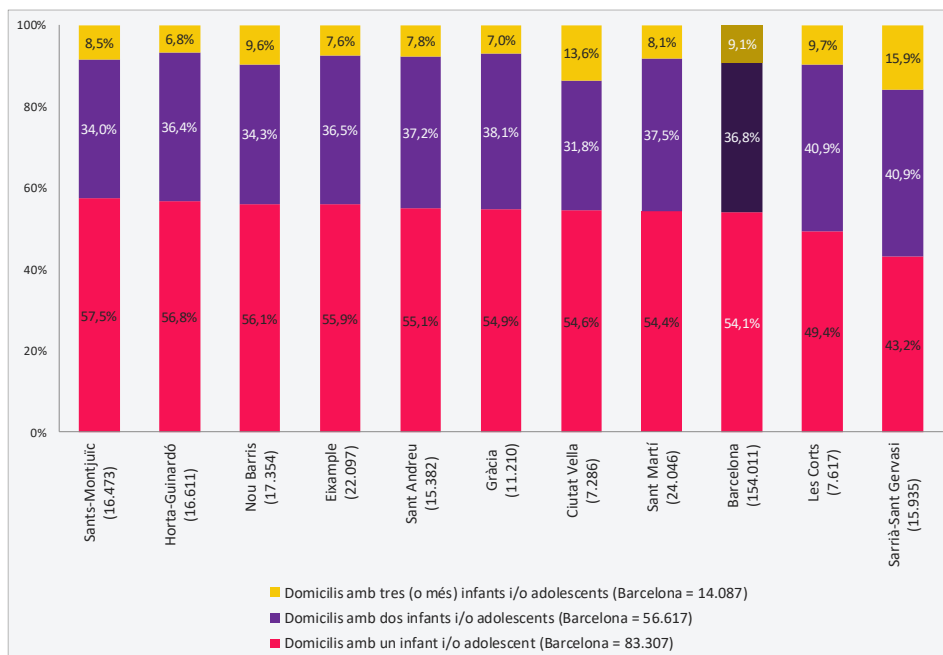
Taula 2. Domicilis amb infants i adolescents (0-17) segons tipologia dels domicilis. Barcelona i districtes, 2020

Districte	Domicilis amb un adult		Domicilis amb dos adults		Altres		TOTAL
	N	%	N	%	N	%	N
BARCELONA	19.932	12,9%	85.548	55,5%	48.531	31,5%	154.011
Ciutat Vella	925	12,7%	3.191	43,8%	3.170	43,5%	7.286
Eixample	2.903	13,1%	12.403	56,1%	6.791	30,7%	22.097
Sants-Montjuïc	2.054	12,5%	8.509	51,7%	5.910	35,9%	16.473
Les Corts	1.000	13,1%	4.417	58,0%	2.200	28,9%	7.617
Sarrià-Sant Gervasi	2.260	14,2%	8.872	55,7%	4.803	30,1%	15.935
Gràcia	1.661	14,8%	6.833	61,0%	2.716	24,2%	11.210
Horta-Guinardó	2.196	13,2%	9.487	57,1%	4.928	29,7%	16.611
Nou Barris	2.171	12,5%	8.921	51,4%	6.262	36,1%	17.354
Sant Andreu	1.809	11,8%	8.967	58,3%	4.606	29,9%	15.382
Sant Martí	2.953	12,3%	13.948	58,0%	7.145	29,7%	24.046

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir del padró municipal d'habitants del 2020 (lectura l'1 de gener de 2020). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

Si ens fixem en el nombre d'infants o adolescents a les llars, el 54,1% són llars amb un únic infant o adolescent (possiblement famílies amb un fill/a únic), el 36,8% són llars amb dos infants, i el 9,1% són llars amb tres o més infants (possiblement famílies nombroses). Per districtes i en nombres relatius, Sarrià- Sant Gervasi és el districte on més domicilis hi ha amb tres o més infants i adolescents a la llar, un 15,9%; les Corts i Sarrià - Sant Gervasi són els dos districtes on més domicilis hi ha amb dos infants i adolescents, amb un 40,9% dels seus domicilis; i Sants-Montjuïc el que té més domicilis amb un únic infant o adolescent, amb un 57,5%.

Gràfic 6. Llars amb infants i adolescents (0-17) segons nombre (1, 2, 3 o més) (%). Barcelona i districtes. Barcelona, 2020

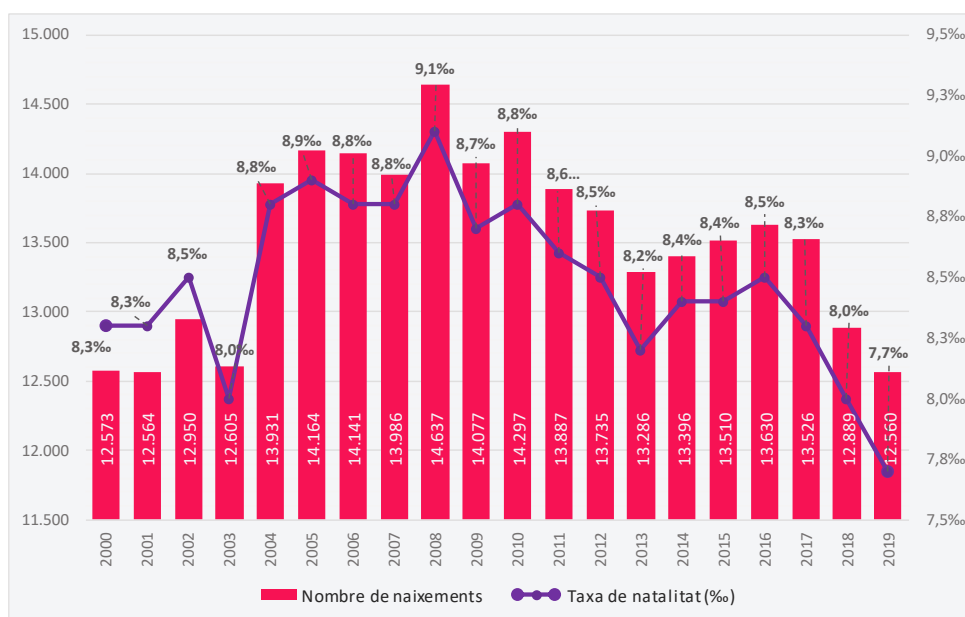

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir del padró municipal d'habitants del 2020 (lectura l'1 de gener de 2020). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

1.5 Evolució i tendències de futur

El nombre de naixements decreix un 14,2% des de l'any 2008 —baixant la taxa de natalitat 1,4 punts per mil— i se segueix la mateixa tendència que a Catalunya i Espanya. L'any 2019 van néixer 12.560 nadons a la ciutat de Barcelona, 2.077 menys que el 2008. Aquesta tendència accentua l'envelliment de la població a la ciutat.

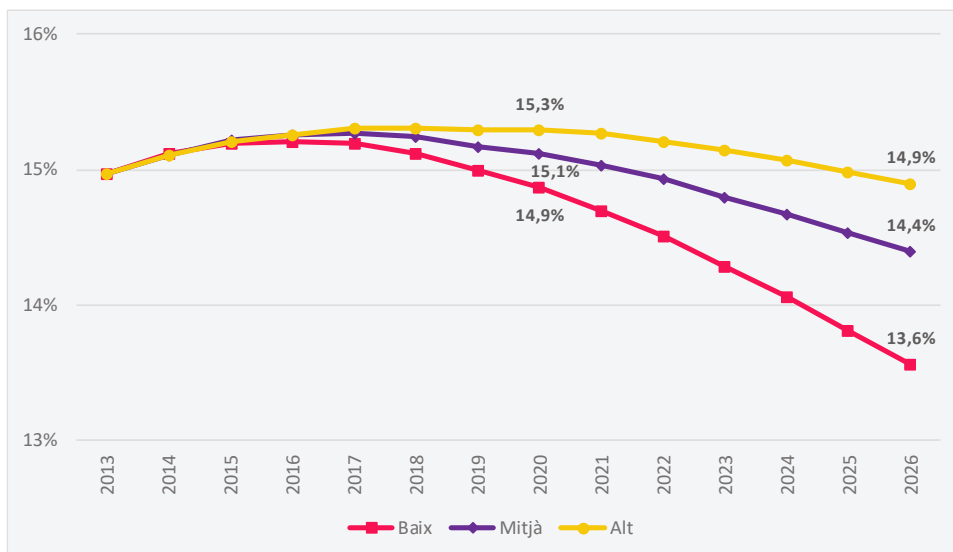
Gràfic 7. Evolució de la taxa de natalitat i del nombre de naixements. Barcelona, tendència 2000-2019

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir dels moviments d'alta i baixa al padró municipal d'habitants. Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

Així, tot i que la població 0-17 ha crescut un 5,5% en els darrers 10 anys (sobretot gràcies al moviment migratori), les projeccions 2013-2026 preveien un petit decreixement de la població infantil i adolescent fins a arribar a un 14,4% l'any 2026 (en l'escenari de projecció intermedi), però que podria ser del 13,6% tenint en compte el context de crisi provocada per la covid-19 (escenari de projecció més baix).

Gràfic 8. Infants i adolescents projectats segons tipus d'escenaris de creixement. Barcelona (base 2013 població oficial), 2013-2026

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de dades del Departament d'Estadística (Ajuntament de Barcelona) i d'Idescat. Projeccions de població 2013-2051.

L'apunt covid-19: tres factors que farien envellir més una ciutat ja envellida: baixa natalitat, disminució de la immigració i augment de l'emigració de la població en edat fèrtil

Barcelona té una estructura poblacional envellida, que correspon a la d'una societat desenvolupada del primer món. Tal com hem mostrat, l'1 de gener del 2020 a Barcelona hi vivien 246.453 infants i adolescents d'entre 0 i 17 anys que representen el 14,8% de la població global de la ciutat, per tant, la infància i adolescència són el segment amb menys pes sobre el conjunt de la ciutat. D'altra banda, així com passa als països rics, s'albira un envelliment encara més gran de la població de Barcelona a causa de la baixa taxa de natalitat (7,7‰) i de l'alta esperança de vida de 83,9 anys. De fet, ha estat, en gran mesura, el moviment migratori i no pas el creixement natural de població (és a dir, la diferència entre el nombre de naixements i defuncions) el que ha permès mantenir la proporció de població infantil i adolescent lleugerament estable al voltant del 15% des de principis del segle XXI.

Cal destacar que la pandèmia per la covid-19 i la crisi econòmica que l'acompanya tindrà, previsiblement, un impacte en l'estructura de la població que, ja de per si, està en constant envelliment. Tal com ha passat en crisis anteriors, s'albira un possible escenari on podrien confluir tres factors: 1) més baixa fecunditat i natalitat que l'actual; 2) baixada de la immigració i 3) increment de l'emigració de població en edat fèrtil a la cerca de millors horitzons (de mercat de treball, un entorn més rural o a la cerca d'un habitatge més

assequible), els quals causarien una baixada encara més pronunciada del nombre de naixements, i la consegüent baixada del volum global de població infantil i adolescent a la ciutat.

Segons dades de l'Oficina Municipal de Dades, en temps de covid-19 la ciutat hauria trencat la tendència poblacional ascendent dels últims cinc anys i estaria perdent població: 13.094 persones entre l'1 de gener i l'1 d'octubre de l'any 2020. La immigració a la ciutat ha caigut un 43,7% i l'emigració ha augmentat un 8% (28.152 persones). A més, cal tenir en compte que el perfil de les persones que emigren de la ciutat és diferent al d'anys anteriors: s'incrementa significativament l'emigració cap a municipis amb poca població (de menys de 5.000 habitants i de fora de l'àrea metropolitana de Barcelona) i de famílies amb un nivell de renda entre mitjà-alt i alt. D'acord amb l'enquesta "Habitant en confinament" desenvolupada per l'Observatori Metropolità de l'Habitatge (tot i que són dades per al conjunt de l'AMB), el maig de 2020 el 16,9% de les llars estava buscant activament habitatge o tenia intenció de fer-ho en acabar el confinament. D'aquestes llars, el moviment migratori cap a altres municipis representa l'opció desitjada per 3 de cada 10 llars (29,9%), mentre que 7 de cada 10 voldrien canviar d'habitatge en el mateix barri o municipi. Entre els motius destaquen, principalment, que el nou habitatge s'ajusti més a les necessitats familiars, que sigui més gran i que s'adapti millor a les necessitats sorgides pel confinament.

Per tot plegat, malgrat que les projeccions demogràfiques fetes en l'escenari anterior a la crisi de la covid-19 preveïen, en l'escenari mitjà, un petit decreixement de la població infantil i adolescent fins a arribar a un 14,4% l'any 2026 (gràfic 8 d'aquest capítol), cal analitzar aquestes projeccions amb cautela i considerar l'escenari més baix d'aquesta projecció, que situa la taxa en un 13,6% ja que, en el nou context de crisi, podria acabar sent l'escenari més probable.

2. Educació: petita infància, pas per l'escola i transicions a la postobligatòria

CONTINGUTS

2.1. L'educació de la petita infància

2.2. L'escolarització universal i obligatòria: de P3 a l'ESO. Escolarització, titularitat i mobilitat per raó d'estudis

2.3. Trajectòria educativa, satisfacció amb el pas per l'escola, competències bàsiques i graduació final

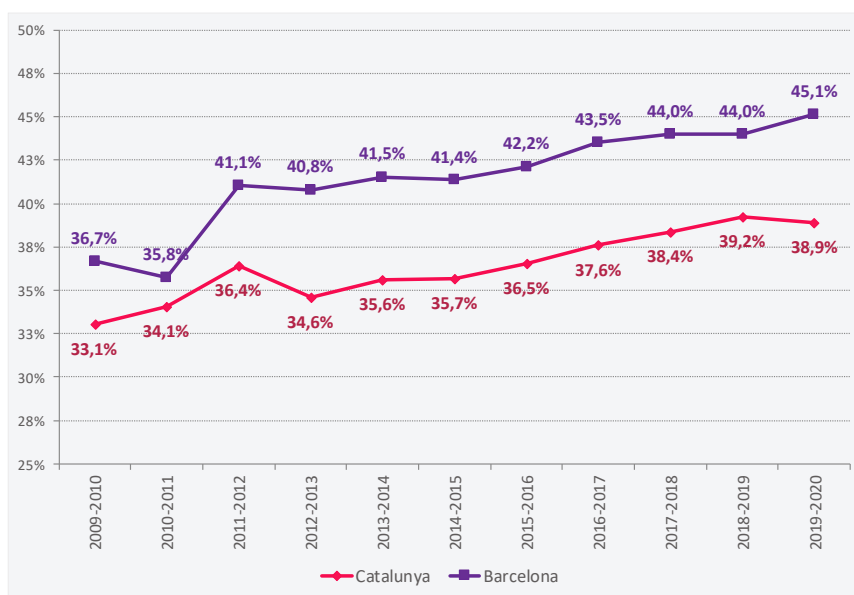
2.4. Després de l'ESO: continuar estudiant o abandonar prematurament els estudis

L'apunt covid-19: l'emergència de bretxes educatives entre els infants

2.1 L'educació de la petita infància

Dels 39.702 infants d'entre 0 i 2 anys que viuen a Barcelona (l'any 2019), 4 de cada 10 estan escolaritzats (45,1%). L'escolarització de la petita infància s'ha incrementat des del 36,7% del curs 2009-2010 fins al 45,1% del curs 2019-2020. La tendència dels darrers 10 anys ha estat a l'alça (8,4 punts percentuals més) i se situa 6 punts percentuals per sobre de la taxa catalana (38,9%).

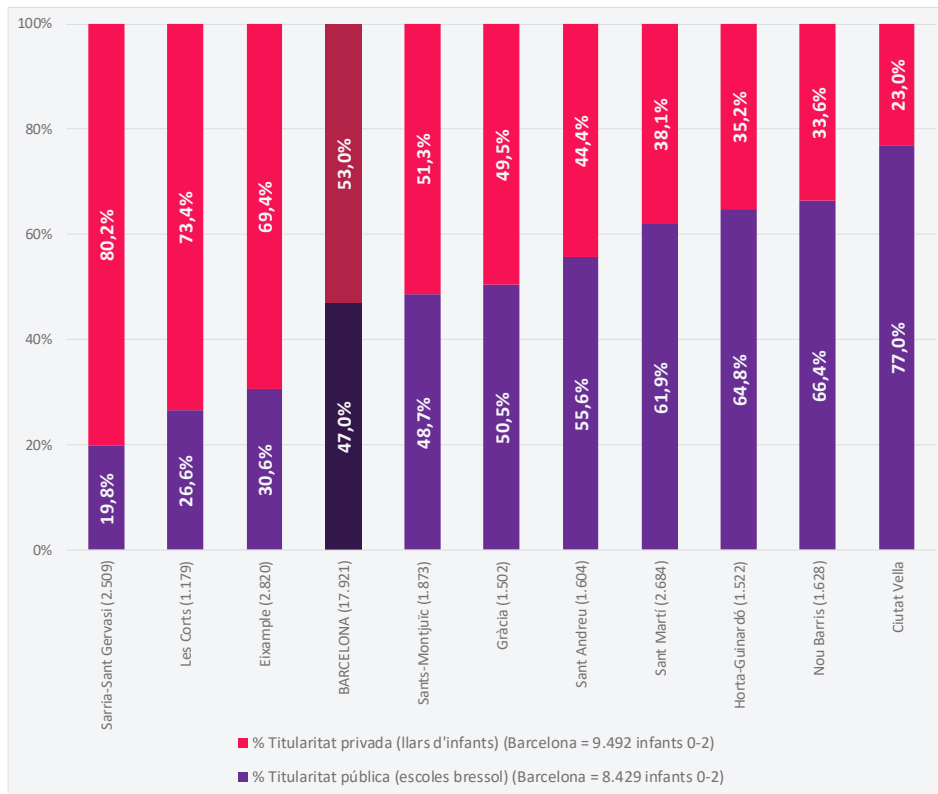
Gràfic 9. Taxa d'escolarització 0-2 (%). Catalunya i Barcelona, cursos del 2009-2010 al 2019-2020

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de registres del Consorci d'Educació de Barcelona i del Departament d'Educació. Servei d'Indicadors i Estadística. Estadística de l'Ensenyament.

Hi ha diferències territorials importants: en els districtes amb menor renda (Ciutat Vella, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sants-Montjuïc), el percentatge d'infants de 0-2 anys escolaritzats és significativament inferior a la mitjana de la ciutat. Més de la meitat (53,0%) dels infants escolaritzats ho fan en llars d'infants privades. Del total d'infants menors de 3 anys de la ciutat, les escoles bressol municipals tan sols donen cobertura a un 20%, tot i l'increment en l'oferta d'aquest servei públic.

**Gràfic 10. Infants 0-2 anys escolaritzats segons titularitat del centre educatiu (N i %).
Barcelona i districtes, curs 2019-2020**

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir dels registres de l'Estadística de l'Ensenyament (Departament d'Educació).

A partir del curs 2017-2018, per tal d'afavorir l'accessibilitat econòmica de les famílies amb menys recursos a l'escolarització dels seus fills en la primera etapa d'educació infantil, l'Ajuntament de Barcelona va començar a implantar el sistema de tarificació social a les escoles bressol. Actualment s'estableixen fins a 10 quotes diferenciades (entre els 50 € i els 395 €) en funció del nivell de renda familiar. D'aquestes 10 quotes o trams establerts, els primers 6 paguen un preu inferior a la quota pública, mentre que les famílies situades en el tram 7 paguen un preu estàndard, i les situades entre el 8 i el 10 un preu superior a l'estàndard. La implantació de la mesura ha suposat que durant el curs 2019-2020 el 71,8% dels infants amb plaça pública es beneficiessin d'una quota bonificada pel sistema de tarificació, amb un preu públic inferior al del sistema anterior, que el 8,4% paguessin el preu estàndard, i que el 19,8% paguessin quotes superiors.

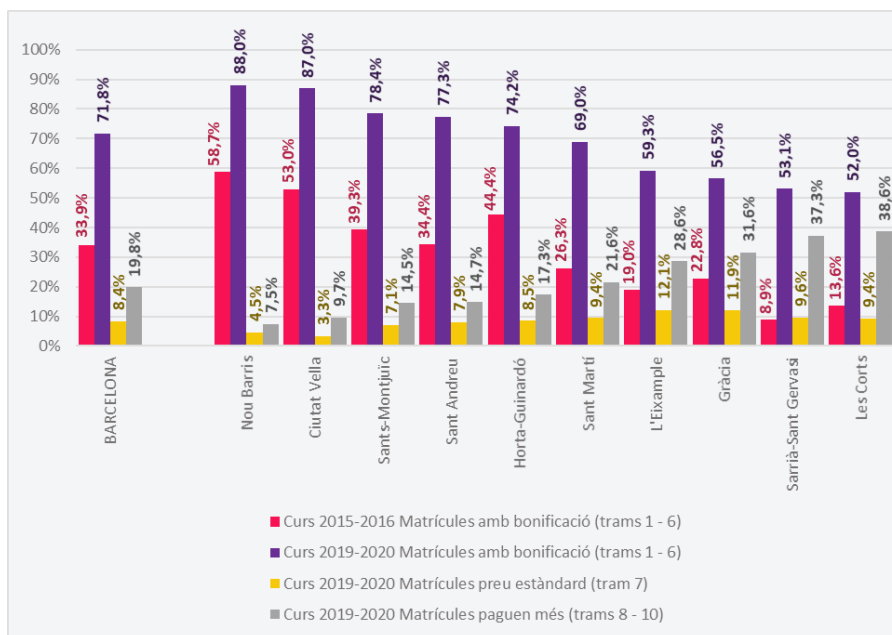
Taula 3. Distribució de famílies, segons els trams de tarifació social concedits en les taxes de les escoles bressol municipals (%). Barcelona, cursos 2015-2016, 2017-2018, 2018-2019 i 2019-2020

Trams bonificació		2015-2016	2017-2018		2018-2019		2019-2020	
Tram 1	Infants bonificats	33,9%	31,5%	64,4%	28,8%	62,3%	37,1%	71,8%
Tram 2			6,2%		6,7%		6,9%	
Tram 3			5,6%		5,3%		6,3%	
Tram 4			5,2%		5,7%		5,8%	
Tram 5			5,7%		5,8%		6,0%	
Tram 6			10,3%		10,0%		9,8%	
Tram 7	Infants sense bonificació (preu estàndard)	-	9,7%	9,7%	8,9%	8,9%	8,4%	8,4%
Tram 8	Infants sense bonificació (preu superior)	-	7,8%	25,9%	7,5%	24,7%	6,1%	19,8%
Tram 9			10,4%		9,1%		7,6%	
Tram 10			7,7%		8,1%		6,1%	

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de dades de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB).

Això significa que des de la implantació de la mesura s'ha doblat el nombre d'infants que accedeixen a l'escola bressol amb quotes més assequibles per a les rendes de les seves famílies, ja que en el sistema anterior de preu públic fix (curs 2015-2016) tan sols el 33,9% dels infants tenien bonificacions. Fins i tot en els districtes de rendes altes —Sarrià - Sant Gervasi, les Corts o l'Eixample— s'observa un augment important (de gairebé 40 punts percentuals) d'infants amb quotes de trams inferiors al 7, des de la implantació del sistema de tarifació social. Ciutat Vella i Nou Barris són els dos districtes on hi ha més matrícules amb bonificació: un 87,0% i un 88,0% del total de les matrícules, respectivament.

Gràfic 11. Infants (de 0 a 2 anys) amb bonificació (trams 1-6) i sense bonificació (trams 7-10) (%). Barcelona i districtes, cursos 2015-2016 i 2019-2020

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de dades de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB).

En paral·lel a l'increment d'escoles bressol de titularitat pública, l'Ajuntament ha promogut els espais familiars municipals, tant des de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona com des de l'Institut Municipal de Serveis Socials i els districtes. L'any 1991 es posa en funcionament el primer espai familiar a Barcelona, "La Casa dels Colors" a la Zona Franca, i actualment n'hi ha 16 arreu de la ciutat que responen a models diversos i que atenen 651 infants d'entre 0 i 2 anys i les seves famílies.

Els espais familiars són un servei d'atenció a les famílies amb infants de 0 a 3 anys en què es combina el joc lliure dels infants amb una dinàmica grupal dels adults, els quals, de manera relativament informal, conversen i comparteixen dubtes, estratègies i experiències sobre el procés de criança, amb l'acompanyament i orientació de dos o més professionals, per tal d'estimular i desenvolupar els aprenentatges, la socialització i autonomia dels infants, el vincle positiu entre adults i infants, la confiança i competències parentals dels adults, i les xarxes comunitàries informals per a les tasques de criança.

Taula 4. Espais familiars municipals, segons l'organisme responsable. Districtes de la ciutat

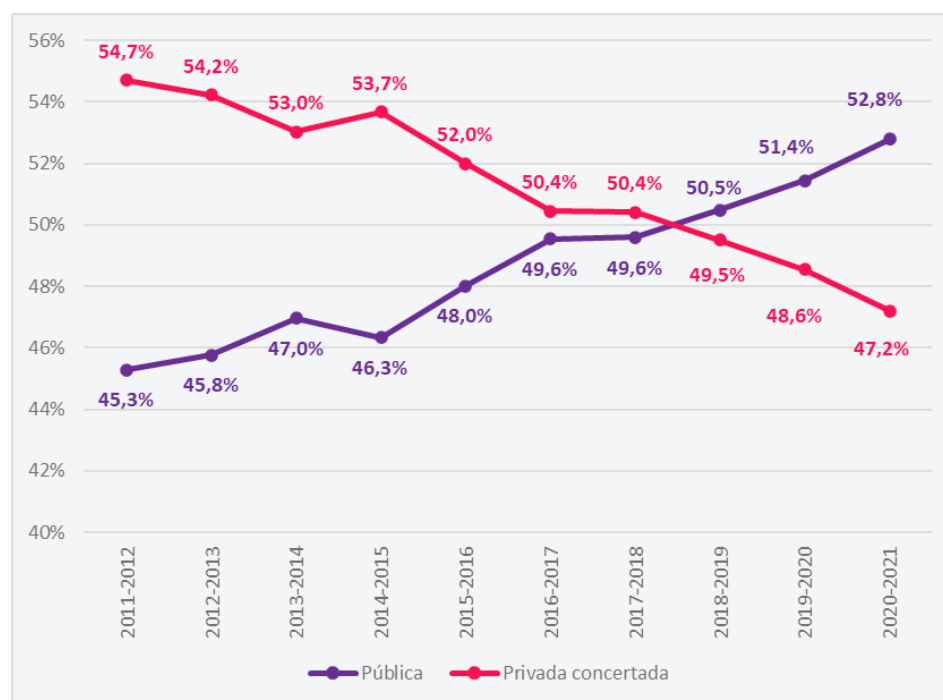
Districte	Espai familiar	Organisme responsable
Ciutat Vella	Espai 0-3 Raval (EBM Cadí)	IMEB
Ciutat Vella	Espai Familiar Aurora (EBM Aurora)	IMEB
L'Eixample	Espai 0 a 3 Infants en família (Centre Cívic Fort Pienc)	Districtes
L'Eixample	Espai 0 a 3 Infants en família (Centre Cívic Urgell)	Districtes
L'Eixample	Espai 0 a 3 Infants en família (Centre Cívic Sagrada Família)	Districtes
L'Eixample	Espai Familiar Els Tres Tombs	IMEB
L'Eixample	Espai 0 a 3 Infants en família (Centre Cívic Cotxeres Borrell)	Districtes
Sants-Montjuïc	Espai Familiar Casa dels Colors	IMEB
Les Corts	Espai Familiar i Centre Obert Municipal Les Corts - Sants	IMSS
Sarrià - Sant Gervasi	Espai Familiar la Saleta (Centre Cívic Vil·la Urània)	Districtes
Sarrià - Sant Gervasi	Espai Familiar El Petit Drac	Districtes
Gràcia	El Vaixell, Espai de Petita Infància (Centre Cívic la Sedeta)	Districtes
Nou Barris	Espai Familiar El Torrent (EBM El Torrent)	IMEB
Sant Andreu	Espai Familiar Bon Pastor (Centre Cívic Bon Pastor)	IMEB
Sant Martí	Espai Familiar la Vela (Casal del Barri Besòs)	Districtes
Sant Martí	Espai Familiar i Centre Obert Municipal Sant Martí.	IMSS
TOTAL 16 ESPAIS FAMILIARS		

Font: Grup de treball d'espais familiars i de criança municipals, Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB, 2020).

2.2 L'escolarització universal i obligatòria: de P3 a l'ESO. Escolarització, titularitat i mobilitat per raó d'estudis

Tot i que l'escolarització dels nens i nenes no esdevé estrictament obligatòria fins als 6 anys, els infants escolaritzats al segon cicle d'educació infantil aglutinen el 96,5% del tots els infants d'entre 3 i 5 anys, una taxa que indica la universalitat de l'etapa. Cal destacar que en els darrers anys s'ha produït un augment significatiu de la demanda de places de P3 en els centres de titularitat pública en el conjunt de la ciutat. Concretament, la preinscripció del curs 2020-2021 ha registrat una demanda d'un 52,8% per l'escola pública davant d'un 47,2% per l'escola privada.

Gràfic 12. Evolució de la demanda de places de P3 segons titularitat dels centres (%). Barcelona (%), cursos del 2011-2012 al 2020-2021

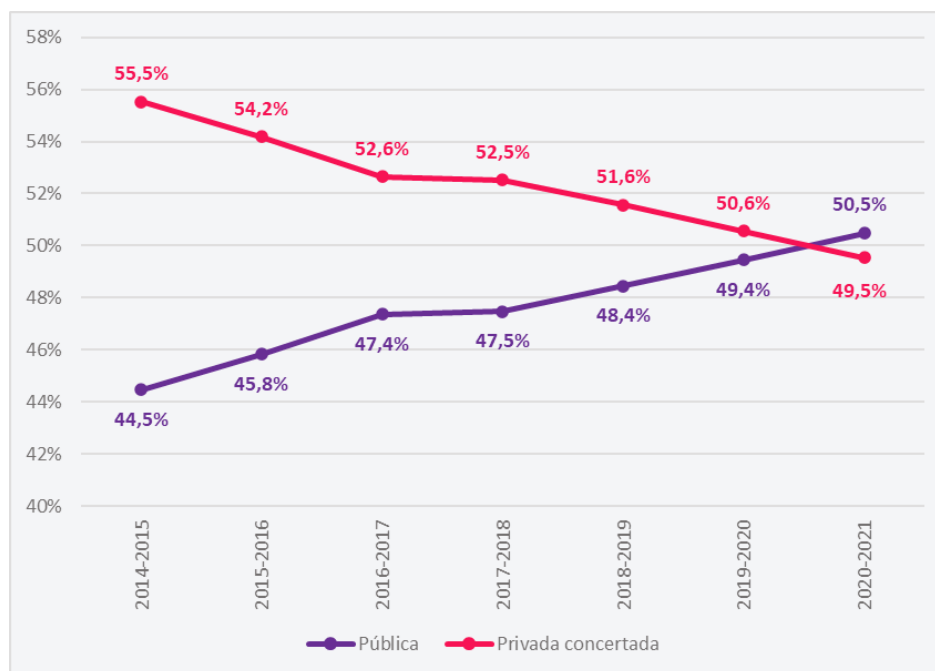

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres del Consorci d'Educació de Barcelona.

Al marge del canvi en la tendència de la demanda, fins al curs 2020-2021 no es percep la inversió en la tendència de matriculació de l'alumnat. El nombre d'infants matriculats en els centres públics de P3 (50,5%) ha superat per primera vegada els matriculats en els centres privats (49,5%). Tanmateix, si ens atenem al conjunt de l'alumnat matriculat a la ciutat, cal dir que Barcelona continua tenint un nivell d'escolarització en el sector privat molt superior al de la mitjana de Catalunya. La matrícula pública agregada en els tres nivells educatius obligatoris (tot i el canvi de tendència tot just apuntat) s'ha situat sempre per sota del 50%: durant el

curs 2019-2020 un 48,5% en el segon cycle d'educació infantil es va matricular a centres escolars de titularitat pública (68,0% a Catalunya), un 45,0% a la primària (67,8% a Catalunya) i un 37,7 % a l'ESO (64,6% a Catalunya), amb diferències territorials significatives.

Gràfic 13 Evolució de la matriculació de places a P3 segons titularitat dels centres (%). Barcelona, cursos del 2014-2015 al 2020-2021

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres de l'Estadística de l'Ensenyament. Departament d'Educació.

Taula 5. Infants i adolescents de 2n cycle d'educació infantil, d'educació primària i d'ESO, segons titularitat (%). Catalunya, Barcelona i districtes, curs 2019-2020

Cicles educatius	2n cycle Educació Infantil		Educació primària		ESO	
	Titularitat		Titularitat		Titularitat	
	Pública	Privada	Pública	Privada	Pública	Privada
CATALUNYA	68,0%	32,0%	67,8%	32,2%	64,6%	35,4%
BARCELONA	48,5%	51,5%	45,0%	55,0%	37,7%	62,3%
Sant Martí	66,0%	34,0%	65,4%	34,6%	61,5%	38,5%
Ciutat Vella	61,5%	38,5%	58,2%	41,8%	48,7%	51,3%
Sants-Montjuïc	60,2%	39,8%	59,3%	40,7%	54,5%	45,5%
Sant Andreu	59,7%	40,3%	56,3%	43,7%	44,2%	55,8%
Nou Barris	58,7%	41,3%	59,9%	40,1%	60,7%	39,3%
Gràcia	53,6%	46,4%	48,8%	51,2%	26,7%	73,3%
Horta-Guinardó	47,7%	52,3%	43,8%	56,2%	33,6%	66,4%
L'Eixample	46,7%	53,3%	36,1%	63,9%	24,1%	75,9%
Les Corts	34,1%	65,9%	29,6%	70,4%	27,3%	72,7%
Sarrià-Sant Gervasi	12,8%	87,2%	12,4%	87,6%	14,6%	85,4%

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres de l'Estadística de l'Ensenyament. Departament d'Educació.

La mobilitat intermunicipal a Barcelona de P3 fins a l'ESO no és un fenomen gaire significatiu, excepte pel que fa als districtes de les Corts i Sarrià - Sant Gervasi, on el 28,5 % i el 13,6 % dels alumnes, respectivament, provenen de fora de Barcelona. Són també les Corts i Sarrià - Sant Gervasi, amb un 3,3% i un 4,4%, respectivament, els districtes amb proporcions més altes d'alumnat que surt de Barcelona per estudiar en altres municipis, tot i que en cap dels districtes no superen el 5% (Consorti d'Educació de Barcelona, 2019-2020).

En canvi, dins la ciutat s'observen percentatges importants d'infants i adolescents que no s'escolaritzen al mateix districte on resideixen, la qual cosa suposa un nivell de mobilitat escolar intramunicipal important entre els districtes de la ciutat. En concret, al curs 2019-2020, 1 de cada 4 infants de Barcelona (26%) no s'escolaritza en el seu districte de residència (tot i que la major part d'aquesta mobilitat es produeix entre districtes fronterers). Destaquen els casos de Gràcia (37,7%) i les Corts (33,6%).

Taula 6. Infants i adolescents matriculats a 2n cicle d'educació infantil, primària i ESO segons districte de residència i districte d'escolarització (%). Barcelona i districtes, curs 2019-2020

		Districte d'escolarització										
		Ciutat Vella	Eixample	Sants - Montjuïc	Les Corts	Sarrià - Sant Gervasi	Gràcia	Horta - Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL
Districte de residència	Ciutat Vella	72,6%	14,8%	4,9%	0,6%	3,0%	0,5%	0,4%	0,4%	0,3%	2,5%	100,0%
	Eixample	3,3%	70,9%	2,9%	3,2%	9,5%	5,0%	3,0%	0,2%	0,2%	1,6%	100,0%
	Sants - Montjuïc	3,4%	7,0%	70,7%	13,1%	4,8%	0,3%	0,2%	0,3%	0,1%	0,2%	100,0%
	Les Corts	0,1%	3,0%	3,4%	66,4%	26,5%	0,2%	0,1%	0,1%	0,0%	0,1%	100,0%
	Sarrià - Sant Gervasi	0,1%	1,1%	0,1%	6,9%	87,3%	3,8%	0,6%	0,1%	0,0%	0,1%	100,0%
	Gràcia	0,2%	5,6%	0,2%	1,4%	22,2%	62,3%	7,0%	0,6%	0,2%	0,3%	100,0%
	Horta - Guinardó	0,2%	1,7%	0,2%	0,4%	3,7%	14,0%	71,9%	4,2%	2,1%	1,6%	100,0%
	Nou Barris	0,2%	0,9%	0,2%	0,2%	0,8%	0,8%	15,3%	74,3%	6,7%	0,6%	100,0%
	Sant Andreu	0,2%	2,1%	0,1%	0,3%	0,9%	0,6%	3,8%	4,5%	82,2%	5,3%	100,0%
	Sant Martí	0,6%	8,2%	0,2%	0,7%	1,9%	0,6%	2,3%	0,4%	3,0%	82,1%	100,0%

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir dels registres del Consorti d'Educació de Barcelona.

2.3 Trajectòria educativa, satisfacció amb el pas per l'escola, competències bàsiques i graduació final

La taxa de no idoneïtat dels infants i adolescents ens informa del percentatge d'alumnes que estan en un curs que no els correspon per la seva edat i que, per tant, no compliran l'escolarització obligatòria amb els anys esperats (una realitat que amplifica les desigualtats educatives i afavoreix l'abandonament escolar prematur [OCDE, 2012 i 2018]). Pel que fa al percentatge d'alumnes que estan en un curs que no els correspon per la seva edat, en el segon cicle de l'educació infantil la taxa de no idoneïtat és molt baixa, un 0,7% al curs 2019-2020. En canvi, en l'educació primària, la taxa de no idoneïtat creix fins al 4,0% i a l'ESO s'incrementa de manera significativa fins al 12,5% (tot i que és lleugerament inferior a la del conjunt de Catalunya). Les diferències s'amplifiquen entre els districtes: a Ciutat Vella, Sants-

Montjuïc i Nou Barris gairebé 1 de cada 5 alumnes es troba en un curs inferior al que li pertocaria per edat (19,9%, 19,6% i 19,3%, respectivament). En canvi, a Gràcia, les Corts i Sarrià - Sant Gervasi és menys de la meitat i no arriba a 1 de cada 10 (8,5%, 7,8% i 7,2%, respectivament).

Taula 7. Taxa de no idoneïtat dels infants i adolescents de 2n cicle d'educació infantil, primària i d'ESO (%). Catalunya, Barcelona i districtes, cursos 2017-2018 i 2019-2020

Districtes	2017-2018			2019-2020		
	Educació infantil 2n cicle	Educació primària	ESO	Educació infantil 2n cicle	Educació primària	ESO
CATALUNYA	0,7%	4,8%	15,8%	0,7%	4,4%	13,9%
BARCELONA	0,9%	4,5%	14,6%	0,7%	4,0%	12,5%
Ciutat Vella	1,0%	6,9%	24,9%	0,6%	6,0%	19,9%
Sants-Montjuïc	0,9%	6,9%	21,2%	0,7%	5,5%	19,6%
Nou Barris	0,9%	6,6%	22,9%	0,7%	5,4%	19,3%
Sant Martí	1,1%	4,9%	16,0%	0,8%	4,3%	13,6%
Horta-Guinardó	1,0%	4,5%	15,5%	0,7%	4,9%	12,8%
Sant Andreu	1,0%	4,4%	15,7%	0,7%	3,4%	11,9%
Eixample	0,8%	4,1%	12,9%	0,6%	3,6%	11,4%
Gràcia	0,8%	4,1%	10,1%	0,5%	3,5%	8,5%
Les Corts	0,6%	2,7%	9,6%	0,7%	2,4%	7,8%
Sarrià-Sant Gervasi	0,8%	2,8%	7,9%	0,8%	2,6%	7,2%

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres del Consorci d'Educació de Barcelona.

Respecte a la satisfacció amb el seu pas per l'escola, cal destacar que entre 3 i 4 de cada 10 infants de la ciutat expressa poca satisfacció i benestar en el seu entorn escolar. A part dels resultats educatius, és important tenir en compte l'experiència educativa dels infants i adolescents a la seva escola. Per exemple, mentre el 26,6% dels infants d'entre 10 i 12 anys d'educació primària no està prou satisfet amb els aprenentatges escolars, fins a un 42,2% no ho està prou amb la seva vida d'estudiant. A més, un 34,7% diu no estar prou satisfet amb els companys i companyes de classe. Entre els principals motius d'insatisfacció destaquen l'excés de deures que els ocupen temps fora de l'escola que voldrien destinar a jugar i trobar-se amb els amics i amigues (EBISB, 2017). En clau adolescent disposem de moltes menys dades sobre la seva satisfacció en el pas per l'institut, però sí que sabem que al 32,2% dels adolescents de 13 a 17 anys la seva escola, col·legi o institut no els agrada prou (FRESC, 2016).

Pel que fa als resultats escolars reflectits en les competències bàsiques (CB), al voltant de l'11% dels adolescents de la ciutat no aconsegueix alguna de les competències bàsiques quan acaba el seu procés d'escolarització obligatòria (curs 2019-2020) amb diferències significatives segons districtes: en les competències bàsiques (CB) a la primària la distància més gran es dona entre el 25,0% dels infants de Nou Barris i el 3,3% dels de Sarrià - Sant Gervasi que no supera la prova de competència bàsica en anglès (21,7 punts percentuals). I en el cas de l'ESO, la distància més gran (18 punts percentuals) la trobem entre el 23,2% d'adolescents de Ciutat Vella que no supera la prova de català davant del 5,2% de l'alumnat que no ho fa a Gràcia.

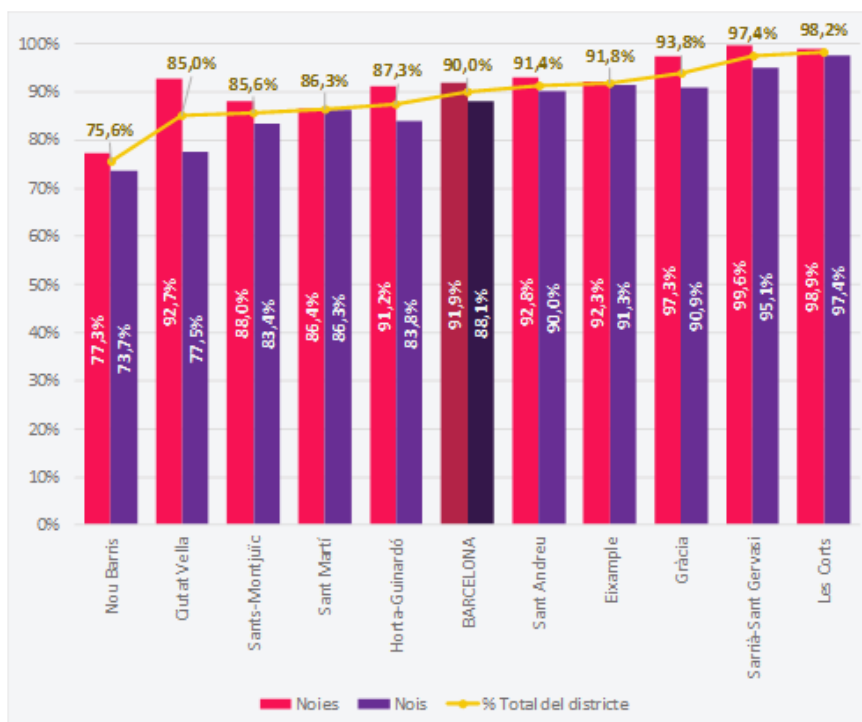
Taula 8. Adolescents de 4t d'ESO que no superen les proves de competències bàsiques segons competència (%). Barcelona i districtes, curs 2019-2020

Districtes	Català	Castellà	Anglès	Matemàtiques	Ciència i tecnologia
BARCELONA	11,1%	9,6%	7,6%	12,5%	14,0%
Ciutat Vella	23,2%	20,4%	13,0%	23,7%	23,1%
Nou Barris	17,4%	13,9%	16,8%	21,6%	22,9%
Sants-Montjuïc	18,8%	15,2%	12,9%	20,5%	18,7%
Sant Martí	14,3%	12,8%	9,7%	14,5%	15,8%
Sant Andreu	14,1%	10,4%	10,9%	13,4%	14,7%
Horta-Guinardó	11,3%	7,5%	9,0%	12,3%	14,3%
Gràcia	5,2%	8,1%	6,6%	12,6%	13,6%
Eixample	8,0%	7,2%	3,4%	8,5%	12,9%
Les Corts	6,0%	5,5%	3,7%	7,6%	8,3%
Sarrià-Sant Gervasi	5,5%	5,6%	1,3%	5,8%	7,6%

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres del Consorci d'Educació de Barcelona.

Respecte a la graduació en acabar l'educació obligatòria, cal assenyalar que, encara avui, 1 de cada 10 adolescents de la ciutat de Barcelona no obté el graduat d'ESO, amb diferències importants entre districtes (més casos a Nou Barris, Ciutat Vella i Sants-Montjuïc). Tot i que cal aspirar a una graduació del 100% de l'alumnat, cal destacar la tendència positiva dels darrers anys i el curs 2018-2019 es gradua el 90,0% de l'alumnat matriculat, un 7,4% més d'adolescents respecte del curs 2008-2009, on se'n van graduar el 82,6%. A escala territorial la distància entre el districte amb major i menor taxa de graduació és de 22,6 punts percentuals: el 98,2% de l'alumnat a les Corts (a l'extrem més alt) i el 75,6% a Nou Barris (a l'extrem més baix).

Gràfic 14. Taxa de graduació a 4t d'ESO respecte dels adolescents matriculats segons sexe (%). Barcelona i districtes, curs 2018-2019

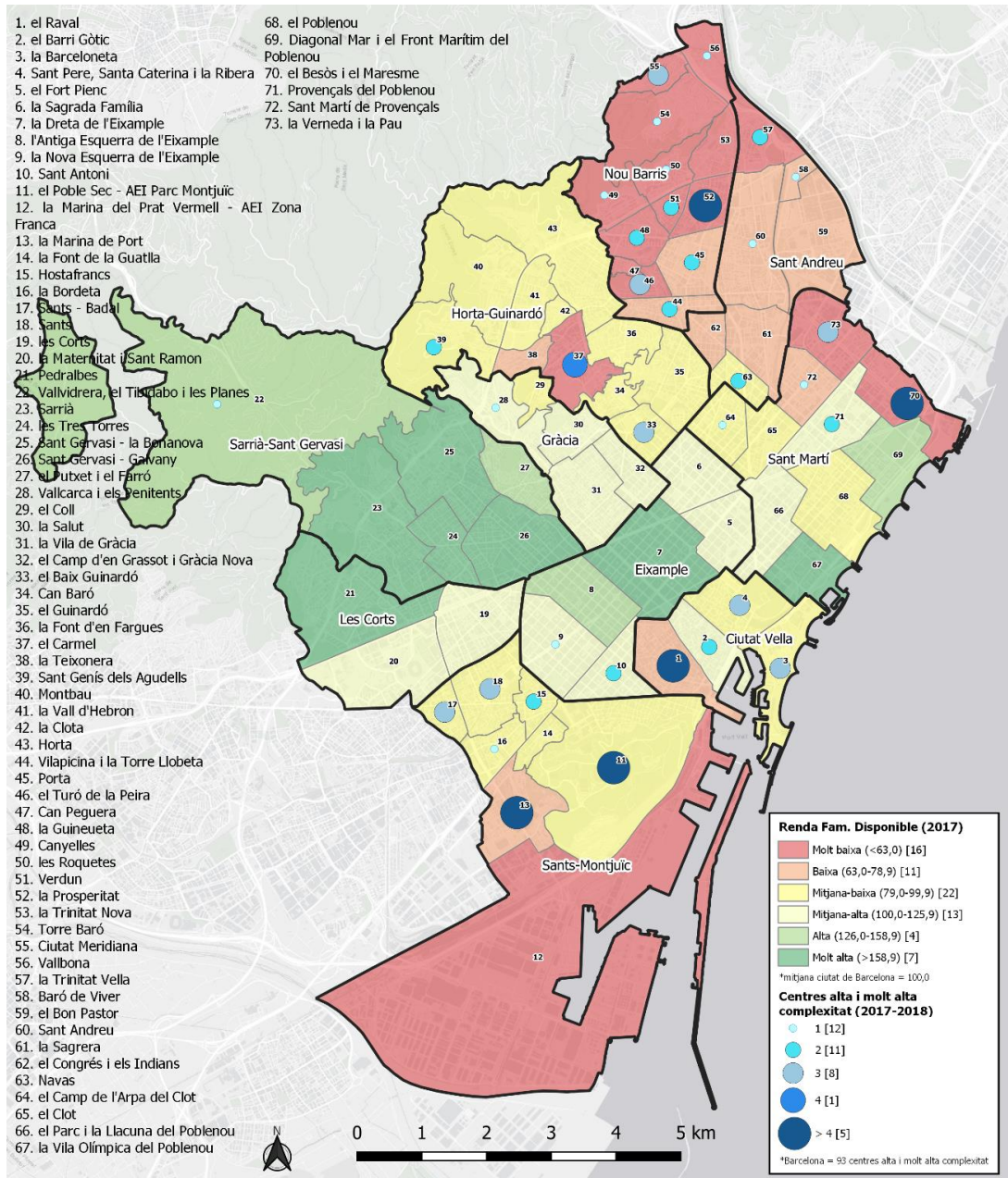

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir dels registres de l'Estadística de l'Ensenyament. Departament d'Educació.

Més enllà de la titularitat dels centres educatius i de les trajectòries educatives, cal tenir en compte els infants i adolescents escolaritzats en centres d'alta o molt alta complexitat, una característica que explica bona part dels resultats educatius desiguals. Segons l'índex de complexitat² a Barcelona hi hauria un 24,7% de centres de complexitat alta o molt alta, amb diferències molt destacables segons districtes, d'acord amb els diferents contextos socioeconòmics a la ciutat: a Ciutat Vella, Nou Barris i Sants-Montjuïc és on es concentren més centres d'alta i molt alta complexitat (69,6%, 54,5% i 46,5% del total dels centres educatius, respectivament). Per contra, els districtes on menys centres d'aquest tipus trobem són l'Eixample, Gràcia, Sarrià - Sant Gervasi (aquest dos últims districtes amb només un centre de complexitat alta o molt alta cadascun) i les Corts (amb cap centre de complexitat alta o molt alta), on aquests centres només representen un 7,0%, 3,4%, 2,3% i 0,0% dels totals dels centres, respectivament.

² Resolució EDU/1259/2019 de 7 de maig de 2019 del Departament d'Educació. La classificació es realitza tenint en compte el nivell d'estudis dels pares o mares, les seves ocupacions laborals o situacions d'atur, el percentatge d'alumnat estranger i el percentatge d'alumnat estranger que prové de països pobres. I a partir d'aquestes variables, els centres educatius es classifiquen, a Barcelona i a Catalunya, en cinc categories de complexitat: baixa, mitjana-baixa, mitjana-alta, alta i molt alta. El 2021 el Departament d'Educació ha actualitzat la classificació dels centres segons la complexitat socioeconòmica amb dades del curs 2018-2019, ha analitzat l'efecte d'afegir a la complexitat socioeconòmica criteris de complexitat administrativa i ha proposat una nova metodologia de classificació que introdueix millores respecte a les anteriors.

Mapa 2. Relació entre els centres educatius d'alta i molt alta complexitat de primària i ESO i la renda familiar disponible (RFD). Barcelona i barris, 2017 (RFD) i 2017-2018 (complexitat)

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir dels registres del Consorci d'Educació de Barcelona. Per la RFD, dades de la RFD (2017) de l'Oficina Municipal de Dades.

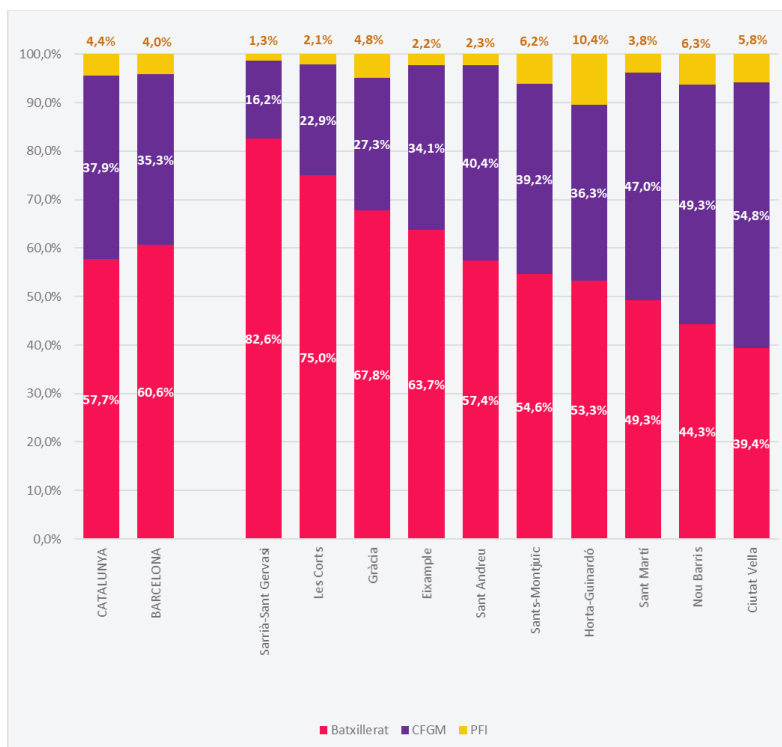
2.4 Després de l'ESO: continuar estudiant o abandonar prematurament els estudis

Un cop acabats els estudis obligatoris, 8 de cada 10 adolescents continuen estudiant sense cap interrupció (el 81,9% l'any 2018 segons el Departament d'Ensenyament). La gran majoria opta pel batxillerat (80% segons les anàlisis de cohort del CEB), però en el recompte final³ (curs 2019-2020) el 60,6% dels alumnes matriculats ho fan en estudis de batxillerat; el 35,3%, cicles formatius de grau mitjà (CFGM), i el 4,0%, programes de formació i inserció (PFI), amb diferències importants segons sexe i districte⁴: pel que fa al batxillerat, tot i que sempre hi ha una proporció més gran de noies que trien aquesta opció d'estudis, destaquen els casos de Nou Barris (55,8%), Sants-Montjuïc (56,0%), les Corts (57,0%), l'Eixample (57,6%) i, sobretot, Ciutat Vella (61,1%), on la proporció de noies matriculades a batxillerat està per sobre de la mitjana de la ciutat (55,3%). Respecte als CFGM, la mitjana reflecteix una opció masculinitzada pel global de la ciutat, tot i que hi ha districtes on hi ha un cert equilibri, com Gràcia i Ciutat Vella. La masculinització és més gran i en tots els districtes de la ciutat en l'opció dels PFI: a Sant Andreu un 83,3% dels estudiants són nois; a l'Eixample, el 81,9%; a Nou Barris, el 80,3%, i a Sarrià - Sant Gervasi, el 79,3%.

³ Cal tenir en compte que les dades del Departament d'Educació reflecteixen els totals d'alumnes matriculats, sumant els que es matriculen en l'any esperat (aquells que han transitat per l'etapa educativa obligatòria sense discontinuïtats) i aquells que es matriculen en edats "no idònies" fruit d'un itinerari amb discontinuïtats i o ruptures temporals en els estudis.

⁴ La mobilitat per raó d'estudis a Barcelona és molt elevada, tant en l'àmbit intern (entre districtes) com en l'àmbit extern (dins i fora de la ciutat), i ho és sobretot en l'etapa d'ensenyaments postobligatoris. En aquesta etapa educativa, la ciutat combina una gran capacitat de retenció d'alumnat resident (més d'un 90%) amb una forta atracció d'alumnat extern (no resident): el 19,4% dels alumnes de batxillerat resideixen fora de la ciutat, el 43,9% d'alumnes de CFGM i el 55,4% d'alumnes de CFGS, per la qual cosa, sumat a la mobilitat interna, no fa recomanable una anàlisi territorial "clàssica" en la qual la distribució territorial reflecteix la realitat de la població adolescent i jove resident al districte. Tal com assenyalava A. Termes, l'alumnat extern de postobligatòria és especialment elevat a les zones educatives adjacents a d'altres municipis i a les zones educatives de la ciutat amb oferta especialment atractiva (A. Termes a IERMB, 2021).

Gràfic 15. Alumnes matriculats en estudis postobligatoris segons opció educativa (batxillerat, cicles formatius de grau mitjà i programes de formació i inserció) (%). Catalunya, Barcelona i districtes, curs 2019-2020

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir dels registres de l'Estadística de l'Ensenyament. Departament d'Educació.

Taula 9. Alumnes matriculats en estudis postobligatoris per opció educativa (batxillerat, cicles formatius de grau mitjà i programes de formació i inserció) segons sexe (noies i nois) (%). Catalunya, Barcelona i districtes, curs 2019-2020

Cicles educatius	Batxillerat		CFGM		PFI	
	Noies	Nois	Noies	Nois	Noies	Nois
Districtes						
CATALUNYA	55,3%	44,7%	39,9%	60,1%	28,7%	71,3%
BARCELONA	54,8%	45,2%	39,1%	60,9%	29,5%	70,5%
Ciutat Vella	61,1%	38,9%	49,6%	50,4%	30,5%	69,5%
Eixample	57,6%	42,4%	33,3%	66,7%	18,1%	81,9%
Les Corts	57,0%	43,0%	37,3%	62,7%	32,6%	67,4%
Sants-Montjuïc	56,0%	44,0%	31,7%	68,3%	48,7%	51,3%
Nou Barris	55,8%	44,2%	45,1%	54,9%	19,7%	80,3%
Sant Martí	54,1%	45,9%	47,0%	53,0%	36,5%	63,5%
Sant Andreu	53,6%	46,4%	18,9%	81,1%	16,7%	83,3%
Sarrià-Sant Gervasi	52,8%	47,2%	32,5%	67,5%	20,7%	79,3%
Horta-Guinardó	51,3%	48,7%	46,8%	53,2%	27,8%	72,2%
Gràcia	51,1%	48,9%	48,3%	51,7%	46,9%	53,1%

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir dels registres de l'Estadística de l'Ensenyament. Departament d'Educació. Nota: districtes ordenats en ordre descendent segons percentatge de noies matriculades en batxillerat.

Cal tenir en compte que les dades del Departament d'Educació reflecteixen els totals d'alumnes matriculats, sumant els que es matriculen en l'any esperat (aquells que han transitat per l'etapa educativa obligatòria amb els anys esperats i sense discontinuïtats) i aquells que es matriculen en edats "no idònies" fruit d'un itinerari amb discontinuïtats i o ruptures temporals en els estudis. Tenir en compte això és rellevant perquè l'anàlisi de cohort (que es fixa únicament en els itineraris educatius d'una cohort d'alumnes determinada) mostra com, per exemple segons el seguiment de la cohort d'alumnes barcelonins nascuts l'any 2001, l'opció pel batxillerat va ser triada pel 80% de l'alumnat (Tarabini, Jacovkis, Montes i Llos, 2021).

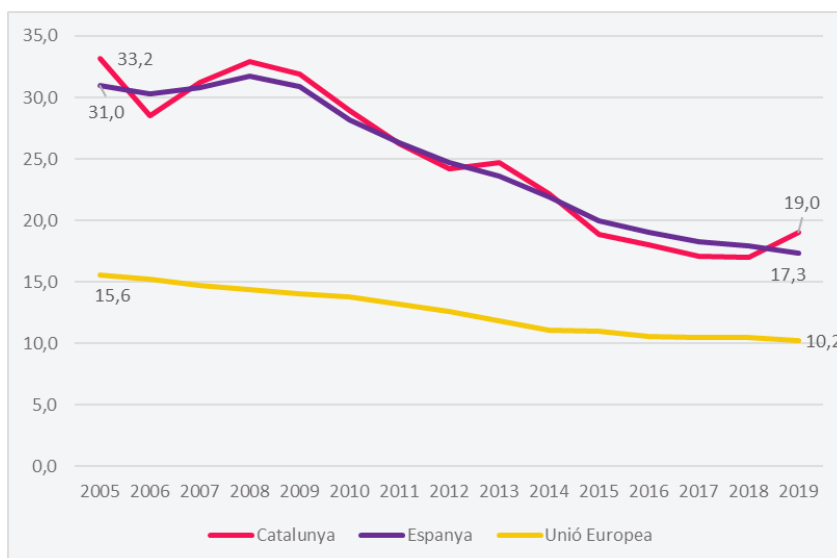
Pel que fa als adolescents i joves que un cop acabada l'etapa d'estudis obligatoris no continuen estudiant, cal tenir present que gairebé 2 de cada 10 adolescents de Barcelona no estan escolaritzats als 17 anys (un 18,1% l'any 2018 segons el Departament d'Ensenyament), tot i que en aquest percentatge no és possible distingir les ruptures temporals (de joves que reprendran estudis més endavant) de les ruptures permanents (més vinculades a l'abandonament educatiu prematur).

Es considera que ha abandonat prematurament els estudis (AEP) aquell/a jove que no està estudiant entre els 18 i 24 anys. La dada per Barcelona (que s'obté a partir d'una mostra petita de l'enquesta de serveis municipals i una metodologia lleugerament diferent a la de l'EPA⁵) mostra un percentatge força més petit (8,2% l'any 2019) que el de Catalunya (19%) i Espanya (17,3%). En el cas de Catalunya i Espanya, si bé encara no s'ha assolit l'objectiu marcat per l'estratègia Europa 2020⁶ de reduir-lo per sota del 15%, cal destacar l'evolució positiva d'aquest indicador al llarg dels darrers 10 anys.

⁵ La taxa d'abandonament prematur mostra el percentatge de població d'entre 18 i 24 anys que ha assolit com a màxim la primera etapa de l'educació secundària respecte al total de població del mateix grup d'edat, mentre que l'expressió "abandonament prematur dels estudis" es refereix a les persones d'entre 18 i 24 anys amb un nivell d'estudis igual o inferior a la primera etapa d'educació secundària i que, a més, han declarat que no han rebut cap educació o formació en les 4 setmanes precedents a l'entrevista. A escala d'Espanya i Catalunya, l'abandonament prematur dels estudis es calcula a partir de l'Enquesta de població activa (EPA de l'INE —amb caràcter trimestral—), mentre que per calcular l'AEP de Barcelona s'utilitza l'Enquesta de serveis municipals (de caràcter anual). Per la resta d'Europa, la informació es basa en dades de l'Enquesta de la força de treball de la UE (LFS). L'única diferència entre el càlcul de l'EPA i la de l'ESSMM és que l'EPA compta com a AEP els que no reben cap formació formal ni no formal (els oficials i els no oficials), mentre que l'ESSMM és més restrictiva i només compta com a AEP els que no fan cap tipus de formació formal (cal que consti en els plans d'estudi oficials) (OMD, consulta juliol de 2019). Això, juntament amb el fet que l'AEP es calcula sobre la base d'una mostra petita (entre 400 i 500 individus), podria explicar, si més no en part, el percentatge tan allunyat d'AEP de Barcelona respecte de Catalunya i Espanya, per la qual cosa es fa necessari analitzar les dades amb precaució per no minimitzar la importància del fenomen a la ciutat.

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:em0028&from=ES> (Consulta 21/2/2021).

Gràfic 16. Abandonament escolar prematur (18-24) a Catalunya (%), Espanya i UE, 2002-2019

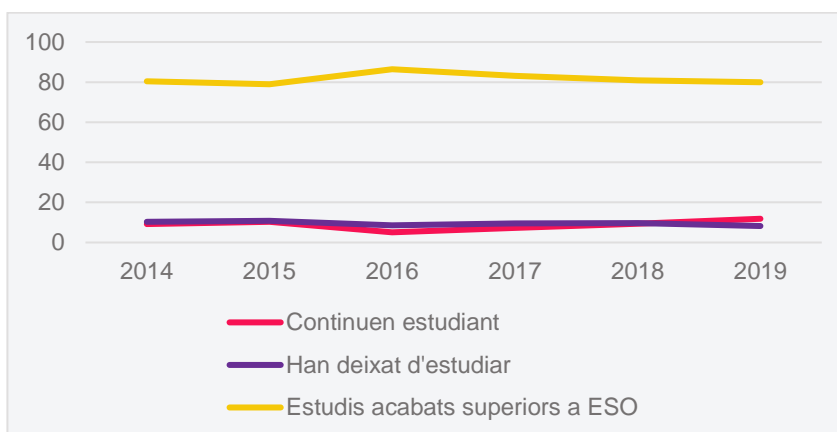

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'Idescat. Dades de Catalunya: Idescat, a partir de l'Enquesta de població activa de l'INE. Font de dades d'Espanya i Unió Europea: Eurostat.

Pel que fa a la taxa d'AEP de la ciutat segons la qual 1 de cada 10 adolescents hauria abandonat prematurament els estudis, cal analitzar la dada amb precaució, atès que les diferències en el càlcul de l'indicador juntament amb el fet que es parteix d'una mostra petita podrien estar minimitzant un problema que és de màxima prioritat si tenim en compte les dificultats que hauran d'afrontar els joves que s'hagin d'inserir al mercat de treball amb els nivells d'exigència actual amb un nivell d'estudis igual o inferior a l'ESO.

Respecte a la situació acadèmica dels barcelonins que tenen entre els 18 i els 24 anys, l'11,8% continuen estudiant, el 79,9% tenen estudis acabats superiors a l'ESO i el 8,2% és el percentatge de joves que, en el moment de l'enquesta, han deixat d'estudiar prematurament.

Gràfic 17. Situació acadèmica dels i les joves (18-24 anys) (%), Barcelona, 2014-2019

Font: Oportunitats educatives a Barcelona 2020: Les desigualtats en l'educació al llarg de la vida (0-99) (IERMB, 2021). Dades primàries de l'Enquesta de serveis municipals de l'Ajuntament de Barcelona de l'any 2019.

Finalment, en referència a les titulacions acadèmiques assolides l'any 2020, dels 86.019 joves de 20 a 24 anys de Barcelona, el 62,1% disposaven com a mínim d'un títol de batxillerat o CFGM (estudis postobligatoris secundaris) i el 14,7%, d'un títol d'educació superior (CFGS o un títol universitari), considerats estudis postobligatoris terciaris (OMD, 2020). Cal tenir en compte que molts d'ells i elles encara continuen estudiant i que aquests no són els nivells màxims d'estudis que assoliran.

L'apunt covid-19: l'emergència de bretxes educatives entre els infants

Les recerques socials d'urgència com la del Consorci d'Educació de Barcelona (2020) mostren com durant el tancament de les escoles el tercer trimestre del curs 2019-2020 les famílies en situacions de vulnerabilitat social a la ciutat de Barcelona es van trobar amb més dificultats per garantir l'educació formal dels fills i filles des de casa (en comparació amb les famílies que no es troben amb aquesta problemàtica), aspecte que va condicionar negativament les oportunitats educatives i d'aprenentatge dels infants i adolescents en situacions de vulnerabilitat social. A la ciutat de Barcelona, aquests infants i adolescents solen tenir orígens estrangers (ells o els seus pares i/o mares), residir als districtes amb rendes més baixes i anar a centres públics. La dificultat més rellevant amb la qual es van trobar va ser la derivada per les bretxes digitals. En aquest sentit, és destacable que 4 de cada 10 infants en situació de vulnerabilitat social a la ciutat de Barcelona no disposaven d'ordinador o tauleta a la llar per a les tasques escolars (i gairebé la meitat dels que sí, la compartien).

A més de la manca de dispositius, també convé tenir en compte les llars amb fills/filles que no es poden permetre connexió a internet per motius econòmics. Abans de la covid-19, els districtes amb més proporció d'infants que viuen en llars amb aquesta carència eren Nou Barris (14,4%), Ciutat Vella (12,8%) i Sants-Montjuïc (10,2%). Els tres districtes es troben per sobre de la mitjana global de la ciutat de Barcelona, que se situa al voltant del 5%; i molt per sobre dels districtes amb menys dificultats de connexió: les Corts i Sarrià - Sant Gervasi (0,6% dels infants viuen en llars que no es poden permetre connexió a internet) (Institut Infància i Adolescència de Barcelona, 2020b).

Així mateix, a part de la manca de connexió i de dispositius, entre les famílies amb més dificultats socials, convé tenir en compte les dificultats d'acompanyament familiar en la realització de les tasques escolars (Jacovkis & Tarabini, 2020; Tarabini & Jacovkis, 2020). Però també és rellevant considerar que no tots els centres van poder oferir una oferta educativa en línia. D'acord amb l'Ajuntament de Barcelona (2021), 1 de cada 4 infants i adolescents escolaritzats (26,8%) no va poder seguir l'escolarització des de casa a la ciutat de Barcelona, essent la manca d'una oferta educativa en línia per part del centre la causa més assenyalada per les famílies.

3. Temps dels infants, activitats fora de l'escola, espai públic i ciutadania

CONTINGUTS

3.1. Els temps de la infància: disponibilitat, usos i satisfacció

3.2. Activitats extraescolars i de lleure educatiu

3.3. Temps d'estiu i activitats durant les vacances

3.4. L'espai públic: espai estratègic per al joc, la trobada amb els amics i la vida comunitària

3.5. Escolta adulta, coneixement dels drets i exercici de ciutadania

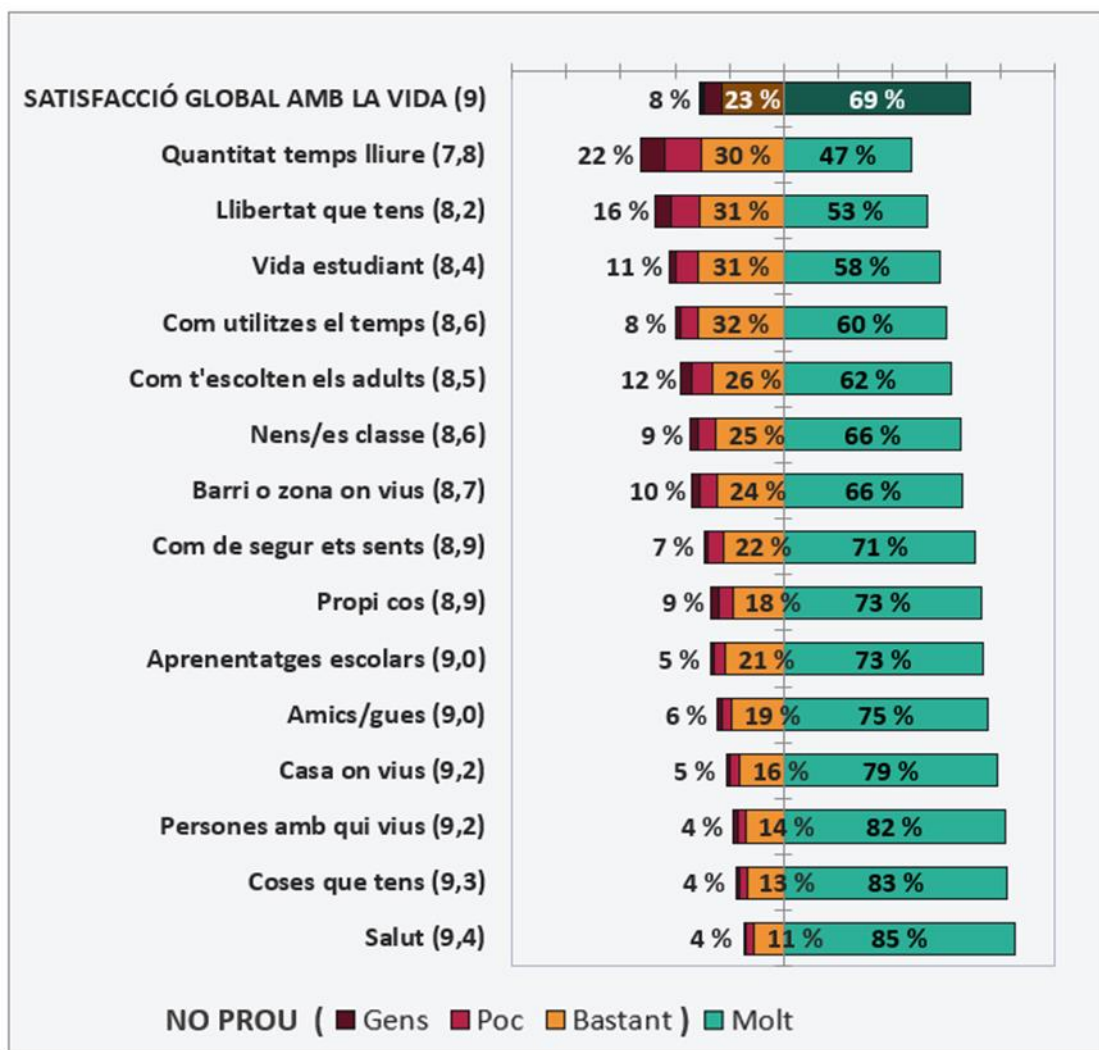
L'apunt covid-19: l'impacte en la infància del tancament de l'espai públic

3.1 Els temps de la infància: disponibilitat, usos i satisfacció

La quantitat i els usos del temps lliure són dos dels aspectes amb els quals els infants es mostren menys satisfets. El 52% dels infants no es mostra *prou satisfet*⁷ amb la quantitat de temps lliure del qual disposa (el 22% n'està gens o poc satisfet) i el 40% no ho està prou amb l'ús que en fa (el 8% n'està gens o poc satisfet). Els nivells baixos de satisfacció amb la quantitat de temps i usos són un tema generalitzat entre tots els infants: no hi ha diferències significatives ni per sexe ni per nivell de renda del barri.

⁷ En el marc de l'Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona (EBSIB), del programa municipal de recerca i participació *Parlen els nens i nenes: el benestar de la infància a Barcelona*, els infants no prou satisfets són els qui responen entre 0-8 en una escala de satisfacció de 0-10. D'acord amb el biaix de l'optimisme vital analitzat per la recerca internacional Children's Worlds, la majoria d'infants responen entre 9-10 amb independència de les seves circumstàncies personals i socials, per la qual cosa les respostes inferiors no són l'esperable ni el més habitual, de manera que poden indicar preocupacions o malestars importants.

Gràfic 18. Infants (10-12 anys) segons el grau de satisfacció amb 15 aspectes de la vida valorats (%). Barcelona, 2017

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de l'Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona (EBSIB) 2017. Ajuntament de Barcelona i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IAB).

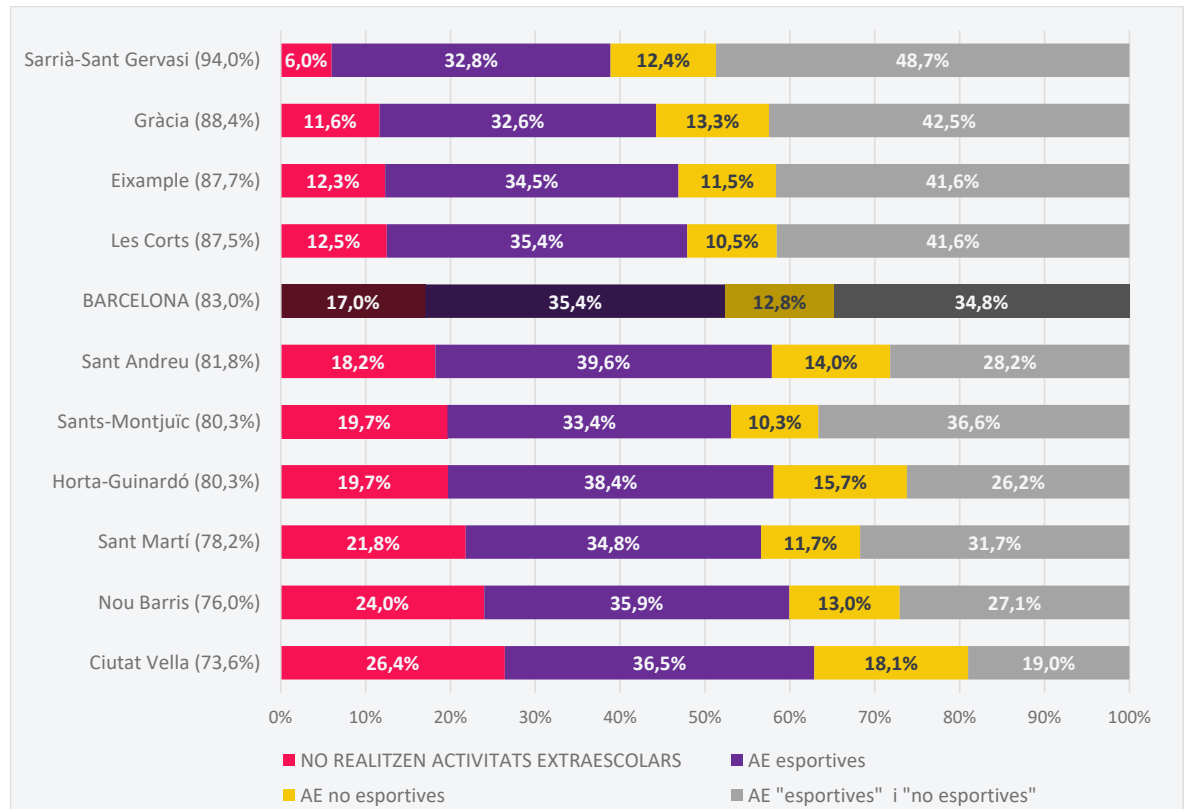
Fora de l'horari escolar, 7 de cada 10 infants d'entre 10-12 anys fa deures o estudia almenys 5 dies a la setmana i el 26,4% es relaxa, parla o s'ho passa bé amb la seva família poc sovint (2 dies a la setmana o menys). A més, al voltant del 66% no veu els seus amics i amigues fora de l'escola gaire sovint (EBSIB, 2017), i el 26,1% dels infants i adolescents d'entre 3 i 14 anys no juguen cap dia al parc o al carrer (ESB, 2016).

3.2 Activitats extraescolars i de lleure educatiu

A Barcelona, 8 de cada 10 (83,0%) infants i adolescents d'entre 6 i 16 anys realitzen activitats extraescolars (tant de caire esportiu com no esportiu) en sortir de l'escola. D'aquests, el 70,2% estan apuntats a activitats extraescolars esportives o físiques i el 47,6%, a activitats

extraescolars no esportives (teatre, música, idiomes i classes de reforç)⁸. En clau d'igualtat d'oportunitats educatives fora de l'escola, és destacable que, a escala de districtes, mentre que a Sarrià - Sant Gervasi, Gràcia, l'Eixample o les Corts al voltant d'1 de cada 10 infants i adolescents no realitza activitats extraescolars, a la resta de districtes, on les rendes familiars tendeixen a ser més baixes, la proporció augmenta a 2 de cada 10 i, fins i tot, a Ciutat Vella són 3 de cada 10.

Gràfic 19. Infants i adolescents (6-16 anys) que fan activitats extraescolars esportives i no esportives (%). Barcelona i districtes, 2018

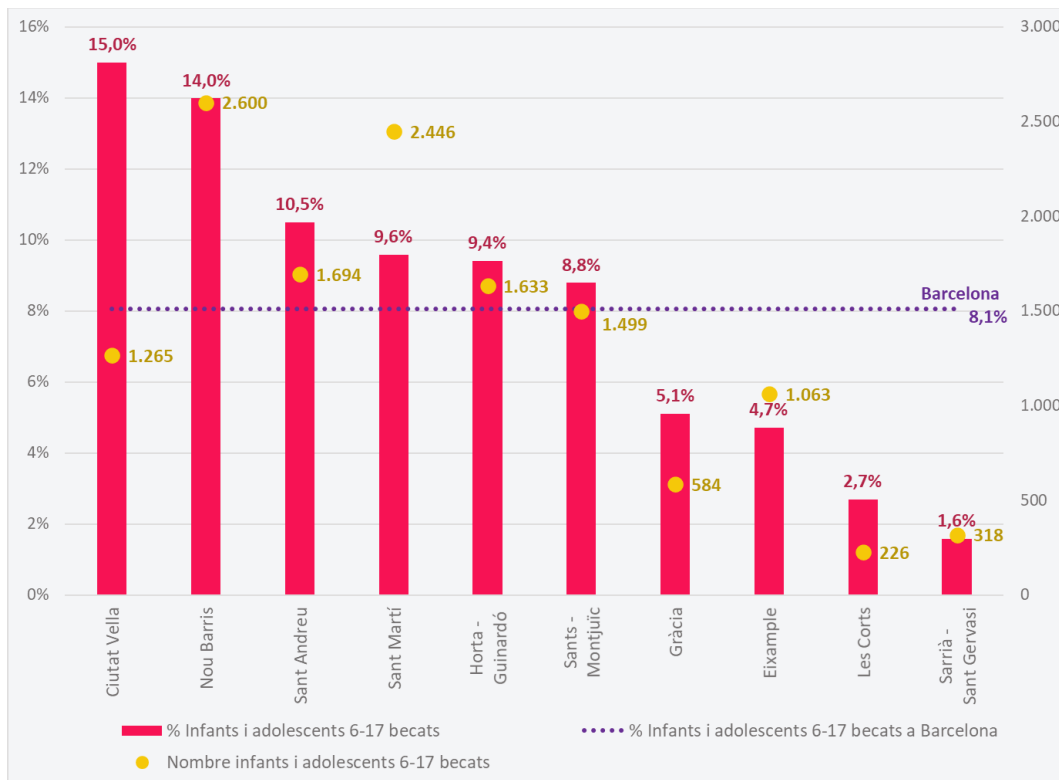

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'Enquesta d'hàbits esportius de la població en edat escolar de Barcelona (EHBB). Ajuntament de Barcelona i Institut Barcelona Esports (IBE). Nota metodològica: l'etiqueta gris fa referència als infants i adolescents que realitzen les dues activitats extraescolars (esportives i no esportives) alhora.

Cal destacar l'increment continuat de beques per fomentar la pràctica esportiva fins a cobrir el 8,1% de la població de 6 a 17 anys de la ciutat (13.328 infants i adolescents), amb una distribució territorial focalitzada en els infants i adolescents d'entorns més desfavorits.

⁸ El percentatge d'activitats esportives i no esportives no suma 100% perquè alguns infants realitzen activitats extraescolars dels dos tipus: esportives i no esportives.

Gràfic 20. Infants i adolescents (6-17 anys) becats per realitzar pràctiques esportives fora de l'horari escolar (%) i nombre d'infants i adolescents beneficiats (N). Barcelona i districtes, 2019-2020

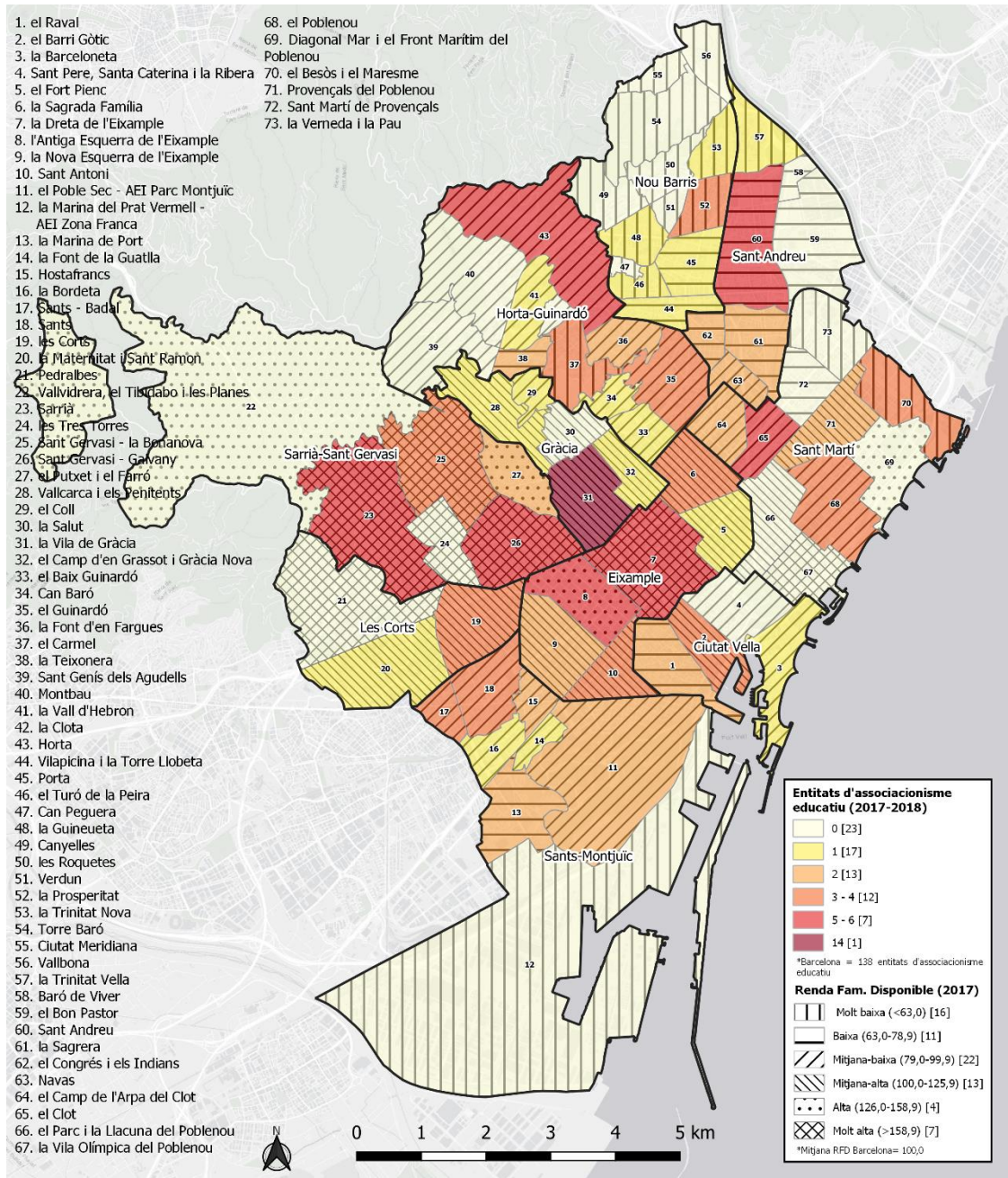
Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir dels registres de l'Institut Barcelona Esports (IBE).

Pel que fa al lleure educatiu a Barcelona, el curs 2017-2018, 10.514 infants i adolescents d'entre 5 i 16 anys participen en caus i esplais (la ciutat té 138 esplais i caus), que representen el 6,4% de la població global de 5 a 16 anys (i un 7,5% dels infants de 9 a 12 anys, el moment de màxima participació) (Departament de Joventut, 2017-2018).

En termes territorials, la participació està molt desigualment distribuïda per la ciutat, en funció d'una oferta que sovint respon a la tradició d'educació en el lleure dels districtes: Gràcia és el districte de la ciutat amb més participació d'infants i adolescents en esplais i caus (el 12,0% del total), seguit pels districtes d'Horta-Guinardó i l'Eixample (un 8,1% en ambdós casos). En 23 barris de la ciutat no hi ha cap entitat d'associacionisme educatiu i, malgrat que les seves característiques són diverses, aquests 23 barris inclouen tots els barris on la renda familiar és més baixa, dificultant l'accés als infants i adolescents d'origen social divers (Departament de Joventut, 2017-2018).

Tot i això, 1 de cada 7 infants que participen en caus i esplais reben suport econòmic per afrontar el cost de l'activitat (el 14,6% del total d'infants i adolescents que van al cau, a l'esplai o al centre juvenil). Entre aquests, un 7% rep la beca màxima (90% del cost), un 3,9% tenen cobert entre el 60 i 89% del cost i un 3,7% tenen cobert entre el 30 i el 59% del cost de participar en les activitats del cau o esplai. El 72% dels infants i adolescents becats assisteixen a entitats assentades en barris de renda mitjana-baixa (19%), baixa (11%) o molt baixa (42%) (Departament de Joventut, 2017-2018).

Mapa 3. Relació entre la distribució territorial de les entitats de lleure a la ciutat i l'índex de renda familiar disponible (IRFD). Barcelona i barris, 2017 (IRFD) i 2017-2018 (entitats)

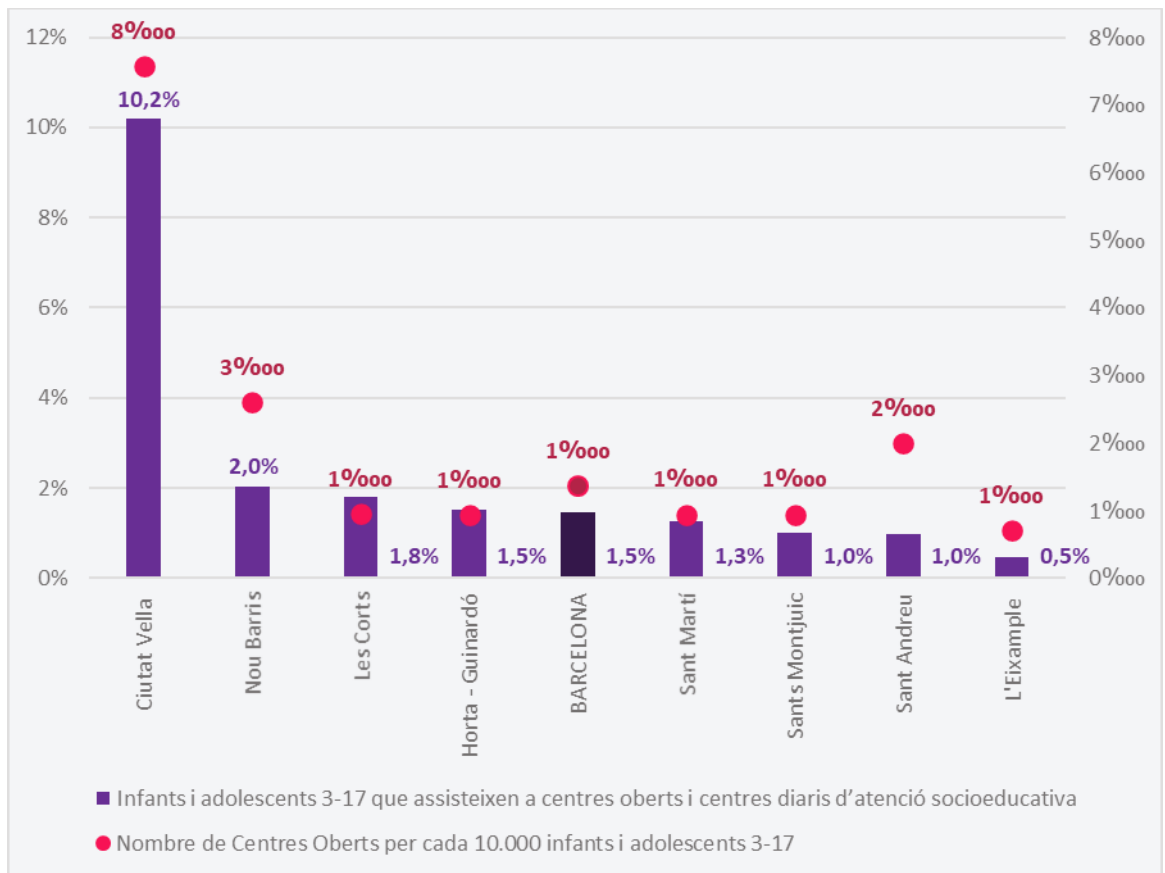

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de les dades de la RFD (2017). Oficina Municipal de Dades. Per les entitats d'associacionisme, dades extretes de l'Informe sobre l'estat de l'associacionisme educatiu de base comunitària 2019. Departament de Joventut. Ajuntament de Barcelona, amb dades del 2017-2018.

En aquest context de desigualtats, són d'especial rellevància les activitats de suport socioeducatiu en centres oberts o centres diaris d'atenció socioeducativa, que donen suport tant a nens i nenes amb diagnòstic de risc social (68% del total el 2019) com a d'altres infants (38% restant) i que tendeixen a concentrar-se als territoris més desfavorits, amb especial

presència de centres d'atenció socioeducativa als districtes de Ciutat Vella, Nou Barris i Sant Andreu, mentre que a Sarrià - Sant Gervasi i Gràcia no n'hi ha cap. El nombre de centres d'atenció socioeducativa per cada 10.000 habitants d'entre 3 i 17 anys pel conjunt de Barcelona és d'aproximadament 1,4, però als districtes de Ciutat Vella, Nou Barris i Sant Andreu aquesta relació és força més alta: 7,6‰, 2,6‰ i 2,0‰, respectivament, en consonància amb les característiques socioeconòmiques més desfavorides d'aquests districtes.

Gràfic 21. Infants i adolescents atesos en centres oberts i centres diaris d'atenció socioeducativa respecte al total d'infants i adolescents (3-17) (%) i nombre de centres per cada 10.000 infants i adolescents (3-17 anys) (‰). Barcelona i districtes, 2019

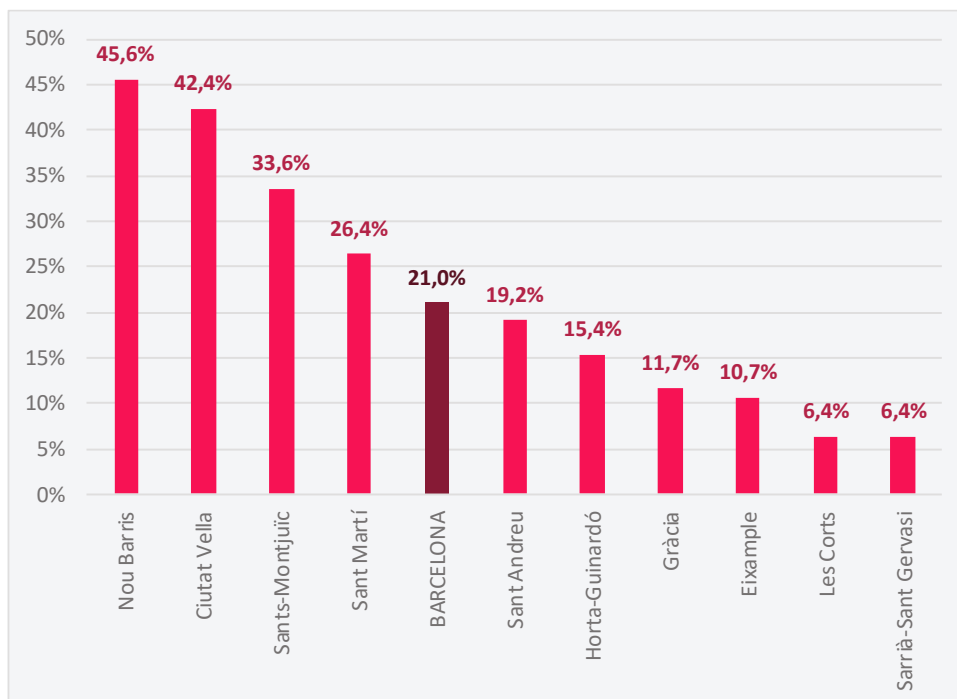
Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres del Registre del Departament d'Atenció Social a la Família i la Infància. IMSS (Institut Municipal de Serveis Socials). Ajuntament de Barcelona.

Nota: Els districtes de Gràcia i Sarrià - Sant Gervasi no apareixen al gràfic perquè no disposen de cap centre obert ni de cap centre diari d'atenció socioeducativa.

3.3 Temps d'estiu i activitats durant les vacances

Les vacances han estat tradicionalment un espai de desigualtat important, ja que 1 de cada 4 infants i adolescents (un 26,1%) viuen en llars que no es poden permetre anar de vacances almenys una setmana a l'any (EMCV, 2018-2019) amb diferències importants segons districte: per cada infant de Sarrià - Sant Gervasi que no es pot permetre anar una setmana a l'any de vacances, n'hi ha 7 que no s'ho poden permetre a Nou Barris.

Gràfic 22. Infants i adolescents que no es poden permetre anar de vacances una setmana a l'any (%). Barcelona i districtes, 2017

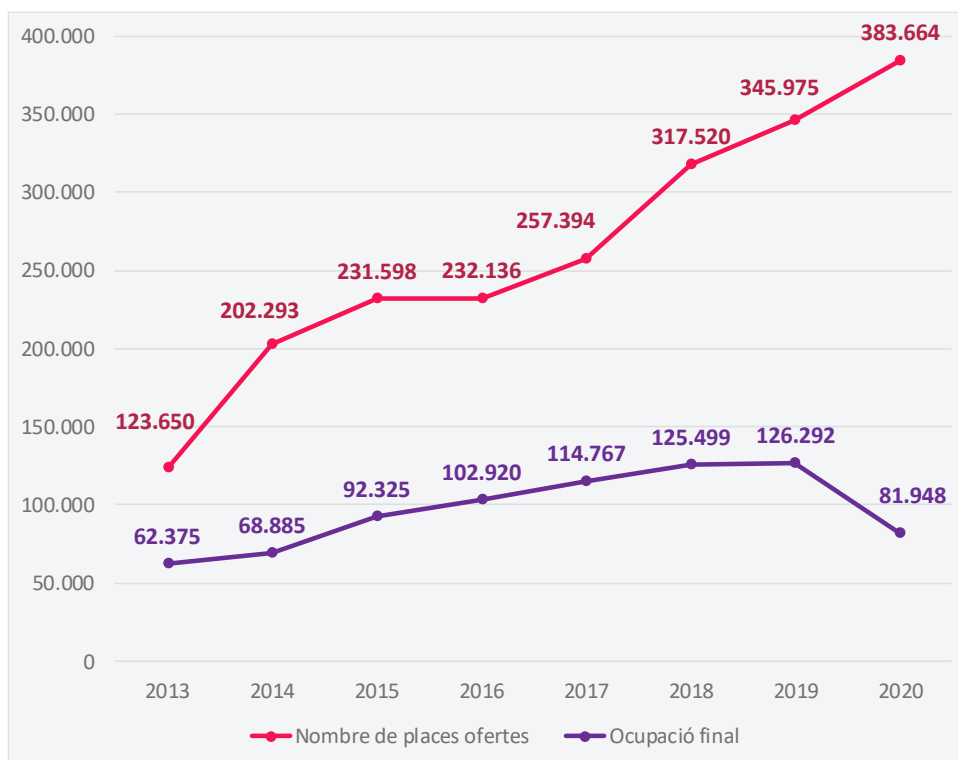

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de Enquesta sociodemogràfica de Barcelona (ESDB) (2017) (explotació feta per IERMB, 2018).

Nota: Els districtes de les Corts i Sarrià - Sant Gervasi mostren el mateix percentatge perquè a l'ESDB no hi havia mostra suficient per als dos districtes per separat.

Malgrat els esforços de l'Administració per posar a l'abast de la infància, l'adolescència i les seves famílies una campanya d'estiu municipal molt reforçada (tant amb places com amb beques d'accés) per compensar els impactes del confinament i el tancament de les escoles el 2020, la participació en casals i activitats de lleure (dins de la Campanya de Vacances d'Estiu) va disminuir un 35,1% respecte al 2019. Un 18,2% de les places ocupades van ser becades.

Gràfic 23. Nombre de places ofertes i ocupació final a la Campanya de Vacances d'Estiu (CVE) de l'Ajuntament de Barcelona (N). Barcelona, tendència 2013-2020

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de la Direcció de Serveis d'Infància, Joventut i Gent Gran (Departament de Promoció de la Infància, de l'Ajuntament de Barcelona).

3.4 L'espai públic: espai estratègic per al joc, la trobada amb els amics i amigues i la vida comunitària

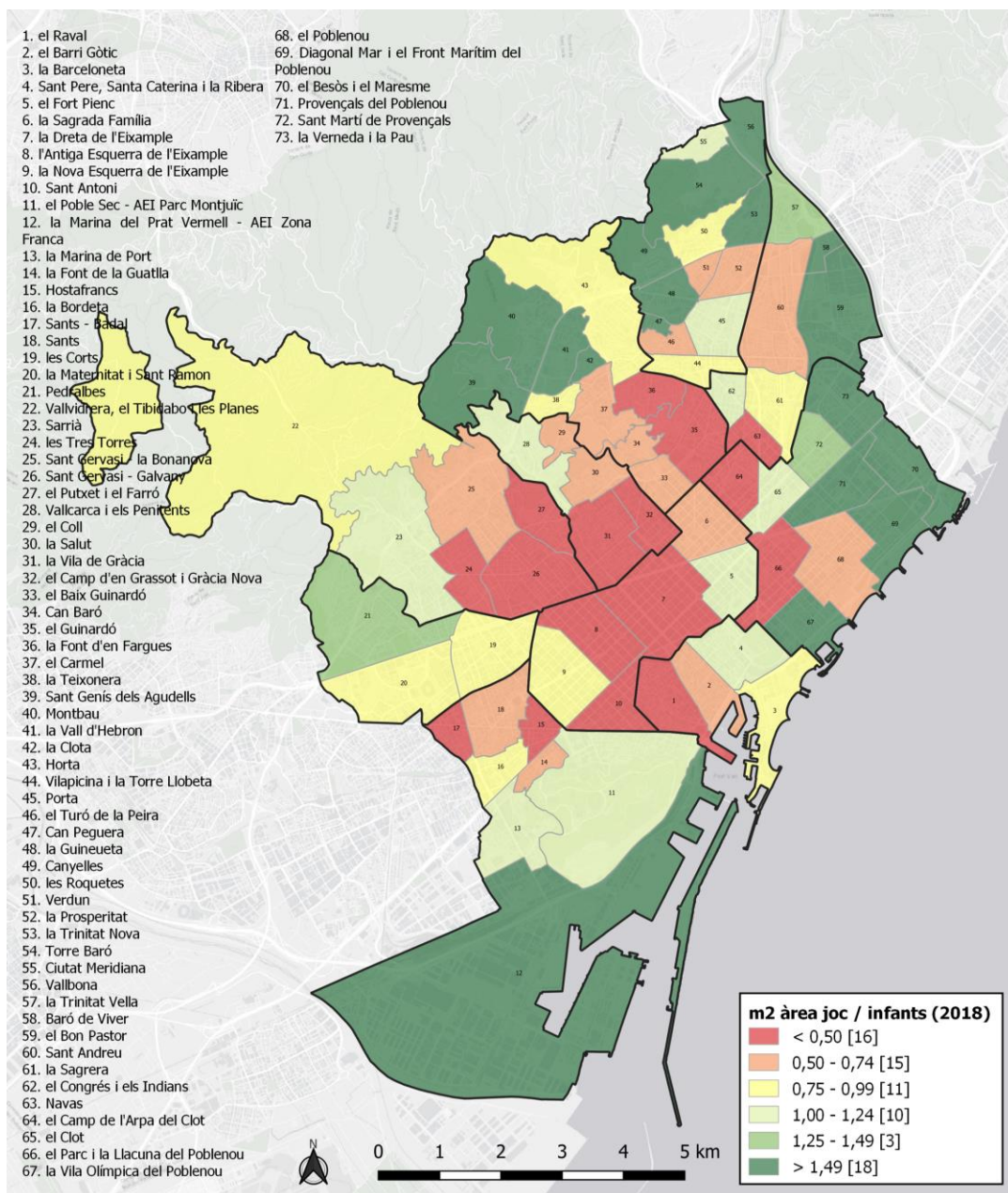
Segons els infants de Barcelona, “un bon barri ha de ser tranquil i alegre: tranquil com a sinònim de segur i poc sorollós, i alegre com a sinònim de vida comunitària, que els veïns i veïnes es coneguin i que hi visquin altres nens i nenes amb qui jugar. A més, ha de ser net, ha de tenir natura, zones verdes i espais per jugar a l'aire lliure” (Agenda dels Infants-IIAB, 2018b). Tanmateix, el 34% d'infants d'entre 10 i 12 anys de Barcelona diuen no estar prou satisfets amb el barri on viuen i el 47% (gairebé la meitat) tampoc n'estan prou amb els espais del barri per jugar i divertir-se (EBISB, 2017). Aquesta dada agafa especial rellevància si tenim en compte que disposar d'un lloc a l'aire lliure per jugar-hi de manera segura a prop de casa és un dels elements que afavoreix més la satisfacció dels infants amb el barri i, també, un dels elements que més contribueix al fet que un infant es manifesti satisfet amb la seva vida en global (IIAB, 2019).

L'espai que Barcelona ofereix als infants per al joc a l'aire lliure és insuficient i amb massa densitat: només 0,9 m² d'àrea de joc per infant (Registres IMPJ 2018 de l'Ajuntament de Barcelona), una xifra que és molt inferior a la recomanació de 7 m² d'àrea/infant que és

aproximadament la meitat de l'espai que ocupa una plaça d'aparcament de cotxe (CHILD, 2007).

En clau territorial, la disponibilitat d'espais per al joc és molt dispar entre districtes: els infants de Sant Martí disposen de més del doble d'espai per infant en àrees de joc (1,4 m²/infant) que els de Ciutat Vella (0,6 m²/per infant) o de Gràcia (0,5 m²/infant). Els districtes de Sant Martí, Nou Barris, Horta-Guinardó i Sants-Montjuïc són els que ofereixen més provisió d'infraestructura lúdica (àrees de joc, parcs i jardins, places, interiors d'illa) (Registres IMPJ 2018 de l'Ajuntament de Barcelona).

Mapa 4. Ràtios de metres quadrats de les àrees de joc per infant. Barcelona i barris (2018)

Font: Elaboració pròpia a partir dels registres de l'Institut Municipal de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de Barcelona i la diagnosi de les oportunitats de joc a l'espai públic de Barcelona del Pla del joc a l'espai públic amb horitzó 2030. IIAB i Ajuntament de Barcelona, 2019.

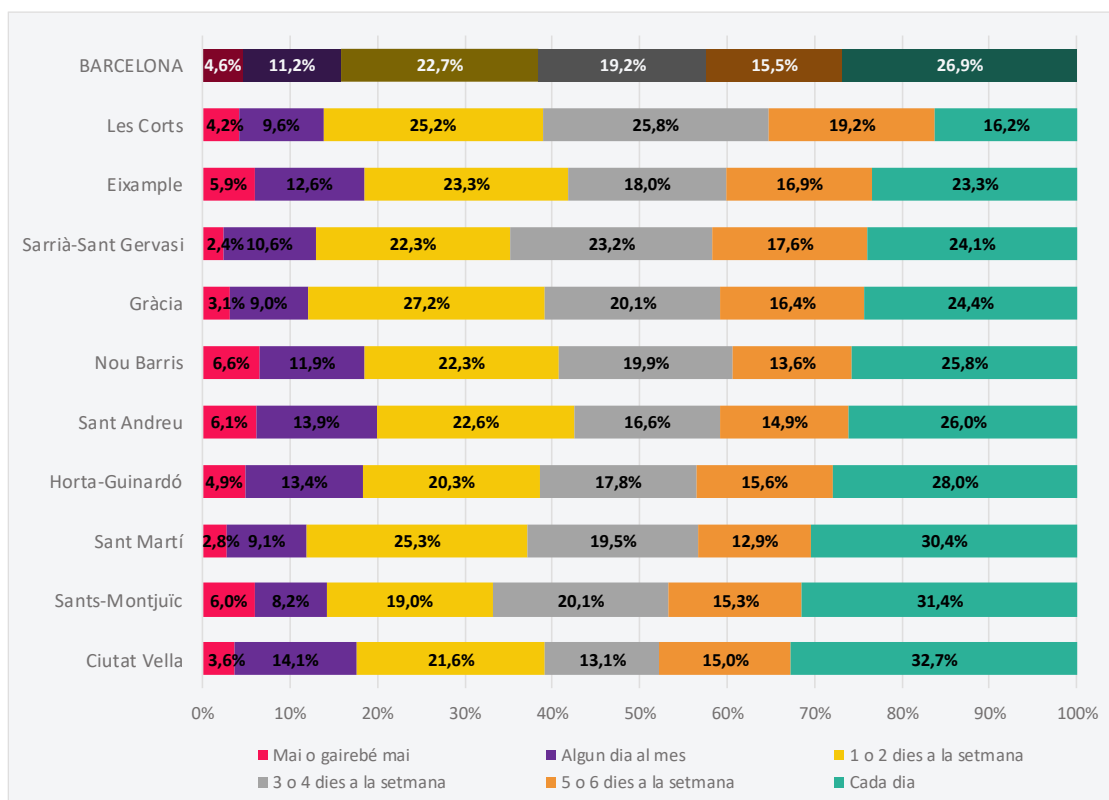
En relació amb la quantitat i amb la proximitat de les àrees de joc infantil (tant al domicili com als centres educatius), disposem de bons indicadors: un 80% dels infants de 0 a 12 anys tenen una àrea de joc a 5 minuts a peu del lloc on viuen (s'entén que un infant és capaç de recórrer 200 metres caminant en 5 minuts) i un 98%, a 10 minuts. El 2% restant són infants que tenen àrees de joc a més de 15 minuts de casa seva. La majoria de centres educatius d'escola bressol, d'educació infantil i primària i d'educació especial de la ciutat tenen una àrea de joc propera i només 2 de cada 10 centres educatius (18%) estan mal proveïts perquè l'àrea de joc més propera és a més de 15 minuts a peu (IMPJ, 2018).

Les principals mancances de les àrees de joc infantil estan en la qualitat, valorada en termes de diversitat lúdica, mida, inclusivitat i naturalització de les àrees. En relació amb la diversitat lúdica (en la qual s'avalua sobretot la possibilitat de joc divers⁹), només 2 de cada 10 àrees de joc tenen 6 activitats lúdiques o més. En relació amb la mida, el 51% de les àrees de la ciutat es poden considerar petites perquè tenen una mida inferior a 150 m². Pel que fa a la naturalització, un 50% de les àrees de joc estan localitzades fora d'un espai verd i en relació amb la inclusivitat, només 1 de cada 4 àrees són accessibles o amb elements certificats com a inclusius (IMPJ, 2018).

Ja abans de la covid-19, els nens i nenes disposaven de poc temps per jugar a l'aire lliure: 1 de cada 4 infants de 3 a 14 anys (26,1%) no jugava cap dia al parc o al carrer (ESB, 2016), i 4 de cada 10 dels infants d'entre 10 i 12 anys (38,4%) no jugaven ni passaven gaire temps a l'aire lliure (entre mai i, com a molt, 1 o 2 dies per setmana). Només el 42,4% dels infants jugaven a l'aire lliure almenys 5 dies a la setmana, mentre que el 49% de nens i nenes d'entre 10 i 12 anys usaven les xarxes socials i el 65% miraven la televisió almenys 5 dies a la setmana. Tot i que s'aprecien algunes diferències segons districte, la dinàmica territorial és força similar i no s'observa un patró segons nivell de renda en els usos del temps (EBSIB, 2017).

⁹ S'avaluen fins a 13 activitats lúdiques (lliscar, gronxar-se, enfilat-se, fer equilibris, saltar, sentir vertigen, balancejar-se, córrer i rodar, amagar-se, experimentar, interpretar rols, expressar-se, trobar-se i relaxar-se) i es consideren àrees de de joc de baixa qualitat lúdica les que ofereixen entre 0 i 2 activitats lúdiques, de qualitat intermèdia les que n'ofereixen entre 3 i 5, i de bona qualitat lúdica quan n'ofereixen 6 o més.

**Gràfic 24. Frequència amb la qual els infants dediquen temps a jugar a l'aire lliure (%).
Barcelona i districtes, 2017**

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona (EBSIB) 2017. Ajuntament de Barcelona i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB).

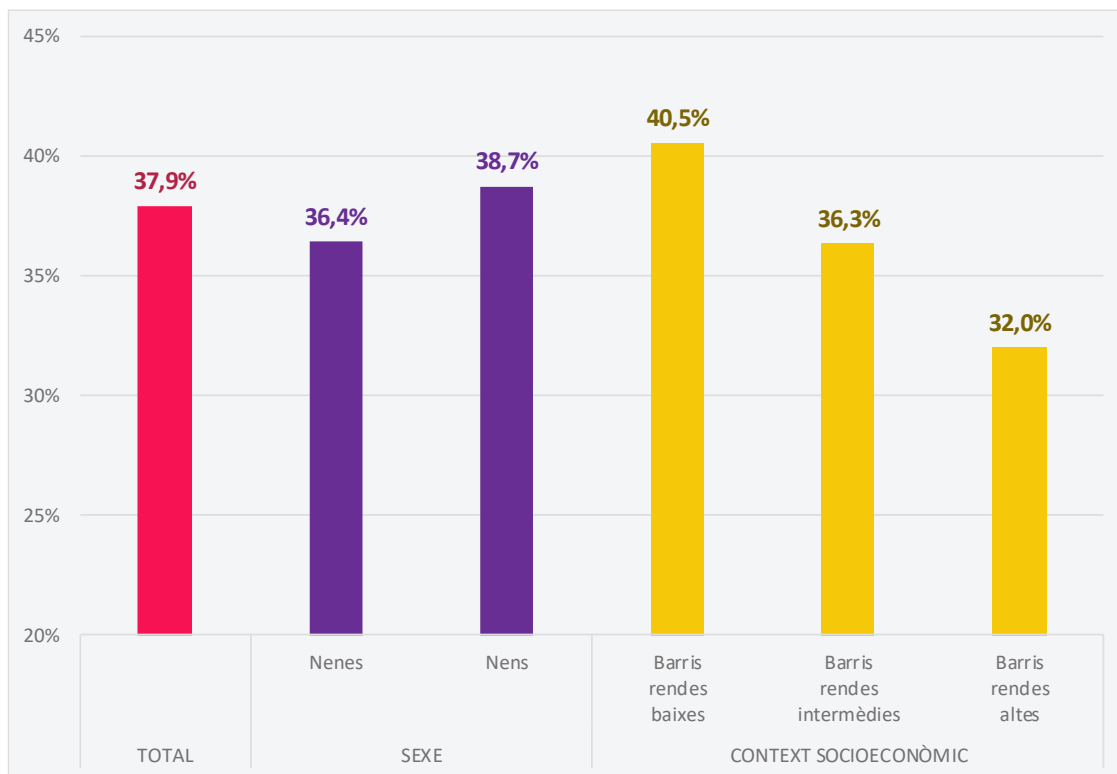
El joc al carrer no es pot desvincular de la seguretat i l'autonomia; per això, per entendre millor els baixos índexs de joc i presència d'infants al carrer cal tenir en compte, entre d'altres aspectes, que 5 de cada 10 (49,5%) infants no se senten prou segurs al seu barri, sobretot les nenes i els qui viuen a barris de rendes més baixes, i que 7 de cada 10 (68,3%) pensen que no rebrien prou suport dels seus veïns o veïnes en cas de tenir un problema. És més, el 59% de nens i nenes consideren que els veïns i veïnes no són prou amables amb ells (EBSIB, 2017).

3.5 Escolta adulta, coneixement dels drets i exercici de ciutadania

L'escolta adulta de les opinions i interessos dels infants es pot considerar un espai de pràctica cap a la ciutadania activa (els infants poden participar activament en la societat en la mesura que els adults els escoltem i tenim en compte el que diuen), però el 37,9% dels infants d'entre 10-12 anys no està prou satisfet amb com els escolten les persones adultes, sense que s'apreciïn diferències importants entre els nens i nenes, però sí segons el context socioeconòmic (rendes baixes: 40,5% no prou satisfets amb com els escolten els adults;

rendes altes: 32,0%, 9 punts percentuals menys de no prou satisfets). Aquests percentatges ens haurien de preocupar especialment si tenim en compte que l'escolta adulta és un dels aspectes de la vida que més "pesa" en el fet que un infant es mostri satisfet amb la seva vida en global (IIAB, 2019).

Gràfic 25. Infants (10-12 anys) no prou satisfets amb l'escolta adulta; total, per sexe i per context socioeconòmic (%). Barcelona, 2017

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona (EBSIB) 2017. Ajuntament de Barcelona i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB).

En l'adolescència, gairebé 2 de cada 10 (18,6%) adolescents exerceixen la seva ciutadania de manera més activa, a través d'activitats relacionades amb l'associacionisme, com ara escoltisme, esports, casals, o bé la vinculació amb entitats polítiques o religioses (FRESC, 2016).

Pel que fa al grau de coneixement dels seus drets reconeguts, només el 55,4% dels infants de 10-12 anys diu que coneix quins són els seus drets, amb un patró per context socioeconòmic diferent a l'habitual: els que viuen en barris de rendes intermèdies diuen que coneixen quins són els seus drets en major mesura (60,0%), 7 punts percentuals per sobre de l'estrat de rendes baixes (52,9%) i 11 punts percentuals per sobre de l'estrat de rendes altes (49,1%). En aquest cas, el patró de coneixement dels drets s'explica per les pràctiques i accions educatives dels diferents centres educatius i no pas pels contextos de renda dels barris dels infants (EBSIB, 2017).

L'apunt covid-19: l'impacte en la infància del tancament de l'espai públic

Les restriccions d'accés al carrer van ser una de les mesures principals per combatre la primera onada de la pandèmia per la covid-19. El confinament absolut va mostrar la importància de l'ús de l'espai públic i la vida a l'aire lliure per a tota la ciutadania i, en especial, per als infants i adolescents, ja que els nens i nenes necessiten jugar i fer-ho en diferents formes col·lectives de lleure, recreació o joc a l'aire lliure que no podien cobrir-se amb la comunicació en línia (Plataforma de Infancia-España, 2020; UNICEF-España, 2020a).

Prohibir la sortida al carrer va significar negar a molts infants que viuen en habitatges petits sense pati, terrassa o espai exterior la dosi diària de sol, aire lliure, moviment, activitat física expansiva, joc motriu d'alta intensitat i contacte amb la natura que només es pot cobrir fora de casa, al carrer. I és que l'espai públic, sobretot quan és verd i pacificat, té un rol imprescindible en la salut i en el desenvolupament de les nenes, nens i adolescents; i permet cobrir necessitats específiques de la infància que difícilment es poden cobrir a casa. Però, sobretot, permet igualar oportunitats de salut per a tota la població, també per als infants i adolescents, independentment de quines siguin les característiques diferenciades dels seus habitatges (Cortés & Curcoll, 2020).

4. Salut física, mental i emocional dels infants i adolescents

CONTINGUTS

4.1. Satisfacció dels infants i adolescents amb la pròpia salut

4.2. Hàbits saludables de descans, alimentació i exercici

4.3. Sobrepès, obesitat i satisfacció amb el cos

4.4. Benestar, salut mental i addiccions en la infància i l'adolescència

4.5. Salut sexual i reproductiva

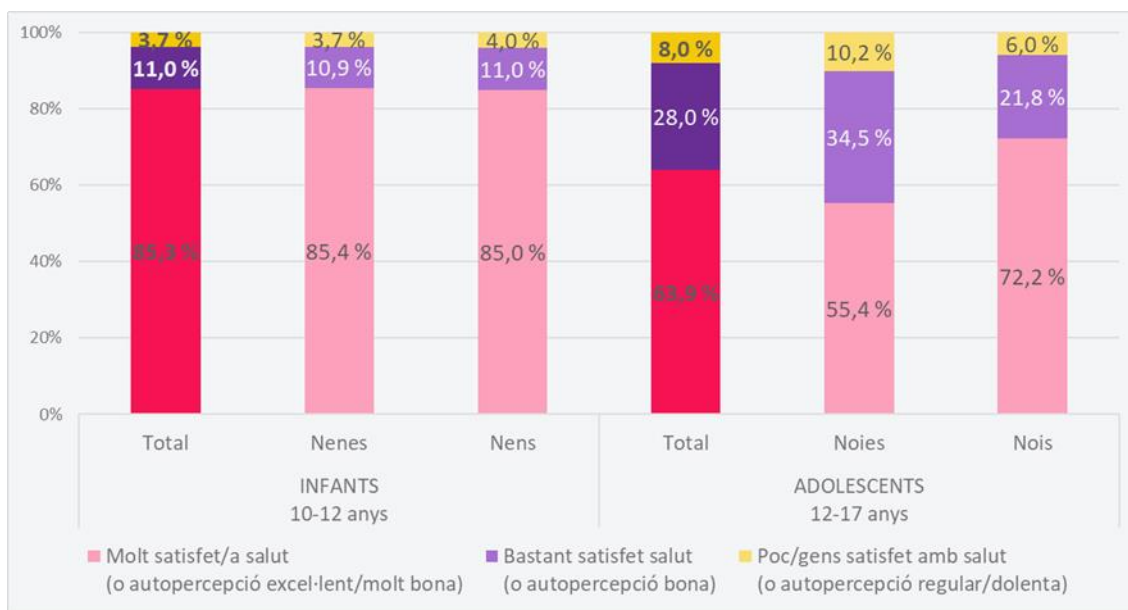
L'apunt covid-19:

- (I) En l'afectació de la covid-19 destaquen els infants asimptomàtics i els símptomes lleus
- (II) Adolescència i salut mental

4.1 Satisfacció dels infants i adolescents amb la pròpia salut

La salut és un aspecte de la vida globalment molt ben valorat tant pels infants d'entre 10 i 12 anys (85,3% molt satisfets) com pels adolescents d'entre 13 i 17 anys (63,9% molt satisfets), tot i la important davallada que s'observa en el pas de la infància a l'adolescència i les diferències remarcables per sexe entre els i les adolescents (55,4% de les noies molt satisfetes i 72,2% dels nois). Malgrat els alts percentatges de satisfacció en la salut autopercebuda, és notori el diferencial a la baixa entre la percepció dels adolescents i la dels infants: un 21,4% menys d'adolescents declaren un estat de salut excel·lent o molt bo respecte als infants de 10 a 12 anys.

**Gràfic 26. Grau de satisfacció amb la salut d'infants i adolescents, total i per sexe (%).
Barcelona, 2016 i 2017**

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'EBSIB (2017) i l'enquesta FRESC (2016), Agència de Salut Pública de Barcelona.

Tot i això, cal estar atents al 12% d'infants que expressen malestars corporals freqüents (mal de cap, d'estómac o d'esquena) i al 14,9% que declaren haver tingut dificultats per dormir 5 dies o més a la setmana (EBSIB, 2017).

A més, la percepció de bona o mala salut per part dels infants i adolescents de Barcelona no és igual a tota la ciutat: els infants i adolescents que creixen en contextos socioeconòmicament més desfavorits estan menys satisfets amb la seva salut que la resta. Entre els infants que viuen en barris de rendes baixes, hi ha un 82,6% de nens i nenes molt satisfets amb la seva salut, mentre que als barris de rendes altes, el percentatge augmenta fins a un 89,4% (EBSIB, 2017). La diferència de 7 punts entre els contextos de rendes baixes i altes pel que fa a la percepció de la salut dels infants es manté a l'adolescència, on un 60,2% dels adolescents de contextos més desfavorits socioeconòmicament percep la seva salut com a molt bona (en barris socioeconòmicament afavorits, el percentatge també augmenta, fins al 67,3%) (FRESC, 2016).

4.2 Hàbits saludables de descans, alimentació i exercici físic

Tant en alimentació, en el descans, com en el nivell d'activitat física hi ha importants marges de millora perquè els hàbits saludables estan per sota dels nivells recomanats. Per exemple, en relació amb el descans, una gran part d'infants i molts adolescents no dormen prou hores al dia (43,0% dels infants i 70,0% dels adolescents), amb diferències notables segons l'origen socioeconòmic de la família en l'etapa de l'adolescència (un 80,8% dels adolescents de renda familiar molt baixa estaria per sota del nombre d'hores recomanades de descans, davant del 65,4% d'adolescents de rendes altes o molt altes).

Taula 10. Infants i adolescents (de 0 a 17 anys) que dormen suficientment o insuficientment segons renda familiar disponible del barri (%). Barcelona, 2016.

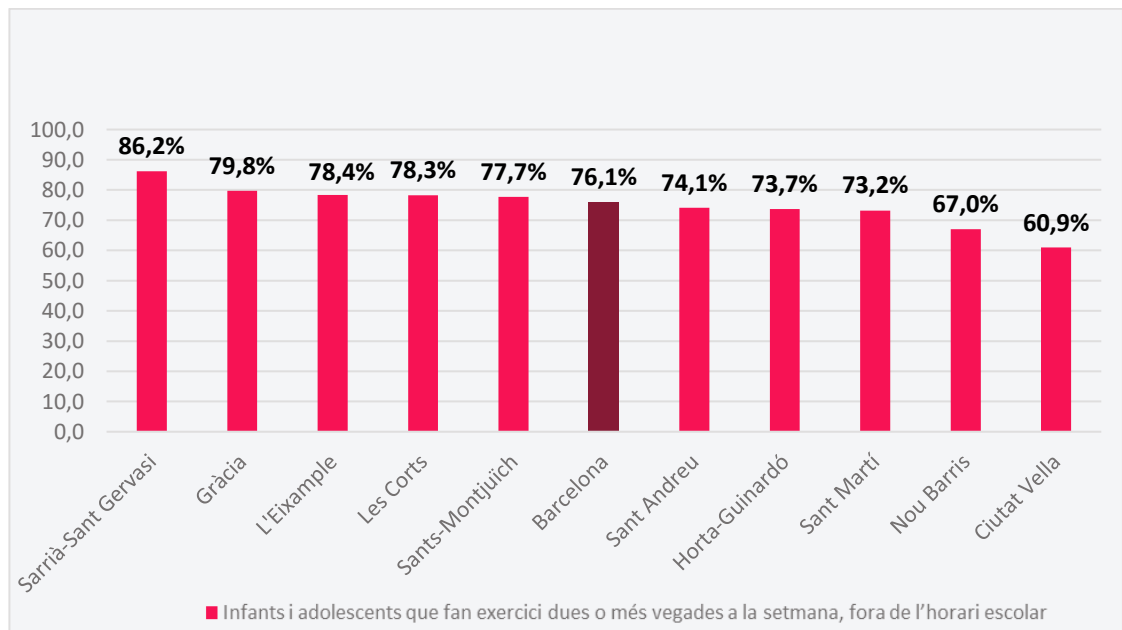
Renda familiar disponible del barri	Infants 0-11		Adolescents 12-17	
	≤ 10 hores (insuficient)	≥ 10 hores (suficient)	≤ 9 hores (insuficient)	≥ 9 hores (suficient)
Molt baixa	48,2%	51,8%	80,8%	19,3%
Baixa	43,3%	56,7%	73,3%	26,7%
Mitjana-baixa	38,9%	61,1%	66,1%	33,9%
Mitjana-alta	39,6%	60,4%	66,1%	33,9%
Alta-molt alta	46,5%	53,5%	65,4%	34,6%
Barcelona	43,0%	57,0%	70,0%	30,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de salut de Barcelona (ESB) 2016.

Pel que fa als hàbits d'alimentació, el 91,3% dels infants i adolescents d'entre 3 i 17 anys esmorzen cada dia abans de sortir de casa, però en canvi només el 7,1% mengen les 5 racions de fruita diàries recomanades (ESB, 2016).

Quant a l'exercici físic, el 76,6% d'infants i adolescents declara fer exercici físic de manera regular fora de l'horari escolar (dues o més vegades a la setmana), però 1 de cada 4 en fa de manera insuficient (menys d'un cop a la setmana) o no en fa gens. S'aprecien diferències importants segons el districte de la ciutat, amb menys proporció d'infants que no fan exercici de manera regular a Ciutat Vella (només el 60,9%) i més proporció a Sarrà - Sant Gervasi, on en fan el 86,2% dels infants i adolescents.

Gràfic 27. Infants i adolescents (de 6 a 16 anys) que fan exercici de manera regular fora de l'horari escolar (%). Barcelona i districtes, 2018

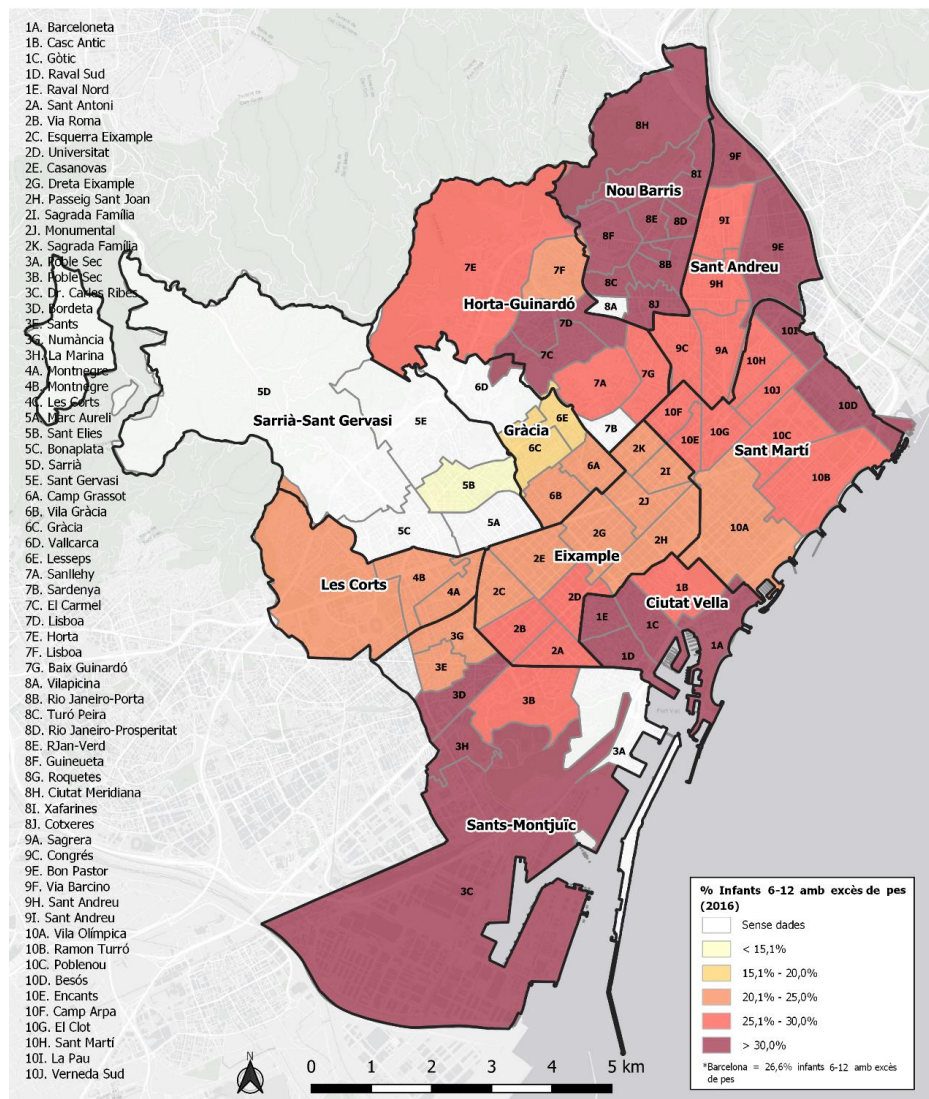

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'hàbits esportius de la població en edat escolar de Barcelona (EHEEB) 2018.

4.3 Sobrepès, obesitat i satisfacció amb el cos

Gairebé 3 de cada 10 infants i adolescents tenen excés de pes (sobrepès o obesitat), amb més casos en contextos socioeconòmicament desfavorits. Tot i que no disposem d'una font de dades única en l'anàlisi de l'excés de pes en la infància i l'adolescència¹⁰, sabem que un 26,6% dels infants de 6 a 12 anys tenen sobrepès (47.636 casos diagnosticats als CAP de la ciutat), dels quals el 16,1% per sobrepès (28.870 casos) i el 10,5% obesitat (18.766 casos). Entre els adolescents de 13 a 17 anys, la xifra d'excés de pes es manté (25,6%), tot i que baixa el percentatge dels que pateixen obesitat (18,7% amb sobrepès i el 6,9% amb obesitat).

Mapa 5. Infants de 6 a 12 anys amb excés de pes (sobrepès i obesitat) (%). Barcelona, districtes i àrees bàsiques de salut (ABS), 2016*

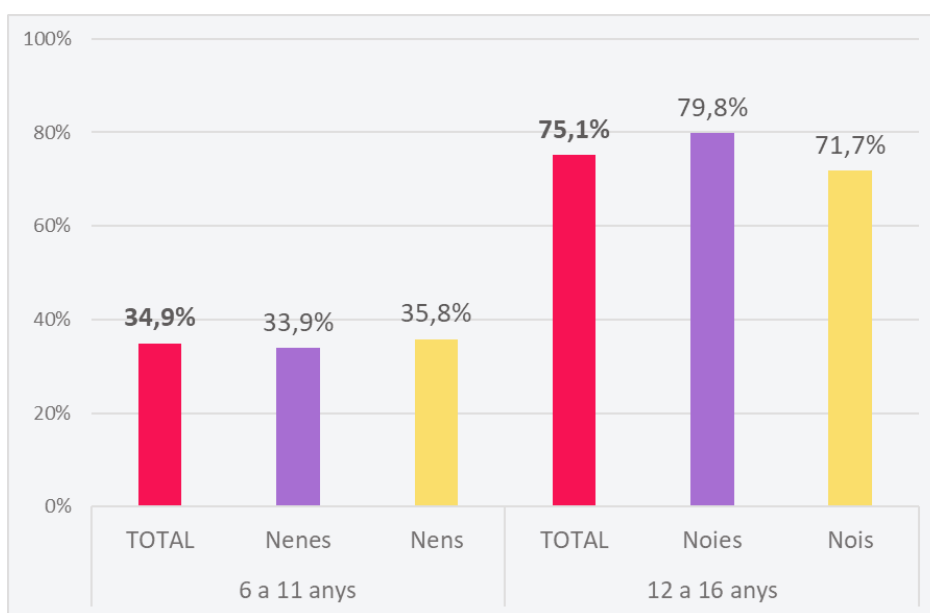
Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir del Departament de Salut, de la Generalitat de Catalunya.

¹⁰ Les dades per a infants de 6 a 12 anys provenen dels casos diagnosticats a les ABS (any 2016), les dades per a adolescents de 13 a 17 anys s'extreuen de la darrera enquesta FRESC-2016.

**Nota: la divisió correspon a les 68 àrees bàsiques de salut (ABS) de les quals el Departament de Salut disposava d'informació actualitzada (novembre de 2020) sobre l'excés de pes que es correspon al 2016.*

En relació amb la satisfacció amb el propi cos, el 34,9% dels infants de 6 a 11 anys diu no estar-ne prou satisfet, xifra que es duplica fins al 75,1% dels adolescents de 12 a 16 anys (40 punts percentuals més). Tot i que el nivell d'insatisfacció és molt alt en ambdós sexes, s'aprecia que les noies adolescents (pràcticament el 80%) tendeixen a estar menys satisfetes amb el seu cos que els nois (71,9%; 8 punts percentuals menys) (2018).

**Gràfic 28. Infants i adolescents no prou satisfet amb el seu cos, total i per sexe (%).
Barcelona, 2018.**

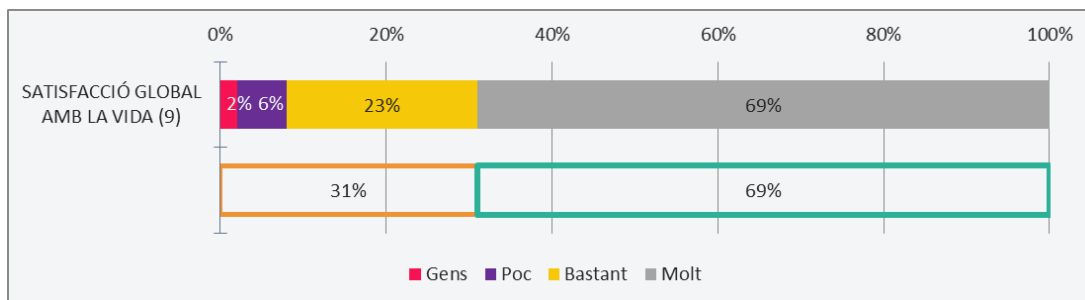
Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir d'EHEEB - 2018.

4.4 Benestar, salut mental i addiccions en la infància i l'adolescència

Tres de cada 10 infants d'entre 10 i 12 anys de la ciutat de Barcelona no es mostren prou satisfets¹¹ amb la seva vida en global (el 31%, si sumem les categories gens [2%], poc [6%] i bastant [23%]). Entre els infants que creixen en un context de privació material, són 4 de cada 10 els que no es mostren prou satisfets amb la seva vida en global (Corominas & Pineda, 2020).

¹¹ Vegeu la nota 6.

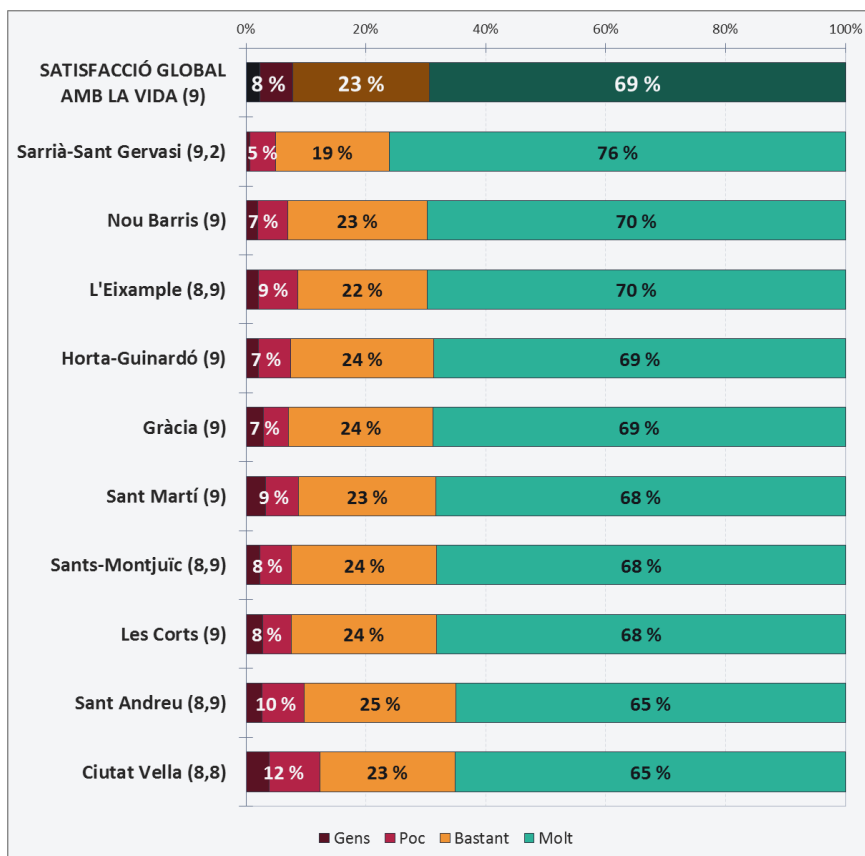
Gràfic 29. Infants (10-12 anys) segons el grau de satisfacció amb la vida en global (%). Barcelona, 2017

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona (EBSIB) 2017. Ajuntament de Barcelona i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB).

En la distribució segons districte de la ciutat destaca el percentatge força més important d'infants que es mostren poc o gens satisfets amb la seva vida en global a les escoles de Ciutat Vella i Sant Andreu (un 12% i 10% d'infants de 10 a 12 anys, respectivament, és a dir, 1 de cada 10 infants del districte) respecte als infants de districtes com Sarrià - Sant Gervasi on el percentatge d'infants poc o gens satisfets és del 5%.

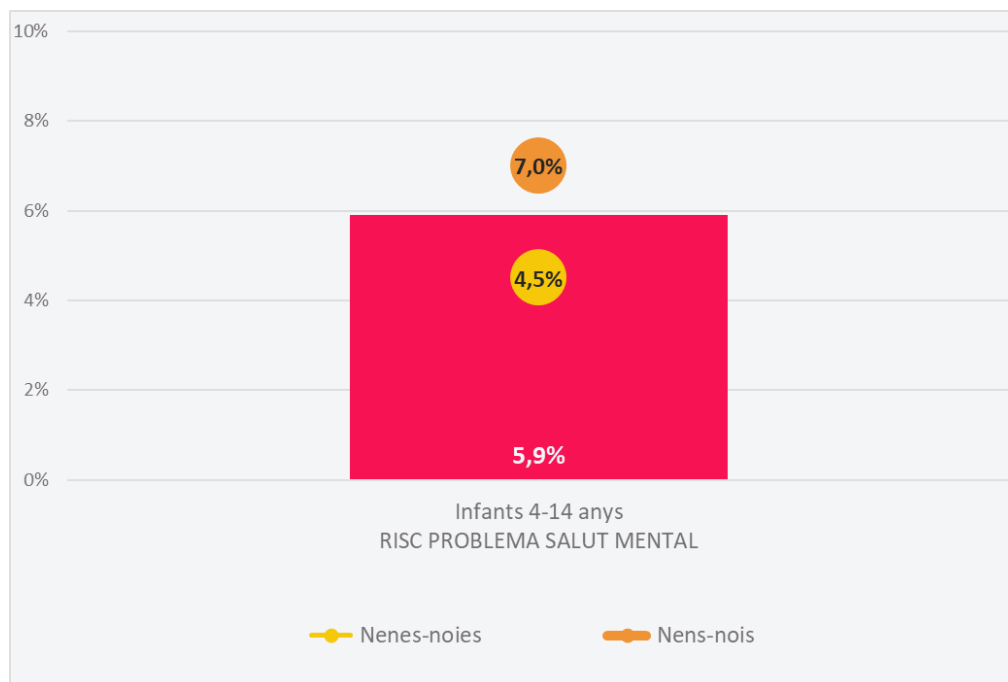
Gràfic 30. Infants (10-12 anys) segons el grau de satisfacció amb la vida en global, per districte i centre educatiu (%). Barcelona, 2017

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona (EBSIB) 2017. Ajuntament de Barcelona i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB).

En la població infantil i adolescent, el risc de patir un problema de salut mental¹² entre els 4-14 anys és d'un 5,9% i de patir, en concret, depressió o ansietat entre els 15-17 anys, d'un 3,5%. A partir d'aquestes xifres, s'estima que almenys 11.000 infants i adolescents de la ciutat de Barcelona es troben en una situació de patiment psicològic. La població atesa als centres de salut mental infantil i juvenil (CSMIJ) mostra una tendència creixent en els darrers anys, superant els 10.000 atesos des de l'any 2015, però convindria conèixer si hi ha demanda que els serveis públics no poden atendre (una dada de la qual no disposem), ja que l'atenció ràpida en casos de patiment emocional és clau perquè no derivi en patologies de més difícil recuperació.

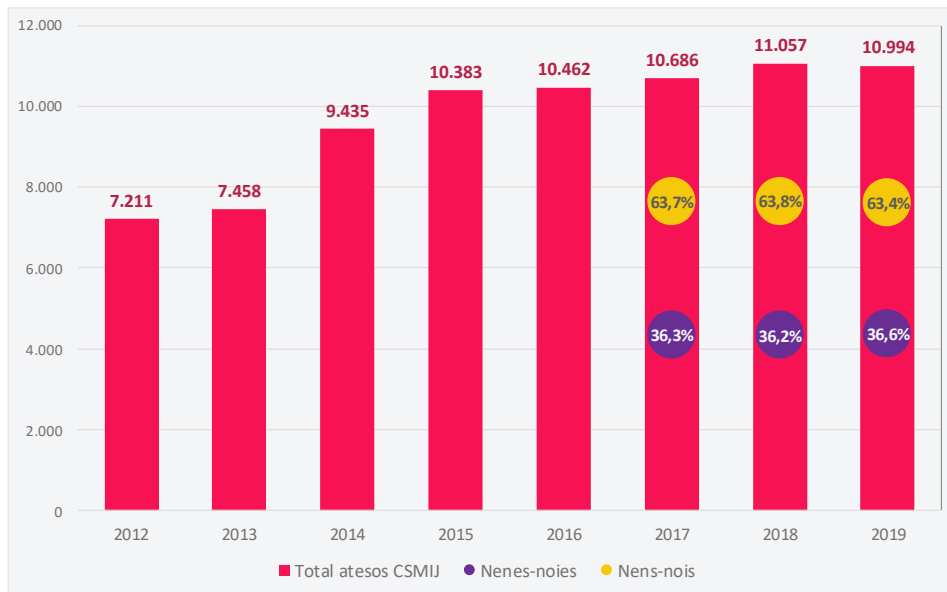
Gràfic 31. Infants i adolescents en risc de patir un problema de salut mental, total i per sexe (%). Barcelona, 2016.

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir de l'Enquesta de salut de Barcelona (ESB), 2016.

¹² Percentatge d'infants (4-14) amb risc de patir un problema de salut mental calculat a partir de l'escala Strengths and Difficulties Questionnaire (comunicat pels pares i les mares). El sistema SDQ es basa en les puntuacions obtingudes en quatre àmbits (problemes de relacions amb els iguals, problemes emocionals, problemes de conducta i problemes d'atenció i hiperactivitat).

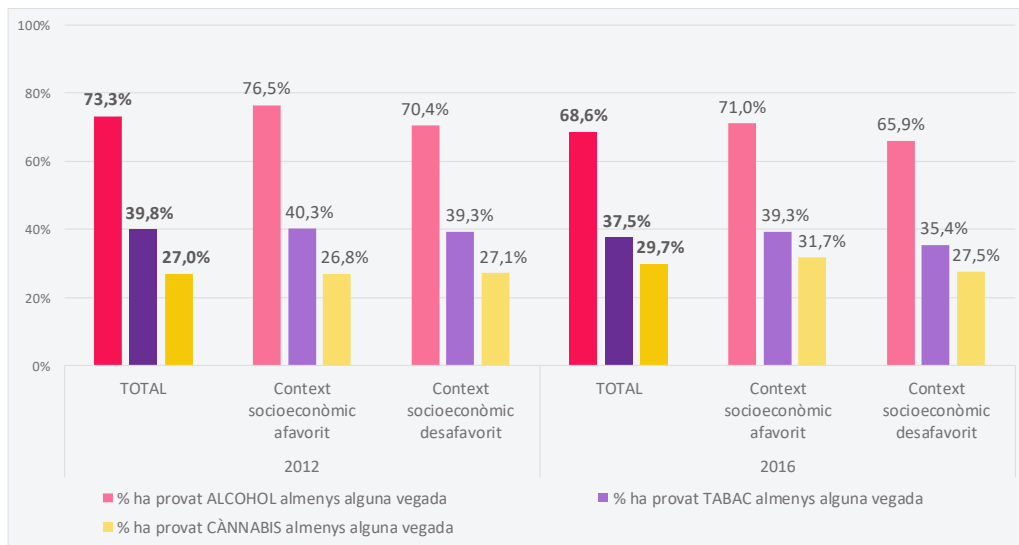
Gràfic 32. Infants i adolescents atesos als centres de salut mental infantil i juvenil (CSMIJ), total i per sexe (%). Barcelona, tendència 2012-2019

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir del Consorci Sanitari de Barcelona, de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona.

Pel que fa als primers contactes amb substàncies addictives, 7 de cada 10 adolescents d'entre 13 i 17 anys han tastat l'alcohol (68,6%), 4 de cada 10 el tabac (37,5%) i 3 de cada 10 el cànnabis (29,7%), tot i que en el cas del tabac, per exemple, només un 11,6% dels i les adolescents ho converteixen en un hàbit de consum diari (8,3%) o ocasional (3,3%) amb percentatges lleugerament superiors entre les noies. Aquests indicadors són pitjors en els contextos afavorits de la ciutat. Així doncs, mentre que en els contextos socioeconòmics més desfavorits un 65,9%, 35,4% i 27,5% dels adolescents manifesta haver provat alguna vegada l'alcohol, el tabac i el cànnabis, respectivament, en els contextos més afavorits aquests percentatges pugen al 71,0%, 39,3% i 31,7%, respectivament.

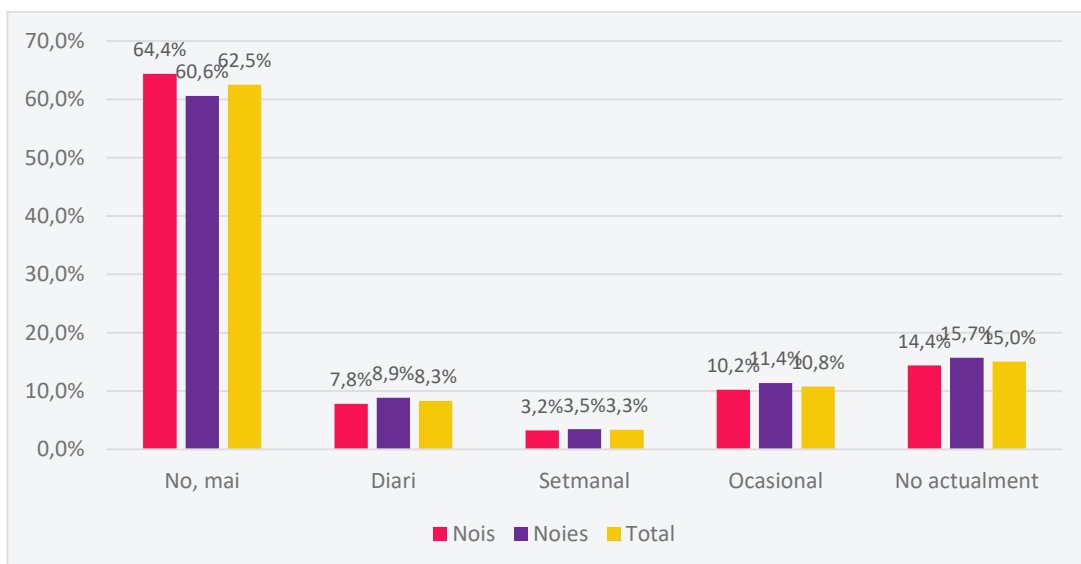
Gràfic 33. Adolescents (13-17 anys) que diuen que han provat l'alcohol, el tabac i/o el cànnabis alguna vegada a la vida, total i per context socioeconòmic (%). Barcelona, tendència 2012-2016

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'enquesta FRESC (2012 i 2016). Agència de Salut Pública de Barcelona

Respecte als adolescents que adopten un hàbit de consum, un 11,6% dels i les adolescents afirmen fumar diàriament (8,3%) o ocasionalment (3,3%) amb percentatges lleugerament superiors entre les noies. Pel que fa al cànnabis, un 10% afirmen haver-ne consumit en els darrers 30 dies (un 11,9% els nois i un 8% les noies) (FRESC, 2016).

Gràfic 34. Adolescents (13-17 anys) que consumeixen tabac, segons freqüència i per sexe (%). Barcelona, 2016

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'enquesta FRESC (2016). Agència de Salut Pública de Barcelona

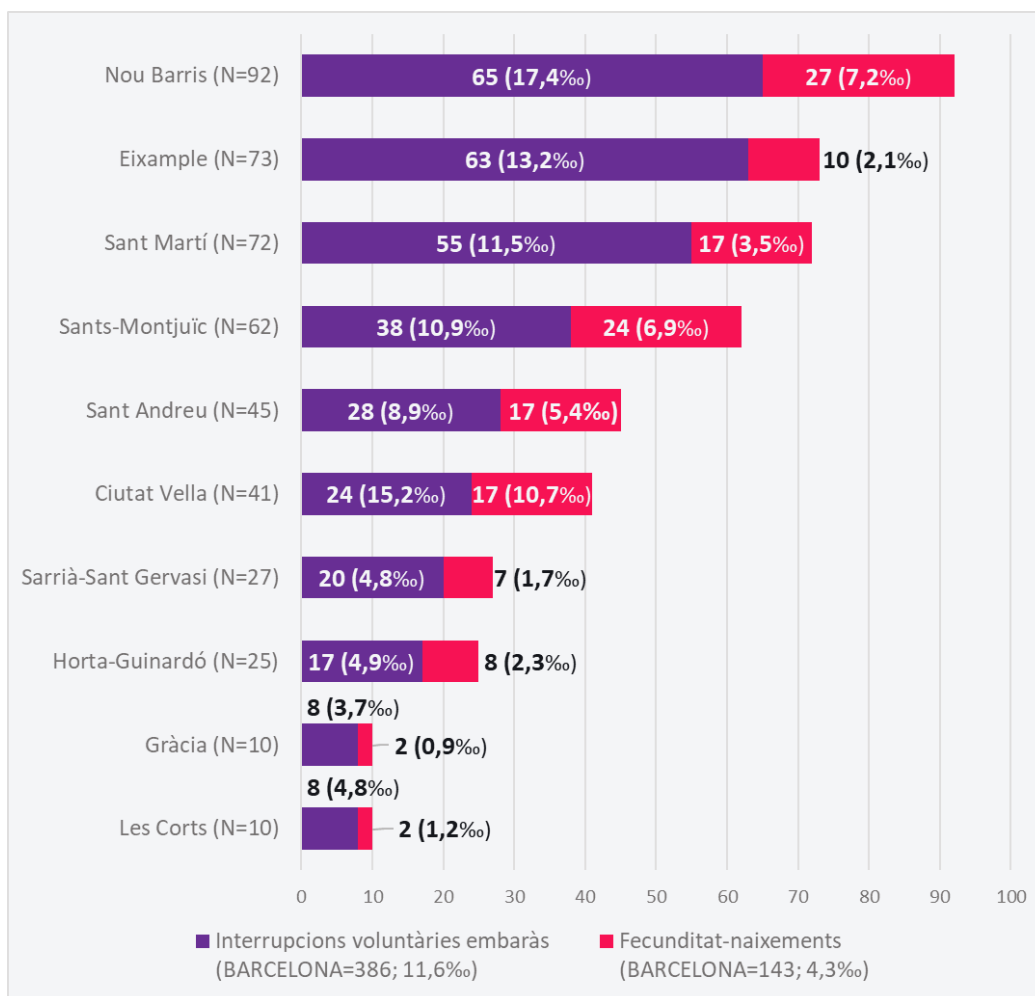
4.5 Salut sexual i reproductiva

El 12,5% dels i les adolescents que manté relacions sexuals amb penetració no utilitza cap mètode anticonceptiu o bé el mètode emprat no és efectiu (FRESC, 2016). L'any 2018, 529 noies adolescents van quedar embarassades (16 de cada 1.000). D'aquestes, 386 van interrompre voluntàriament l'embaràs (12 de cada 1.000) i 143 van esdevenir mares (4 de cada 1.000). Entre els anys 2006-2018, el nombre d'embarassos en noies adolescents disminueix (de 267 el 2006 a 143 el 2018), de manera que les taxes d'interrupcions voluntàries de l'embaràs i de naixements en adolescents també ho han fet en un 44,3% i un 46,4%, respectivament, al llarg d'aquest període (ASPB, 2018).

Quan s'analitza la distribució territorial, els districtes amb més casos d'interrupcions voluntàries de l'embaràs són Nou Barris (65), l'Eixample (63) i Sant Martí (55), amb un 17,4‰, un 13,2‰ i un 11,5‰ de la població adolescent femenina del districte, respectivament. Tanmateix, tot i que el nombre de casos sigui menor, també és destacable que el 15,2‰ de les noies adolescents de Ciutat Vella van interrompre voluntàriament un embaràs l'any 2018 (24 casos) i el 10,9‰ de Sants-Montjuïc (38 casos). Pel que fa als naixements entre noies adolescents, els districtes on n'hi ha més són Nou Barris (27; 7,2‰ de les noies adolescents del districte), Sants-Montjuïc (24; 6,9‰), Sant Martí (17; 3,5‰), Sant Andreu (17; 5,4‰) i Ciutat Vella (17; 10,7‰).

Tant pel que fa a les interrupcions voluntàries de l'embaràs com als naixements entre noies adolescents, com es pot observar al gràfic següent, els districtes on hi ha menys casos i també un percentatge relatiu menor a escala de districte són Sarrià - Sant Gervasi, Horta-Guinardó, Gràcia i les Corts.

Gràfic 35. Nombre de casos i taxa relativa per districtes (per mil) d'interrupcions voluntàries de l'embaràs i de fecunditat. Barcelona i districtes, 2018.

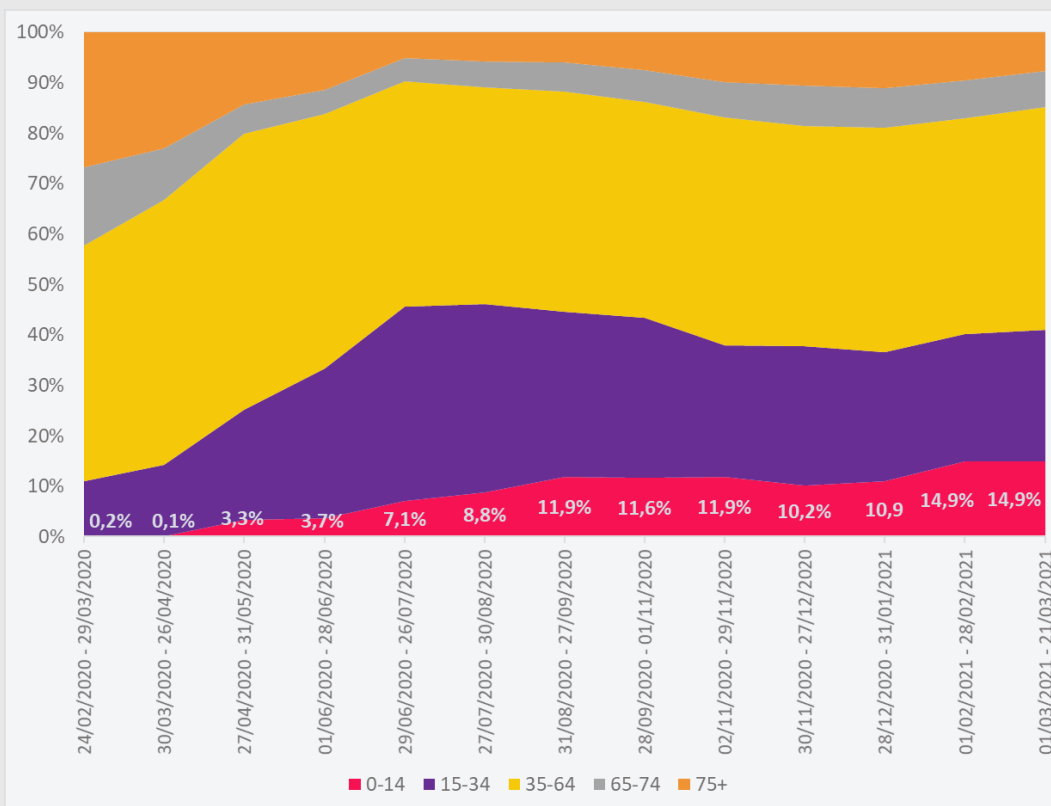

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de registres de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, 2018.

L'apunt covid-19 (I): En l'afectació de la covid-19 primen els infants asimptomàtics i els símptomes lleus

Després d'uns primers mesos de gran incertesa sobre quina seria la incidència i l'afectació de la covid-19 entre els infants i adolescents, l'evidència epidemiològica ha mostrat que, si bé en cap cas han estat totalment exempts de la malaltia, l'afectació de la covid-19 entre la infància i l'adolescència va ser menor durant els primers mesos de la pandèmia que per a la resta de grups de població. Fins a finals de juny del 2020 menys d'un 5% del total de casos amb diagnòstic confirmat de covid-19 eren infants o adolescents d'entre 0-14 anys. Al juliol, coincidint amb l'ampliació de les mesures de desescalada, aquest percentatge va augmentar i es va situar en un 7,1% i, a l'agost, en un 8,8%. Des de llavors, el percentatge d'infants 0-14 afectats ha augmentat lleugerament fins a arribar al 14,9% del total dels casos registrats (març de 2021).

Gràfic 36. Evolució mensual del percentatge de persones amb diagnòstic confirmat de covid-19, segons grups d'edat. Barcelona, 2020 i 2021

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir de les dades de #COVID19aldiaBCN de Consorci Sanitari de Barcelona i Agència de Salut Pública de Barcelona (2021).

En paral·lel, dues recerques epidemiològiques catalanes ens han permès conèixer el comportament de la covid-19 entre la població infantil i adolescent. D'una banda, *Kids Corona* de l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona mostra que un 17,5% dels infants que conviuen amb una mare o pare malats per covid-19 també contreen el virus, un percentatge molt semblant al que s'identifica en els adults (18,9%), la qual cosa significa que els infants s'infecten igual que els adults quan estan exposats a una font d'infecció. En canvi, segons la mateixa recerca, els símptomes de la malaltia es manifesten de manera molt més lleu en els infants i adolescents que en els adults, ja que més del 99% dels menors d'edat diagnosticats no mostraven símptomes o aquests eren menors (Hospital Sant Joan de Déu Barcelona, 2020).

La segona de les recerques, *Covid pediàtric a Catalunya: sumant esforços per donar respostes a la covid-19* (COPEDI-CAT) del Vall d'Hebron Institut de Recerca, ha mostrat que un 8% dels pacients pediàtrics amb diagnòstic confirmat de covid-19 a Catalunya entre l'1 de juliol i el 31 d'octubre van ser els transmissors de la infecció per covid-19 a altres membres del seu nucli familiar. També s'hi assenjala que gairebé la meitat dels infants i adolescents que havien contret la malaltia havien estat asimptomàtics (un 47% dels pacients pediàtrics amb covid-19) i que el nombre d'infants que van requerir un ingrés hospitalari per la covid-19 va ser del 2,5%. En els casos amb símptomes, el més habitual va ser la febre (70,6%),

seguit de tos (36,9%), mal de cap (24,5%), fatiga (24,3%) i diarrea (16,3%). Dels casos hospitalitzats, el 99,2% es va recuperar totalment i el 0,4% van presentar seqüeles, sense registrar-se cap mort infantil per covid-19 (Vall d'Hebron Institut de Recerca, 2020).

L'apunt covid-19 (II): Adolescència i salut mental

Les recerques socials d'urgència mostren com durant el confinament absolut, els canvis personals, familiars i escolars que els infants i adolescents van viure, així com la incertesa que generaven, van provocar un estat d'ànim més baix que l'habitual en la població infantil i adolescent, a més d'un conjunt de por i preocupacions inusuals. Convé tenir present que els infants i adolescents que van perdre algun familiar van viure el confinament amb estats d'ànim més baixos (amb presència, especialment, de sentiments de ràbia) i climes familiars trasbalsats en processos de dol. Tanmateix, la majoria d'alteracions van ser lleus, mostrant l'adaptació dels infants i adolescents a un esdeveniment vital estressant com és un confinament absolut (Projecte Òrbita, 2021).

Malgrat l'adaptació generalitzada, però, els infants i adolescents amb antecedents de problemes psicològics van trobar-se més exposats a desenvolupar un trastorn de salut mental durant el confinament absolut. En aquest sentit, amb resultats referents a Catalunya, el 35% dels infants i adolescents d'entre 4-18 anys van estar en risc de desenvolupar trastorns de salut mental, ja fos a partir de símptomes depressius, d'ansietat o de conducta. Sobretot quan els infants i adolescents ja havien manifestat problemes de salut mental prèviament, o bé les seves mares i/o pares (Via et al., 2020).

A més, convé tenir en compte que l'impacte en salut mental va ser més greu per als infants i adolescents de famílies que es troben amb més factors d'estrès i dificultats socials. Entre els infants i adolescents en situacions de vulnerabilitat, per exemple, hi va haver més dificultats per concentrar-se i manifestacions més freqüents d'avorriment, irritabilitat, inquietud, nerviosisme, sensacions de solitud i preocupacions (Orgilés et al., 2020). A més, la majoria de mares i/o pares en situacions de vulnerabilitat econòmica van manifestar que les circumstàncies per la covid-19 havien afectat la seva salut mental, considerant que la convivència familiar havia empitjorat per l'estrès i les preocupacions econòmiques familiars, la manca d'espai a l'habitatge i l'avorriment (Save the Children-Espanya, 2020a, 2020b).

5. Pobresa, exclusió i desigualtats en la infància i l'adolescència

CONTINGUTS

5.1 Contextos desiguals on viure i créixer la infància i l'adolescència

5.2 Pobresa en el treball i sobrecàrrega de despeses de l'habitatge

5.3 Risc dels infants de patir situacions de pobresa o exclusió social

5.4 Desigualtats de renda entre els mateixos infants i adolescents

5.5 Pobresa material en les vides dels infants i adolescents

5.6 Baixa capacitat de les polítiques locals per reduir la pobresa infantil

L'apunt covid-19: plou sobre mullat, la covid-19 intensifica la ja alarmant pobresa infantil a la ciutat

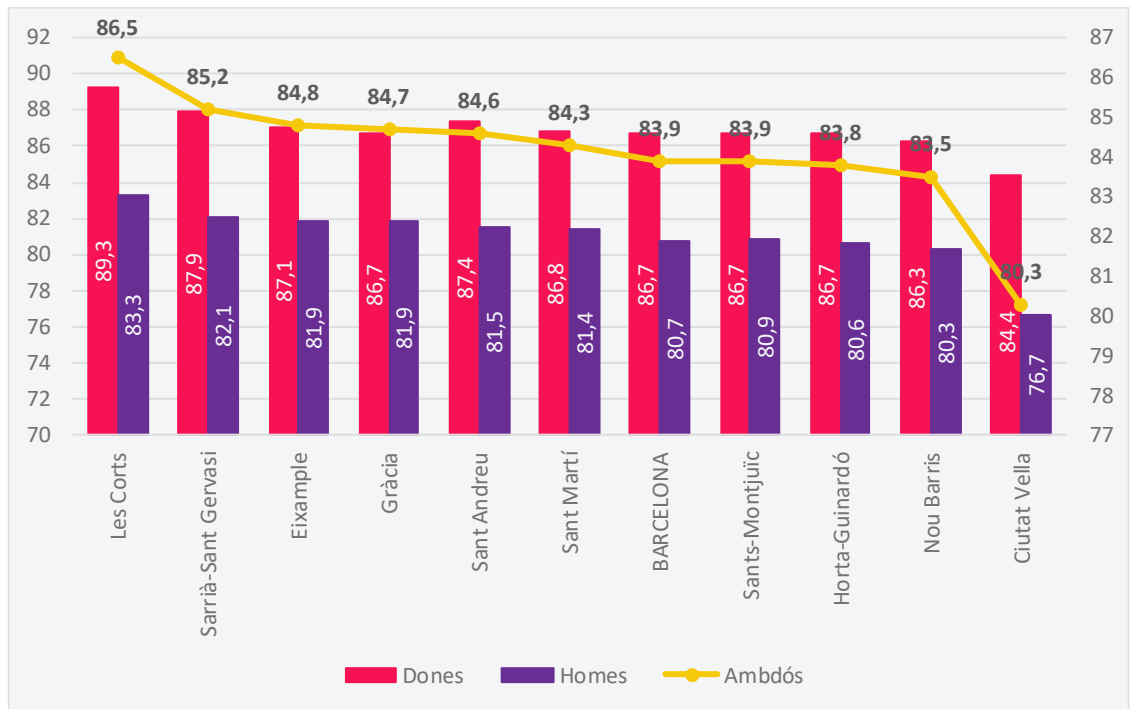
5.1 Contextos desiguals on viure i créixer la infància i l'adolescència

El context territorial i les condicions socials dels entorns dels infants són el primer mirall de les desigualtats en la infància: a la ciutat de Barcelona, abans de la crisi oberta per la covid-19, 80.003 infants i adolescents creixien en barris amb un índex de renda familiar disponible¹³ baix (44.365) o molt baix (35.368). Aquests infants i adolescents representaven el 32,5% del total d'infants i adolescents de la ciutat. Les condicions de vida dels infants deriven del nivell d'estudis de les mares i/o pares, del seu origen geogràfic, del nivell de renda de la llar, de les condicions de l'habitatge, de si viuen o no situacions de precarietat laboral i/o atur, així com de les característiques residencials dels barris on viuen i creixen.

Créixer en contextos de rendes baixes o molt baixes, o en contextos residencials degradats, té un impacte no només a curt termini, sinó també al llarg de les trajectòries vitals dels infants. Fins al punt que l'esperança de vida en néixer varia d'un districte a l'altre de la ciutat fins a 6,2 anys entre el districte de Barcelona amb l'esperança de vida més alta (les Corts, amb 86,5 anys) i el districte amb l'esperança de vida més baixa (Ciutat Vella, amb 80,3 anys). Si ho analitzem a escala de barris, la diferència encara és superior: 10,5 anys de diferència entre els barris de la Maternitat i Sant Ramon de les Corts (amb 87,3 anys d'esperança de vida) i el barri de Vallbona a Nou Barris (amb 76,8 anys d'esperança de vida).

¹³ L'índex de renda familiar disponible (IRFD) és el resultat de "la combinació de cinc variables ponderades amb diferents pesos en relació amb una mitjana de la ciutat centrada en 100. Les variables recullen la capacitat d'ingressos i despesa de la població, i són: (1) la qualificació acadèmica de la població, mesurada amb la taxa de titulats superiors; (2) la situació laboral, com a ràtio entre aturats i població en edat de treballar; (3) el parc de turismes en relació amb la població, (4) la potència dels nous turismes adquirits pels residents, i (5) els preus del mercat residencial de segona mà" (OMD, 2018).

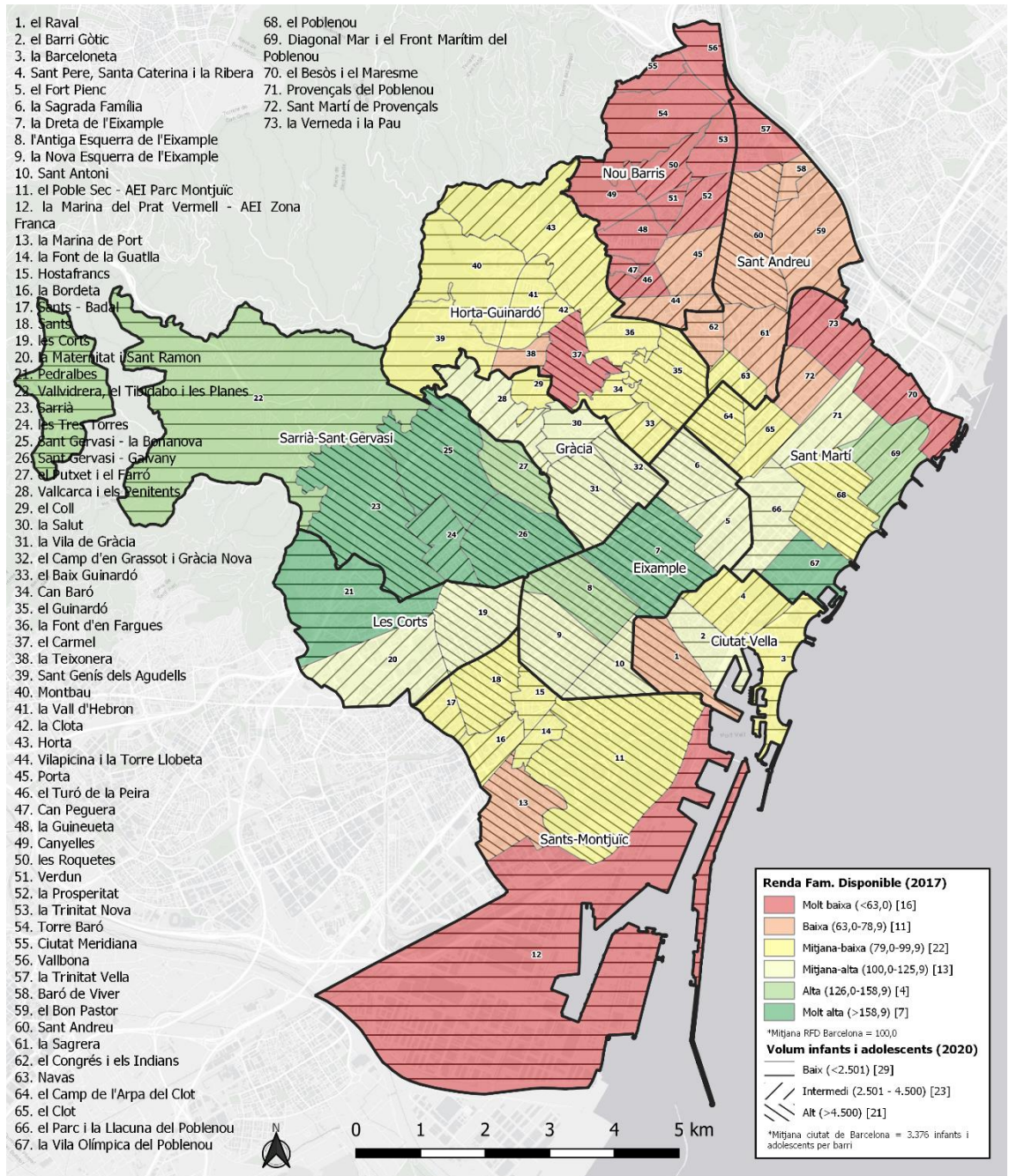
Gràfic 37. Esperança de vida en néixer, segons sexe (N anys). Barcelona i districtes, 2017

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de dades de l'Agència de Salut Pública de Barcelona.

El conjunt de variables demogràfiques, socials i econòmiques que caracteritzen un territori, també impacten la salut dels seus habitants, i entre ells, la dels seus infants i adolescents (ASPB, 2017).

Mapa 6. Relació entre l'índex de renda familiar disponible (RFD) dels barris i el volum de població infantil i adolescent que hi habita. Barcelona i barris, 2017 (RFD) i 2020

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir de les dades de renda familiar disponible (any 2017) de l'Oficina Municipal de Dades i les dades del padró d'habitants (lectura l'1 de gener de 2020) del Departament d'Estadística i Difusió de Dades (Ajuntament de Barcelona).

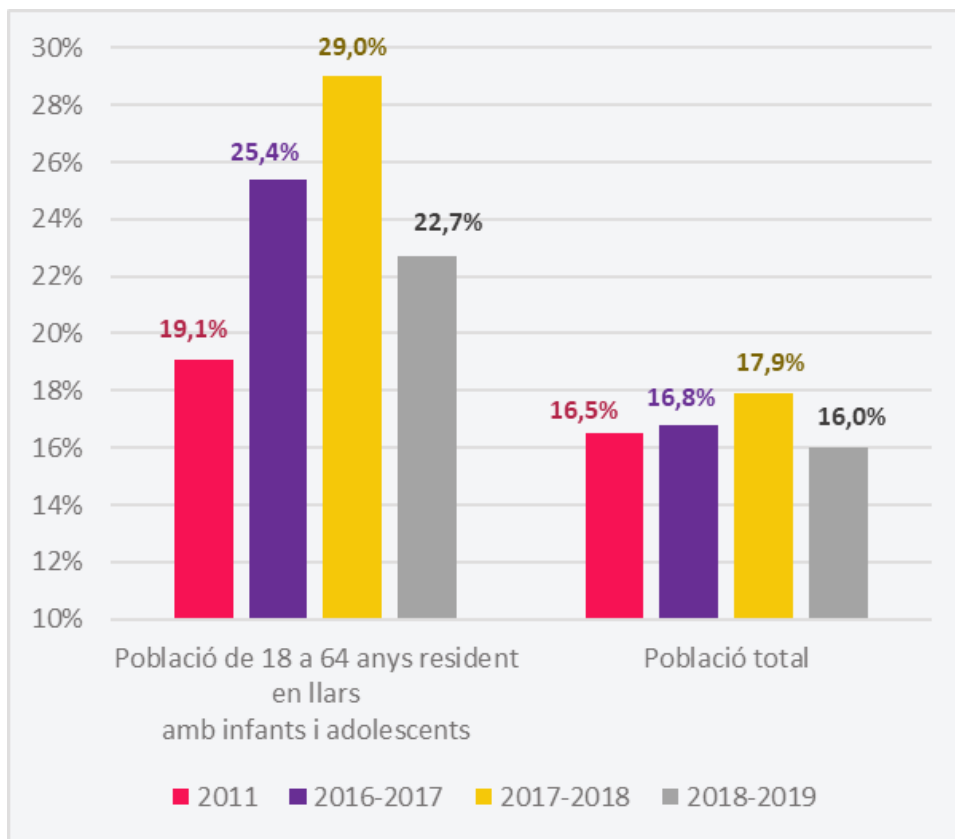
Cal assenyalar que en l'actual context de crisi econòmica l'atur ha impactat més als barris de rendes més baixes, que és on, majoritàriament, hi viuen més infants: en 8 dels 10 barris amb més atur de la ciutat (Ciutat Meridiana, la Trinitat Nova, la Trinitat Vella, la Marina del Prat Vermell – AEI Zona Franca, Vallbona, el Raval, la Guineueta i Torre Baró), el volum d'infants i adolescents és superior a la mitjana de la ciutat, la qual cosa ens indica com, en termes relatius, la infància és molt present en els entorns més socialment vulnerabilitzats. Només en

2 dels 10 barris amb més impacte de l'atur (Canyelles i la Barceloneta) el percentatge d'infants i adolescents està per sota de la mitjana de ciutat (OMD, 2020).

5.2 Pobresa en el treball i sobrecàrrega de despeses de l'habitatge

Entre la multiplicitat de condicionants contextuals, la pobresa en el treball i els costos de l'habitatge són dos factors crítics en el risc dels infants a patir situacions de pobresa o risc d'exclusió social. A Barcelona, 2 de cada 10 infants i adolescents viuen amb persones adultes en situacions de pobresa en el treball¹⁴, una problemàtica que afecta de manera més significativa les persones adultes amb fills/filles a càrrec que a les persones adultes sense fills/filles (un 22,7% vs. 16,0%, respectivament).

Gràfic 38. Risc de pobresa en el treball de les llars on viu almenys un infant i/o adolescent. Barcelona, 2011, 2016-2017, 2017-2018 i 2018-2019

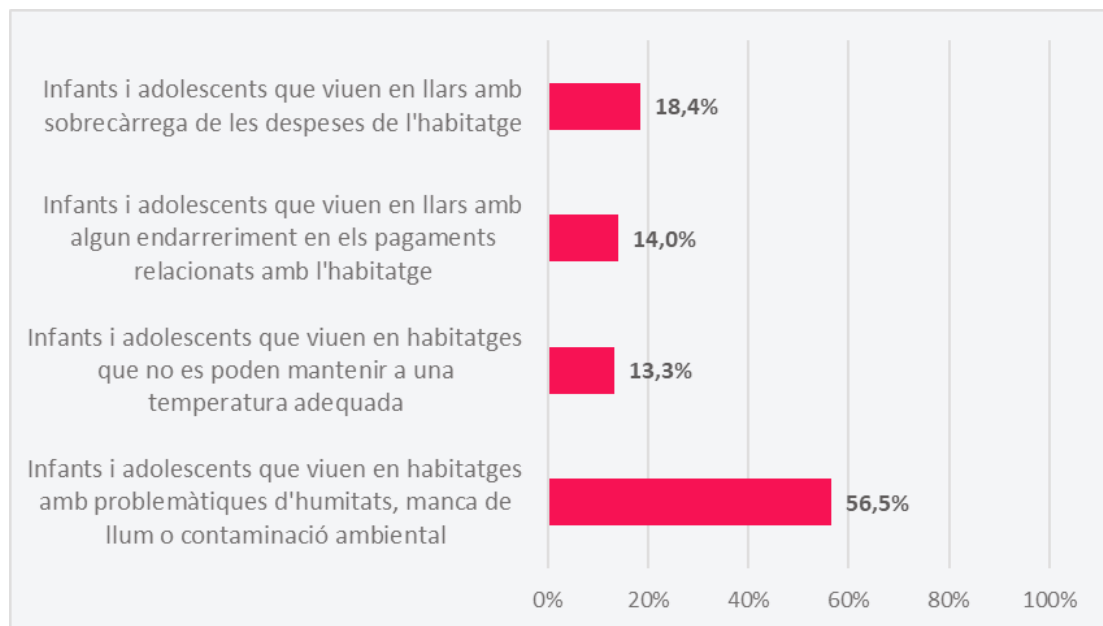

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (ECVHP) - IERMB (2011) i de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida (EMCV) - IERMB (2016-2017, 2017-2018 i 2018-2019).

¹⁴ Pobresa en el treball: població de 18 a 64 anys amb infants i adolescents a càrrec que, tot i haver treballat un mínim de 6 mesos durant l'any anterior, viuen sota del llindar de la pobresa moderada, és a dir, amb ingressos per sota del 60% de la mediana d'ingressos de les llars amb infants a la ciutat.

L'increment del cost de l'habitatge a la ciutat en els darrers anys ha situat moltes famílies contra les cordes (Antón-Alonso i Porcel a IERMB, 2019). El 18,4% d'infants i adolescents viuen en llars que pateixen sobrecàrrega de despeses d'habitatge (dedicació de més del 40% dels ingressos) i el 14,0% viu en llars amb algun endarreriment en els pagaments relacionats amb l'habitatge. El 13,3% dels infants i adolescents viu en habitatges que no es podien mantenir a una temperatura adequada, i el 56,5% en habitatges amb problemes d'humitats, manca de llum o contaminació ambiental.

Gràfic 39. Infants i adolescents que viuen en llars amb diferents problemàtiques relacionades amb l'habitatge (%). Barcelona, 2018-2019

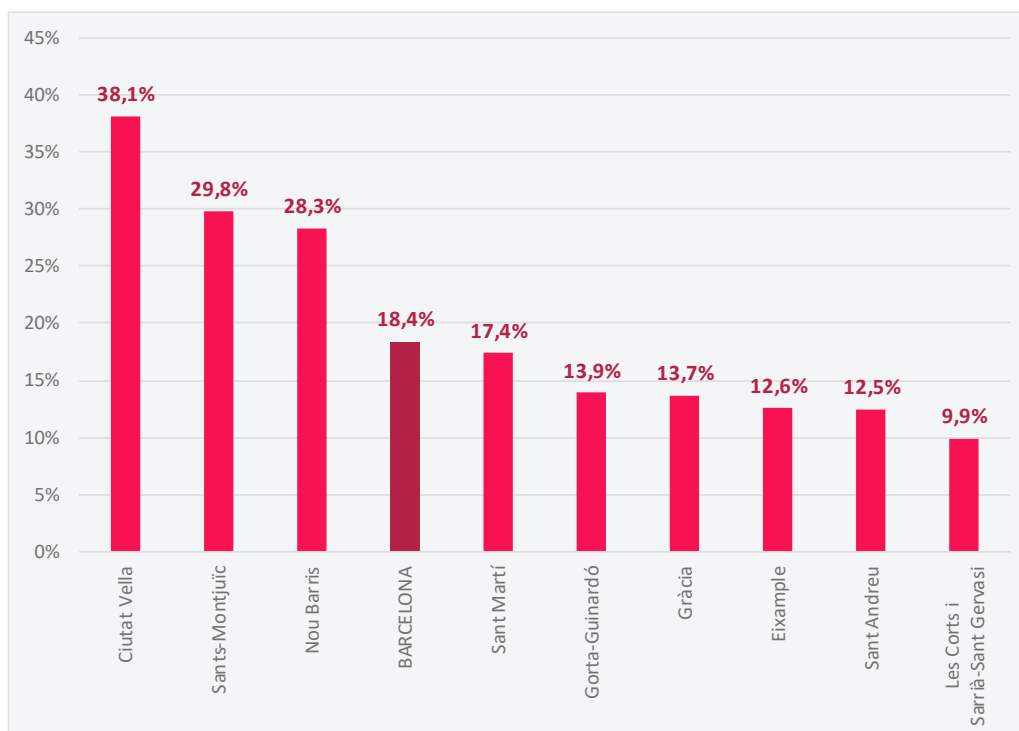
Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida (EMCV) (2018-2019), de l'IERMB.

L'aproximació a l'impacte del sobrecost de l'habitatge en la situació de pobresa de la població infantil i adolescent segons districte de residència¹⁵¹⁶ indica que, un cop imputats els costos de l'habitatge a les economies de les llars amb infants, aquests estarien impactant en el fet que gairebé 4 de cada 10 infants i adolescents a Ciutat Vella (38,1%) es trobin sota el llindar de la pobresa moderada i en el fet que s'hi trobin 3 de cada 10 infants a Sants-Montjuïc (29,8%) i Nou Barris (28,3%). A la resta de districtes, en canvi, l'impacte del sobrecost de l'habitatge estaria per sota del conjunt de la ciutat (18,4%) i la xifra més baixa es trobaria a les Corts i Sarrià - Sant Gervasi, amb un 9,9% d'infants en situació de pobresa un cop imputats els costos de l'habitatge.

¹⁵ La mesura de la variació de la taxa de pobresa a partir del càlcul del sobrecost de l'habitatge es deriva d'un exercici de simulació d'acord amb un llindar variable segons els decils de la distribució dels ingressos anuals de les llars fet per Navarro, Porcel, Cruz i Pruna, a IERMB, 2018: 32.

¹⁶ L'indicador de pobresa induïda per les despeses de l'habitatge comptabilitza les despeses d'amortització de la població que resideix en habitatges de propietat amb pagaments pendents. Com que no es tracta d'un indicador estandarditzat a nivell de l'ECV, encara no disposem de l'actualització per als anys 2018-2019 de les EMCV.

**Gràfic 40. Infants i adolescents que viuen en llars amb sobrecost de l'habitatge (%).
Barcelona i districtes, 2017**

Font: Informe Pobresa i infàncies desiguals a la ciutat de Barcelona desenvolupat per Navarro, Porcel, Cruz i Pruna (IERMB, 2018: Gràfic 18) a partir de l'Enquesta sociodemogràfica de Barcelona, 2017.

5.3 Risc dels infants de patir situacions de pobresa o exclusió social

A la ciutat de Barcelona, la taxa AROPE (*At Risk of Poverty and/or Exclusion*)¹⁷ o risc de pobresa i/o exclusió per a infants i adolescents és el 34,4%, xifra lleugerament per sobre de la taxa catalana (32,8%), 4 punts percentuals per sobre de la taxa espanyola (30,3%) i 11 punts per sobre de la taxa europea (23,4%). Cal destacar que la taxa AROPE és més alta entre infants i adolescents (34,4%) que entre la resta de població (24,5%), així com de la resta de grups d'edat (adults de 18 a 64 anys, 24,0%) i la gent gran (18,2%). La taxa AROPE també és

¹⁷ L'indicador europeu AROPE (*At Risk of Poverty and/or Exclusion*) tracta de capturar la multidimensionalitat de la pobresa i combina la pobresa monetària moderada, la baixa intensitat del treball i la privació material severa.

S'ha adoptat el 60% de la mediana de la renda anual neta per unitat de consum de la població de l'àmbit territorial de referència com el valor del llindar de risc en la pobresa.

Les persones que viuen en llars amb una intensitat de treball molt baixa es defineixen com les persones de 0 a 59 anys que viuen en llars on els adults (els de 18-59 anys, excepte els estudiants de 18-24 anys) van treballar menys del 20% del seu potencial total durant els 12 mesos anteriors.

La taxa de privació material severa és el percentatge de població amb manca forçada d'almenys 4 dels 9 ítems de privació.

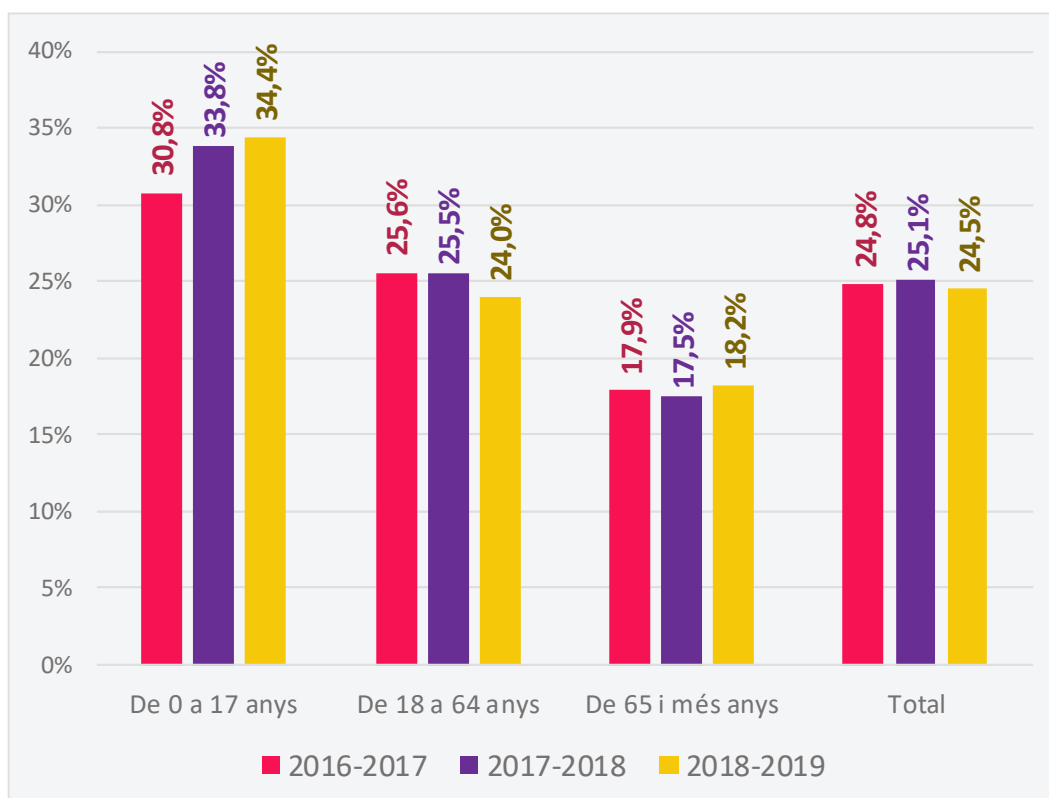
més alta en persones que viuen en llars amb infants (30,7%) que per al global de les llars (24,5%).

Taula 11. Risc de pobresa i/o exclusió social dels infants i adolescents i de la població total (taxa AROPE) (%). Barcelona, Catalunya, Espanya i Unió Europea, 2017 (2016-2017), 2018 (2017-2018) i 2019 (2018-2019)

Anys	2016-2017 i 2017		2017-2018 i 2018		2018-2019 i 2019	
	Infants i adolescents 0-17 anys	Població total 0-99+ anys	Infants i adolescents 0-17 anys	Població total 0-99+ anys	Infants i adolescents 0-17 anys	Població total 0-99+ anys
Territori						
Barcelona	30,8%	24,8%	33,8%	25,1%	34,4%	24,5%
Catalunya	29,5%	23,8%	31,2%	24,7%	32,8%	23,6%
Espanya	31,3%	26,6%	29,5%	26,1%	30,3%	25,3%
UE(28)	24,9%	22,4%	24,2%	21,8%	23,4%	21,4%

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida (EMCV) – IERMB (2016-2017, 2017-2018 i 2018-2019), de l'Enquesta de condicions de vida (ECV) - IDESCAT i INE (2017, 2018 i 2019) i de l'European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC) – EUROSTAT (2017, 2018 i 2019).

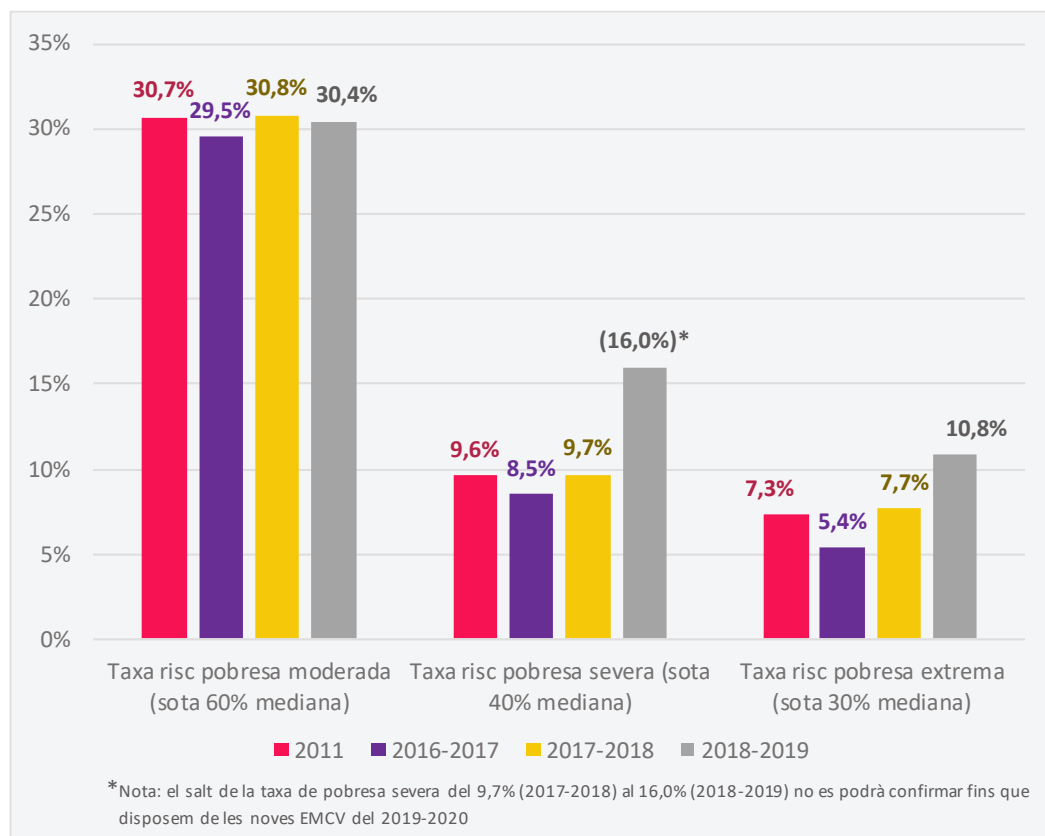
Gràfic 41. Risc de pobresa i/o exclusió social de la població segons grups d'edat (taxa AROPE) (%). Barcelona, 2016-2017, 2017-2018 i 2018-2019

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida (EMCV) – IERMB (2016-2017, 2017-2018 i 2018-2019).

Pel que fa a la pobresa monetària, i seguint la tendència del 2011, el 30,4% (3 de cada 10 infants i adolescents de la ciutat) viuen amb ingressos que se situen per sota del llindar de pobresa moderada¹⁸ (15.261 € per a llars amb una persona adulta i una menor d'edat, 21.130 € en el cas de dues persones adultes i una menor d'edat i 24.652 € quan hi ha dues persones adultes i dues menors d'edat), un percentatge que suposa que prop de 75.000 infants i adolescents viurien en risc de pobresa a la ciutat¹⁹. A Catalunya el risc a la pobresa moderada és del 31,0%. Per sota del llindar de pobresa severa hi viuen el 16,0%²⁰ dels infants i adolescents de Barcelona, i per sota del llindar de la pobresa extrema, el 10,8% dels infants i adolescents, 1 de cada 10.

Gràfic 42. Risc de pobresa moderada, severa i extrema dels infants i adolescents (%). Barcelona, 2011, 2016-2017, 2017-2018 i 2018-2019

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (ECVHP) - IERMB (2011) i de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida (EMCV) - IERMB (2016-2017, 2017-2018 i 2018-2019).

¹⁸ La taxa de risc de pobresa de la població infantil i adolescent pot desagregar-se segons pobresa moderada (es considera en risc de pobresa moderada la persona que té ingressos anuals per sota del 60% de la mediana d'ingressos del conjunt de la població), pobresa severa (quan s'està per sota del 40% d'ingressos de la mediana) i pobresa extrema (quan s'està per sota del 30% dels ingressos de la mediana de la població).

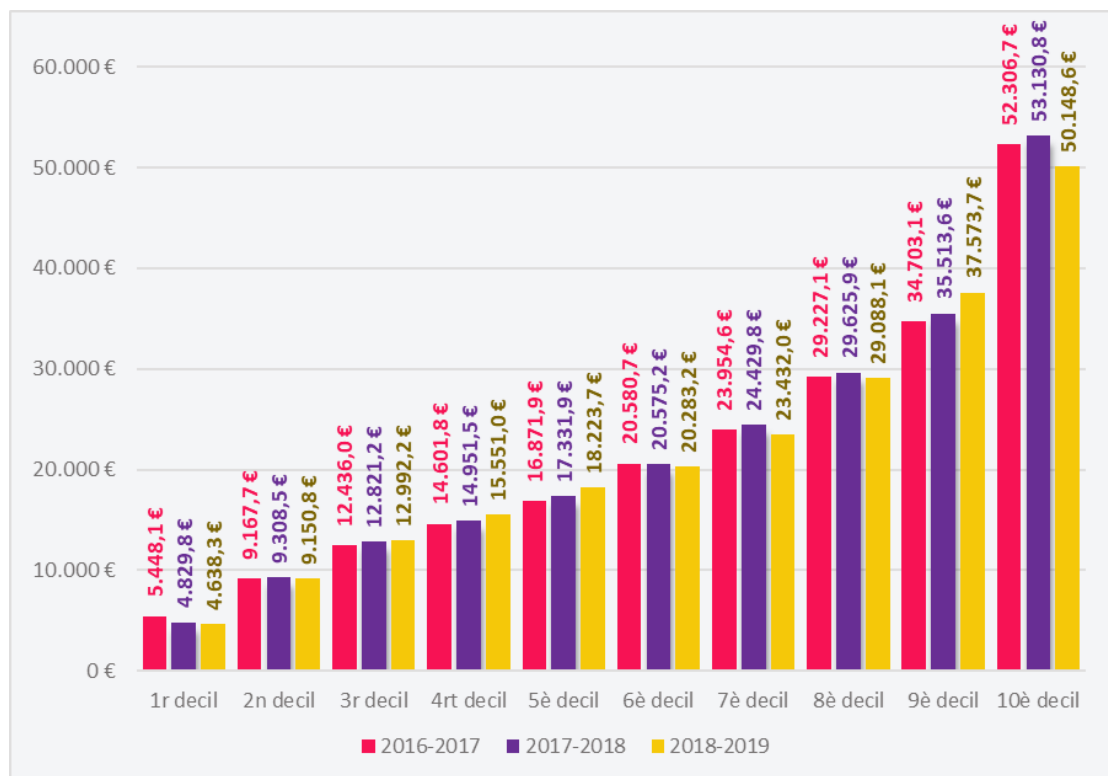
¹⁹ Població estimada a partir de la població 0-17 del padró l'1/1/2019. OMD. Ajuntament de Barcelona.

²⁰ El salt de la pobresa severa (6,3 punts percentuals en només un any) fa necessari tractar aquesta dada amb prudència i esperar que les dades de l'any 2019/2020 confirmen si aquesta és realment la tendència i l'increment.

5.4 Desigualtats de renda entre els mateixos infants i adolescents

La desigualtat de renda dels infants i adolescents no només és perceptible quan comparem el grup 0-17 amb altres grups d'edat o la població en general, sinó que també cal analitzar les diferències de distribució de la renda entre els mateixos infants. Des d'aquesta perspectiva, la distribució de la renda mitjana anual dels infants i adolescents segons decils mostra una desigualtat interna molt significativa: en termes absoluts, els infants i adolescents del primer decil (4.638 € de renda mitjana anual) tenen quasi 11 vegades menys renda mitjana que els infants i adolescents del 10è decil (50.149 €), amb un diferencial de 45.510 € entre uns i altres. L'anàlisi de tendència mostra un eixamplament de les desigualtats en la distribució interna en els darrers anys.

Gràfic 43. Rendes mitjanes anuals dels infants i adolescents segons decils (€). Barcelona, 2016-2017, 2017-2018 i 2018-2019

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida (EMCV) – IERMB (2016-2017, 2017-2018 i 2018-2019).

Segons les altres mesures de desigualtat interna, en l'anàlisi per decils S90/S10²¹, que va més enllà de la ràtio entre mitjanes i perfila millor la desigualtat, la distància entre el 10% d'infants i adolescents més rics i el 10% més pobres és de 13,6, amb una tendència de la ràtio a créixer (era de l'11,4 el 2011), i en l'anàlisi per quintils (ràtio S80/S20²²), la distància és 8,0 (2 punts més que el 2011 que era 6,0). Finalment, l'índex Gini²³ per a la població 0-17 és de 37,0 en una escala de 0 a 100 on 0 representa màxima igualtat i 100 màxima desigualtat, amb una variació petita respecte a la dada anterior (37,3 l'any 2017-2018) i molt per sobre de la de l'any 2011 (32,9).

5.5 Privació material en les vides dels infants i adolescents

En una mirada ítem a ítem, veiem com tots els indicadors de privació material són pitjors en la població 0-17 respecte al conjunt de la població i en l'anàlisi de tendència, s'observa un empitjorament important en alguns indicadors: per exemple, en el cas dels infants i adolescents que no es poden permetre menjar les racions de carn o peix recomanades, partint de valors de 0,6% dels infants els anys 2016-2017 o 0,5% els anys 2017-2018, el 2018-2019 l'indicador s'enfila fins al 2,8%. O respecte a la possibilitat de les llars amb infants i adolescents d'atendre una despesa imprevista, també s'observa un salt preocupant de 14 punts percentuals entre el 30,7% els anys 2017-2018 i el 44,6% dels anys 2018-2019.

²¹ L'indicador S90/S10 és una ràtio que mesura la desigualtat en la distribució de la renda mitjançant el quocient entre el total d'ingressos acumulat entre la població amb el 10% de rendes més elevades sobre el total d'ingressos acumulat entre la població amb el 10% de rendes més baixes. Aquest índex s'interpreta com la quantitat de vegades que les rendes acumulades al decil superior representen respecte a les rendes acumulades al decil inferior.

²² La ràtio S80/S20 mesura la desigualtat en la distribució de la renda mitjançant el quocient entre el total d'ingressos acumulat entre la població amb el 20% de rendes més elevades sobre el total d'ingressos acumulat entre la població amb el 20% de rendes més baixes. Aquest índex s'interpreta com la quantitat de vegades que les rendes acumulades al quintil superior representen respecte a les rendes acumulades al quintil inferior. Les ràtios S s'han calculat mitjançant els punts de tall de la distribució de la renda per quintils.

²³ L'índex (també de vegades expressat com coeficient) Gini és un indicador que mesura el grau de desigualtat de la distribució de renda amb una puntuació entre 0 (màxima igualtat) i 100 (màxima desigualtat). És a dir, els valors més propers a 0 representen que totes les persones o llars tenen els mateixos ingressos o semblants, mentre que els valors més propers a 100 representen que una llar o persona té molts ingressos i la resta, cap o molt pocs.

Taula 12. Evolució de les taxes dels indicadors de privació material, segons grups d'edat i població total. (%). Barcelona, 2011, 2016-2017, 2017-2018 i 2018-2019

Indicadors de privació material	Grups d'edat	2011	2016-2017	2017-2018	2018-2019	Variació 2017-2018 al 2018-2019
Infants i adolescents que no es poden permetre 'Un àpat de carn, pollastre o peix almenys cada dos dies'	De 0 a 17 anys	5,2%	0,6%	0,5%	2,8%	2,3
	De 18 a 64 anys	3,6%	1,8%	1,6%	1,7%	0,1
	De 65 i més anys	3,1%	3,1%	3,9%	3,1%	-0,8
	Total	3,7%	1,8%	1,9%	2,2%	0,3
Infants i adolescents que no es poden permetre 'Anar de vacances almenys una setmana a l'any'	De 0 a 17 anys	32,1%	29,6%	27,0%	26,1%	-0,9
	De 18 a 64 anys	29,4%	26,4%	26,4%	23,8%	-2,6
	De 65 i més anys	33,8%	27,8%	28,9%	25,8%	-3,1
	Total	30,7%	27,2%	27,0%	24,6%	-2,4
Infants i adolescents que no es poden permetre 'Fer front a despeses imprevistes'	De 0 a 17 anys	38,1%	34,4%	30,7%	44,6%	13,9
	De 18 a 64 anys	33,2%	32,1%	29,2%	32,9%	3,7
	De 65 i més anys	31,9%	27,2%	22,8%	24,0%	1,2
	Total	33,6%	31,4%	28,1%	32,9%	4,8
Infants i adolescents que han tingut en el darrer any 'Endarreriments en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge'	De 0 a 17 anys	15,3%	17,6%	20,3%	14,0%	-6,3
	De 18 a 64 anys	12,3%	11,9%	11,2%	7,3%	-3,9
	De 65 i més anys	7,6%	5,0%	4,5%	2,7%	-1,8
	Total	11,8%	11,4%	11,2%	7,4%	-3,8
Infants i adolescents que no es poden permetre 'Mantenir l'habitatge a una temperatura adequada'	De 0 a 17 anys	14,8%	9,5%	9,8%	13,3%	3,5
	De 18 a 64 anys	16,0%	8,6%	9,4%	12,1%	2,7
	De 65 i més anys	12,2%	6,6%	6,6%	6,0%	-0,6
	Total	15,0%	8,3%	8,8%	11,0%	2,2

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (ECVHP) - IERMB (2011) i de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida (EMCV) - IERMB (2016-2017, 2017-2018 i 2018-2019).

Pel que fa ítems agregats, es considera que els infants i adolescents viuen en privació material quan no poden fer-se càrrec o no disposen de com a mínim 3 dels 9 ítems establerts per l'indicador de privació de la taxa AROPE²⁴, i de privació material severa quan no poden fer-se càrrec o no disposen de com a mínim 4 dels 9 ítems. A escala de ciutat, la privació material s'ha reduït lleugerament els últims anys, del 21,2% del 2016-2017 al 16,9% del 2018-2019, mentre que la privació material severa s'ha incrementat del 5,2% el 2016-2017 a un 8,8% dels infants el 2018-2019.

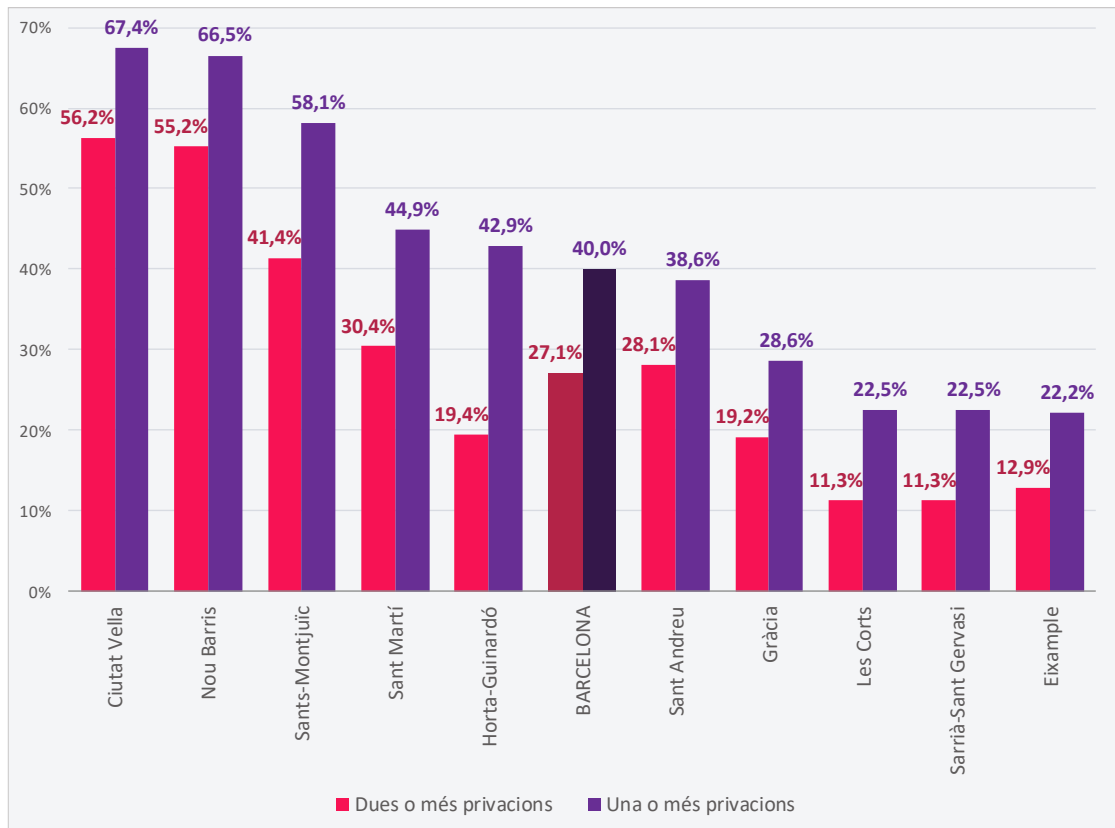
A escala de districtes —en endavant ens referim a l'indicador de l'ESDB 2017²⁵—, allà on les rendes familiars disponibles són més baixes hi ha més infants i adolescents amb dues o més privacions materials (més del 25% dels infants a Sant Andreu, Sant Martí, Sants-Montjuïc,

²⁴ La privació material es mesura per la manca d'almenys 3 ítems dels 9 que es defineixen a l'Enquesta de condicions de vida (ECV), harmonitzada a escala europea (EU-SILC). Aquests ítems són: possibilitat d'atendre una despesa imprevista de 650 €, d'anar de vacances almenys una setmana a l'any, mantenir l'habitatge amb una temperatura adequada durant els mesos freds, tenir automòbil, haver-se endarrerit en el pagament de rebuts, poder fer un àpat de proteïna almenys cada dos dies, disposar de televisió i disposar de rentadora. La privació material severa es mesura per la manca d'almenys 4 dels 9 ítems que es defineixen a l'Enquesta de condicions de vida (ECV).

²⁵ Atès que els indicadors de privació de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida no ens permeten desagregar la informació per districtes, ens servim dels indicadors específics de privació material de l'Enquesta sociodemogràfica de Barcelona de l'any 2017, que incorpora una bateria d'ítems de privació i té prou mostra per indicar com es comporten a escala de districte, tot i que la bateria d'ítems de l'ESDB 2017 no és estrictament comparable amb l'escala d'ítems de la taxa AROPE.

Nou Barris i Ciutat Vella), mentre que n'hi ha menys als districtes on les rendes són més altes (menys del 20% de la població infantil i adolescent de Sarrià - Sant Gervasi, les Corts, l'Eixample i Gràcia té dues o més privacions). El districte amb un percentatge més alt de dues o més privacions materials és Ciutat Vella (56,2%) i els que en tenen un percentatge menor són Sarrià - Sant Gervasi (11,3%) i les Corts (11,3%), amb una distància màxima entre els districtes de 45 punts percentuals.

Gràfic 44. Infants i adolescents que pateixen privacions materials segons nombre de privacions (%). Barcelona i districtes, 2017

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir de l'Enquesta sociodemogràfica de Barcelona (2017). Ajuntament de Barcelona. Nota: districtes ordenats de manera descendent segons infants i adolescents que pateixen una o més privacions.

Taula 13. Infants i adolescents que pateixen privacions materials segons tipus de privacions (%). Barcelona i districtes, 2017

Privacions materials	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts i Sarrià Sant-Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou-Barris	Sant Andreu	Sant Martí	Total
No es poden permetre un àpat de carn o peix almenys cada dos dies	14,2	1,9	7,1	0,9	6,7	3,4	7,5	3,5	3,5	4,4
No es poden permetre mantenir l'habitatge a una temperatura adequada els mesos freds	32,3	6,2	25,4	3,5	9,3	12,4	35,0	16,3	13,4	14,9
Endarreriments pagament habitatge	31,0	3,1	10,7	8,7	3,9	8,9	26,2	14,9	16,3	12,4
Endarreriments pagament compres ajornades	7,8	7,3	5,8	4,8	2,6	7,5	13,3	9,9	15,2	8,0
Endarreriments pagament subministraments habitatge	27,3	6,6	16,4	7,5	7,7	10,7	28,7	12,0	15,5	13,4
No es poden permetre una despesa imprevista	57,5	17,9	41,4	9,2	25,4	34,3	59,2	35,4	36,2	31,7
No es poden permetre anar de vacances una setmana a l'any	42,4	10,7	33,6	6,4	11,7	15,4	45,6	19,2	26,4	21,0
No es poden permetre connexió a internet	12,8	1,4	10,2	0,6	5,3	3,1	14,4	3,0	3,9	5,1

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'Enquesta sociodemogràfica de Barcelona (2017). Ajuntament de Barcelona.

5.6 Baixa capacitat de les polítiques locals per reduir la pobresa infantil

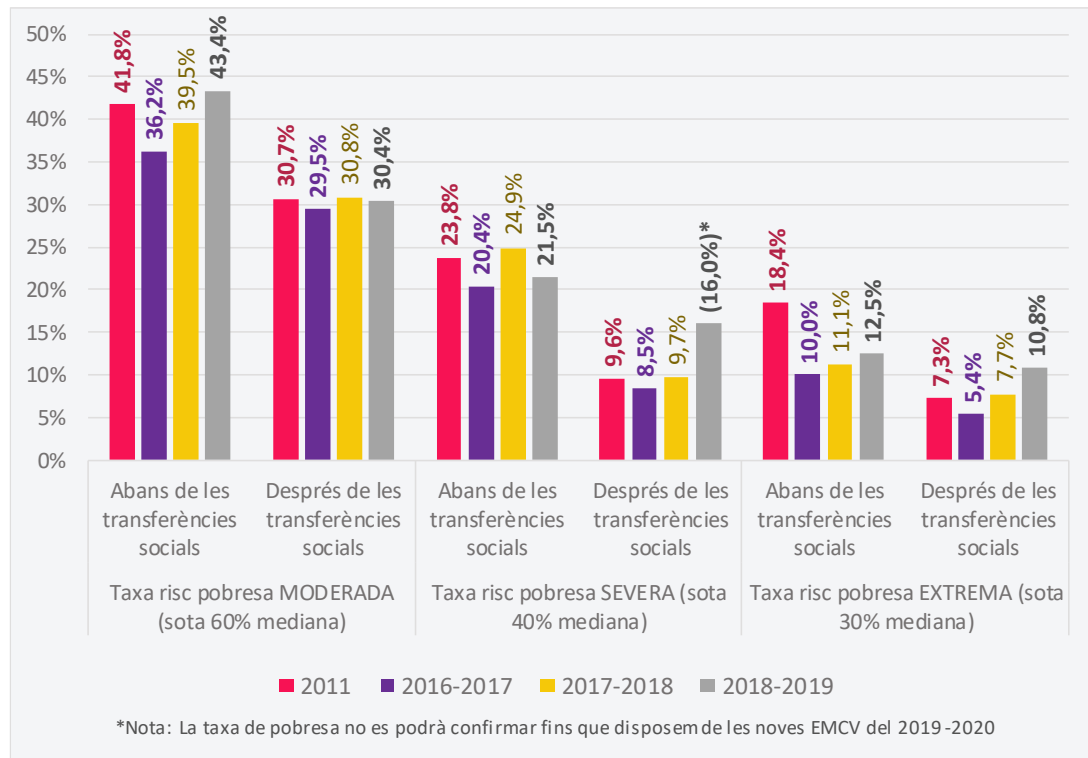
La infraprotecció de la infància i l'adolescència a Catalunya i Espanya ve de lluny i continua sense estar resolta (Martínez-Celorrio i Marín-Saldo a IIAB, 2018a). Dues mirades combinades ens ho mostren: la baixa inversió en protecció a les famílies i la infància, i la baixa eficàcia de les transferències socials, que es tradueixen en taxes de pobresa infantil anormalment altes i persistents.

Segons les darreres dades disponibles, l'any 2014 la inversió en protecció de les famílies i la infància a Catalunya era del 0,8% del seu producte interior brut (PIB); a Espanya, un 1,3% (2018), i la Unió Europea, un 2,2% (2018)²⁶. És a dir Espanya inverteix un 41% menys i

²⁶ Les dades més actuals per a Catalunya, proporcionades per l'IDESCAT (2020), corresponen a l'any 2014, mentre que les més recents per a Espanya i la Unió Europea (UE-28) corresponen al 2018 i són dades provisionals (proporcionades per EUROSTAT, 2020). L'indicador que assenyalava la despesa social pública en prestacions a famílies/fills com a percentatge del PIB ha estat elaborat pel sistema estadístic europeu SEEPROS. En aquest indicador s'hi inclouen les intervencions d'organismes públics o privats destinades a alleugerir les càrregues que suposen determinats riscos o necessitats per a les persones o les llars. El sistema estableix, per conveni, una relació de funcions (o riscos i necessitats) a cobrir per la protecció social: malaltia/assistència sanitària, invalidesa, vellesa, supervivència, família/fills, atur, habitatge o exclusió social. En concret, la funció família/fills recull específicament les despeses adreçades directament per assistència en efectiu o en espècies relacionades amb l'embaràs, el naixement, l'adopció, l'atenció d'infants i altres familiars. Val a dir que alguna de les despeses

Catalunya un 64%²⁷ menys que la mitjana europea en protecció social de famílies i infància malgrat haver estat un dels països més afectats per la gran recessió dels anys 2008-2013 i el sisè país amb més retallades del pressupost públic en educació de la Unió Europea (Martínez-Celorrio, 2016). Aquest nivell d'inversió tan baix no és nou, sinó una anomalia històrica en el marc de la Unió Europea, i una de les seves causes l'hem de cercar en el model de benestar de l'estat, amb una capacitat molt baixa de les transferències socials (individuals i de llar) per reduir la desigualtat de renda en les llars on viuen (Marcos i Ubrich, 2017; Fernández *et al.*, 2015; Martínez-Celorrio, 2015). Així, la taxa de pobresa infantil moderada abans de les transferències socials i ajuts d'urgència social és del 43,4%, i la taxa després de totes les transferències socials baixa fins al 30,4% (13 punts percentuals menys). En canvi, el cas de la taxa de pobresa severa abans de transferències socials és del 21,5%, i es redueix en 5,5 punts percentuals per efecte de les transferències (fins al 16,0%). I quant a la taxa de pobresa extrema abans de transferències socials, que és del 12,5%, és redueix en només 2 punts percentuals per efecte de les transferències i baixa al 10,8%.

Gràfic 45. Risc de pobresa moderada, severa i extrema dels infants i adolescents abans i després de les transferències socials (%). Barcelona, 2011, 2016-2017, 2017-2018 i 2018-2019

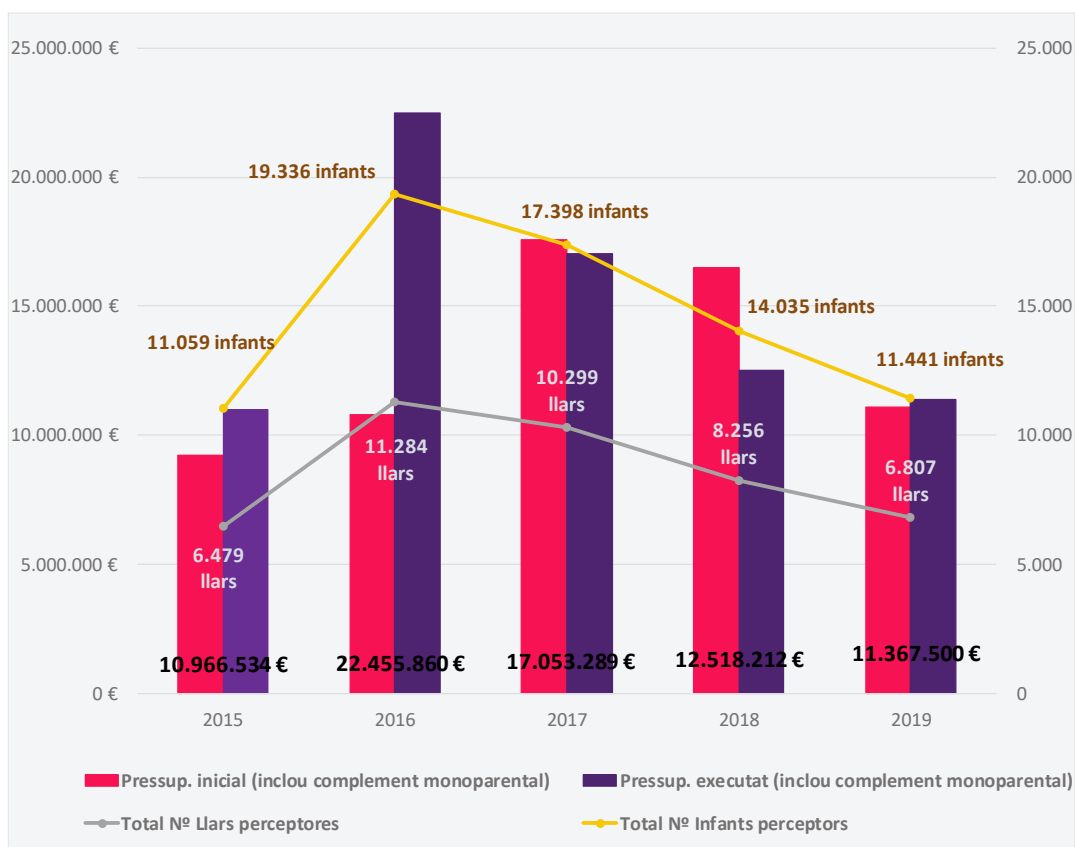
Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (ECVHP) - IERMB (2011) i de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida (EMCV) - IERMB (2016-2017, 2017-2018 i 2018-2019).

agregades en les altres funcions o grups també podrien beneficiar les famílies (Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya, 2019).

²⁷ Hem actualitzat el percentatge amb les darreres dades disponibles; per això, el percentatge varia lleugerament del que apuntava l'autor al seu informe de l'any 2016.

En l'àmbit de la ciutat de Barcelona, cal destacar molt especialment la contribució a la reducció de la pobresa infantil del Fons d'infància 0-16 (una mesura inexistent en l'àmbit català), així com les beques menjador. Els Fons d'infància 0-16 van atorgar ajuts a 11.445 infants entre els 0 i els 16 anys i 2.080 ajuts complementaris a les llars monoparentals l'any 2019.

Gràfic 46. Llars amb infants i adolescents que reben l'ajut del Fons d'infància 0-16, import (€) i total d'infants. Barcelona, 2015-2019

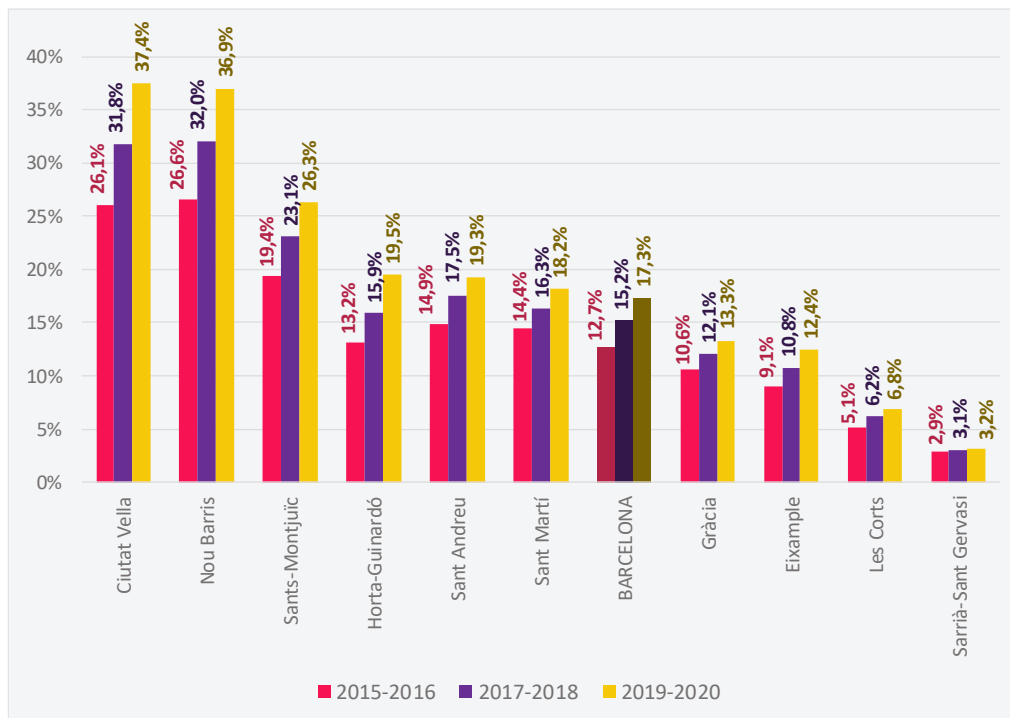
Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres de l'Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS). Ajuntament de Barcelona, 2020.

Les beques menjador van donar cobertura durant el curs 2019-2020 a 31.686 infants, un 17,3% de l'alumnat, consolidant una tendència a l'alça de la proporció d'infants beneficiats des del 2015-2016 (amb 22.464 beques i el 12,7% de cobertura de l'alumnat) i el curs 2017-2018 (amb 26.758 beques i el 15,2% de cobertura). Per etapes educatives, a educació infantil de segon cicle en van ser beneficiats el 21,3% dels infants; a primària, el 21,4% dels infants, i a l'ESO, el 8,6% dels adolescents.

La distribució territorial de les beques menjador del conjunt de beques per districtes retrata les desigualtats socioeconòmiques dins la ciutat, alhora que ens indica que les beques són atorgades en les zones que més ho necessiten: Nou Barris i Ciutat Vella tenen les taxes de beques menjador més altes de la ciutat en tots els nivells i doblen la taxa d'infants i

adolescents becats respecte al conjunt de la ciutat. A Nou Barris, el 50,3% dels infants d'infantil de segon cycle reben beca menjador, el 46,0% dels infants i adolescents de primària i el 16,8% dels adolescents d'ESO; a Ciutat Vella el 43,6%, 43,9% i 22,6%, respectivament. A l'altre extrem hi trobem les Corts i Sarrià - Sant Gervasi, els districtes amb les rendes més altes de la ciutat i els que tenen les taxes d'ajuts de menjador més baixes.

Gràfic 47. Infants i adolescents que reben beca menjador (%). Barcelona i districtes, tendència cursos 2015-2016, 2017-2018 i 2019-2020

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres del Consorci d'Educació de Barcelona.

L'apunt covid-19: la covid-19 intensifica la pobresa infantil a la ciutat

La covid-19 fa augmentar la pobresa infantil a la ciutat de Barcelona: entre 12.000 i 18.000 infants i adolescents haurien entrat a la pobresa, fent créixer el percentatge de pobresa moderada del 30,4% en 5-7 punts més, fins al 35,3%-37,5%.

Un dels impactes més rellevants és que la covid-19 està empitjorant les condicions de vida de molts infants i està fent augmentar els nivells de pobresa infantil a la ciutat de Barcelona. Cal recordar que ja abans de la crisi sanitària i social oberta per la covid-19, 3 de cada 10 nens, nenes i adolescents a la ciutat de Barcelona vivien sota el llindar de risc de pobresa moderada (el 30,4%, és a dir, uns 75.000 infants i adolescents) i 1 de cada 10 sota el llindar de risc de pobresa extrema (el 10,8%). Aquest era el llast de la crisi del 2008 i de les mesures

d'austeritat, juntament amb un sistema de protecció social de la infància a Catalunya i Espanya històricament feble i amb un baix impacte de les transferències socials sobre la pobresa infantil (Cruz et al., 2020; Porcel et al., 2020).

Actualment, la crisi de la covid-19 està fent augmentar la pobresa infantil i està empitjorant les condicions de vida de molts infants. La taxa de risc a la pobresa moderada entre els infants de la ciutat hauria augmentat d'entre 5 i 7 punts percentuals per l'impacte econòmic de la covid-19 (fins al 35,3% o 37,5%), la qual cosa significa que entre 12.000 i 18.000 infants haurien entrat en situació de pobresa a causa de la nova crisi²⁸. En aquest nou escenari, entre 3 i 4 infants de cada 10 estarien vivint avui en situació de pobresa a la ciutat de Barcelona. Es tractaria, doncs, d'un augment sense precedents, ja que en l'anterior crisi del 2008 la pobresa a Espanya va augmentar 12 punts percentuals en 6 anys, la qual cosa significa que en menys d'1 any ja s'hauria arribat a la meitat de l'augment de pobresa que en tota la crisi anterior (tot i havent-se activat mecanismes més potents de protecció, com ara els ERTO).

Taula 14. Ajuts d'alimentació concedits pels serveis socials municipals a les llars amb infants i adolescents (nombre i import en €). Barcelona i districtes, 2019 i 2020

Districtes	2019		2020		Increment 2019-2020	
	Nombre ajuts	Import (€)	Nombre ajuts	Import (€)	Nombre ajuts	Import (€)
Sant Martí	888	172.524,9 €	1.831	473.377,2 €	106,2%	174,4%
Nou Barris	764	119.663,6 €	1.985	407.860,4 €	159,8%	240,8%
Ciutat Vella	652	102.243,4 €	2.349	584.297,1 €	260,3%	471,5%
Horta-Guinardó	359	71.501,4 €	962	237.403,5 €	168,0%	232,0%
Sants-Montjuïc	289	53.011,2 €	1.174	301.180,4 €	306,2%	468,1%
Eixample	211	35.077,4 €	984	271.207,9 €	366,4%	673,2%
Sant Andreu	124	18.937,7 €	690	123.351,3 €	456,5%	551,4%
Les Corts	65	13.010,0 €	231	57.575,0 €	255,4%	342,5%
Gràcia	29	5.781,4 €	219	58.934,2 €	655,2%	919,4%
Sarrià-Sant Gervasi	25	5.095,0 €	101	24.440,0 €	304,0%	379,7%
No consta	23	4.460,0 €	47	12.125,0 €	104,3%	171,9%
BARCELONA	3.429	601.306,0 €	10.573	2.551.752,1 €	208,3%	324,4%

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir de l'Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS), de l'Ajuntament de Barcelona.

A banda de les perspectives d'increment dels infants i adolescents que viuran sota el llindar de risc de pobresa moderada, cal destacar com la pobresa infantil ha arribat a districtes que fins abans de la pandèmia n'havien quedat més preservats.

Tenint en compte tant les ajudes municipals per a l'alimentació com les ajudes socials de diferents entitats del tercer sector, podem afirmar que la pobresa infantil està arribant a capes de la població que fins ara n'havien quedat més al marge i que creix a tots els districtes de la ciutat, fins i tot els més benestants. Així, districtes com Gràcia, Sant Andreu, l'Eixample,

²⁸ Aquestes estimacions sobre l'evolució de la pobresa infantil provenen del mètode estadístic de simulació de renda desenvolupat per l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB) que permet estimar l'impacte socioeconòmic de la pandèmia fins que es disposi de noves dades oficials (Porcel et al., 2020).

Sants-Montjuïc i Sarrià - Sant Gervasi són els 5 districtes de la ciutat que han experimentat un creixement relatiu més gran en el nombre d'ajudes d'alimentació concedides per serveis socials respecte a l'any anterior. Així, per exemple, a Gràcia han passat de 29 a 219 en menys d'un any, la qual cosa suposa que s'han multiplicat per 7; a Sant Andreu, de 124 a 690,5 vegades més; a l'Eixample han passat de 211 a 948, més de 4 vegades més que el 2019, i a Sants-Montjuïc i Sarrià - Sant Gervasi s'han quadruplicat passant de 289 a 1.174 i de 25 a 101, respectivament.

Tot i així, els tres districtes on serveis socials ha hagut de donar més ajudes d'alimentació a famílies amb infants i adolescents a càrrec són, tant pel que fa al nombre d'ajuts com pel que fa a l'import concedit, Ciutat Vella (2.349 ajudes, la qual cosa suposa un 22,2% de les ajudes de tota la ciutat), Nou Barris (1.985 ajudes, un 18,8%) i Sant Martí (1.831 ajudes, un 17,3%), perquè en termes absoluts la crisi impacta més fort a les àrees de la ciutat més vulnerables (IMSS, 2020).

6. Relacions interpersonals, seguretat, violències i protecció de la infància i l'adolescència

CONTINGUTS

- 6.1 Relacions dels infants i adolescents amb els seus entorns familiars, d'amistat, escolar i de barri
 - 6.2 Seguretat i percepció de suport en cas de tenir un problema
 - 6.3 Violències familiars contra els infants i adolescents
 - 6.4 Discriminacions i violències en l'entorn escolar
 - 6.5 L'atenció als infants i adolescents en situació de risc social
 - 6.6 Situacions de risc social greu que requereixen una mesura de desemparament
 - 6.7 El cas dels infants i adolescents migrats sols que arriben a la ciutat sense referents familiars
- L'apunt covid-19: l'impacte diferencial en infants i adolescents en situació de risc social i/o acollida en centre residencial**

6.1 Relacions dels infants i adolescents amb els seus entorns familiars, d'amistat, escolar i de barri

Els aspectes relacionals són cabdals en la satisfacció que els infants manifesten amb la seva vida en global i, en especial, tenir suficients amics és un element que impacta fortament en el benestar dels infants (IIAB, 2019). La qualitat de les relacions socials impacta en el desenvolupament i socialització dels nens, nenes i adolescents. Tanmateix, el 18% dels infants d'entre 10 i 12 anys diuen no estar prou satisfets amb les persones amb qui viuen (el 4% estan gens o poc satisfets) i el 21,4% dels adolescents considera que les seves relacions familiars no són prou bones, qualificant-les de regulars o dolentes (FRESC, 2016).

6.2 Seguretat i percepció de suport en cas de tenir un problema

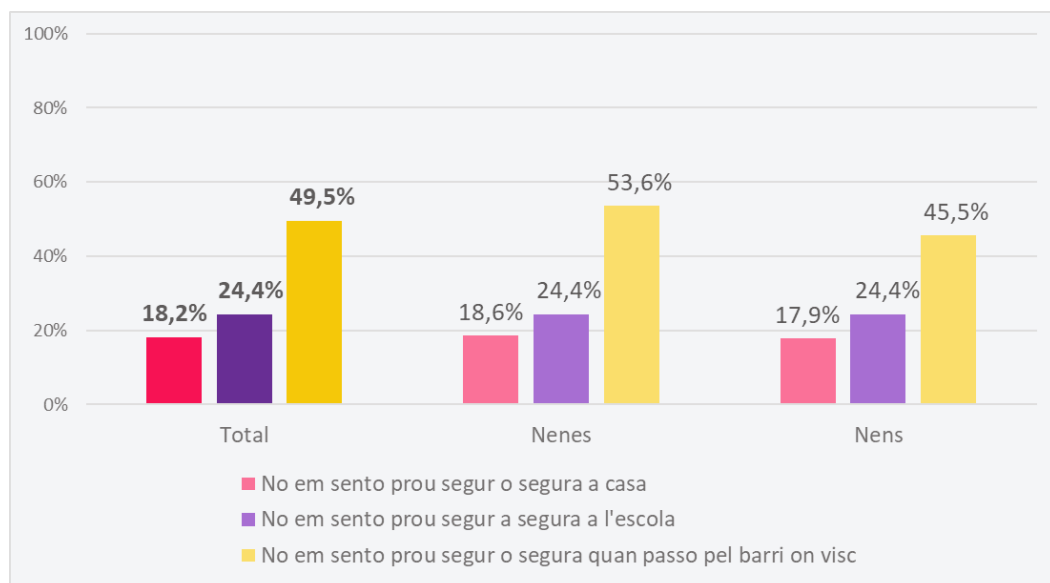
Aquesta insatisfacció amb els entorns relacionals es trasllada a la seguretat percebuda i a la percepció de l'ajuda que rebrien en cas de tenir un problema. En aquest sentit, un 18,2% dels infants d'entre 10 i 12 anys diu no sentir-se prou segur a casa, i un 22,1% (gairebé 2 de cada 10) pensa que no rebria ajuda dels seus familiars si tingués algun problema.

En l'entorn d'amistats, 3 de cada 10 (el 25%) dels nens i nenes afirmen que viuen en un entorn d'amistats poc satisfactori, i el 32% pensen que no rebrien prou suport dels seus amics i amigues en cas de tenir un problema, amb una diferència per sexe important: hi ha més nens (37,4%) que nenes (28,1%) que ho pensen, amb una diferència de 9 punts percentuals. Entre els nois i noies adolescents, el 14,9% declara no tenir cap amic o amiga (EBISB, 2017; FRESC, 2016).

L'entorn escolar és un dels entorns clau per al benestar dels infants, sobretot el fet de sentir-s'hi segurs, però no és el cas per a un 24,4% dels nens i nenes de 10 a 12 anys. A més, el 34% diuen no estar prou satisfets amb els seus companys de classe, i 5 de cada 10 infants (el 46,4%) pensa que no rebria prou suport dels seus companys i companyes de classe en cas de tenir un problema. El 36,5% no estan del tot segurs que els seus mestres els ajudarien en cas de necessitar-ho.

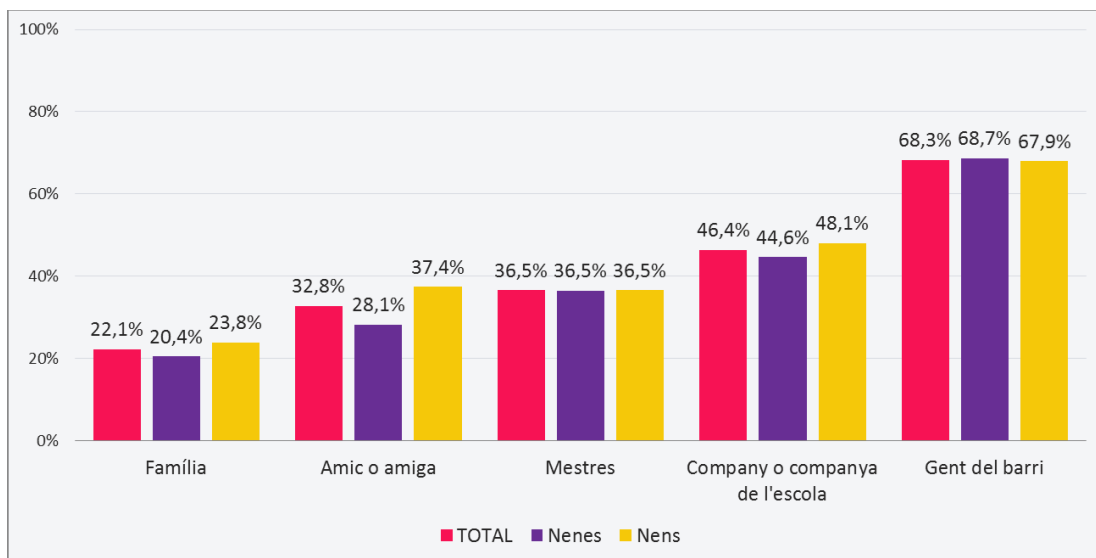
Finalment, l'entorn amb més desconfiança és el del barri on viuen: 7 de cada 10 infants (68,3%) pensen que no rebrien prou suport dels seus veïns o veïnes en cas de tenir un problema i el 49,5% dels infants d'entre 10 i 12 anys tampoc se senten prou segurs al barri on viuen, amb més nenes (53,6%) que nens (45,5%), i més infants de barris on les rendes són habitualment baixes (54,9%; 18 punts percentuals més que en barris de rendes altes: 36,4%).

**Gràfic 48. Infants que no se senten prou segurs segons entorn, total i per sexe (%).
Barcelona, 2017**

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir d'EBISB - 2017.

Gràfic 49. Infants que, en cas de tenir un problema, pensa que no rebria prou suport de les persones dels seu entorn més proper (família, amics i amigues, mestres, companys i companyes de l'escola i gent del barri), total i per sexe (%). Barcelona (2017)

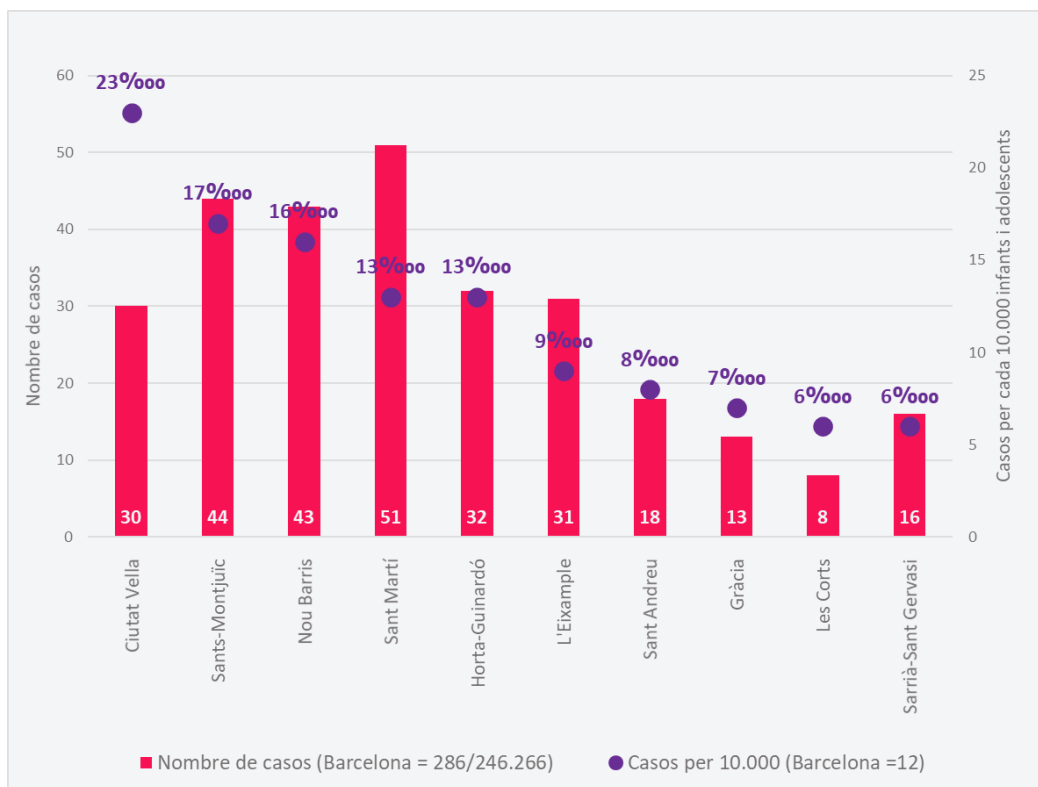

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir d'EBSIB - 2017.

6.3 Violències familiars contra els infants i adolescents

Pel que fa a les violències familiars contra els infants, l'any 2019, 12 de cada 10.000 infants i adolescents de la ciutat de Barcelona eren víctimes de maltractaments al seu domicili familiar (hi van haver 286 casos amb denúncia registrats), xifra amb una tendència lleugerament de millora respecte als darrers 5 anys. Els districtes on n'hi ha més casos per cada 10.000 infants són Ciutat Vella (23 de cada 10.000), Sants-Montjuïc (17 de cada 10.000) i Nou Barris (16 de cada 10.000).

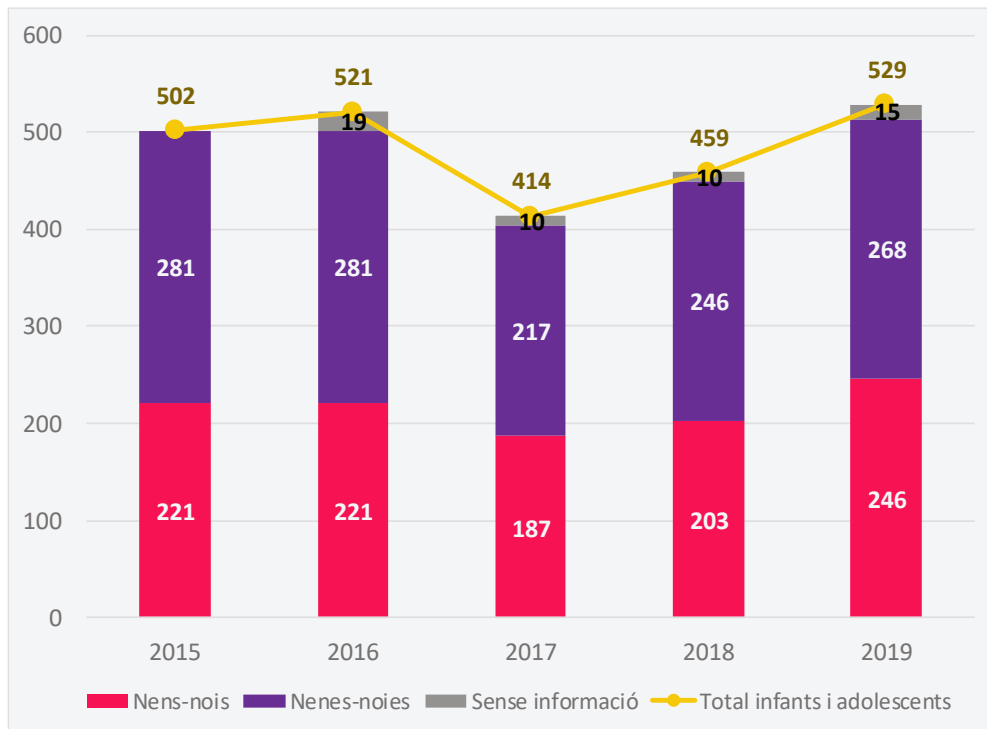
**Gràfic 50. Infants i adolescents víctimes de violència domèstica, amb denúncia (% i N).
Barcelona i districtes, 2019**

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir del Departament d'Interior, de la Generalitat de Catalunya.
Nota: districtes ordenats de manera descendent segons nombre de casos per 10.000.

En aquest context, cal assenyalar els casos d'atenció de nens i nenes víctimes de violència masclista a les seves llars atesos al Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida (SARA), que l'any 2019 va atendre un total de 529 casos amb infants i adolescents (268 nenes i 246 nens), una xifra superior als casos de violència domèstica denunciats, la qual cosa indica el percentatge important de casos de violència familiar que no es denuncien. Al servei SARA, la tendència entre els anys 2015 i 2019 ha anat oscil·lant entre els 400 i 500 casos, amb una lleugera tendència creixent des del 2017.

Gràfic 51. Infants i adolescents víctimes de violència masclista atesos pel servei SARA i SARA-Jove (N). Barcelona, tendència 2015-2019

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres del Departament d'Atenció i Acollida per Violència Masclista. Ajuntament de Barcelona.

Cal tenir en compte que, més enllà dels casos atesos, la violència masclista és un fenomen molt estès que depassa l'àmbit estrictament familiar i amb gran impacte sobre les nenes i adolescents. Segons l'Enquesta de violència masclista a Catalunya (edició 2016), un 15,9% de barcelonines va patir violència masclista (excloent-hi comentaris, gestos sexuals i exhibicionisme) durant la infància (fins als 15 anys d'edat inclosos). Aquest percentatge suposa que més de 118.000 nenes i adolescents haurien patit violència masclista durant la seva infantesa.

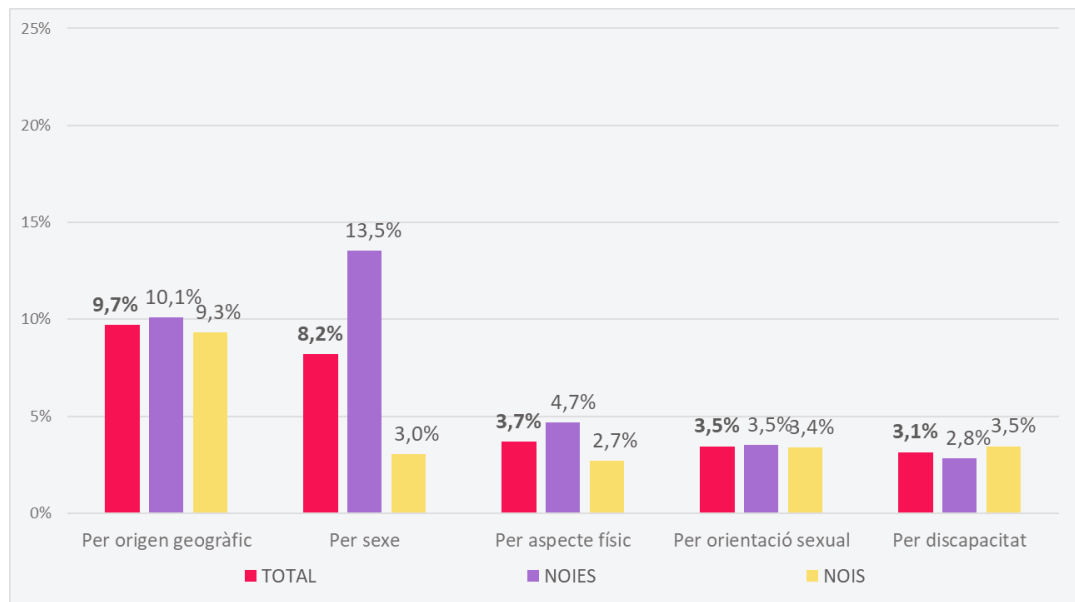
Pel que fa a violències patides a l'adolescència, un 10,2% dels i les adolescents declaren haver estat víctimes d'assetjament sexual (qualsevol conducta verbal o física amb contingut sexual que sigui ofensiva i no desitjada) alguna vegada, i un 15,1% declara haver patit maltractaments emocionals, físics o sexuals per part de la seva parella (FRESC, 2016). El servei SARA disposa d'una atenció específica per a públic adolescent i jove. L'any 2019 van atendre 16 casos, dels quals 13 eren noies (81,3%) i 3 eren nois.

6.4 Discriminació i violències en l'entorn escolar

Els conflictes relacionals a l'escola són un motiu de preocupació força generalitzat entre els nens i nenes, la qual cosa no sorprèn si tenim en compte que els insults i les baralles són habituals: el 70% diuen que a la seva escola hi ha baralles almenys un dia a la setmana (el 37% diuen que cada dia o gairebé cada dia); el 43% diuen que els han deixat de banda alguna vegada durant l'últim mes i el 34% diuen que els han pegat alguna vegada durant l'últim mes. El 64% dels infants també diuen que els companys els han insultat almenys alguna vegada en l'últim mes, tot i que per als nens i nenes això és molt quotidià i li treuen importància (IIAB, 2019). Per contra, el percentatge de nens i nenes que asseguren haver dut a terme aquestes accions és menor: només el 49% reconeixen haver insultat alguna vegada, el 24% haver deixat algú de banda i el 25% haver pegat algú alguna vegada. Els nens i nenes tenen molt present la problemàtica de l'assetjament escolar —o *bullying*— i la vinculen, sobretot, a qüestions relacionades amb l'aspecte físic i, en menor mesura, a qüestions de personalitat, com ara ser molt tímid. A més, reconeixen que hi ha discriminació per raons culturals o d'origen geogràfic (IIAB, 2019).

Si bé els conflictes i la violència entre iguals ja és molt present a l'escola primària, les violències també són presents als entorns dels instituts. A l'adolescència, els tipus de discriminacions més percebudes entre els adolescents són per raons del seu origen geogràfic (9,7%; sense diferències detectades per sexe), a més que la discriminació per raons de gènere afecta especialment les noies (13,5%) i no tant els nois (3,0%), amb una diferència de 10 punts percentuals.

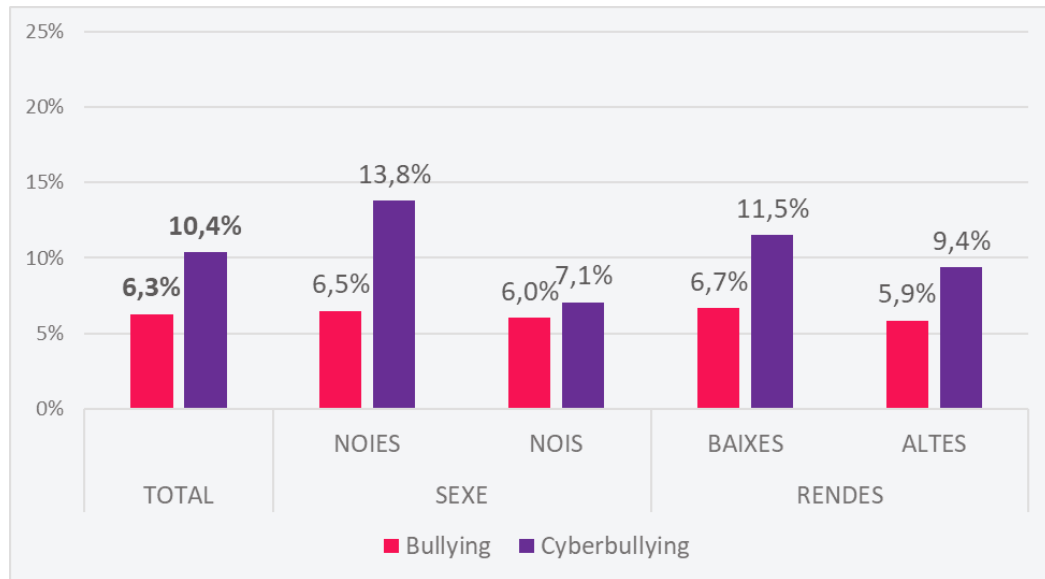
Gràfic 52. Adolescents que manifesten haver patit discriminació segons tipologia, total i per sexe (%). Barcelona, 2016

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir de FRESC – 2016. Agència de Salut Pública de Barcelona

A més, mentre el 6,3% dels adolescents afirma haver patit assetjament al seu centre educatiu, sense diferències detectades per sexe ni context socioeconòmic, el percentatge d'adolescents que ha patit assetjament a través d'internet augmenta fins al 10,4%, amb una afectació molt més important en les noies (13,8%) que no pas en nois (7,1%, 7 punts percentuals menys).

Gràfic 53. Percentatge d'adolescents que afirma haver estat víctima de *bullying* i *cyberbullying* (ciberassetjament escolar); total, per sexe i per context socioeconòmic (%). Barcelona, 2016

Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir de FRESC – 2016. Agència de Salut Pública de Barcelona

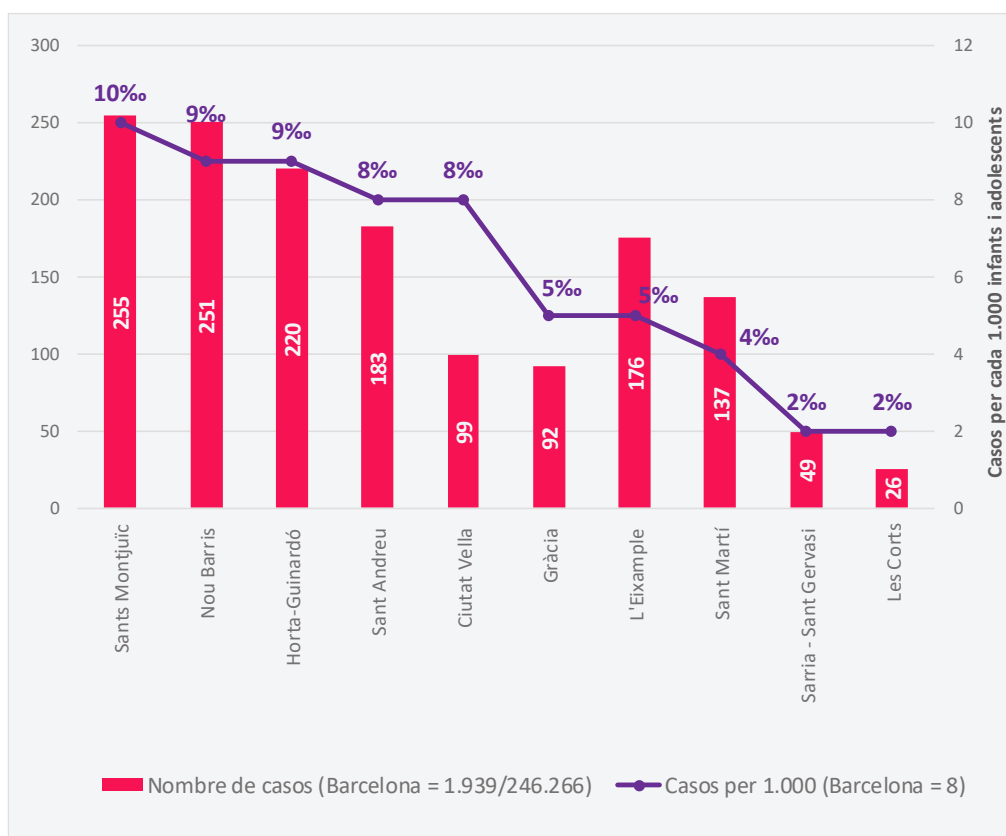
6.5 L'atenció als infants i adolescents en situació de risc social

D'acord amb el propòsit que els infants i adolescents visquin lliures de violències i en ambients protectors que en garanteixin la cura i el creixement saludable, cal observar indicadors sobre les situacions de risc social i desemparament en la infància i l'adolescència. Pel que fa a les situacions de risc social²⁹, l'any 2019 els Serveis Socials Bàsics (SSB)

²⁹ D'acord amb l'article 102 de la Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (LDOIA): "S'entén per situació de risc la situació en què el desenvolupament i el benestar de l'infant o l'adolescent es veuen limitats o perjudicats per qualsevol circumstància personal, social o familiar, sempre que per a la protecció efectiva de l'infant o l'adolescent no calgui la separació del nucli familiar". Així mateix, segons l'article 77 de la mateixa llei, "l'objecte de la prevenció del risc social són les situacions que afecten conjunts d'infants o adolescents de manera global, tant de caràcter territorial, cultural com social, en què concorren indicadors o factors de risc que fan palesa la

municipals van valorar 1.939 casos a demanda del sistema judicial i de la DGAIA, per determinar si es trobaven o no en situació de risc social (8 de cada 1.000 infants). S'aprecien diferències importants segons els districtes de residència, amb un nombre més elevat de casos valorats a Sants-Montjuïc (255 casos), Nou Barris (251) i Horta-Guinardó (220), que són també els districtes amb una proporció més gran de situacions de risc social en termes relatius amb 10, 9 i 9 casos per cada 1.000 infants i adolescents valorats, respectivament. Els districtes on es concentren menys casos, tant en termes absoluts com relatius, són les Corts amb 26 casos (2 de cada 1.000) i Sarrià - Sant Gervasi amb 49 casos (2 de cada 1.000).

Gràfic 54. Infants i adolescents dels quals es valora la situació de risc social des dels serveis socials municipals, a demanda del sistema judicial i DGAIA (% i total). Barcelona, 2019

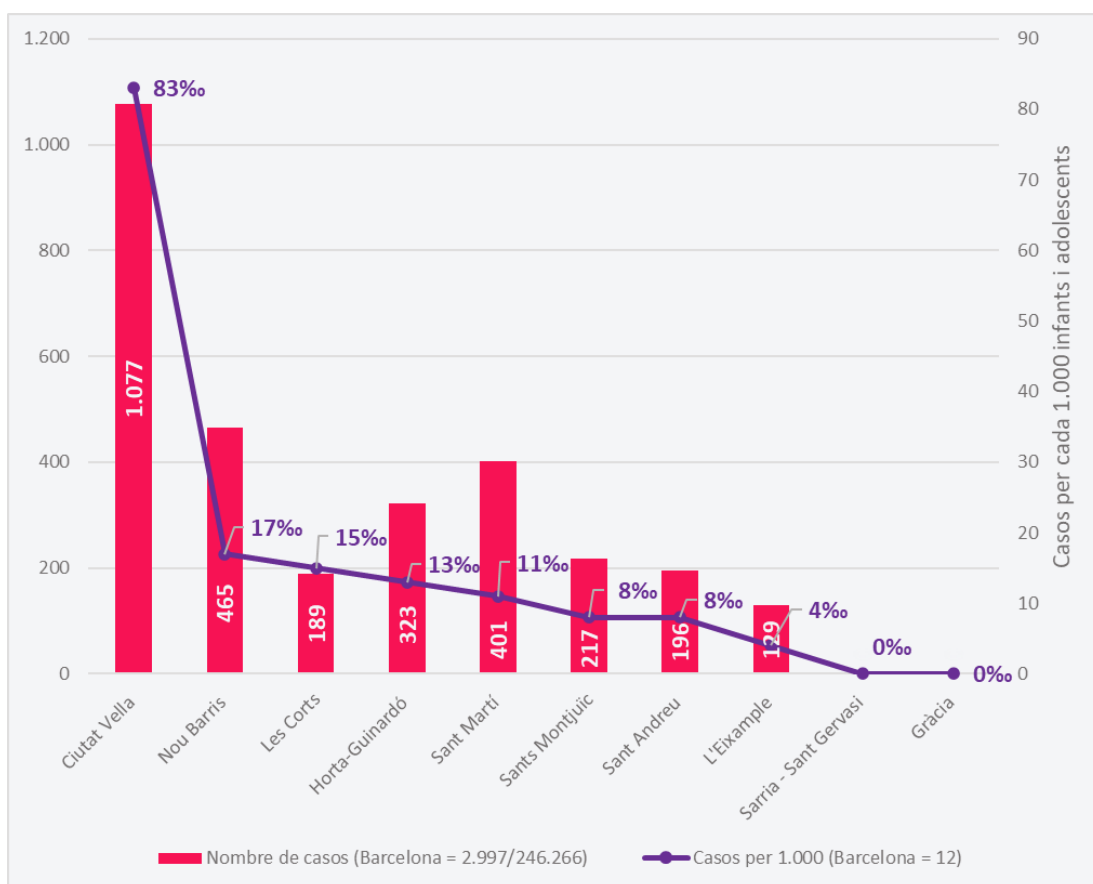
Font: Elaboració pròpia de l'IAB a partir dels registres del Departament d'Atenció Social a la Família i la Infància. IMSS (Institut Municipal de Serveis Socials). Ajuntament de Barcelona.

Per prevenir o donar resposta a situacions de risc social en infants i adolescents, la ciutat de Barcelona disposa, a més de la xarxa bàsica de serveis socials, d'una xarxa de centres oberts, que són equipaments destinats a donar suport, estimular i potenciar l'estructuració de la personalitat, la socialització, l'adquisició d'aprenentatges, així com compensar deficiències socioeducatives tant a infants i adolescents amb una situació de vulnerabilitat seguida per serveis socials, com d'infants que no són atesos pels serveis socials. L'any 2019, a la ciutat de

probabilitat que els infants o els adolescents que s'hi troben resultin en el futur perjudicats en llur desenvolupament o benestar”.

Barcelona, 2.997 infants i adolescents d'entre 3 i 17 anys (1,5% de la població) van assistir als centres oberts de la ciutat, amb diferències territorials molt importants: el districte que atén més infants i adolescents en centres oberts és, amb diferència, Ciutat Vella, que atén el 35,9% dels infants i adolescents que assisteixen a centres oberts, amb 1.077 infants i adolescents atesos. Un altre conjunt de districtes atenen entre el 10-16% del total d'infants i adolescents dels centres oberts de la ciutat: Nou Barris, el 15,5% amb 465 casos; Sant Martí, el 13,4% amb 401 casos; i Horta-Guinardó, el 10,8% amb 323 casos, mentre que un altre conjunt atén menys del 10% (Sants-Montjuïc: 7,2% amb 217 casos; Sant Andreu: 6,5% amb 196 casos; les Corts: 6,3% amb 189 casos; i l'Eixample: 4,3% amb 129 casos). Hi ha dos districtes de la ciutat que no disposen de cap centre obert: Sarrià - Sant Gervasi i Gràcia.

Gràfic 55. Infants i adolescents (3-17) que assisteixen a centres oberts (nombre i %).
Barcelona i districtes, 2019

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres del Departament d'Atenció Social a la Família i la Infància. IMSS (Institut Municipal de Serveis Socials). Ajuntament de Barcelona.

6.6 Situacions de risc social greu que requereixen una mesura de desemparament

Quan les situacions de risc valorades pels equips de SSB o pels professionals de la mateixa DGAIA es consideren greus, els expedients dels infants es deriven als Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA) per treballar durant un temps d'una manera més intensiva i especialitzada amb els infants i les seves famílies, amb l'objectiu de prevenir situacions de desemparament o de dictaminar-les, si l'EAIA valora que és l'única solució possible per garantir la protecció de l'infant.

Al llarg del 2019, els EAIA van atendre i valorar l'expedient³⁰ de 1.028 infants i adolescents d'entre 0 i 17 anys a la ciutat de Barcelona (IMSS, 2019). Després d'un temps de suport especialitzat, els EAIA determinen quins infants es troben en una situació de desemparament³¹ prou important com per activar una mesura protectora i passar a ser tutelats per l'Administració³².

En termes de prevalença³³ (inclou els infants amb mesura protectora abans del 2019 i les noves mesures protectores dictaminades al llarg del 2019), l'any 2019 hi havia 1.616 infants i adolescents d'entre 0 i 17 anys a la ciutat amb mesura protectora (7 de cada 1.000) i, per tant, sota la tutela i a l'empara de l'Administració pública.

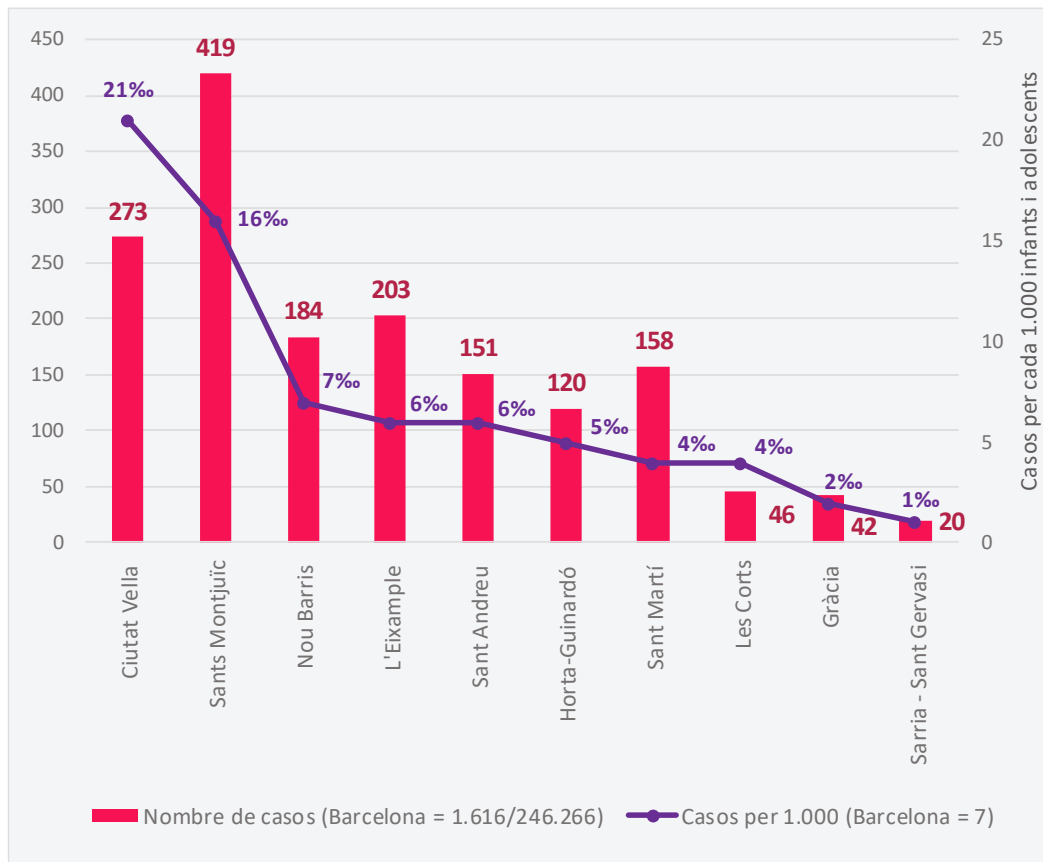
³⁰ Aquest miler d'expedients inclouen els expedients vigents abans de l'1 de gener de 2019, els que arriben al llarg de l'any derivats per SSB (expedients de risc) o directament de la DGAIA (expedients de desemparament) i comptabilitzen els que es resolen durant el 2019 (ja sigui perquè es dictamina una mesura de desemparament o no). Els expedients tancats al llarg de l'any ja no es comptabilitzaran l'1 de gener de l'any següent.

³¹ D'acord amb l'article 105 de la LDOIA: "Es consideren desemparats els infants o els adolescents que es troben en una situació de fet en què els manquen els elements bàsics per al desenvolupament integral de la personalitat, sempre que per a llur protecció efectiva calgui aplicar una mesura que impliqui la separació del nucli familiar". Així mateix, segons l'article 78 de la mateixa llei, "l'objecte de la prevenció de la desprotecció infantil són les situacions en què concorren indicadors o factors de risc que fan palesa la probabilitat que l'infant o l'adolescent que s'hi trobi resulti en el futur desatès en les seves necessitats bàsiques. La identificació d'indicadors o factors de risc en un entorn familiar concret ha de generar programes de suport familiar, que es poden desenvolupar fins i tot durant el període de gestació, per tal d'establir pautes de criança i de millorament de les capacitats parentals, d'una manera preventiva en entorns de desavantatge social".

³² Tot i l'estudi i recomanació dels EAIA, la decisió que un infant o adolescent passi a la tutela de l'estat la prenen els Equips Funcionals d'Infància (EFI).

³³ La prevalença informa de la situació concreta dels infants tutelats per la Direcció General en un moment donat del temps; per tant, no informa dels expedients nous de l'any en curs sinó dels acumulats (nous i anteriors, i deixa de comptabilitzar els expedients tancats).

Gràfic 56. Infants i adolescents en situació de desemparament amb mesura cautelar i tuteles (nombre i %). Barcelona i districtes, 2019

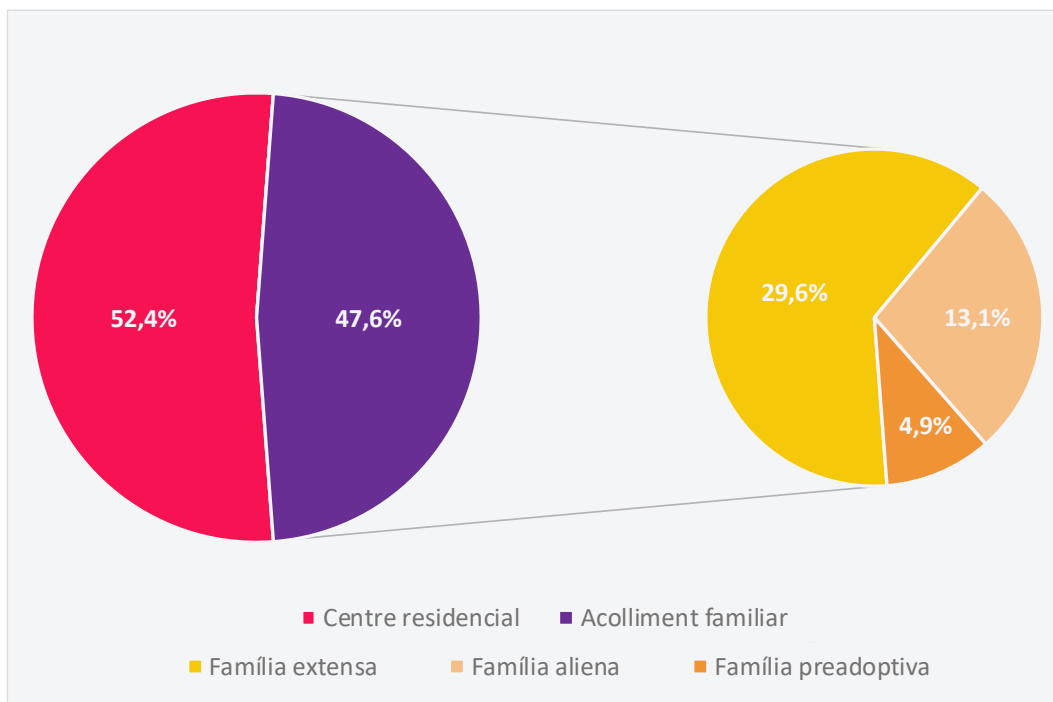

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) de la Generalitat de Catalunya.

Seguint la pauta comentada anteriorment, els districtes on, en termes relatius, es concentren més infants i adolescents amb mesura protectora (les dades reflecteixen on viuen els infants un cop separats del seu nucli familiar —la ubicació del seu centre residencial—, i no d'on són originaris) són Ciutat Vella (21 de cada 1.000: 273 casos) i Sants-Montjuïc (16 de cada 1.000: 419 casos), mentre que on se'n concentren menys és Sant Martí (4 de cada 1.000: 158 casos), les Corts (4 de cada 1.000: 46 casos), Gràcia (2 de cada 1.000: 42 casos) i Sarrià - Sant Gervasi (1 de cada 1.000: 20 casos).

Segons el tipus de mesura protectora que s'aplica als 1.616 infants i adolescents en situació de desemparament, el 47,6% reben acolliment familiar i el 52,4% es troben en centres residencials. Dins les mesures d'acolliment familiar, l'acolliment familiar en família extensa és la mesura de desemparament més freqüent (29,6% dels casos), el 13,1% estan acollits en una família aliena i el 4,9% en una família preadoptiva.

Gràfic 57. Infants i adolescents amb mesura protectora d'acolliment familiar (família extensa, aliena i preadoptiva) i centre residencial per sexe. (%). Barcelona, 2019

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) de la Generalitat de Catalunya.

Per sexe, no hi ha diferències rellevants entre infants i adolescents que estan amb una mesura protectora d'acolliment familiar (el 47,5% nenes-noies i el 52,5% són nens-nois). Però, en canvi, sí que destaca la proporció molt més gran de nois en mesura protectora de centre residencial (71,7% de nois versus 28,3% de noies). Per entendre aquest diferencial, cal tenir present l'important nombre d'infants i adolescents migrats sols (majoritàriament nois) que s'hi acullen.

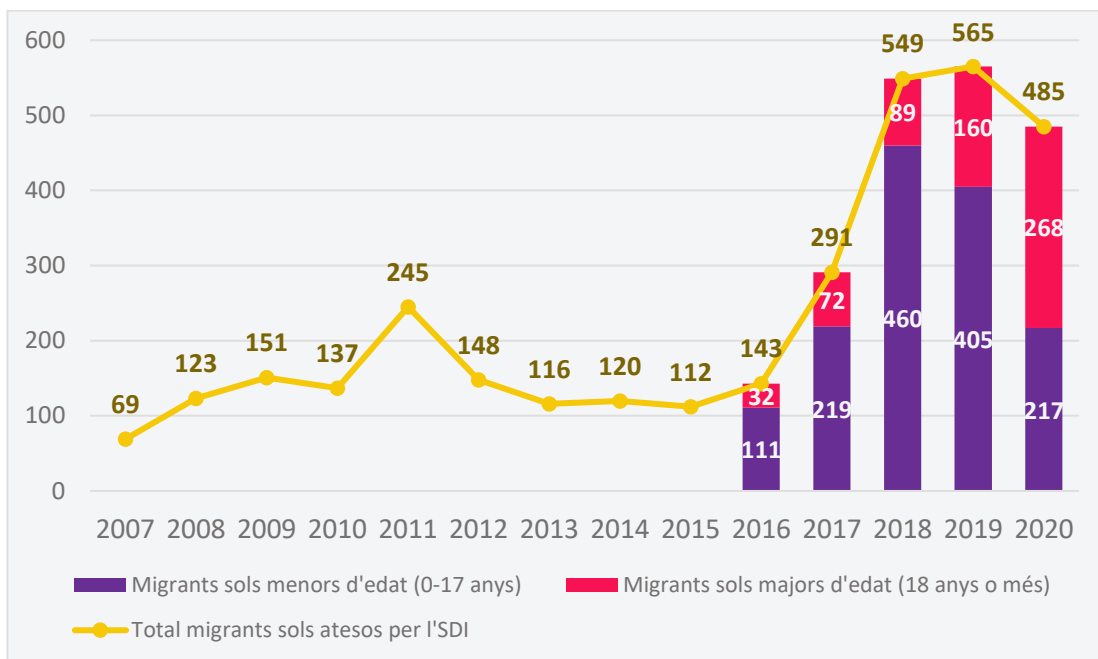
6.7 El cas dels infants i adolescents migrats sols que arriben a la ciutat sense referents familiars

Els infants, adolescents i joves migrats sols que arriben a la ciutat sense referents familiars i són detectats en medi obert pels serveis socials (SDI) o pels cossos policials són traslladats, en primera instància, al Dispositiu d'Atenció Immediata (DAI). Des del DAI, els migrats sols que són menors d'edat són acollits en centres d'atenció residencial del Sistema català de protecció de la infància.

L'any 2020, tot i les complicacions derivades de la pandèmia i el temps de confinament absolut, el nombre d'infants i joves migrats sols identificats pel Servei de Detecció i Intervenció (SDI) no va ser gaire inferior al d'anys anteriors. Se'n van identificar i atendre un total de 485, un 14,2% menys que el 2019 (any en què se'n va atendre el màxim històric:

565).

Gràfic 58. Infants, adolescents (0-17 anys) i joves (>18 anys) migrats sols atesos pel Servei de Detecció i Intervenció (SDI), total i segons edat (N). Barcelona, tendència 2007-2020

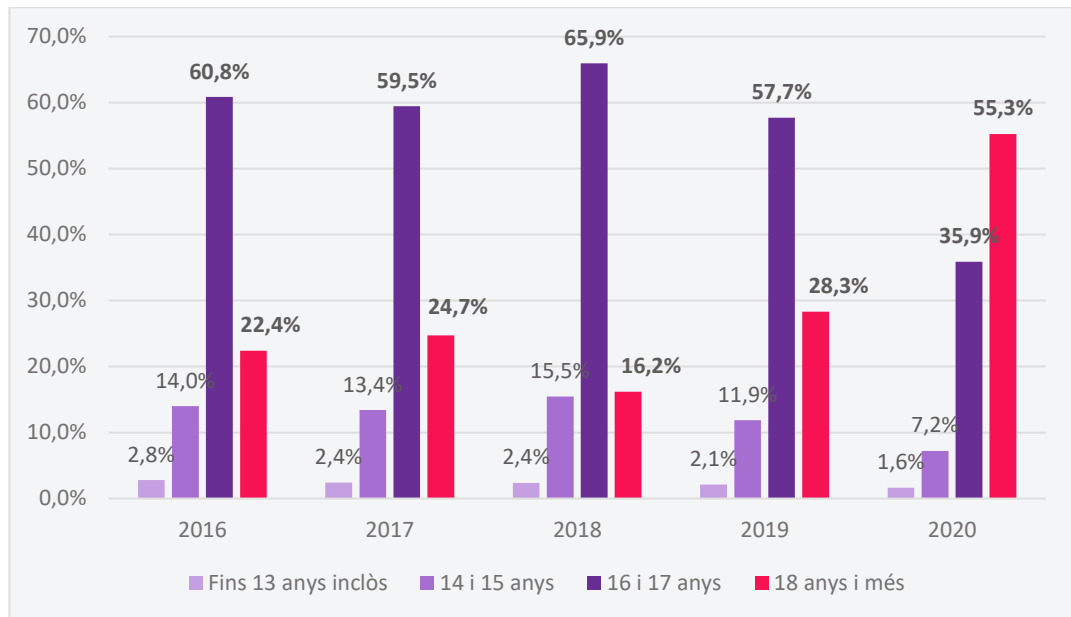

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres del Departament de Serveis Socials d'Intervenció a l'Espai Públic. IMSS (Institut Municipal de Serveis Socials). Ajuntament de Barcelona.

Nota: de l'any 2007 al 2015 no es disposa de dades desagregades per grups d'edat.

Si bé les xifres totals de menors migrats sols no es van reduir gaire, sí que es confirma un canvi de tendència en el perfil dels joves migrats des de l'any 2016: es redueix de manera progressiva la proporció dels migrats sols menors d'edat respecte als que ja tenen més de 18 anys quan arriben a la ciutat. Així, per exemple, l'any 2018 els migrats sols menors d'edat representaven el 83,8% del total (sumant les categories =< 13 anys [2,4%], 14-15 anys [15,5%] i 16-17 anys [65,9%]), mentre que el 2020 van representar només el 44,7% del total, essent la resta dels joves migrats atesos (el 55,3%) majors de 18 anys.

Gràfic 59. Infants, adolescents i joves migrats sols atesos pel Servei de Detecció i Intervenció (SDI), segons trams d'edat (%). Barcelona, tendència 2016-2020

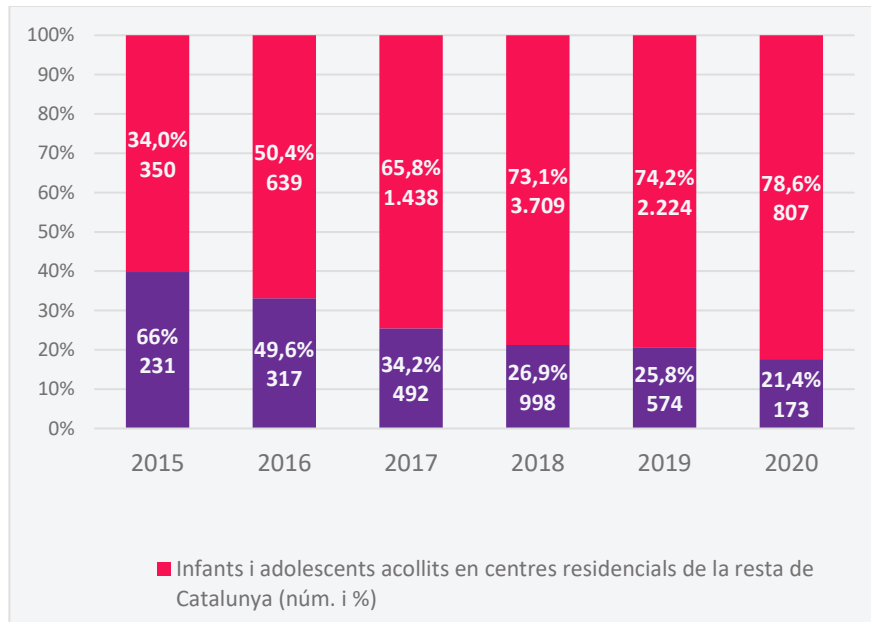

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres del Departament de Serveis Socials d'Intervenció a l'Espai Públic. IMSS (Institut Municipal de Serveis Socials). Ajuntament de Barcelona.

Aquest canvi de perfil en els joves migrats sols explica, si més no en part, la reducció progressiva de la incidència³⁴ de menors d'edat migrats sols (infants i adolescents fins als 17 anys) acollits en centres residencials de la ciutat de Barcelona en els darrers anys: 998 l'any 2018, 574 l'any 2019 i 173 l'any 2020.

³⁴ La incidència indica els nous casos atesos per la DGAIA en l'any/s seleccionat/s.

Gràfic 60. Infants i adolescents migrats sols acollits pel Sistema català de protecció a la infància i l'adolescència en centres residencials (N i %). Catalunya i Barcelona, tendència 2015-2020

Font: Elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels informes estadístics del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut.

Pel que fa a la prevalença³⁵ d'infants i joves d'entre 0 i 17 anys migrats sols acollits en el Sistema català de protecció de la infància el 31 de desembre de 2020, n'hi havia 1.671 a tot Catalunya, 133 dels quals acollits pels serveis territorials de Barcelona ciutat, és a dir, un 8% del total d'infants i joves migrats sols tutelats per la DGAIA. Cal tenir en compte que la majoria d'adolescents que migren sols i arriben a la ciutat tenen entre 16 i 17 anys (el 80,2% l'any 2020), la qual cosa implica que la majoria d'ells ja han assolit la majoria d'edat, des que van entrar al sistema de protecció els anys 2018 i 2019, i ja no viuen en centres residencials. Quan aquests joves assoleixen la majoria d'edat, tenen tres sortides possibles: 1) un allargament de la mesura protectora més enllà dels 18 anys, 2) ser derivats a l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat (ASJTET), o bé 3) sortir totalment i definitivament del Sistema català de protecció.

De cara a superar falsos imaginaris sobre el volum i pes que representen els infants i joves migrats sols acollits al Sistema català de protecció de la infància, cal dir que només representen el 10,1% del total, i que respecte al global d'infants i adolescents que viuen en centres residencials, els infants i adolescents migrats tan sols representen el 22,2% del total (2 de cada 10) (Generalitat de Catalunya, 2020).

³⁵ La prevalença indica el nombre de nois i noies atesos pel sistema de protecció a la infància en un moment donat del temps (segons data d'actualització). En aquest cas, les dades van ser extretes del Portal el 31/12/2020.

L'apunt covid-19: l'impacte diferencial en infants i adolescents en situació de risc social i/o acollida en centre residencial

Les recerques socials d'urgència ens han permès evidenciar com els infants i adolescents que van viure el confinament en centres residencials (incloent-hi els adolescents migrats sols) van veure com empitjoraven les seves oportunitats de contacte i relació social. D'acord amb Montserrat et al. (2020), entre els infants i adolescents amb mesura protectora per part de la Generalitat de Catalunya, el confinament va afectar més negativament els infants i adolescents en acolliment residencial que als qui viuen en acolliment familiar (ja sigui amb família aliena o extensa). No només per les restriccions de mobilitat o d'accés a recursos, sinó perquè el fet de viure en un entorn familiar és sempre més favorable per al benestar dels infants i adolescents que es troben en el sistema de protecció.

Els mateixos infants i adolescents en acolliment residencial opinen que la seva vida va empitjorar a causa de la covid-19, sobretot els qui viuen en centres residencials de més de 12 places, ja que no van poder gaudir de tranquil·litat i perquè haurien necessitat espais propis a les habitacions. D'altra banda, els infants i adolescents en els centres residencials grans també perceben que no poden establir el mateix vincle amb les educadores i els educadors que en els centres més petits; un aspecte important, ja que els educadors i educadores van facilitar l'escolarització des dels centres residencials durant el confinament. Pel que fa a la relació amb la família d'origen, els infants i adolescents que viuen en centres residencials van trobar a faltar la seva família perquè abans del confinament acostumaven a veure-la amb freqüència i tenir-la més present en les seves vides. Encara que poguessin comunicar-s'hi de manera virtual, pensen que s'hi van poder relacionar menys i no n'estan suficientment satisfets. En aquest sentit, opinen que als centres residencials no hi va haver l'accés digital suficient i perceben que el seu ús va ser problemàtic.

D'altra banda, pel que fa específicament als serveis d'intervenció socioeducativa no residencial a la província de Barcelona, van caldre modificacions i adaptacions de l'acció socioeducativa al llarg de la situació de crisi per la primera onada de la covid-19. D'una banda, per les necessitats dels infants i adolescents atesos pels serveis d'atenció a la infància en situació de risc (sobretot mancances emocionals, tot i que també d'altres d'educatives i socials) i, de l'altra, també per les necessitats de les seves famílies (mancances emocionals, econòmiques i parentals). En termes generals, les modificacions i adaptacions principals van basar-se en la prioritització de l'enfocament assistencial per respondre a l'emergència (malgrat l'aturament de les activitats presencials), la inclusió de continguts relacionats amb la covid-19, la realització de noves tasques i funcions derivades de la situació econòmica de les famílies, així com en l'atenció en línia o telefònica. Més concretament, les noves tasques i funcions donen resposta a la situació d'emergència econòmica de les famílies; la gestió d'ajuts i tràmits; l'acompanyament escolar; el suport a les necessitats digitals de les famílies (sobretot d'acompanyament tecnològic dels fills/filles en els serveis d'atenció diürna); i, també, l'acompanyament i contenció emocional a través d'eines telemàtiques (Fuentes-Peláez et al., 2020).

i. Índex de taules, mapes i gràfics

Índex de taules

TAULA 1. INFANTS I ADOLESCENTS (0-17) (N I %). BARCELONA I DISTRICTES, TENDÈNCIA 2000-2020	15
TAULA 2. DOMICILIS AMB INFANTS I ADOLESCENTS (0-17) SEGONS TIPOLOGIA DELS DOMICILIS. BARCELONA I DISTRICTES, 2020	21
TAULA 3. DISTRIBUCIÓ DE FAMÍLIES, SEGONS ELS TRAMS DE TARIFACIÓ SOCIAL CONCEDITS EN LES TAXES DE LES ESCOLES BRESSOL MUNICIPALS (%). BARCELONA, CURSOS 2015-2016, 2017-2018, 2018-2019 I 2019-2020 .	27
TAULA 4. ESPAIS FAMILIARS MUNICIPALS, SEGONS L'ORGANISME RESPONSABLE. DISTRICTES DE LA CIUTAT ...	28
TAULA 5. INFANTS I ADOLESCENTS DE 2N CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL, D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA I D'ESO, SEGONS TITULARITAT (%). CATALUNYA, BARCELONA I DISTRICTES, CURS 2019-2020.....	30
TAULA 6. INFANTS I ADOLESCENTS MATRICULATS A 2N CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL, PRIMÀRIA I ESO SEGONS DISTRICTE DE RESIDÈNCIA I DISTRICTE D'ESCOLARITZACIÓ (%). BARCELONA I DISTRICTES, CURS 2019-2020	31
TAULA 7. TAXA DE NO IDONEÏTAT DELS INFANTS I ADOLESCENTS DE 2N CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL, PRIMÀRIA I D'ESO (%). CATALUNYA, BARCELONA I DISTRICTES, CURSOS 2017-2018 I 2019-2020	32
TAULA 8. ADOLESCENTS DE 4T D'ESO QUE NO SUPEREN LES PROVES DE COMPETÈNCIES BÀSIQUES SEGONS COMPETÈNCIA (%). BARCELONA I DISTRICTES, CURS 2019-2020.....	33
TAULA 9. ALUMNES MATRICULATS EN ESTUDIS POSTOBLIGATORIS PER OPCIÓ EDUCATIVA (BATXILLERAT, CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ I PROGRAMES DE FORMACIÓ I INSERCIÓ) SEGONS SEXE (NOIES I NOIS) (%). CATALUNYA, BARCELONA I DISTRICTES, CURS 2019-2020.....	37
TAULA 10. INFANTS I ADOLESCENTS (DE 0 A 17 ANYS) QUE DORMEN SUFICIENTMENT O INSUFICIENTMENT SEGONS RENDA FAMILIAR DISPONIBLE DEL BARRI (%). BARCELONA, 2016.....	56
TAULA 11. RISC DE POBRESA I/O EXCLUSIÓ SOCIAL DELS INFANTS I ADOLESCENTS I DE LA POBLACIÓ TOTAL (TAXA AROPE) (%). BARCELONA, CATALUNYA, ESPANYA I UNIÓ EUROPEA, 2017 (2016-2017), 2018 (2017-2018) I 2019 (2018-2019)	73
TAULA 12. EVOLUCIÓ DE LES TAXES DELS INDICADORS DE PRIVACIÓ MATERIAL, SEGONS GRUPS D'EDAT I POBLACIÓ TOTAL. (%). BARCELONA, 2011, 2016-2017, 2017-2018 I 2018-2019.....	77
TAULA 13. INFANTS I ADOLESCENTS QUE PATEIXEN PRIVACIONS MATERIALS SEGONS TIPUS DE PRIVACIONS (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2017	79
TAULA 14. AJUTS D'ALIMENTACIÓ CONCEDITS PELS SERVEIS SOCIALS MUNICIPALS A LES LLARS AMB INFANTS I ADOLESCENTS (NOMBRE I IMPORT EN €). BARCELONA I DISTRICTES, 2019 I 2020	83

Índex de mapes

MAPA 1. INFANTS I ADOLESCENTS. BARCELONA I BARRIS, 2020	16
MAPA 2. RELACIÓ ENTRE ELS CENTRES EDUCATIUS D'ALTA I MOLT ALTA COMPLEXITAT DE PRIMÀRIA I ESO I LA RENDA FAMILIAR DISPONIBLE (RFD). BARCELONA I BARRIS, 2017 (RFD) I 2017-2018 (COMPLEXITAT)	35
MAPA 3. RELACIÓ ENTRE LA DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL DE LES ENTITATS DE LLEURE A LA CIUTAT I L'ÍNDEX DE RENDA FAMILIAR DISPONIBLE (IRFD). BARCELONA I BARRIS, 2017 (IRFD) I 2017-2018 (ENTITATS)	45
MAPA 4. RÀTIOS DE METRES QUADRATS DE LES ÀREES DE JOC PER INFANT. BARCELONA I BARRIS (2018).....	49

MAPA 5. INFANTS DE 6 A 12 ANYS AMB EXCÉS DE PES (SOBREPÈS I OBESITAT) (%). BARCELONA, DISTRICTES I ÀREES BÀSIQUES DE SALUT (ABS), 2016*	57
MAPA 6. RELACIÓ ENTRE L'ÍNDEX DE RENDA FAMILIAR DISPONIBLE (RFD) DELS BARRIS I EL VOLUM DE POBLACIÓ INFANTIL I ADOLESCENT QUE HI HABITA. BARCELONA I BARRIS, 2017 (RFD) I 2020	69

Índex de gràfics

GRÀFIC 1. PETITS INFANTS (0-5), INFANTS (6-11) I ADOLESCENTS (12-17), PER SEXE (N I %). BARCELONA, 2020	17
GRÀFIC 2. INFANTS I ADOLESCENTS (0-17) AMB ALGUNA DISCAPACITAT DESCONEGUDA, PER TIPUS DE DISCAPACITAT (N I %). BARCELONA, 2018	18
GRÀFIC 3. INFANTS I ADOLESCENTS (0-17) AMB NACIONALITAT ESTRANGERA (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2020.....	18
GRÀFIC 4. PES RELATIU DE LA POBLACIÓ SEGONS GRUPS D'EDAT (N I %). BARCELONA, 2020	19
GRÀFIC 5. INFANTS I ADOLESCENTS (0-17), POBLACIÓ ADULTA QUE CONVIU AMB ELS INFANTS I ADOLESCENTS, I POBLACIÓ ADULTA QUE NO HI CONVIU (N I %). BARCELONA, 2020.....	20
GRÀFIC 6. LLARS AMB INFANTS I ADOLESCENTS (0-17) SEGONS NOMBRE (1, 2, 3 O MÉS) (%). BARCELONA I DISTRICTES. BARCELONA, 2020	21
GRÀFIC 7. EVOLUCIÓ DE LA TAXA DE NATALITAT I DEL NOMBRE DE NAIXEMENTS. BARCELONA, TENDÈNCIA 2000-2019.....	22
GRÀFIC 8. INFANTS I ADOLESCENTS PROJECTATS SEGONS TIPUS D'ESCENARIS DE CREIXEMENT. BARCELONA (BASE 2013 POBLACIÓ OFICIAL), 2013-2026.....	23
GRÀFIC 9. TAXA D'ESCOLARITZACIÓ 0-2 (%). CATALUNYA I BARCELONA, CURSOS DEL 2009-2010 AL 2019-202025	
GRÀFIC 10. INFANTS 0-2 ANYS ESCOLARITZATS SEGONS TITULARITAT DEL CENTRE EDUCATIU (N I %). BARCELONA I DISTRICTES, CURS 2019-2020.....	26
GRÀFIC 11. INFANTS (DE 0 A 2 ANYS) AMB BONIFICACIÓ (TRAMS 1-6) I SENSE BONIFICACIÓ (TRAMS 7-10) (%). BARCELONA I DISTRICTES, CURSOS 2015-2016 I 2019-2020	27
GRÀFIC 12. EVOLUCIÓ DE LA DEMANDA DE PLACES DE P3 SEGONS TITULARITAT DELS CENTRES (%). BARCELONA (%), CURSOS DEL 2011-2012 AL 2020-2021	29
GRÀFIC 13 EVOLUCIÓ DE LA MATRICULACIÓ DE PLACES A P3 SEGONS TITULARITAT DELS CENTRES (%). BARCELONA, CURSOS DEL 2014-2015 AL 2020-2021	30
GRÀFIC 14. TAXA DE GRADUACIÓ A 4T D'ESO RESPECTE DELS ADOLESCENTS MATRICULATS SEGONS SEXE (%). BARCELONA I DISTRICTES, CURS 2018-2019.....	34
GRÀFIC 15. ALUMNES MATRICULATS EN ESTUDIS POSTOBLIGATORIS SEGONS OPCIO EDUCATIVA (BATXILLERAT, CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ I PROGRAMES DE FORMACIÓ I INSERCIÓ) (%). CATALUNYA, BARCELONA I DISTRICTES, CURS 2019-2020	37
GRÀFIC 16. ABANDONAMENT ESCOLAR PREMATUR (18-24) A CATALUNYA (%), ESPANYA I UE, 2002-2019	39
GRÀFIC 17. SITUACIÓ ACADÈMICA DELS I LES JOVES (18-24 ANYS) (%), BARCELONA, 2014-2019	39
GRÀFIC 18. INFANTS (10-12 ANYS) SEGONS EL GRAU DE SATISFACCIÓ AMB 15 ASPECTES DE LA VIDA VALORATS (%). BARCELONA, 2017	42
GRÀFIC 19. INFANTS I ADOLESCENTS (6-16 ANYS) QUE FAN ACTIVITATS EXTRAESCOLARS ESPORTIVES I NO ESPORTIVES (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2018.....	43
GRÀFIC 20. INFANTS I ADOLESCENTS (6-17 ANYS) BECATS PER REALITZAR PRÀCTIQUES ESPORTIVES FORA DE L'HORARI ESCOLAR (%) I NOMBRE D'INFANTS I ADOLESCENTS BENEFICIATS (N). BARCELONA I DISTRICTES, 2019-2020.....	44

GRÀFIC 21. INFANTS I ADOLESCENTS ATEOS EN CENTRES OBERTS I CENTRES DIARIS D'ATENCIÓ SOCIOEDUCATIVA RESPECTE AL TOTAL D'INFANTS I ADOLESCENTS (3-17) (%) I NOMBRE DE CENTRES PER CADA 10.000 INFANTS I ADOLESCENTS (3-17 ANYS) (‰). BARCELONA I DISTRICTES, 2019	46
GRÀFIC 22. INFANTS I ADOLESCENTS QUE NO ES PODEN PERMETRE ANAR DE VACANCES UNA SETMANA A L'ANY (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2017	47
GRÀFIC 23. NOMBRE DE PLACES OFERTES I OCUPACIÓ FINAL A LA CAMPANYA DE VACANCES D'ESTIU (CVE) DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA (N). BARCELONA, TENDÈNCIA 2013-2020	48
GRÀFIC 24. FREQUÈNCIA AMB LA QUAL ELS INFANTS DEDIQUEN TEMPS A JUGAR A L'AIRE LLIURE (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2017	51
GRÀFIC 25. INFANTS (10-12 ANYS) NO PROU SATISFETS AMB L'ESCOLTA ADULTA; TOTAL, PER SEXE I PER CONTEXT SOCIOECONÒMIC (%). BARCELONA, 2017	52
GRÀFIC 26. GRAU DE SATISFACCIÓ AMB LA SALUT D'INFANTS I ADOLESCENTS, TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA, 2016 I 2017	55
GRÀFIC 27. INFANTS I ADOLESCENTS (DE 6 A 16 ANYS) QUE FAN EXERCICI DE MANERA REGULAR FORA DE L'HORARI ESCOLAR (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2018	56
GRÀFIC 28. INFANTS I ADOLESCENTS NO PROU SATISFET AMB EL SEU COS, TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA, 2018.....	58
GRÀFIC 29. INFANTS (10-12 ANYS) SEGONS EL GRAU DE SATISFACCIÓ AMB LA VIDA EN GLOBAL (%). BARCELONA, 2017	59
GRÀFIC 30. INFANTS (10-12 ANYS) SEGONS EL GRAU DE SATISFACCIÓ AMB LA VIDA EN GLOBAL, PER DISTRICTE I CENTRE EDUCATIU (%). BARCELONA, 2017	59
GRÀFIC 31. INFANTS I ADOLESCENTS EN RISC DE PATIR UN PROBLEMA DE SALUT MENTAL, TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA, 2016.....	60
GRÀFIC 32. INFANTS I ADOLESCENTS ATEOS ALS CENTRES DE SALUT MENTAL INFANTIL I JUVENIL (CSMIJ), TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA, TENDÈNCIA 2012-2019	61
GRÀFIC 33. ADOLESCENTS (13-17 ANYS) QUE DIUEN QUE HAN PROVAT L'ALCOHOL, EL TABAC I/O EL CÀNNABIS ALGUNA VEGADA A LA VIDA, TOTAL I PER CONTEXT SOCIOECONÒMIC (%). BARCELONA, TENDÈNCIA 2012-2016	62
GRÀFIC 34. ADOLESCENTS (13-17 ANYS) QUE CONSUMEIXEN TABAC, SEGONS FREQUÈNCIA I PER SEXE (%). BARCELONA, 2016.....	62
GRÀFIC 35. NOMBRE DE CASOS I TAXA RELATIVA PER DISTRICTES (PER MIL) D'INTERRUPCIÓ VOLUNTÀRIES DE L'EMBARÀS I DE FECUNDITAT. BARCELONA I DISTRICTES, 2018.....	64
GRÀFIC 36. EVOLUCIÓ MENSUAL DEL PERCENTATGE DE PERSONES AMB DIAGNÒSTIC CONFIRMAT DE COVID-19, SEGONS GRUPS D'EDAT. BARCELONA, 2020 I 2021	65
GRÀFIC 37. ESPERANÇA DE VIDA EN NÉIXER, SEGONS SEXE (N ANYS). BARCELONA I DISTRICTES, 2017	68
GRÀFIC 38. RISC DE POBRESA EN EL TREBALL DE LES LLARS ON VIU ALMENYS UN INFANT I/O ADOLESCENT. BARCELONA, 2011, 2016-2017, 2017-2018 I 2018-2019	70
GRÀFIC 39. INFANTS I ADOLESCENTS QUE VIUEN EN LLARS AMB DIFERENTS PROBLEMÀTIQUES RELACIONADES AMB L'HABITATGE (%). BARCELONA, 2018-2019	71
GRÀFIC 40. INFANTS I ADOLESCENTS QUE VIUEN EN LLARS AMB SOBRECOST DE L'HABITATGE (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2017	72
GRÀFIC 41. RISC DE POBRESA I/O EXCLUSIÓ SOCIAL DE LA POBLACIÓ SEGONS GRUPS D'EDAT (TAXA AROPE) (%). BARCELONA, 2016-2017, 2017-2018 I 2018-2019	73
GRÀFIC 42. RISC DE POBRESA MODERADA, SEVERA I EXTREMA DELS INFANTS I ADOLESCENTS (%). BARCELONA, 2011, 2016-2017, 2017-2018 I 2018-2019	74

GRÀFIC 43. RENDES MITJANES ANUALS DELS INFANTS I ADOLESCENTS SEGONS DECILS (€). BARCELONA, 2016-2017, 2017-2018 I 2018-2019.....	75
GRÀFIC 44. INFANTS I ADOLESCENTS QUE PATEIXEN PRIVACIONS MATERIALS SEGONS NOMBRE DE PRIVACIONS (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2017.....	78
GRÀFIC 45. RISC DE POBRESA MODERADA, SEVERA I EXTREMA DELS INFANTS I ADOLESCENTS ABANS I DESPRÉS DE LES TRANSFERÈNCIES SOCIALS (%). BARCELONA, 2011, 2016-2017, 2017-2018 I 2018-2019.....	80
GRÀFIC 46. LLARS AMB INFANTS I ADOLESCENTS QUE REBEN L'AJUT DEL FONS D'INFÀNCIA 0-16, IMPORT (€) I TOTAL D'INFANTS. BARCELONA, 2015-2019	81
GRÀFIC 47. INFANTS I ADOLESCENTS QUE REBEN BECA MENJADOR (%). BARCELONA I DISTRICTES, TENDÈNCIA CURSOS 2015-2016, 2017-2018 I 2019-2020	82
GRÀFIC 48. INFANTS QUE NO SE SENTEN PROU SEGURS SEGONS ENTORN, TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA, 2017	86
GRÀFIC 49. INFANTS QUE, EN CAS DE TENIR UN PROBLEMA, PENSA QUE NO REBRIA PROU SUPORT DE LES PERSONES DELS SEU ENTORN MÉS PROPER (FAMÍLIA, AMICS I AMIGUES, MESTRES, COMPANYS I COMPANYYES DE L'ESCOLA I GENT DEL BARRI), TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA (2017).....	87
GRÀFIC 50. INFANTS I ADOLESCENTS VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DOMÈSTICA, AMB DENÚNCIA (‰ I N). BARCELONA I DISTRICTES, 2019	88
GRÀFIC 51. INFANTS I ADOLESCENTS VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA MASCLISTA ATEOS PEL SERVEI SARA I SARA-JOVE (N). BARCELONA, TENDÈNCIA 2015-2019	89
GRÀFIC 52. ADOLESCENTS QUE MANIFESTEN HAVER PATIT DISCRIMINACIÓ SEGONS TIPOLOGIA, TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA, 2016	90
GRÀFIC 53. PERCENTATGE D'ADOLESCENTS QUE AFIRMA HAVER ESTAT VÍCTIMA DE <i>BULLYING</i> I <i>CYBERBULLYING</i> (CIBERASSETJAMENT ESCOLAR); TOTAL, PER SEXE I PER CONTEXT SOCIOECONÒMIC (%). BARCELONA, 2016....	91
GRÀFIC 54. INFANTS I ADOLESCENTS DELS QUALS ES VALORA LA SITUACIÓ DE RISC SOCIAL DES DELS SERVEIS SOCIALS MUNICIPALS, A DEMANDA DEL SISTEMA JUDICIAL I DGAIA (% I TOTAL). BARCELONA, 2019.....	92
GRÀFIC 55. INFANTS I ADOLESCENTS (3-17) QUE ASSISTEIXEN A CENTRES OBERTS (NOMBRE I ‰). BARCELONA I DISTRICTES, 2019	93
GRÀFIC 56. INFANTS I ADOLESCENTS EN SITUACIÓ DE DESEMPARAMENT AMB MESURA CAUTELAR I TUTELES (NOMBRE I ‰). BARCELONA I DISTRICTES, 2019	95
GRÀFIC 57. INFANTS I ADOLESCENTS AMB MESURA PROTECTORA D'ACOLLIMENT FAMILIAR (FAMÍLIA EXTENSA, ALIENA I PREADOPTIVA) I CENTRE RESIDENCIAL PER SEXE. (%). BARCELONA, 2019	96
GRÀFIC 58. INFANTS, ADOLESCENTS (0-17 ANYS) I JOVES (>18 ANYS) MIGRATS SOLS ATEOS PEL SERVEI DE DETECCIÓ I INTERVENCIÓ (SDI), TOTAL I SEGONS EDAT (N). BARCELONA, TENDÈNCIA 2007-2020	97
GRÀFIC 59. INFANTS, ADOLESCENTS I JOVES MIGRATS SOLS ATEOS PEL SERVEI DE DETECCIÓ I INTERVENCIÓ (SDI), SEGONS TRAMS D'EDAT (%). BARCELONA, TENDÈNCIA 2016-2020.....	98
GRÀFIC 60. INFANTS I ADOLESCENTS MIGRATS SOLS ACOLLITS PEL SISTEMA CATALÀ DE PROTECCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA EN CENTRES RESIDENCIALS (N I ‰). CATALUNYA I BARCELONA, TENDÈNCIA 2015-2020.....	99

ii. Fonts de dades i bibliografia

Fonts de dades

Els més de 130 indicadors que s'han tingut en compte per a la diagnosi del Pla d'infància provenen dels **17 registres administratius i d'11 fonts d'enquesta** del Sistema Integral d'Indicadors de la Infància i l'Adolescència de Barcelona (SIIAB), una de les eines clau de l'Observatori 0-17 BCN tant d'àmbit municipal com autonòmic, estatal o supraestatal, que s'han anat referenciant a les fonts dels gràfics i les taules:

17 registres:	10 enquestes:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Padró municipal d'habitants. Oficina Municipal de Dades (OMD). Aj. BCN 2. Registre de Moviments Demogràfics. Oficina Municipal de Dades (OMD). Aj. BCN 3. Registres de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD). Aj. BCN 4. Registres del Consorci d'Educació de Barcelona (CEB) 5. Registre del Servei d'Epidemiologia. Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) 6. Registre del Sistema d'informació de salut sexual i reproductiva. Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) 7. Registre SESIS (Sistemes d'Informació Sanitària). Consorci Sanitari de Barcelona (CSB) 8. Registres del Consorci Sanitari de Barcelona (CSB). Aj. BCN i Generalitat de Catalunya 9. Registres de la Direcció de Serveis d'Infància, Joventut i Gent Gran. Aj. BCN 10. Registres del Departament d'Atenció Social a la Família i la Infància. Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS) Aj. BCN 11. Registres del Departament d'Atenció i Acollida per Violència Masclista. Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS) Aj. BCN 12. Registres del Departament de Serveis Socials d'Intervenció a l'Espai Públic. Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS) Aj. BCN 13. Registres del Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya 14. Registres del Departament de Salut. Generalitat de Catalunya 15. Registres del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Generalitat de Catalunya 16. Registres de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA). Generalitat de Catalunya 17. Registres del Departament d'Interior. Generalitat de Catalunya 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Enquesta sociodemogràfica de Barcelona. Oficina Municipal de Dades (OMD) Aj. BCN 2. Enquesta de serveis municipals de Barcelona (SSMM) (OMD) Aj. BCN 3. Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona (EBSIB). Aj. BCN i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB). 4. Enquesta de factors de risc d'estudiants de secundària (FRESC). Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) 5. Enquesta de salut de Barcelona (ESB). Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) 6. Enquesta d'hàbits esportius de la població en edat escolar de Barcelona (EHEEB). Aj. BCN i Institut Barcelona Esports (IBE) 7. Estadístiques metropolitanes sobre condicions de vida (EMCV). Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB) i IDESCAT 8. Enquesta de condicions de vida (ECV). IDESCAT-INE 9. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (ECVHP). Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB) 10. Enquesta de convivència escolar i seguretat a Catalunya (ECESC). Dept. d'Interior. Generalitat de Catalunya 11. European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC). Eurostat

Bibliografia

Ajuntament de Barcelona (2021). [La bretxa digital a la ciutat de Barcelona: 2020](#). Ajuntament de Barcelona i BIT Habitat.

Antón-Alonso, F.; Porcel, S. (2019). *Infàncies i habitatge: sobre costos, gentrificació i emergència habitacional a Barcelona*. Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. *Pendent de publicació*.

Consorci d'Educació de Barcelona (2020). [Els alumnes de la ciutat de Barcelona en situació de vulnerabilitat durant el confinament per la covid-19: Informe de resultats](#). Consorci d'Educació de Barcelona (Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona) i GESOP (Gabinet d'Estudis Socials i Opinió Pública).

Consorci Sanitari de Barcelona; Agència de Salut Pública de Barcelona (2021, març de 22). [#COVID19aldiaBCN](#).

Consortium for Health, Intervention, Learning and Development (CHILD) (2007). [Seven Cs, an informational guide to young children's outdoor play spaces](#). Outside Criteria: Herrington, S.; Lesmeister, Ch.; Nicholls, J.; Stefiuk, K.

Cortés, E.; Curcoll, L. (2020). ["L'espai públic garanteix necessitats vitals de la infància i iguala oportunitats de joc i salut"](#) (Institut Infància i Adolescència de Barcelona). *El Crític*.

Cruz, I.; Navarro-Varas, L.; Porcel, S. (2020). [Una aproximació als efectes socioeconòmics de la covid-19 a la metròpoli de Barcelona: Estimacions desigualtat social i pobresa](#). Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona.

Estivill, J.; Guasch, N. (2019). [Informe sobre l'estat de l'associacionisme educatiu de base comunitària](#). Prisma, Observatori de la Joventut. Departament de Joventut. Ajuntament de Barcelona.

Fuentes-Peláez, N.; Crous, G.; Lapadula, C.; Rabassa, J. (2020). [Com ha impactat la crisi de la COVID-19 en els serveis adreçats a la infància i l'adolescència en situació de risc a la província de Barcelona? Reptes i propostes dels i les professionals per al desenvolupament de l'acció socioeducativa en temps de pandèmia: Informe complet](#). Grup de Recerca sobre Intervencions Socioeducatives en la Infància i la Joventut (GRISIJ) de la Universitat de Barcelona.

Hospital Sant Joan de Déu Barcelona (2020). [Els infants tenen una prevalença d'anticossos de la COVID-19 similar als adults però més del 99% presenten símptomes lleus](#).

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (2020). ["Desigualtats socials, entorns relacionals i benestar de la infància a Barcelona"](#). A: Corominas, M.; Pineda, L. *Anuari Metropolità de Barcelona* 2019.

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (2021). ["Els efectes del confinament i la pandèmia en la infància i l'adolescència de Barcelona"](#). A: Pineda, L.; Corominas, M.; Curcoll, L.; Pitarch, K. *Anuari Metropolità de Barcelona* 2020.

Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2018a). [Informe Les condicions de vida de les famílies amb infants i adolescents ateses pels serveis socials de Barcelona amb](#)

problemàtiques d'extrema complexitat. Un retrat a partir de l'Enquesta de Condicions de Vida de les Persones Usuàries dels Centres de Serveis Socials de 2016 (Martínez-Celorrio, X.; Marín-Saldo, A.; Truñó, M.; Pineda, L.). Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (Ajuntament de Barcelona).

Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2018b). Agenda dels infants. Propostes per millorar el nostre benestar. Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (Ajuntament de Barcelona).

Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2019). Informe Parlen els nens i nenes: el benestar subjectiu de la infància a Barcelona (Truñó, M.; Pineda, L.; Curran, M.; Corominas, M.; Curcoll, L.). Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (Ajuntament de Barcelona).

Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2020a). Dades clau d'infància i adolescència a Barcelona: Focus en gènere i desigualtats territorials (Informe 2019) (Pineda, L.; Corominas, M.; Pitarch, K.; Curcoll, L.). Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (Ajuntament de Barcelona).

Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2020b, novembre 20). Covid-19 i infància a Barcelona. Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (Ajuntament de Barcelona).

Jacovkis, J.; Tarabini, A. (2020). "Desigualtat i confinament: Les dificultats per fer escola des de la distància". *Fòrum: Revista d'Organització i Gestió Educativa*, 53, p. 20-26.

Marcos, L.; Ubrich, T. (2017). Desheradados. Desigualdad infantil, igualdad de oportunidades y políticas públicas en España. Save the Children.

MARTÍNEZ-CELORRIO, X. (2015). "Buena redistribución y mejor redistribución contra las desigualdades". A: *Índice de Confianza Social ESADE*. ESADE.

Montserrat, C.; Garcia-Molsosa, M.; Sitjes, R. (2020). Benestar i valoració de la pandèmia per part dels infants i adolescents en acolliment familiar i residencial: Informe de resultats. Grup de recerca en Infància, Joventut i Comunitat (Liberi) de la Universitat de Girona.

Navarro-Varas, L.; Porcel, S.; Cruz, I.; Pruna, M. (2018). Pobresa i infàncies desiguals a la ciutat de Barcelona, 2016-17. Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona.

Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona (2020). Enquesta 'Habitant en confinament': La demanda d'habitatge a l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona (Ajuntament de Barcelona, Àrea Metropolitana de Barcelona, Diputació de Barcelona i Generalitat de Catalunya).

Orgilés, M.; Morales, A.; Delvecchio, E.; Mazzeschi, C.; Espada, J. P. (2020). "Immediate psychological effects of the COVID-19 quarantine in youth from Italy and Spain". *PsyArXiv Preprints*.

Plataforma de Infancia-España (2020). Parques infantiles y COVID-19: los derechos de los niños y niñas en juego.

Porcel, S.; Navarro-Varas, L.; Cruz, I. (2020). La situació de la pobresa infantil a Barcelona abans del covid-19 i una aproximació a l'impacte de l'actual crisi social i econòmica. Manuscrit inèdit, Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona.

Projecte Òrbita (2021). [Impacte de la Covid-19 en el benestar emocional d'infants i adolescents. Protagonistes, ja!](#), 14-15.

Save the Children-Espanya (2020a). [A tu lado: ¿Qué nos cuentan las familias? \(Primera versión\)](#).

Save the Children-Espanya (2020b). [A tu lado: ¿Qué nos cuentan las familias? \(Segunda versión\)](#). A: Save the Children-Espanya.

Tarabini, A.; Jacovkis, J. (2020). [Recerca Escoles Confinades: Informes 1-5](#). Grup de recerca "Globalisation, Education and Social Policies" (GEPS) de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Tarabini, A.; Jacovkis, J.; Montes, A.; Llos, B. (2021). [L'abandonament escolar a la ciutat de Barcelona: un abordatge qualitatiu a les experiències i trajectòries escolars dels i les joves](#). Grup de recerca "Globalisation, Education and Social Policies" (GEPS) de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Termes, A. (2021). *Oportunitats educatives 0-99 a Barcelona 2020: Les desigualtats en l'educació al llarg de la vida*. Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

UNICEF-Espanya (2020a). [Cuadernos para la acción local: Medidas para la creación de entornos protectores de cuidado y recreación para la infancia y adolescencia en el post-confinamiento](#). Ciudades Amigas de la Infancia.

UNICEF-Espanya (2020b). [Impacto de la crisis por covid-19 sobre los niños y niñas más vulnerables: Reimaginar la reconstrucción en clave de derechos de infancia](#).

Vall d'Hebron Institut de Recerca (2020). [Un estudi prospectiu de Vall d'Hebron confirma que els menors d'edat són poc transmissors del SARS-CoV-2](#).

Via, E.; Estrada-Prat, X.; Tor, J.; Virgili, C.; Fàbrega, M.; Duran, L.; Alda, J.; Keating, C.; Dolz, M. (2020). ["COVID-19 Pandemic: Increased risk for psychopathology in Children and Adolescents?"](#). Research Square.

Drets, eixos, reptes i actuacions

1. 7 drets, 3 eixos transversals, 23 reptes i 70 actuacions

En el rol de garant dels drets de l'infant, que incorpora una mirada universal de totes les infàncies, és essencial que l'Ajuntament de Barcelona identifiqui els reptes que encara estan per assolir cap al ple exercici dels drets de l'infant i orienti les seves actuacions municipals cap a l'assoliment dels reptes pendents. Es tracta d'una via per avançar cap a una ciutat en la qual els drets de tots els infants i adolescents estiguin progressivament assolits.

Ahora, resulta clau tenir en compte que les vides dels nens i les nenes estan molt condicionades pels seus contextos familiars i territorials, així com per les desigualtats socials. Per aquesta raó, cal tenir present que les desigualtats impacten en totes les dimensions de les seves vides, sobretot en la pobresa infantil, així com en les desigualtats per raó de gènere, d'origen o en cas de tenir alguna discapacitat. D'altra banda, els desequilibris territorials també impacten en les oportunitats dels infants. És per això que la mirada universal del Pla d'infància, que abraça totes les infàncies, es combina amb tres eixos transversals que es focalitzen en les infàncies desiguals.

1.1 Tres eixos transversals

L'eix de la pobresa infantil té una especial rellevància ja que les mancances que es pateixen durant la infància tenen conseqüències que van més enllà d'aquesta etapa de la vida: els infants que creixen en contextos familiars i territoris més empobrits tenen pitjors resultats acadèmics i, posteriorment, pitjors trajectòries laborals, nivells de renda més baixos i pitjor salut que no pas els nens i nenes que creixen en llars sense privacions i/o barris més benestants. S'ha parlat moltes vegades d'aquests efectes com a reproducció intergeneracional de la pobresa. És per això que per tal de trencar amb el cicle de reproducció de la pobresa, un terç de les actuacions que es recullen en el pla pretenen donar-hi resposta de manera específica. Per exemple: el Fons d'infància 0-16 o el Pla de xoc contra la segregació escolar i per a la igualtat d'oportunitats i èxit educatiu.

L'eix de les desigualtats socials per raó de gènere, la discapacitat i l'origen es té en compte de manera transversal en totes les actuacions, tot i que el pla en recull algunes que s'hi enfoquen de manera específica, com per exemple el programa d'escoles per la igualtat i la diversitat o l'impuls dels centres de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP) per als nens i nenes amb dificultats i trastorns de desenvolupament en són alguns exemples.

L'eix de la mirada territorial també és present en les actuacions, amb exemples com els plans territorials de districte per combatre les situacions de vulnerabilitat en la infància o VilaVeïna, comunitats de cura de la petita infància, que genera la creació de vincles comunitaris en petites unitats territorials de la ciutat que afavoreixen la proximitat.

1.2 Drets de la infància i reptes per garantir-los

Els drets i reptes sobre els quals hauran de pivotar les actuacions presents i futures del Pla d'infància 2021-2030 han estat àmpliament debatuts pels diferents òrgans de governança del pla i, per això, es converteixen en una de les seves fortaleses més grans: saber cap on ens dirigim i quins són els principals obstacles que haurem de superar a fi de garantir les millors condicions possibles per a l'esdevenidor de les infàncies i les adolescències a la ciutat. Així, després de sotmetre el document de partida a la consideració i debats d'unes 150 persones amb expertesa acadèmica i/o professional en l'àmbit de la infància i l'adolescència, el pla estructura les actuacions municipals a l'entorn de **7 drets i 23 reptes**:

FIGURA: Drets, reptes, actuacions i eixos transversals del Pla d'infància 2021-2030

1. Dret a les condicions econòmiques i materials adequades

Els infants i adolescents tenen dret a un nivell de vida adequat per al seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social. Els seus pares i/o mares són els responsables que tinguin tot el que necessiten per viure d'una manera adequada, però si ells no els ho poden proporcionar, les autoritats els han d'ajudar (article 27, Convenció dels Drets de l'Infant).

REPTE 1. Reforçar, fins al màxim de les possibilitats, les condicions econòmiques i materials dels infants en situació de vulnerabilitat, garantint el seu dret a una alimentació adequada i a altres béns materials bàsics com roba i calçat o material per a l'escolarització.

REPTE 2. Situar, en prioritat i recursos, el dret de tots els infants i adolescents a disposar d'un habitatge adequat, tant en cost com en condicions d'habitabilitat, com a tenir garantits els subministraments energètics bàsics (aigua, llum i gas), desplegant tots els recursos possibles contra els desnonaments de llars amb infants i adolescents i/o evitar el seu realotjament en pensions, que n'impedeixen l'arrelament social.

REPTE 3. Combatre la bretxa digital dels infants i les seves famílies (de connectivitat, aparells digitals i suport adult), i abastir adequadament els centres de proximitat i serveis educatius (escoles, biblioteques, centres oberts, casals...).

REPTE 4. Garantir espais públics pacífics, segurs, accessibles i saludables, sobretot a aquells infants i adolescents que no disposen de prou espais oberts en els seus barris o habitatges, així com promoure una mobilitat sostenible i una ciutat lliure de contaminació.

2. Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans

Els infants i adolescents tenen dret a l'educació. L'educació primària ha de ser obligatòria i gratuïta, i han de tenir facilitats per accedir a l'educació secundària o anar a la universitat. L'orientació i la informació sobre les seves opcions educatives i professionals formen també part de la seva educació (...). L'educació ha d'estar encaminada a desenvolupar la personalitat, aptituds i capacitats (articles 28 i 29, Convenció dels Drets de l'Infant).

Així mateix, els infants i adolescents tenen dret al descans i a l'esplai, a lliurar-se al joc i a les activitats d'esbarjo adequades a la seva edat, i a participar lliurement en la vida cultural i les arts (article 31, Convenció dels Drets de l'Infant).

REPTE 5. Avançar en la universalització dels serveis educatius i de suport a la criança dels 0 als 3 anys, apostant per ampliar i diversificar els entorns educatius dirigits a aquesta franja d'edat i les seves famílies, amb visió comunitària.

REPTE 6. Garantir el dret a l'educació, amb el reconeixement de l'escola com a servei essencial per a tots els infants i com a eina bàsica per assolir l'equitat social, reforçant la lluita contra la segregació escolar, els entorns d'aprenentatge i benestar i el vincle amb cultura i ciència.

REPTE 7. Vetllar per la transició i continuïtat en l'educació postobligatòria com a via per prevenir l'abandonament escolar prematur.

REPTE 8. Reconèixer i avançar en el pes del lleure com a factor essencial en el benestar dels infants, garantint l'accés a l'aprenentatge extraescolar i a activitats de lleure educatiu durant tot l'any als infants i adolescents en situació de vulnerabilitat i amb discapacitat, i ampliant el potencial dels equipaments municipals i de les entitats de lleure de base associativa.

REPTE 9. Més i millors oportunitats de joc a l'aire lliure millorant tant la qualitat, com la diversitat i l'accessibilitat de les àrees de joc i apostant perquè altres espais urbans (parcs, places o carrers exclusius per a vianants) formin part de la infraestructura jugable de la ciutat.

3. Dret a la salut integral i als serveis sanitaris

Els infants i adolescents tenen dret a gaudir del nivell més alt possible de salut (que inclou aigua potable, una bona higiene i alimentació) i a rebre atenció mèdica quan es posin malalts (article 24, Convenció dels Drets de l'Infant).

REPTE 10. Promoure hàbits saludables en la infància i l'adolescència, reforçant la prevenció de consums, l'activitat física a l'aire lliure, l'alimentació saludable, el descans, l'educació sexual o els usos responsables de les pantalles.

REPTE 11. Vetllar per l'accés dels infants en situació de vulnerabilitat a l'assistència sanitària no coberta per la xarxa pública de salut, com la salut bucodental o la salut ocular.

REPTE 12. Atendre les necessitats emocionals dels infants i els adolescents, amb programes i serveis per als que pateixen soledat no volguda, i ampliar les mesures de cura de la salut mental dels infants, reforçant el paper clau de les famílies, l'escola, l'espai públic, la xarxa comunitària i els serveis socioeducatius per a la infància i l'adolescència.

4. Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància

Els infants i adolescents tenen dret a viure amb els seus pares i/o mares o, si fos el cas, amb els membres de la seva família extensa, excepte en els casos en què la separació sigui necessària de cara a protegir l'interès superior del mateix infant. En cas que visquin separats de la seva família, els infants i adolescents tenen dret a mantenir-hi contacte directe i és responsabilitat de l'Estat de fer-ho possible, tret de si això va en contra del seu interès primordial. La criança dels infants és responsabilitat dels seus pares i/o mares i és deure de l'Estat brindar-los assistència en aquesta tasca (articles 5, 9, 18, 20, 22 i 25, Convenció dels Drets de l'Infant).

REPTE 13. Reforçar espais de confiança, xarxes comunitàries i de suport entre famílies en l'àmbit de les cures, afavorint el temps de qualitat per gaudir amb la família i els vincles comunitaris.

REPTE 14. Evidenciar la fragilitat i necessitats específiques de l'adolescència, garantint el suport i l'acompanyament adequat a les famílies i als mateixos nois i noies adolescents.

REPTE 15. Reforçar el suport a les famílies amb infants i adolescents amb discapacitat i/o necessitats d'atenció precoç i a les famílies monoparentals, ja que aquests infants veuen augmentat el seu grau de vulnerabilitat.

REPTE 16. Millorar l'atenció de la infància en situació de risc i desprotecció, reconeixent i ampliant els serveis no residencials de la infància i adolescència en risc com a serveis essencials.

REPTE 17. Vetllar pel contacte social dels infants i adolescents tutelats, amb especial atenció als que estan en acolliment residencial, pels infants amb pares o mares a la presó i pel suport específic dels infants i adolescents migrats sols.

5. Dret a la protecció contra les discriminacions i les violències

Tots els infants tenen els mateixos drets: en tot cas, en tot moment i sense excepcions (article 2, Convenció dels Drets de l'Infant).

Així mateix, les autoritats han de protegir dels maltractaments, els abusos i la violència a tots els infants i adolescents, també dels que vinguin dels seus pares, mares o responsables legals (article 19, Convenció dels Drets de l'Infant).

REPTE 18. Fer sensibilització sobre qualsevol tipus de discriminació (tots els infants i adolescents tenen els mateixos drets).

REPTE 19. Reforçar els programes de prevenció contra les violències, potenciant el bon tracte i entorns segurs i protectors, i activar sistemes àgils i eficaços de detecció i atenció dels infants víctimes de violències, abusos o maltractaments a la seva llar, *bullying* a l'escola o violències digitals.

REPTE 20. Reforçar les mesures de lluita contra la violència masclista, que impacta en els infants que la pateixen a les seves llars, com en la seva socialització i possible reproducció de patrons masclistes.

6. Dret a la participació, a l'escolta i a rebre una informació adequada

Els menors d'edat tenen dret a ser escoltats i consultats sobre les situacions que els afectin i que les seves opinions es tinguin en compte. Les possibilitats de participació han d'anar augmentant amb l'edat perquè els infants i joves van assolint maduresa (article 12, Convenció dels Drets de l'Infant).

Així mateix, els infants i adolescents tenen dret a rebre informació mitjançant els llibres, els diaris, la ràdio, la televisió, internet... En especial, la informació que sigui important per al seu benestar i desenvolupament. Les persones adultes han de vetllar perquè aquesta informació sigui adequada i els han de protegir de continguts nocius (article 17, Convenció dels Drets de l'Infant).

REPTE 21. Ampliar els canals i els espais perquè els infants i adolescents siguin escoltats adequadament i participin en la presa de decisions, empoderant-los en l'exercici de la seva ciutadania activa.

REPTE 22. Facilitar que els infants rebin una informació adequada, amb formació crítica sobre el coneixement que arriba mitjançant les tecnologies de la informació i les xarxes socials com a base per a l'exercici de la seva ciutadania activa, i es potenciï la difusió i vivència dels seus drets.

7. Dret a l'interès superior de l'infant

Qualsevol decisió, llei o política que pugui afectar la infància ha de tenir en compte què és el millor per als nens i nenes. Quan els adults prenguin decisions han de pensar en la manera com poden afectar els infants (article 3, Convenció dels Drets de l'Infant).

REPTE 23. Assegurar que qualsevol decisió, política o actuació que pugui afectar la infància de la ciutat tingui en compte què és el millor per als nens i nenes.

2. Actuacions del Pla d'infància 2021-2030 (resum)

En el seu punt d'inici, **el Pla incorpora 70 actuacions** que responen als criteris següents: 1) són actuacions estratègiques ja que responen a les necessitats que plantegen els reptes i ja s'estaven realitzant anteriorment; 2) són actuacions estratègiques per a l'assoliment dels reptes i aporten novetats respecte a anys anteriors; i 3) són actuacions estratègiques per a l'assoliment dels reptes i són innovadores, no s'havien realitzat anteriorment.

2.1 Dret a les condicions econòmiques i materials adequades

REPTE 1. Reforçar, fins al màxim de les possibilitats, les condicions econòmiques i materials dels infants en situació de vulnerabilitat, garantint el seu dret a una alimentació adequada i a altres béns materials bàsics com roba i calçat o material per a l'escolarització.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Fons d'infància 0-16: ajuts per a infants i adolescents menors de 16 anys	Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS)
Sistema de cribratge per valorar la vulnerabilitat social d'infants i adolescents	Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS)
Servei de menjador més saludable, sostenible i inclusiu: millora de les beques i obertura dels menjadors a secundària	Consorti d'Educació de Barcelona (CEB)
Aliances internacionals i nacionals per combatre les situacions de vulnerabilitat a la infància	Direcció d'Innovació Social, Àrea de Drets Socials
REPTE 2. Situar, en prioritat i recursos, el dret de tots els infants i adolescents a disposar d'un habitatge adequat, tant en cost com en condicions d'habitabilitat, com a tenir garantits els subministraments energètics bàsics (aigua, llum i gas), desplegant tots els recursos possibles contra els desnonaments de llars amb infants i adolescents i/o evitar el seu realotjament en pensions, que n'impedeixen l'arrelament social.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Prevenició i actuació davant de situacions de pèrdua d'habitatge amb menors d'edat	Institut Municipal de l'Habitatge i Rehabilitació (IMHAB)
Punts d'assessorament energètic (PAE) per combatre la pobresa energètica per a ciutadania i famílies amb menors d'edat	Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS)
REPTE 3. Combatre la bretxa digital dels infants i les seves famílies (de connectivitat, aparells digitals i suport adult), i abastir adequadament els centres de proximitat i serveis educatius (escoles, biblioteques, centres oberts, casals...).	
Actuació destacada	Unitat responsable

Connectem Barcelona: prova pilot d'inclusió digital als barris	Oficina Societat del Coneixement, Institut Municipal d'Informàtica
STEAM Barcelona: competències digitals adreçades a nens i nenes, famílies i professorat	Barcelona Activa
REPTE 4. Garantir espais públics pacífics, segurs, accessibles i saludables, sobretot a aquells infants i adolescents que no disposen de prou espais oberts en els seus barris o habitatges, així com promoure una mobilitat sostenible i una ciutat lliure de contaminació.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Protegim les escoles: transformació cocreada d'entorns escolars	Direcció d'Estratègia Urbana, Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat
Superilla Barcelona: espai públic més saludable, verd, just, segur i relacional	Gerència de l'Arquitecte en cap, Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat
Foment de la mobilitat sostenible i autònoma en la infància i l'adolescència	Gerència de Mobilitat i Infraestructures, Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat
Xarxa de refugis climàtics per adaptar la ciutat a l'emergència climàtica	Direcció de Serveis de Canvi Climàtic i Sostenibilitat, Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat

2.2 Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans

REPTE 5. Avançar en la universalització dels serveis educatius i de suport a la criança dels 0 a 3 anys, apostant per ampliar i diversificar els entorns educatius dirigits a aquesta franja d'edat i les seves famílies, amb visió comunitària.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Escoles bressol municipals: més, millors i més obertes	Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB)
Creació i reforç de la Xarxa d'Espais Familiars de Criança Municipals	Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB)
REPTE 6. Garantir el dret a l'educació, amb el reconeixement de l'escola com a servei essencial per a tots els infants i com a eina bàsica per assolir l'equitat social, reforçant la lluita contra la segregació escolar, els entorns d'aprenentatge i benestar i el vincle amb cultura i ciència.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Pla de joc contra la segregació escolar i per a la igualtat d'oportunitats i èxit educatiu	Consorci d'Educació de Barcelona (CEB)
De l'equip docent a l'equip educatiu: nous perfils professionals de l'àmbit social i emocional a les escoles	Pla de barris, Foment de Ciutat i Consorci d'Educació de

i instituts	Barcelona (CEB)
Pràctica i processos de creació artística entre infants i adolescents	Direcció de Ciutat Educadora i Cultura als Barris, Àrea d'Educació, Cultura, Ciència i Comunitat
Educació i cultura: caixa d'eines per a la introducció de pràctiques artístiques	Pla de barris, Foment de Ciutat
Actuacions en l'àmbit de la ciència als centres educatius	Consorci d'Educació de Barcelona (CEB)
Ampliem espais educatius als barris i Projecte Connexions: ús educatiu de l'espai i equipaments públics per part dels centres educatius	Direcció d'Educació, Àrea d'Educació, Cultura, Ciència i Comunitat
REPTE 7. Vetllar per la transició i continuïtat en l'educació postobligatòria com a via per prevenir l'abandonament escolar prematur.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Acompanyament de l'alumnat més vulnerable als estudis postobligatoris	Consorci d'Educació de Barcelona (CEB)
Escola Municipal de Segones Oportunitats: lluita contra el fracàs escolar i l'abandonament escolar prematur i poder refer trajectòries educatives	Direcció d'Educació, Àrea d'Educació, Cultura, Ciència i Comunitat
REPTE 8. Reconèixer i avançar en el pes del lleure com a factor essencial en el benestar dels infants, garantint l'accés a l'aprenentatge extraescolar, a activitats de lleure educatiu durant tot l'any als infants i adolescents en situació de vulnerabilitat i amb discapacitat, ampliant el potencial dels equipaments municipals i de les entitats de lleure de base associativa.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Promoció de la pràctica esportiva d'infants i adolescents	Institut Barcelona Esports (IBE)
Campanya de Vacances d'Estiu (CVE) inclusiva amb activitats educatives per gaudir en el període de vacances	Direcció d'Infància, Joventut i Persones Grans, Àrea de Drets Socials
Reflexió sobre el model de casals infantils i ludoteques, adequant-los a la realitat actual dels infants i les seves famílies	Direcció d'Infància, Joventut i Persones Grans, Àrea de Drets Socials
Programa Baobab de lleure educatiu comunitari (caus i esplais) als barris on la xarxa és feble o inexistent	Direcció d'Educació, Àrea d'Educació, Cultura, Ciència i Comunitat i Pla de barris, Foment de Ciutat
Menja llibres 2.0: foment de la lectura i l'escriptura fora de l'horari escolar	Pla de barris, Foment de Ciutat
Temps de joc: espai de lleure i esport per a infants i adolescents derivats de serveis socials i les seves famílies	Pla de barris, Foment de Ciutat
REPTE 9. Més i millors oportunitats de joc a l'aire lliure millorant tant la qualitat, com la diversitat i l'accessibilitat de les àrees de joc i apostant perquè altres espais urbans (parcs,	

places o carrers exclusius per a vianants) formin part de la infraestructura jugable de la ciutat.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Millora de la infraestructura lúdica de la ciutat per millorar i diversificar les oportunitats de joc en el conjunt de l'espai públic	Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat
Disseny del servei de suport al joc per als infants i adults acompanyants amb diversitat funcional	Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD)
Transformem els patis perquè esdevinguin més naturalitzats, coeducatius, comunitaris i amb diversitat de joc	Direcció d'Educació, Àrea d'Educació, Cultura, Ciència i Comunitat i Consorci d'Educació de Barcelona (CEB)

2.3 Dret a la salut integral i als serveis sanitaris

REpte 10. Promoure hàbits saludables en la infància i l'adolescència, reforçant la prevenció de consums, l'activitat física a l'aire lliure, l'alimentació saludable, el descans, l'educació sexual o els usos responsables de les pantalles.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Programes de promoció de la salut a l'escola	Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB)
Intervencions de salut comunitària en infants i joves (Salut als Barris)	Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB)
Menús escolars més sans i sostenibles	Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB)
Criteris unificats sobre l'ús de les TIC en infants i adolescents	Direcció de Serveis de Prevenció, Àrea de Seguretat i Prevenció
REpte 11. Vetllar per l'accés dels infants en situació de vulnerabilitat a l'assistència sanitària no coberta per la xarxa pública de salut, com la salut bucodental o la salut ocular.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Reducció de les desigualtats socials en la infància per l'accés a tractaments sanitaris no coberts per la xarxa pública de salut	Direcció de Salut, Àrea de Drets Socials
REpte 12. Atendre les necessitats emocionals dels infants i els adolescents, amb programes i serveis per als que pateixen soledat no volguda, i ampliar les mesures de cura de la salut mental dels infants reforçant el paper clau de les famílies, l'escola, l'espai públic, la xarxa comunitària i els serveis socioeducatius per a la infància i l'adolescència.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Actuacions per combatre la soledat en la infància i l'adolescència	Direcció d'Infància, Joventut i Persones Grans, Àrea de Drets Socials
Serveis i recursos en salut mental per a infants i adolescents	Direcció d'Envelliment i Cures, Àrea de Drets Socials

2.4 Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància

REpte 13. Reforçar espais de confiança, xarxes comunitàries i de suport entre famílies en l'àmbit de les cures, afavorint el temps de qualitat per gaudir amb la família i els vincles comunitàris.	
Actuació destacada	Unitat responsable
VilaVeïna, posant la vida al centre: comunitats de cura de la petita infància	Foment de Ciutat, Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS) i Direcció d'Innovació Social, Àrea de Drets Socials
Concilia: servei de canguratge	Pla de barris, Foment de Ciutat
Barcelona Cuida: espai d'informació i orientació en l'àmbit de la cura de la petita infància	Direcció d'Envel·liment i Cures, Àrea de Drets Socials
REpte 14. Evidenciar la fragilitat i necessitats específiques de l'adolescència, garantint el suport i l'acompanyament adequat a les famílies i als mateixos nois i noies adolescents.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Increment en l'atenció i actuacions del Servei per a Adolescents i Famílies (SAIF) per promoure el benestar emocional dels adolescents i les famílies	Direcció d'Infància, Joventut i Persones Grans, Àrea de Drets Socials
REpte 15. Reforçar el suport a les famílies amb infants i adolescents amb discapacitat i/o necessitats d'atenció precoç i a les famílies monoparentals, ja que aquests infants veuen augmentat el seu grau de vulnerabilitat.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Impuls dels centres de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP) per als nens i nenes amb dificultats i trastorns de desenvolupament	Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD)
Acompanyament a les famílies monoparentals per facilitar l'habitatge i accedir als recursos i serveis disponibles	Direcció d'Innovació Social, Àrea de Drets Socials
REpte 16. Millorar l'atenció de la infància en situació de risc i desprotecció, reconeixent i ampliant els serveis no residencials de la infància i adolescència en risc com a serveis essencials.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Ampliació dels serveis d'intervenció socioeducativa no residencial (centres oberts i altres) per a infants i adolescents en situació de risc social	Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS)
Equip EDEIAR per centralitzar la recepció de les demandes d'estudi d'infància en risc	Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS)
Millora dels processos tècnics per la intervenció social amb els infants i adolescents en situació de risc social i les seves famílies	Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS)

REPTE 17. Vetllar pel contacte social dels infants i adolescents tutelats, amb especial atenció als que estan en acolliment residencial, pels infants amb pares o mares a la presó i pel suport específic dels infants i adolescents migrats sols.

Actuació destacada	Unitat responsable
Dret de relació dels infants tutelats amb la família i amb l'entorn	Consorci de Serveis Socials de Barcelona (CSSBCN)
Servei de Detecció i Intervenció amb infants, adolescents i joves migrats sols (SDI)	Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS)
Servei d'Intervenció Social de Famílies amb Menors que viuen i pernocten en assentaments o en d'altres infrahabitats (SISFAM)	Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS)

2.5 Dret a la protecció contra les discriminacions i les violències

REPTE 18. Fer sensibilització sobre qualsevol tipus de discriminació (tots els infants i adolescents tenen els mateixos drets).

Actuació destacada	Unitat responsable
Programa d'Escoles per la Igualtat: igualtat, equitat i respecte entre els infants i adolescents	Consorci d'Educació de Barcelona (CEB)
Programa Mediació entre iguals: resolució positiva de conflictes en l'àmbit de la convivència dels centres educatius	Consorci d'Educació de Barcelona (CEB)
Centre LGTBI: eines i informacions per a infants, adolescents i famílies en l'àmbit de la diversitat sexual i de gènere i la prevenció d'estereotips	Direcció de Feminismes i LGTBI, Àrea de Drets Socials

REPTE 19. Reforçar els programes de prevenció contra les violències, potenciant el bon tracte i entorns segurs i protectors, i activar sistemes àgils i eficaços de detecció i atenció dels infants víctimes de violències, abusos o maltractaments a la seva llar, *bullying* a l'escola o violències digitals.

Actuació destacada	Unitat responsable
Programa per a la prevenció de les violències sexuals en la infància i l'adolescència	Direcció d'Infància, Joventut i Persones Grans, Àrea de Drets Socials
Programa #aquí prou bullying: eines i recursos davant les situacions de risc d'assetjament escolar	Consorci d'Educació de Barcelona (CEB)
Formació en prevenció en l'àmbit de la seguretat i les emergències per infants i adolescents	Guàrdia Urbana i Direcció de Serveis de Prevenció, Àrea de Seguretat i Prevenció

REPTE 20. Reforçar les mesures de lluita contra la violència masclista, que impacta en els infants que la pateixen a les seves llars, com en la seva socialització i possible reproducció de patrons masclistes.

Actuació destacada	Unitat responsable
Serveis d'atenció a les violències masclistes per a	Direcció de Feminismes i

infants i adolescents	LGTBI, Àrea de Drets Socials
Procediments policials per reforçar la detecció, atenció i intervenció en els casos de persones menors d'edat víctimes de violència masclista i domèstica	Guàrdia Urbana, Àrea de Seguretat i Prevenció

2.6 Dret a la participació, l'escolta i a rebre una informació adequada

<p>REPTE 21. Ampliar els canals i els espais perquè els infants i adolescents siguin escoltats adequadament i participin en la presa de decisions, empoderant-los en l'exercici de la seva ciutadania activa.</p>	
Actuació destacada	Unitat responsable
Parlen els nens i nenes: el benestar subjectiu de la infància a Barcelona	Direcció d'Innovació Social, Àrea de Drets Socials i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB)
Impuls dels canals de participació establerts per a la implementació de polítiques públiques per part d'infants i adolescents (Procés Participatiu de la Ciutadania Adolescent i altres)	Direcció de Democràcia Activa i Descentralització, Àrea d'Educació, Cultura, Ciència i Comunitat
Adaptació de la plataforma Decidim.barcelona per a la participació digital dels infants	Direcció d'Innovació Democràtica, Àrea d'Educació, Cultura, Ciència i Comunitat
Projecte pilot per a la privacitat de dades i digitalització democràtica als centres educatius	Direcció d'Innovació Democràtica, Àrea d'Educació, Cultura, Ciència i Comunitat
Impuls, construcció, desenvolupament i innovació de processos de participació infantil, així com codisseny de plans de participació amb entitats i serveis	Direcció d'Infància, Joventut i Persones Grans, Àrea de Drets Socials
<p>REPTE 22. Facilitar que els infants rebin una informació adequada, amb formació crítica sobre el coneixement que arriba mitjançant les tecnologies de la informació i les xarxes socials com a base per a l'exercici de la seva ciutadania activa, i es potenciï la difusió i vivència dels seus drets.</p>	
Actuació destacada	Unitat responsable
Difusió dels drets dels infants als centres educatius i equipaments infantils	Direcció d'Infància, Joventut i Persones Grans, Àrea de Drets Socials
Integració del servei d'informació i dinamització als centres d'educació secundària al model de servei InfoJOVE: recursos informatius i accions de dinamització i promoció de la participació	Direcció d'Infància, Joventut i Persones Grans, Àrea de Drets Socials

2.7 Dret a l'interès superior de l'infant

REpte 23. Assegurar que qualsevol decisió, política o actuació que pugui afectar la infància de la ciutat tingui en compte què és el millor per als nens i nenes.	
Actuació destacada	Unitat responsable
Observatori 0-17 BCN: dades i anàlisis sobre les vides i els drets de la infància i l'adolescència a la ciutat	Direcció d'Innovació Social, Àrea de Drets Socials i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB)
Plans territorials de districte per combatre les situacions de vulnerabilitat en la infància	Direcció d'Innovació Social, Àrea de Drets Socials
Reflexió de l'estratègia per a l'èxit educatiu d'infants, adolescents i joves a Nou Barris: la persona i comunitat al centre	Districte de Nou Barris
Mesurament de la inversió pressupostària municipal en la infància	Direcció d'Innovació Social, Àrea de Drets Socials
Taules de debat per al seguiment, impuls i desenvolupament d'actuacions estratègiques de ciutat que ajudin a assolir els reptes plantejats al Pla d'infància	Direcció d'Innovació Social, Àrea de Drets Socials i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB)

3. Actuacions del Pla d'infància 2021-2030 (descripció)

3.1 Dret a les condicions econòmiques i materials adequades

REPTE 1. Reforçar, fins al màxim de les possibilitats, les condicions econòmiques i materials dels infants en situació de vulnerabilitat, garantint el seu dret a una alimentació adequada i a altres béns materials bàsics com roba i calçat o material per a l'escolarització.

DRET Dret a les condicions econòmiques i materials adequades	REPTE Repte 1
ACTUACIÓ Fons d'infància 0-16: ajuts per a infants i adolescents menors de 16 anys	
Què és (descripció) L'objecte de l'ajut es atorgar 100 € al mes per a infant i/o adolescent menor de 16 anys amb empadronament i residència efectiva a la ciutat de Barcelona. En el cas de famílies amb dos fills/filles rebran 175 €/mes, i a partir del tercer fill/a i successius rebran 50 € més per infant mensuals. Els ajuts es donaran per un màxim de 6 mesos (l'any 2021). En el cas de famílies monoparentals, s'afegirà un ajut complementari de 100 €/mes/família (fins a un màxim de 600 €).	
Què volem (objectius) La finalitat d'aquest fons és pal·liar la situació de vulnerabilitat de les famílies amb infants o adolescents entre 0 i 16 anys, en situació de necessitat, amb l'objectiu que la situació econòmica de la unitat familiar permeti que puguin cobrir les necessitats bàsiques de subsistència.	
Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és de 0 a 16 anys.	
Calendari previst El calendari previst és de maig a desembre, el 2021.	
Amb qui comptem <u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none">Unitat responsable: Oficina de Prestacions Socials i Econòmiques de l'Institut Municipal de Serveis Socials de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI.	

DRET Dret a les condicions econòmiques i materials adequades	REPTE Repte 1
ACTUACIÓ Sistema de cribatge per valorar la vulnerabilitat social d'infants i adolescents	
Què és (descripció) L'actuació consisteix a desenvolupar un sistema validat i fiable de cribatge de la vulnerabilitat social en infants i adolescents. Aquest sistema ha de servir i adaptar-se a les diferents finalitats del seu ús: valoració del Fons d'infància 0-16, beques de menjador, a escala poblacional, etc.	
Què volem (objectius) La finalitat de l'actuació és disposar d'un instrument vàlid, fiable i consensuat per valorar la vulnerabilitat social d'infants i adolescents.	
Franja d'edat (a qui s'adreça) 0-17 anys.	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Revisió bibliogràfica sobre el constructe. • Cerca d'instruments existents per valorar-ne l'ús o adaptació. • Grups de contrast amb professionals, experts, infants i adolescents i les seves famílies. • Definició de variables i indicadors d'avaluació. • Proposta de diferents índexs o valoracions en funció de la finalitat. 	
Calendari previst El calendari previst és 2020-2021.	
Amb qui comptem <u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció d'Estratègia i Nous Projectes de l'IMSS, Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. <u>Més enllà de l'Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Consorci d'Educació de Barcelona / Departament d'Educació / Departament de Drets Socials. 	

DRET Dret a les condicions econòmiques i materials adequades	REPTE Repte 1
ACTUACIÓ Servei de menjador més saludable, sostenible i inclusiu: millora de les beques i obertura dels menjadors a secundària	
Què és (descripció) Es tracta de dues accions complementàries per tal d'assegurar que tots els infants i adolescents tenen garantit un servei de menjador ajustat als criteris de l'alimentació sana, la sostenibilitat i la inclusivitat. <ul style="list-style-type: none"> • Milliores en la cobertura i en la tramitació de les beques menjador. • Introducció de criteris de salut alimentària, sostenibilitat i inclusivitat en el Plec de condicions per a la licitació del servei de menjador. 	

<p>Què volem (objectius)</p> <p>La finalitat de l'actuació de beques és garantir la cobertura a tot l'alumnat per sota del llindar de renda establert, tant si cursa primària com secundària, tots els dies de la setmana. La finalitat de l'actuació de model de contractació és assegurar que preceptes de salut i sostenibilitat alimentària com la procedència dels aliments, la reducció de la proteïna d'origen animal, el respecte per la diversitat de dietes (tant per restriccions de salut, intoleràncies, com per diversitat religiosa i/o cultural), el servei de monitoratge amb criteris educatius pel que fa a aprendre a menjar bé, etc., s'incorporen com a requisits del servei a tots els menjadors.</p>
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça)</p> <p>La franja d'edat és infantil, primària i ESO.</p>
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ajustaments en la convocatòria de beques de menjador. Es concedirà l'ajut complementari per a monitoratge als alumnes que l'EAP acrediti manca d'autonomia per l'alimentació i/o tinguin un grau de discapacitat igual o superior al 60%, se'ls donarà 5 €/dia per al cost de monitoratge. • Redacció d'un plec de condicions d'acord amb un nou model de servei de menjador escolar més saludable i sostenible i el procediment de contractació que s'inclourà al web (a la part interna dels centres). • Col·laboració amb l'ASPB en la difusió del programa MEMSS (menjadors més saludables i sostenibles) que s'ha inclòs com un programa a la Convocatòria Unificada de Programes.
<p>Calendari previst</p> <ul style="list-style-type: none"> • Per a les beques: aprovació de la resolució (maig), període de sol·licituds (maig-setembre). • Per al Plec de condicions servei de menjador: actualment s'està treballant amb 5 escoles, 2 instituts i 2 instituts escola.
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament i Generalitat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Àrea d'Innovació, Àrea de Recursos Econòmics, Unitat d'atenció i tràmits de l'administració educativa del Consorci d'Educació de Barcelona.

<p>DRET</p> <p>Dret a les condicions econòmiques i materials adequades</p>	<p>REPTE</p> <p>Repte 1</p>
<p>ACTUACIÓ</p> <p>Aliances internacionals i nacionals per combatre les situacions de vulnerabilitat a la infància</p>	
<p>Què és (descripció)</p> <p>El mes de febrer passat Barcelona va signar la seva adhesió a l'Aliança País Pobresa Infantil Zero del Govern de l'Estat que en l'actualitat disposa de 75 aliances. Barcelona és la primera ciutat que s'adhereix a aquesta aliança per treballar conjuntament amb tots els actors adherits a una estratègia per combatre la pobresa infantil.</p> <p>Està relacionada amb la Child Guarantee, una iniciativa de la Comissió Europea que té com a objectiu garantir que els nens més vulnerables de la Unió Europea tinguin accés a l'atenció mèdica, l'educació, la cura infantil, un habitatge i una nutrició adequada, amb l'objectiu en última instància de garantir la realització progressiva dels drets de l'infant a Europa. L'Estat espanyol i Barcelona treballen de manera coordinada per poder donar-hi resposta des de</p>	

l'àmbit local.
Què volem (objectius) <ul style="list-style-type: none"> • Alinear esforços i facilitar la coordinació de tots els actors implicats en la lluita contra la pobresa infantil. • Impulsar la innovació en la lluita contra la pobresa infantil. • Mobilitzar nous recursos per a la lluita contra la pobresa infantil. • Donar visibilitat a la lluita contra la pobresa infantil de l'Ajuntament de Barcelona arreu de l'Estat i internacionalment, per compartir el coneixement.
Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és de 0 a 17 anys.
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Posar a disposició de l'Estat i Europa els recursos, programes o iniciatives socials (observatoris, etc.) que promouen per buscar nous aliats i generar sinergies. • Donar suport a inversions socials estratègiques en el marc de l'Aliança i la Child Guarantee. • Impulsar, amb els coneixements tècnics i recursos propis de les seves àrees d'actuació, les iniciatives generades. • Donar suport i impulsar accions de sensibilització, divulgació i comunicació.
Calendari previst El calendari previst és 2021-2023.
Amb qui comptem <u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció d'Innovació Social de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. <u>Més enllà de l'Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Entitats que treballen per combatre les situacions de vulnerabilitat en la infància / Unió Europea / Alto Comisionado de Pobreza Infantil del Estado.

REPTE 2. Situar, en prioritat i recursos, el dret de tots els infants i adolescents a disposar d'un habitatge adequat, tant en cost com en condicions d'habitabilitat, com a tenir garantits els subministraments energètics bàsics (aigua, llum i gas), desplegant tots els recursos possibles contra els desnonaments de llars amb infants i adolescents i/o evitar el seu reallotjament en pensions, que n'impedeixen l'arrelament social.

DRET Dret a les condicions econòmiques i materials adequades	REPTE Repte 2
ACTUACIÓ Prevenció i actuació davant de situacions de pèrdua d'habitatge amb menors d'edat	
Què és (descripció) La prevenició juntament amb l'actuació davant de situacions d'emergència vinculades a la pèrdua de l'habitatge són dues intervencions que simultàniament s'activen en una situació	

<p>detectada. Les oficines d'Habitatge com a espai de confluència de les demandes i activació dels serveis; el Servei d'Intervenció i Mediació davant Situacions de Pèrdua i/o Ocupació de l'Habitatge (SIPHO) com a mecanisme d'intermediació entre propietari i possible unitat de convivència desnonada (el 33% dels afectats són menors); la Mesa d'Emergències com a mecanisme per donar una alternativa habitacional estable en el temps; els ajuts del fons de lloguer social paguen part o la totalitat del deute i part del lloguer posterior; i l'allotjament temporal en algun recurs habitacional (albergs, apartaments, pensions i habitacions).</p>
<p>Què volem (objectius) Prevenir la pèrdua d'habitatge d'unitats de convivència amb menors i, en cas de desnonament, ressituar-la en un allotjament provisional i/o definitiu segons disponibilitats.</p>
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) Totes les edats. El percentatge de dones és majoritari en aquestes intervencions i la monoparentalitat femenina és un factor que es té molt en compte, prioritzant sempre que hi ha presència de menors.</p>
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actuació del Servei d'Intervenció i Mediació davant Situacions de Pèrdua i/o Ocupació de l'Habitatge (SIPHO). • Atenció i mediació des de les oficines d'Habitatge. • Adjudicació d'habitatge d'emergències. • Ajuts al lloguer del Fons de lloguer social. • Captació de recursos d'allotjament temporals com a habitatge provisional per a famílies amb menors. <p>La intervenció es fa a tota la ciutat mitjançant la detecció realitzada a les oficines d'Habitatge i des de Serveis Socials. La implementació es realitza mitjançant els equips desconcentrats i centrals d'Habitatge, entre ells, els assessors de les oficines d'Habitatge i els tècnics del SIPHO. S'està estudiant incrementar l'aportació que fa la Generalitat.</p>
<p>Calendari previst Són serveis permanents, tot i que la captació dels allotjaments temporals poden ésser activats amb menys o més intensitat en funció de la situació actual.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Departament d'Ús Digne de l'Habitatge (IMHAB, Drets Socials). • Institut Municipal de l'Habitatge i Rehabilitació, IMHAB (Drets Socials) / Institut Municipal de Serveis Socials, IMSS (Drets Socials). <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Agència de l'Habitatge de Catalunya (Generalitat).

DRET Dret a les condicions econòmiques i materials adequades	REPTE Repte 2
ACTUACIÓ Punts d'assessorament energètic (PAE) per combatre la pobresa energètica per a ciutadania i famílies amb menors d'edat	
<p>Què és (descripció) Els punts d'assessorament energètic donen servei a tots els districtes de Barcelona des del gener del 2017 i tenen 12 oficines distribuïdes per tot el territori de la ciutat. El Servei és de titularitat municipal, i en aquests moments està gestionat per un conjunt d'entitats socials: la UTE ABD-Ecoserveis, pel que fa a la coordinació general, i cinc entitats que presten el servei als diferents territoris de la ciutat: ABD-Ecoserveis, Suara, Fundació Surt, Fundació Ciutat i</p>	

Valors i Fundació Salut i Comunitat.

El servei preveu tres nivells d'intervenció segons les tasques per realitzar i les i els professionals que les executen:

- Servei d'informació i drets energètics o *front office*: a tota la ciutat, obert a població general.
- Servei d'assessorament energètic o *back office* (personalitzat i amb cita prèvia): adreçat a població vulnerable o que pateix pobresa energètica.
- Servei d'intervenció a la llar: es fa intervenció al domicili de la persona. Aquest servei s'adreça a població que pateix pobresa energètica o que no es pot desplaçar fora de la seva llar. En aquest cas, un agent energètic procedeix a fer una intervenció per fer elaborar un diagnòstic de l'eficiència energètica de l'habitatge i de quines intervencions caldria dur a terme. En la mateixa visita, s'informa les persones dels hàbits d'estalvi energètic que poden aplicar a la llar i la regulació dels equips de consum. En aquesta atenció, també es mostren i s'expliquen diferents tipus de material d'estalvi de baix cost que es poden instal·lar a la llar per reduir el consum energètic i mantenir el confort tèrmic. En el cas que siguin persones usuàries de serveis socials, s'instal·la aquest tipus de materials a la llar.

Què volem (objectius)

L'objectiu general del Servei és combatre la situació de pobresa energètica, sobretot la dels més vulnerables: garantint els drets a l'energia i als subministraments bàsics, previstos per la legislació vigent, i millorant l'eficiència de les llars de la ciutat de Barcelona. Així mateix, l'assoliment d'aquest objectiu general també permet promoure la inserció ocupacional de persones que es troben en una situació de dificultat especial per accedir al mercat laboral. Aquest objectiu general s'estructura en tres grans eixos de treball, cadascun dels quals té objectius específics propis.

Eix de garantia de drets i de millora de l'eficiència energètica:

- Garantir l'accés als subministraments bàsics a través de la defensa dels drets.
- Detectar situacions de pobresa energètica o de risc potencial de patir-ne.
- Augmentar l'eficiència energètica dels habitatges.

Eix de garantia de foment de l'ocupació i millora de l'ocupabilitat:

- Requalificar professionalment persones amb dificultats d'accés al mercat laboral.
- Millorar les competències i grau d'ocupabilitat de les persones que formin part dels equips de suport als territoris.

Eix preventiu i d'acció comunitària:

- Impulsar el treball comunitari per combatre la pobresa energètica.
- Promoure accions de prevenció de situacions de privació, vulnerabilitat i de pobresa energètica i d'empoderament ciutadà.

Franja d'edat (a qui s'adreça)

El servei s'adreça al conjunt de la ciutadania de Barcelona, però en especial a les persones que estan en situació de pobresa energètica i en les quals es contempla algun indicador de vulnerabilitat, com ara les persones que pateixen dificultats econòmiques i laborals derivades de situacions puntuals o estructurals d'atur de llarga durada, acabament de prestacions socials o de manca d'ingressos, persones que viuen en habitatges en males condicions (mal aïllats, amb humitats, goteres, etc.), persones en situació de dependència (persones grans, persones amb discapacitat) o que pateixen algun tipus de dificultat socio sanitària que requereix aparells elèctrics per a un desenvolupament òptim de la seva vida diària, i famílies amb menors a càrrec, sobretot les monoparentals.

El servei s'adreça al conjunt de la ciutadania. En relació amb les actuacions referides a la infància, l'objectiu és garantir el dret de tot infant i la seva unitat de convivència a tenir unes

condicions d'habitabilitat adequades i del dret que tenen a disposar de subministraments bàsics assegurats. Es treballarà amb els seus referents pel que fa a la garantia de subministraments i dels seus drets energètics segons la Llei 24/2015, però el compliment d'aquests tindrà un benefici directe en els seus fills/menors (infància vulnerable atesa pel Servei).
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Monitoratge i anàlisi i report de les dades relacionades amb la vulnerabilitat energètica i les famílies amb menors que s'atenen.
Calendari previst Servei sense data d'acabament.
Amb qui comptem <u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Servei de Detecció i Reducció de la Pobresa Energètica i Millora de l'Eficiència Energètica de l'Institut Municipal de Serveis Socials. • Ecologia Urbana / Institut Municipal d'Habitatge / Centres de Serveis Socials. <u>Més enllà de l'Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Entitats gestores del servei i entitats i serveis del territori (salut, escoles).

REPTE 3. Combatre la bretxa digital dels infants i les seves famílies (de connectivitat, aparells digitals i suport adult), i abastir adequadament els centres de proximitat i serveis educatius (escoles, biblioteques, centres oberts, casals...).

DRET Dret a les condicions econòmiques i materials adequades	REPTE Repte 3
ACTUACIÓ Connectem Barcelona: prova pilot d'inclusió digital als barris	
Què és (descripció) La prova pilot d'inclusió digital als barris és un projecte que vol reduir la bretxa digital a la ciutat de Barcelona mitjançant una triple acció coordinada: provisió de connectivitat de qualitat a internet, provisió de dispositius digitals adaptats a les necessitats de cada persona beneficiària del projecte i execució d'activitats d'acompanyament i capacitació digital. A més, la metodologia que seguirà el projecte permetrà realitzar una avaluació de les accions d'acompanyament i capacitació digital que actualment l'Ajuntament de Barcelona duu a terme. Aquest projecte pilot s'executarà al barri de la Trinitat Nova coincidint amb el curs escolar 2021-2022.	
Què volem (objectius) <ul style="list-style-type: none"> • Enfrontar el repte de la reducció de la bretxa digital de manera holística des de les seves tres fronts principals: <ul style="list-style-type: none"> ○ Connectivitat: accés a una connexió de qualitat. ○ Dispositius: accés a dispositius aptes per als usos específics adaptats a cada realitat. ○ Capacitació: accés als coneixements necessaris per a l'aprofitament tecnològic. • Avaluat l'impacte de la capacitació digital envers la utilització idònia d'internet. 	

<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) 6-74 anys.</p>
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Donació de dispositius digitals. • Donació de <i>routers</i> 4G i targetes SIM. • Programes i itineraris de capacitatíó digital (inclou desplegament de 6 agents TIC al territori).
<p>Calendari previst Curs escolar 2021-2022 i posterior avaluació dels resultats durant el segon semestre del 2022.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Oficina Societat del Coneixement - Institut Municipal d'Informàtica. • Comissionat d'Innovació Digital, Bústia Ètica i Bon Govern / BIT Habitat / Àrea de Drets Socials / Districte de Nou Barris / Comissionat d'Educació / Barcelona Activa. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Consorci d'Educació / Entitats del tercer sector / Operadores de telecomunicació / Fabricants de dispositius.

<p>DRET Dret a les condicions econòmiques i materials adequades</p>	<p>REPTE Repte 3</p>
<p>ACTUACIÓ STEAM Barcelona: competències digitals adreçades a nens i nenes, famílies i professorat</p>	
<p>Què és (descripció)</p> <p>Barcelona Activa lidera el Pla STEAM Barcelona que engloba un conjunt d'actuacions per al foment de les vocacions científiques i tecnològiques, amb la voluntat principal de fomentar els coneixements, les competències i les vocacions científiques i tecnològiques amb perspectiva de gènere entre tota la comunitat educativa: alumnat de primària i secundària, professorat i famílies per tal d'incidir en l'augment d'ocupació en aquestes disciplines a llarg termini.</p> <p>Es tracta d'una aliança de coneixement amb socis del món acadèmic, empresarial i de l'Administració pública i compta amb el suport principal del Consorci d'Educació de Barcelona.</p>	
<p>Què volem (objectius)</p> <p>Els objectius específics del Pla STEAM són els següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afavorir el talent digital i la igualtat d'oportunitats posant l'accent en l'alumnat de condicions socioeconòmiques més desfavorides i en la perspectiva de gènere. • Empoderar el professorat en el coneixement i la metodologia científicotecnològica, així com millorar les competències digitals. • Trencar estereotips en la comunitat educativa (professorat, famílies, alumnat) i barreres psicosocials associades a aquestes disciplines. L'activació del professorat i les famílies és fonamental en ser un promotor del canvi donada la influència sobre l'alumnat. 	
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) S'adreça a tota la comunitat educativa: alumnat de primària i secundària, professorat i famílies.</p>	

Què farem (activitats)

Tota la bateria d'actuacions que s'emmarquen en aquest pla es poden diferenciar entre accions directes a la infància i en altres casos indirectes a través de la família o professorat i són:

Directes:

- EstasON i Makers a les aules: Tallers experimentals amb un component lúdic i de contacte real amb la tecnologia. Es desenvolupen principalment als centres educatius, a les biblioteques de la ciutat i a les universitats. S'adrecen a alumnat de primària i secundària i compten amb l'acompanyament del professorat, persones doctorandes i/o mentores.
- Inspira STEAM, Aquí STEAM, Visites al BSC: Activitats enfocades a facilitar nous referents i visibilitzar i reivindicar el paper de les dones a través, per exemple, de mentories i/o visites a infraestructures tecnològiques, etc.

Indirectes:

- E-stiu TIC: Capacitació adreçada al professorat en competències digitals, cultura *maker* o habilitats per impartir tallers STEAM perquè pugui ser un prescriptor i transmissor de continguts i entorns digitals adreçats als i les més joves. Es tracta de formació convalidada com a crèdits pel Consorci d'Educació de Barcelona.
- Experimentació i experiència real en les tecnologies digitals adreçada a famílies on es capacita de manera conjunta tant la persona adulta en competències digitals com l'infant.

Calendari previst

- Normalment totes les activitats agafen el curs escolar, per tant, estan actives entre setembre de 2021 i juny de 2022.

Amb qui comptem

Ajuntament

- Unitat responsable: Direcció de Formació i Innovació de Barcelona Activa.
- Consorci d'Educació de Barcelona (suport principal) / Oficina de Dades Obertes / Biblioteques de Barcelona / Ateneu de fabricació del Parc Tecnològic.

Més enllà de l'Ajuntament

- Barcelona Supercomputing Center (BSC) / Universitat Pompeu Fabra (UPF) / Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) / Universidad de Deusto.

REPTE 4. Garantir espais públics pacificats, segurs, accessibles i saludables, sobretot a aquells infants i adolescents que no disposen de prou espais oberts en els seus barris o habitatges, així com promoure una mobilitat sostenible i una ciutat lliure de contaminació.

DRET Dret a les condicions econòmiques i materials adequades	REPTE Repte 4
ACTUACIÓ Protegim les escoles: transformació cocreada d'entorns escolars	
Què és (descripció) Les escoles, on els nostres infants passen bona part del seu temps, esdevenen els espais	

més sensibles de la ciutat i, per tant, cal protegir-los de manera prioritària pel que fa a la contaminació ambiental, tant de l'aire com acústica.

El programa fa de les escoles un eix prioritari de totes les actuacions de transformació de l'espai públic per pacificar la ciutat, millorar la qualitat de l'aire, reduir el soroll ambiental, disminuir l'accidentalitat i generar més espais de trobada.

Es vol que totes les escoles de Barcelona disposin d'un espai públic com a lloc de trobada en el seu accés i s'avança cap a un nou model urbà en el qual les escoles han de ser punts neuràlgics i d'especial atenció a l'espai públic.

Les actuacions es fonamentaran en quatre accions: pacificació del trànsit en l'entorn escolar, aportació de condicions físiques per millorar la seva habitabilitat com a lloc d'estada, visualització de l'entorn escolar, i implicació de les comunitats educatives i veïnals en la configuració i ús dels nous espais.

Què volem (objectius)

L'objectiu és que, al final de mandat, s'arribi a la fita que 1 de cada 3 escoles de la ciutat ja disposi d'un entorn pacificat al trànsit, segur i ple de vida (Barcelona té 585 centres educatius: bressol, infantil i primària i secundària).

- Millorar la qualitat ambiental dels entorns escolars.
- Millorar el confort de l'espai públic dels entorns escolars.
- Millorar la seguretat viària dels entorns escolars.
- Incrementar la visualització dels entorns escolars.
- Implicació de les comunitats educatives i veïnals en la configuració i ús dels nous espais.

Franja d'edat (a qui s'adreça)

La franja d'edat és de 0 a 17 anys, les famílies i tota la comunitat educativa i el veïnat.

Què farem (activitats)

Es proposa actuar durant el mandat 2019-2023 en un conjunt de 120 centres educatius Protegim Escoles + 80 altres programes (26 escoles el 2020, 75 escoles el 2021, 54 escoles el 2022 i 30 escoles el 2023). Segons els criteris de prioritització següents:

- Escoles de 0 a 12 anys.
- Escoles amb punts complicats de seguretat viària detectats per la Guàrdia Urbana.
- Centres amb més necessitat d'impuls educatiu.
- Escoles a demanda pels districtes.
- Escoles amb una alta contaminació ambiental.

Per fer la transformació, es durà a terme un procés de cocreació amb les comunitats educatives. Professorat, infants i famílies exposaran les seves necessitats respecte a la transformació de l'entorn de l'escola. Un procés estructurat en reunions de treball compartides entre els diferents departaments de l'Ajuntament implicats i l'escola i un procés participatiu intern que desenvolupa cada centre per implicar tota la comunitat. També es comptarà amb el contrast dels veïns i veïnes.

Està previst també fer 3 monitoratges: estudi d'impacte ambiental, estudi d'impacte en l'espai públic i ciutat jugable.

Calendari previst

2020-2023 amb transformacions anuals. Calendari aproximat: de juny a desembre, procés de cocreació i elaboració del projecte executiu. De juliol a setembre, execució de la transformació.

Amb qui comptem

Ajuntament

- Unitat responsable: Direcció d'Estratègia Urbana de la Gerència de l'Arquitecte en cap de l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat.
- Districtes / Gerència de Mobilitat / Guàrdia Urbana de Barcelona / Direcció de Ciutat

Educadora i Cultura als Barris de l'Àrea de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat / Institut Infància i Adolescència de Barcelona-IERMB / Agència de Salut Pública de Barcelona.

Més enllà de l'Ajuntament

- Consorci d'Educació de Barcelona / Isglobal.

DRET Dret a les condicions econòmiques i materials adequades	REpte Repte 4
ACTUACIÓ Superilla Barcelona: espai públic més saludable, verd, just, segur i relacional	
Què és (descripció) El programa Superilles fa un pas endavant i es converteix en el model de transformació dels carrers de tota la ciutat, amb l'objectiu de recuperar per a la ciutadania una part de l'espai que actualment ocupen els vehicles privats. Una ciutat en què els carrers i les places siguin llocs de trobada i de joc, d'intercanvi cultural, econòmic i social. Amb l'aire més net, espais verds i trànsit pacificat. Una ciutat que es mogui de manera més ordenada i més sostenible i en què les persones i, per tant, els infants i adolescents recuperin el seu lloc en l'espai públic. A partir d'una jerarquització viària que s'ha realitzat, es permet alliberar alguns carrers del trànsit rodat, creant una xarxa d'eixos verds i places on el vianant hi té prioritat. Aquesta xarxa permet crear un nou mapa de la ciutat en el qual la ciutadania és la protagonista. Aquesta nova visió començarà a aplicar-se prioritàriament a la trama Cerdà i, especialment, al districte de l'Eixample, estenent la xarxa d'eixos verds i places que ja es va començar a crear al barri de Sant Antoni. L'aplicació del model Superilles a la trama Cerdà permet definir una nova visió i un projecte de futur, reorganitzant la mobilitat general per generar nous eixos verds i noves places a les cruïlles. L'objectiu és que els ciutadans de la trama Cerdà disposin d'una plaça o un eix verd a 200 metres com a màxim, millorant de manera especialment significativa l'oferta d'espais de trobada i gaudi a la zona central de l'Eixample.	
Què volem (objectius) Treballar per crear una nova manera d'organitzar l'espai públic de tota la ciutat que posi les persones en el centre de tot. L'objectiu és aconseguir un espai públic saludable, amb més verd, més just i segur, que afavoreixi les relacions socials i l'economia de proximitat.	
Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és tota la ciutadania que també inclou els infants i adolescents de 0 a 17 anys que se'n veuran beneficiats.	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none">• Crear una xarxa d'eixos verds i places que s'estenen per tota la ciutat. L'objectiu és que a l'Eixample, tots els veïns tinguin un eix verd o una plaça a menys de 200 metres.• Es dona prioritat al vianant per aconseguir que els carrers puguin ser llocs de trobada i esbarjo.• Els eixos verds i les places són llocs d'estada més segurs i amb menys contaminació. S'aconsegueix guanyar espai públic de qualitat a disposició de la ciutadania (actualment el 60% de l'espai públic l'ocupa el vehicle privat, quan més de la meitat dels desplaçaments es fan a peu).• S'augmentarà la presència del verd i milloraran les condicions ambientals de la ciutat i la	

<p>qualitat de vida de les persones.</p> <ul style="list-style-type: none"> • S'inclou la participació ciutadana com a part fonamental en la reflexió i la implantació del nou model d'espai públic. <p>L'Ajuntament de Barcelona iniciarà aquest mandat la transformació de l'espai públic de l'Eixample amb aquestes actuacions prioritàries:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Es transformaran part dels carrers Consell de Cent, Rocafort, Comte Borrell i Girona en eixos verds. En alguns d'aquests eixos, de fet, ja s'han fet algunes actuacions de pacificació tàctiques en el marc de les accions per guanyar espai per l'emergència sanitària de la covid-19. • Es crearan quatre grans places a l'Eixample, d'uns 2.000 m² cada una. Aquestes places s'ubicaran a les cruïlles entre dos eixos verds, ocupant l'espai que fins ara només estava dedicat als vehicles: Consell de Cent amb Rocafort, Comte Borrell, Enric Granados i Girona.
<p>Calendari previst</p> <p>Obres previstes del tercer trimestre del 2022 al tercer trimestre del 2023.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: "Oficina tècnica Superilla Barcelona" de la Gerència de l'Arquitecte en cap de l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat. • Districtes / Gerència de Mobilitat / Guàrdia Urbana de Barcelona.

<p>DRET</p> <p>Dret a les condicions econòmiques i materials adequades</p>	<p>REPTE</p> <p>Repte 4</p>
<p>ACTUACIÓ</p> <p>Foment de la mobilitat sostenible i autònoma en la infància i l'adolescència</p>	
<p>Què és (descripció)</p> <p>L'eix vertebrador d'aquesta actuació és el foment des de l'Ajuntament de les polítiques de mobilitat sostenible i autònoma, adequada a les franges d'edat que van dels 0 als 17 anys. L'objectiu és donar visibilitat als recursos existents a la ciutat en l'àmbit de la mobilitat sostenible, enfortir la pedagogia d'aquest tipus de desplaçaments incidint en la millora de la capacitat progressiva dels infants i adolescents de desplaçar-se dins l'entorn urbà i incrementar la consciència de la petjada en termes de contaminació, ocupació de l'espai públic i seguretat dels nostres desplaçaments en l'entorn urbà.</p>	
<p>Què volem (objectius)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recollir el coneixement existent a la ciutat de Barcelona en l'àmbit de la mobilitat sostenible i autònoma en la infància i l'adolescència. • Generar els recursos pedagògics necessaris per incrementar la consciència dels nostres desplaçaments diaris en termes de progressiva adquisició d'autonomia, millora de la seguretat, reducció de la petjada ambiental i foment de la convivència amb prioritat per als vianants. • Promoure les sinergies entre centres escolars, l'intercanvi i el treball en xarxa entre els agents clau de l'àmbit de la mobilitat escolar. • Visibilitzar les polítiques de mobilitat escolar per fomentar la corresponsabilitat de tota la ciutadania. 	
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça)</p> <p>0-17 anys.</p>	
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Un estudi del coneixement existent a la ciutat i d'altres iniciatives d'interès en termes de 	

<p>mobilitat escolar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suport amb materials pedagògics a les escoles que vulguin fomentar aspectes de mobilitat escolar sostenible i autònoma adaptada a les diferents etapes. • Creació d'una estructura de xarxa per promoure la difusió del coneixement i les sinergies entre centres.
<p>Calendari previst En planificació.</p>
<p>Amb qui comptem <u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Gerència de Mobilitat i Infraestructures. • Altres àrees i programes interns vinculats a actuacions en entorns escolars.

<p>DRET Dret a les condicions econòmiques i materials adequades</p>	<p>REPTE Repte 4</p>
--	---------------------------------

ACTUACIÓ
Xarxa de refugis climàtics per adaptar la ciutat a l'emergència climàtica

<p>Què és (descripció)</p> <p>El Pla Clima i la Declaració d'Emergència Climàtica de Barcelona ens indiquen que la ciutat ha de disposar d'una xarxa de refugis climàtics que estaran localitzats de manera preferent en equipaments públics i parcs urbans. Dintre de la xarxa d'equipaments públics es consideren especialment les escoles de primària per la seva distribució homogènia al territori i per la seva capacitat d'establir sinergies amb la ciutadania.</p> <p>Barcelona disposa, a més, d'una xarxa d'Escoles + Sostenibles i una de Patis Oberts.</p> <p>L'Ajuntament de Barcelona va rebre el finançament de l'Urban Innovation Action (UIA) per desenvolupar un programa pilot de la Comissió Europea per al projecte "Adaptar escoles al canvi climàtic a través del verd, el blau i el gris", que planteja intervencions en onze escoles amb un paquet de mesures d'aigua, de natura i d'arquitectura.</p> <p>Un refugi climàtic a una escola és un espai, interior o exterior, que proporciona confort climàtic a la població, que s'ubica en espais d'usos comuns en equipaments públics i que es dissenya amb arquitectura passiva. S'utilitza en situacions d'emergència per calor extrema i fora d'aquests episodis té altres usos o funcionalitats. Està destinat a persones vulnerables i també en podran gaudir de manera habitual l'alumnat de les escoles.</p> <p>El projecte té un vessant pedagògic, atès que els nens i les nenes participen en el disseny de solucions climàtiques i en l'avaluació de les accions. Així mateix, el professorat participa de diverses accions formatives per incorporar l'emergència climàtica en el projecte educatiu del centre.</p> <p>Paral·lelament, diversos centres de recerca avaluaran científicament els resultats de les intervencions en termes de salut i confort climàtic.</p> <p>El termini d'execució del projecte és 2018-2022, les obres a les escoles es van executar a l'estiu del 2020 i les escoles s'han incorporat a la xarxa de refugis climàtics de la ciutat a l'estiu del 2021.</p> <p>El projecte "Adaptar escoles al canvi climàtic a través del verd, el blau i el gris" té continuïtat els anys 2021, 2022 i 2023 amb el nou programa "Transformem els patis escolars; més naturalitzats, coeducatius i comunitaris".</p>
<p>Què volem (objectius)</p> <p>L'objectiu és convertir onze escoles públiques de primària en refugis climàtics oberts a tota la ciutadania implementant solucions tradicionals contra la calor als edificis i transformant els patis introduint vegetació, espais d'ombra i aigua.</p>

A través d'aquestes actuacions, la ciutadania i la comunitat escolar participen en l'impuls de mesures per adaptar la ciutat a l'emergència climàtica que podran ser replicables a altres edificis, sobretot escoles.

Franja d'edat (a qui s'adreça)

Infants de 0 a 17 anys en el marc del programa d'obertura dels patis com a refugis climàtics a l'estiu i tota la ciutadania, especialment els col·lectius amb més situació de vulnerabilitat davant les onades de calor.

Els infants de 3 a 11 anys de les escoles participants que s'han transformat.

Què farem (activitats)

11 escoles i 11 patis transformats en refugis climàtics:

A través d'un procés participatiu amb tota la comunitat educativa i amb participació d'entitats i l'Administració s'han transformat els espais interiors i exteriors de les escoles i s'han obert nous projectes pedagògics.

- Actuacions blaves: fonts multifunció, espais singulars de joc i manipulació i una pèrgola amb ruixadors.
- Actuacions verdes: murs verds, jardins mediterranis, espais d'ombra amb arbres i tanques i pèrgoles.
- Actuacions grises: cobertes fredes i verdes, ombres sobre coberta amb tendals i pèrgoles, proteccions solars a les façanes, pèrgoles i actuacions per afavorir la ventilació creuada.

Aquestes actuacions han permès recuperar uns 1.000 metres quadrats de sòl natural amb vegetació als patis de les escoles, en substitució de terra de formigó i s'han creat 2.213 metres quadrats de nous espais d'ombra amb pèrgoles i tendals. A més, s'han plantat un total de 74 arbres, xifra que equival als que hi ha en dues illes senceres de l'Eixample, i s'han instal·lat 26 nous punts d'aigua.

Obertura dels patis a la comunitat en períodes de calor:

- A partir de l'estiu del 2021 els Patis Refugis Climàtics s'obren els mesos d'estiu i en períodes d'onada de calor per tal que la ciutadania pugui gaudir-ne i trobar un espai de refresc i d'estada i benestar.

Seguiment i avaluació:

- Totes les transformacions estan monitorades des de la perspectiva ambiental, de la salut i el benestar.

Les escoles públiques de primària on s'ha actuat són les següents:

- Cervantes, Els Llorers, Ramon Casas, Ítaca, Poeta Foix, Rius i Taulet, Font d'en Fargas, Antaviana, Can Fabra, Poblenou i Vila Olímpica.

Calendari previst

Compromís inicial: el període del 2018 i el 2022 (execució d'obres a les escoles l'estiu del 2020).

El projecte "Adaptar escoles al canvi climàtic a través del verd, el blau i el gris" té continuïtat els anys 2021, 2022 i 2023 amb el nou programa "Transformem els patis escolars; més naturalitzats, coeducatius i comunitaris".

Amb qui comptem

Ajuntament

- Unitat responsable: Direcció de Serveis de Canvi Climàtic i Sostenibilitat.
- Institut Municipal d'Urbanisme / Consorci d'Educació de Barcelona / Barcelona Cicle de l'Aigua, SA (BCASA) / Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) / Agència de l'Energia de Barcelona.

Més enllà de l'Ajuntament

- ISGlobal – UB / ICTA-UAB.

3.2 Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans

REpte 5. Avançar en la universalització dels serveis educatius i de suport a la criança dels 0 a 3 anys, apostant per ampliar i diversificar els entorns educatius dirigits a aquesta franja d'edat i les seves famílies, amb visió comunitària.

DRET	REpte
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 5
ACTUACIÓ	
Escoles bressol municipals: més, millors i més obertes	
Què és (descripció)	
<p>Incrementar la xarxa d'EBM per tal d'oferir oportunitats educatives al major nombre d'infants de les famílies que sol·licitin el servei i consolidar el model educatiu de les EBM com a marc de referència compartit per a una millora continuada de la qualitat.</p> <p>L'actuació consisteix a situar la taxa d'escolarització dels infants d'1-2 anys per sobre del 60% (al curs 2019-2020 és del 50,9%) i de 2-3 anys al 90% (al curs 2019-2020 és del 69,5%), amb una xarxa municipal amb 11.000 places i prop de 125 EBM.</p>	
Què volem (objectius)	
<ul style="list-style-type: none">• Incrementar l'oferta del servei d'escola bressol.• Millorar la taxa d'escolarització dels infants d'1 a 3 anys.• Millorar l'equitat en l'accés.• Millorar la intervenció socioeducativa a les EBM.• Oferir un servei d'escola bressol més divers.• Reduir les desigualtats educatives i socials, reforçant la mirada comunitària.• Incidir en el benestar de la petita infància de la comunitat i de les seves famílies.	
Franja d'edat (a qui s'adreça)	
La franja d'edat dels infants és de les 16 setmanes als 3 anys (0-3).	
Què farem (activitats)	
<ul style="list-style-type: none">• Ampliar la xarxa d'escoles bressol municipals en aquells territoris amb més vulnerabilitat social i manca d'oferta pública.• Incorporar a la xarxa municipal les 5 llars d'infants públiques de Barcelona.• Incorporar llars d'infants privades en condicions òptimes a la xarxa municipal, un cop elaborat el marc normatiu municipal.• Revisar els criteris d'admissió per millorar l'equitat en l'accés.• Ampliar la reserva de places per a infants de 2 a 3 anys en situació de vulnerabilitat social al conjunt de la xarxa.• Estendre el projecte de diversificació horària a tots els districtes.• Estendre la incorporació de professionals de l'àmbit social a les escoles bressol ubicades en territoris de més complexitat, millorant la intervenció socioeducativa de les escoles bressol i reforçant els vincles amb els CSS del mateix territori.• Reforçar la detecció i l'atenció primerenca a les EBM, a través d'un protocol d'actuació	

<p>entre els diferents serveis educatius, socials i sanitaris per a una millor atenció dels infants d'especials necessitats.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reforçar la coherència i la continuïtat entre els dos cicles d'educació infantil. • Reforçar l'acció comunitària de les EBM, com a nodes difusors de la cultura de la petita infància en els barris.
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Departament d'Educació Infantil de l'IMEB. • Consorci d'Educació de Barcelona / Institut Municipal de Serveis Socials / Pla de Barris. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Finançament de places escolars pel Departament d'Educació / Col·laboració amb la Diputació de Barcelona (xarxa d'escoles bressol).

DRET	REPTE
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 5
ACTUACIÓ	
Creació i reforç de la Xarxa d'Espais Familiars de Criança Municipals	
Què és (descripció)	
<p>Les necessitats de les famílies que no escolaritzen els infants de 0 a 3 anys són molt diverses, i abasten des de l'educació i desenvolupament dels infants, el desenvolupament de les capacitats parentals i el vincle positiu amb els infants, i la creació d'una xarxa comunitària que faciliti l'accés a informació i recursos i previngui la criança en solitud.</p> <p>Els espais familiars proveeixen un entorn educatiu i de criança idoni per cobrir aquestes necessitats. L'actuació consisteix a acordar un model compartit de ciutat d'aquest servei municipal d'educació i criança adreçat a la petita infància i a les seves famílies garantint uns estàndards mínims comuns, i estàndards específics per als EFCM socioeducatius, que permetin adequar-se a la realitat de cada territori.</p>	
Què volem (objectius)	
<ul style="list-style-type: none"> • Crear la Xarxa d'Espais Familiars de Criança Municipals (XEFCM), amb un model i suports compartits. • Ampliar la XEFCM a 73 EFCM (un en cada barri de la ciutat) donant servei a 3.000 infants menors de 3 anys i a les seves famílies, amb diversitat de models de gestió i d'equipaments (escoles bressols, casals infantils, centres cívics...). • Ampliar l'oferta d'EFCM socioeducatiu fins a 10, un per cada districte. 	
Franja d'edat (a qui s'adreça)	
Infants de 0 a 3 anys i les seves famílies.	
Què farem (activitats)	
<ul style="list-style-type: none"> • Ampliació d'EFCM en noves escoles bressol municipals: tres de previstos fins al curs 2023-2024, un a Sants-Badal, un a la Verneda i un a la Teixonera. • Crear nous EFCM als districtes, adequant espais en equipaments de proximitat preexistents (centres cívics, casals de barri, casals infantils, ludoteques, biblioteques...) en espais i/o horaris poc utilitzats. • Estendre el model d'espai familiar socioeducatiu, que té les singularitats següents: <ul style="list-style-type: none"> ○ Diversificació de perfils professionals: s'incorpora l'educador/a social. ○ Reserva d'un 33% de places per a famílies en situació de risc social derivades dels serveis socials i equips especialitzats d'atenció a la infància i adolescència, a 	

<p>tots els districtes de la ciutat.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Desenvolupament d'un pla d'acompanyament individual amb les famílies en situació de risc derivades. ○ Segons els objectius definits al pla d'acompanyament individualitzat, s'ofereixen espais d'acompanyament a les cures bàsiques i espai de suport psicològic.
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Departament d'Educació Infantil de l'IMEB. • Institut Municipal de Serveis Socials / Districtes.

REPTE 6. Garantir el dret a l'educació, amb el reconeixement de l'escola com a servei essencial per a tots els infants i com a eina bàsica per assolir l'equitat social, reforçant la lluita contra la segregació escolar, els entorns d'aprenentatge i benestar i el vincle amb cultura i ciència.

DRET	REPTE
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 6
ACTUACIÓ	
Pla de xoc contra la segregació escolar i per a la igualtat d'oportunitats i èxit educatiu	
Què és (descripció)	
<p>El Pla de xoc contra la segregació i per a la igualtat d'oportunitats i èxit educatiu aplica les recomanacions que formulava el síndic en el seu informe extraordinari del 2016 i treballa a partir de la discriminació positiva i les mesures compensatòries als centres amb composició social desfavorida com a estratègies clau per combatre la segregació. En un any s'ha passat d'una concentració de l'alumnat vulnerable a la xarxa pública d'un 72,5% a un 69,2%.</p> <p>Les millores en la detecció de l'alumnat amb necessitats educatives específiques permeten la distribució d'aquest alumnat durant el procés de preinscripció. A més a més, per avançar en la distribució equitativa de l'alumnat, s'han aprovat nous criteris per a l'assignació de la matrícula viva.</p>	
Què volem (objectius)	
La finalitat de l'actuació és reduir la segregació escolar com a mesura per a la millora de l'èxit educatiu de tot l'alumnat.	
Franja d'edat (a qui s'adreça)	
La franja d'edat és dels 3 als 16 anys, és a dir, els ensenyaments de l'etapa obligatòria.	
Què farem (activitats)	
<p>La seqüència de treball en cada curs escolar del Pla de xoc és la següent:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Millores en la detecció: des del curs 2018-2019, gràcies a un acord de col·laboració entre el Consorci d'Educació de Barcelona i l'Institut Municipal de Serveis Socials, les xifres d'alumnat en situació de pobresa a Barcelona són més ajustades a la realitat i permeten fer millors projeccions de recursos i de planificació: el curs 2020-2021, del total de l'alumnat matriculat a ensenyaments obligatoris a Barcelona (178.270) n'hi ha 21.017 identificats com a NESE B (és a dir, en situació de vulnerabilitat socioeconòmica), que representen un 12,29% del total. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Millores en la distribució de l'alumnat amb necessitats educatives d'origen social gràcies a l'establiment d'una reserva de places ajustada a la detecció. L'increment de la detecció amb anterioritat a l'entrada a P3, l'acompanyament a les famílies durant l'elecció de centre i la dotació de recursos per a l'escolarització ha comportat un augment de l'escolarització d'alumnat amb necessitats per origen social a la xarxa concertada. • Focalització de recursos compensatoris: amb els recursos del Pla per a la millora de les oportunitats educatives (Departament d'Educació) o del Pla de barris (Ajuntament) s'aporten més recursos als centres educatius que més ho necessiten. A part el Pla de xoc assumeix el finançament de les despeses complementàries (sortides, activitats extralectives, material, sisena hora en el cas de la concertada) per a totes les famílies vulnerables que hi participen. En el curs 2020-2021 s'haurà garantit la gratuïtat de 3.839 alumnes. • Millores en l'equivalència: S'ha fet un esforç perquè els programes de millora, tant dels equipaments (pla de manteniment, pintura, mobiliari, jardins) com de les metodologies, amb programes d'innovació i digitalització, arribessin a tots els centres educatius. Les xarxes per al canvi, amb 4 cursos de recorregut, la implicació de 283 centres educatius, s'han consolidat com l'instrument per avançar cap a una transformació educativa sistèmica.
<p>Calendari previst</p> <p>El Pla de xoc va iniciar-se com a pilot a P3 el curs 2018-2019 i es mantindrà fins a assolir una distribució més equilibrada de l'alumnat (previsible quan s'hagi estès a tots els cursos de primària el curs 2028-2029).</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament i Generalitat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció d'Acció Educativa i Direcció d'Atenció a la Comunitat del Consorci d'Educació de Barcelona.

DRET	REPTE
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 6
ACTUACIÓ	
De l'equip docent a l'equip educatiu: nous perfils professionals de l'àmbit social i emocional a les escoles i instituts	
Què és (descripció)	
És la incorporació de nous perfils professionals de l'àmbit social i emocional a les escoles i instituts públics dels barris de Pla de Barris (educadors/ores socials, integradors/ores socials, gestors/ores emocionals).	
Què volem (objectius)	
Assegurar l'atenció global dels infants i les seves famílies en els centres escolars públics dels barris amb Pla de barris, facilitant el treball conjunt i la mirada comuna entre professionals de l'àmbit educatiu, social i de salut.	
Franja d'edat (a qui s'adreça)	
A tots els alumnes i les seves famílies de les escoles i instituts públics dels barris de Pla de barris.	
Què farem (activitats)	
<ul style="list-style-type: none"> • Atenció directa als alumnes. • Atenció al grup classe. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Suport i assessorament al claustre. • Relació amb les famílies. • Derivació a recursos especialitzats (serveis socials, CDIAP, CMIJ...). • Connexió i relació amb els recursos i la xarxa comunitària de cada barri. <p>Es realitza en els barris següents: el Raval, el Gòtic, el Carmel, Sant Genís dels Agudells la Teixonera, Ciutat Meridiana, Torre Baró, Vallbona, les Roquetes, el Verdun, el Turó de la Peira, la Prosperitat, la Trinitat Nova, la Trinitat Vella, el Bon Pastor, Baró de Viver, el Besòs i el Maresme, la Verneda i la Pau, la Marina i el Poble-sec.</p>
<p>Calendari previst</p> <p>Es va iniciar el curs escolar 2017-2018 i es preveu que no finalitzi i que les àrees corresponents (IMSS i CEB) de mica en mica puguin anar estructurant aquesta iniciativa en el seu departament.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Pla de barris de Foment de Ciutat i Consorci d'Educació de Barcelona. • Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS) / Regidoria de Salut, Envel·liment i Cures. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Entitat guanyadora del concurs públic de contractació de gestors emocionals: Fundació Centre d'Higiene Mental Les Corts (CHM Les Corts).

DRET	REPETE
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 6
ACTUACIÓ	
Pràctica i processos de creació artística entre infants i adolescents	
<p>Què és (descripció)</p> <p>La participació en la vida cultural de la ciutat significa exercir dos dels principals drets culturals bàsics: l'accés a les programacions culturals i la participació a partir de l'expressió cultural. Fer possible aquests drets passa perquè els infants i adolescents puguin desenvolupar les seves capacitats familiaritzant-se tant amb els llenguatges artístics com amb els processos de creació artística i generació de continguts culturals.</p>	
<p>Què volem (objectius)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Assegurar un equilibri equitatiu a la ciutat de Barcelona d'accés a pràctiques i processos de creació artística i cultural per part d'infants i adolescents. • Desplegar programes de pràctica i sensibilització artística als territoris amb més mancances i menys oferta d'aquest tipus d'activitat. • Assegurar que qualsevol infant i adolescent escolaritzat al sistema educatiu públic hagi pogut participar en algun procés de creació artística. • Promoure la vinculació entre centres educatius i equipaments i agents culturals del territori per tal de generar col·laboracions i producció de projectes conjuntament. 	
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça)</p> <p>Infants i adolescents.</p>	
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programa de beques i ajuts per facilitar l'accés a famílies amb més situació de vulnerabilitat perquè els infants i adolescents puguin realitzar activitats de formació i pràctica artística. • Ampliar i posar en marxa nous programes basats a desenvolupar processos de creació artística als centres educatius de secundària de la ciutat. 	

- Desplegar programes d'activitat extraescolars de caràcter artístic i científic a la ciutat accessibles. Prioritàriament als territoris amb mancances quant a oferta i a entitats i agents que puguin desenvolupar-les.
- Desenvolupar eines que fomentin un altre tipus de vinculació i relació entre equipaments culturals i centres educatius per tal de promoure la participació i accés dels infants i adolescents als equipaments culturals del seu entorn més proper i de la resta de la ciutat.

Calendari previst

El calendari previst és durant el mandat 2019-2023.

Amb qui comptem

Ajuntament

- Unitat responsable: Direcció de Ciutat Educadora i Cultura als Barris (Institut de Cultura i Institut Municipal d'Educació de Barcelona) / Districtes / Direcció d'Infància i Joventut.
- Consorci d'Educació de Barcelona

Més enllà de l'Ajuntament

- Equipaments culturals / Agents (educadors/ores, artistes) de l'àmbit cultural / Entitats de lleure educatiu.

DRET Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	REPTE Repte 6
ACTUACIÓ Educació i cultura: caixa d'eines per a la introducció de pràctiques artístiques	
Què és (descripció) La Caixa d'Eines és la introducció de pràctiques artístiques dins i fora del currículum escolar, amb l'objectiu de reduir les desigualtats culturals, articulant l'educació formal, la no formal i la comunitat, a partir de quatre pilars: la transversalitat, l'equitat, el codisseny i la sostenibilitat.	
Què volem (objectius) <ul style="list-style-type: none"> • Reduir les desigualtats en l'accés a la cultura. • Apropar i potenciar les arts en l'àmbit escolar, a la vegada que les fan servir com a eines socioeducatives i de desenvolupament per tal de treballar aspectes de benestar emocional i promoure valors com la cooperació, la solidaritat i el compromís amb la comunitat i el seu entorn. • Apropar i potenciar les arts en l'àmbit fora escola. • Apropar i potenciar les relacions entre escoles i entre escoles-família-barri. Té lloc en els barris següents: el Raval, el Gòtic, el Carmel, Sant Genís dels Agudells, Ciutat Meridiana, Torre Baró, Vallbona, les Roquetes, el Verdun, el Turó de la Peira, la Prosperitat, la Trinitat Nova, la Trinitat Vella, el Bon Pastor, Baró de Viver, el Besòs i el Maresme, la Verneda i la Pau, la Marina i el Poble-sec.	
Franja d'edat (a qui s'adreça) S'adreça als alumnes dels centres educatius de caràcter públic que estan en barris que formen part del Pla de Barris, des de P3 fins a 4t d'ESO.	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Caixa eines: introducció de la pràctica artística en el currículum escolar, en grups classe 	

<p>concrets, no de manera integral a tot el centre</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eix singular: un centre educatiu estableix una disciplina artística com a eix vertebral del centre, amb incidència en tots els alumnes de tots els nivells educatius. • Educarts: tots els infants dels centres educatius de la Zona Nord participen en aquest programa especial d'ensenyaments artístics en horari lectiu i activitats culturals i artístiques en la franja extraescolar. • Sales: intervencions estructurals i/o tècniques en sales d'actes o gimnasos de centres educatius per esdevenir equipaments culturals de proximitat fora de l'horari lectiu. • Proposta d'una oferta d'extraescolars que recullin la presència de disciplines artístiques i culturals en els barris i que permetin als nens i nenes i adolescents desenvolupar aquelles disciplines apreses dins l'horari escolar, si així ho desitgen.
<p>Calendari previst</p> <p>El programa es va iniciar el curs 2017-2018 i està previst fins a la finalització de l'actual edició del Pla de Barris. Algunes de les accions quedaran ja incorporades en les dinàmiques regulars dels centres educatius.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Pla de Barris, Foment de Ciutat. • Institut Municipal d'Educació (IMEB) / Institut Municipal de Cultura (ICUB). <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Consorci d'Educació de Barcelona (CEB) / Diverses entitats i/o persones vinculades al món de la cultura i diverses disciplines artístiques.

DRET	REPTE
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 6
ACTUACIÓ	
Actuacions en l'àmbit de la ciència als centres educatius	
<p>Què és (descripció)</p> <p>En els darrers cursos el volum de propostes educatives STEAM i de recerca que arribaven als centres educatius va augmentar exponencialment. Des del CEB es va veure la necessitat d'endregar i canalitzar l'oferta, d'analitzar les necessitats, d'aprofitar recursos i de compartir llenguatge i significats amb les diferents institucions i administracions implicades.</p> <p>La convocatòria unificada de programes és l'eina que ajuda a canalitzar, validar i visualitzar aquesta oferta, alhora que permet, a través de les diferents comissions, fer una distribució equitativa i transparent. La convocatòria del curs 2021-2022 ofereix 18 programes dintre de l'àmbit Recerca, ciència i tecnologia, la majoria dels quals s'adrecen a centres públics de la ciutat, prioritzant centres d'alta vulnerabilitat.</p> <p>Paral·lelament, fa dos cursos que es va posar en marxa un Grup de Recerca STEAM, en el qual participen diverses àrees de l'Ajuntament i Departament d'Educació, així com CRP, universitats i altres entitats.</p> <p>Aquest grup té per objectius: conèixer les diferents accions STEAM de ciutat, construcció i anàlisi del mapa d'oferta STEAM a la ciutat, consensuar el significat de l'acrònim STEAM, crear un pla STEAM d'acció global. La idea és construir un mapa de ciutat, a manera d'itinerari, en relació amb les etapes educatives, amb la finalitat de fer difusió als centres educatius. Gràcies al grup de treball s'han creat sinergies i aliances entre algunes institucions, enriquint algunes iniciatives de manera coherent, com alguns programes de la</p>	

Convocatòria unificada de programes.

Quant a la recerca, s'està posant el focus en dues propostes concretes. La primera, enfortir el Congrés de Ciència com a motor a la primària per fomentar la recerca i el pensament crític. La segona, potenciar la formació i acompanyament de tutors i tutores de treballs de recerca de batxillerat, oferint eines, recursos i bons models que ajudin a fer un bon suport a l'alumnat. En aquest sentit, el curs 2020-2021 es va fer un esdeveniment de dos dies amb un caire més formatiu, adreçat a l'alumnat de 1r de batxillerat i posant el focus en el procés de la recerca, a través de conferències i xerrades emeses per YouTube.

S'ha de destacar també el Programa de fabricació digital, que capacita l'alumnat a resoldre reptes reals a través de la creativitat, la recerca, l'experimentació i l'aprenentatge significatiu.

Què volem (objectius)

Objectius primaris:

- Ordenar, validar i canalitzar de manera coherent les propostes que arriben als centres educatius.
- Oferir un itinerari coherent a l'etapa obligatòria.
- Crear sinergies entre institucions i administracions per compartir llenguatge i objectius, aprofitant els diferents recursos i enriquint les diferents propostes.

Objectius secundaris:

- Promoure l'esperit crític.
- Potenciar la metodologia de la recerca en diferents àmbits.
- Fomentar les vocacions científiques, no només adreçades cap a carreres universitàries, sinó també orientades cap a ensenyaments postobligatoris.
- Trencar estereotips de gènere, incidint especialment en etapes primerenques.
- Trencar barreres culturals i socioeconòmiques.
- Apropar la realitat al centre educatiu, mitjançant la participació d'experts i l'accés a reptes reals.

Franja d'edat (a qui s'adreça)

Principalment estudis obligatoris.

Què farem (activitats)

Programes de la Convocatòria unificada:

- Programes de recerca i/o ciència: Congrés de Ciència; Petits talents científics; Recerca per a la ciutadania global.
- Programes per fomentar vocacions científiques i trencar estereotips: Inspira STEAM; Aquí STEAM UPC; Vocacions científiques i tecnològiques (Nou Barris).
- Programes de ciència ciutadana: Floodup; Mapa sonor; Mosquito Alert; Observadors del mar; OdourCollect; RitmeNatura; Riunet.
- Programes de *Design thinking*: Fabricació digital; Makers a les aules; Nanoinventum.
- Programes tecnològics: Decidim.

Altres iniciatives:

- Mostra de Recerca Jove de Barcelona.
- Repte Barcelona Dades Obertes.
- Biennal Ciutat i Ciència.
- 100tífiques.
- Festa de la Ciència.

Calendari previst

Tot el curs.

Amb qui comptemAjuntament i Generalitat

- Unitat responsable: Consorci d'Educació de Barcelona
- IMEB / ICUB / Justícia global / Escoles més sostenibles / Xarxa d'ateneus de fabricació digital / Barcelona Activa / Oficina municipal de dades.

Més enllà de l'Ajuntament

- Centres de recursos pedagògics / CESIRE / Departament d'Educació / FCRI / Museu de les Matemàtiques / Universitats: UB/ICE-UB, UPF, UPC.

DRET	REPTE
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 6

ACTUACIÓ

Ampliem espais educatius als barris i Projecte Connexions: ús educatiu de l'espai i equipaments públics per part dels centres educatius

Què és (descripció)

El programa "Ampliem espais educatius als barris" es va posar en marxa a Barcelona el maig del 2020 anticipant la necessitat de buscar i oferir més espais exteriors per a les escoles durant aquest curs 2020-2021 en el marc i context de la covid-19.

En un primer moment la cessió d'espais va facilitar l'acompliment dels protocols de prevenció sanitària, sobretot l'aïllament entre grups estables de convivència ("grups bombolla") assignant-los espais diferenciats durant l'estona del pati, així com el desdoblament d'alguns grups-classe en grups més petits.

El programa vol facilitar als centres educatius l'ús dels espais com a extensió de les escoles, amb potencial educatiu tant d'esbarjo com per als aprenentatges a l'aire lliure, en contacte amb la natura urbana, i una oportunitat per a la innovació pedagògica, així com una oportunitat per fer més barris educadors.

El resultat ha permès donar resposta als 171 centres educatius que van sol·licitar a l'Ajuntament de Barcelona i al Consorci d'Educació l'ús d'espais públics exteriors (places, parcs, jardins), i a 37 centres educatius que van sol·licitar l'ús d'equipaments de la ciutat (centres cívics, biblioteques, museus, ateneus...).

Què volem (objectius)

- Ampliar els espais educatius als barris, possibilitant més contacte dels infants, adolescents i joves amb la natura urbana i els equipaments de proximitat.
- Potenciar l'ús educatiu de l'espai i equipaments públics per part dels centres educatius.
- Facilitar l'ús de l'espai públic de proximitat perquè els centres educatius puguin utilitzar-lo com a espai lúdic i com a aula d'aprenentatge.
- Incentivar projectes educatius que posin en connexió el dins i el fora escola, impulsant més permeabilitat entre ells.
- Impulsar les potencialitats de l'ecosistema educador del barri: escola - espai públic - equipaments.
- Dissenyar noves fórmules d'aprenentatge en els nous espais (espai públic i

<p>equipaments) que incloguin activitats que al centre educatiu no és possible fer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Contribuir a fer els barris més educadors i més jugables.
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça)</p> <p>0-18 anys.</p>
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vetllar perquè es donin les condicions adequades (de neteja i seguretat) perquè els centres educatius continuïn emprant l'espai públic i els equipaments com a espai lúdic i d'aprenentatge. • Acompanyar i facilitar que els centres educatius puguin dur a terme projectes educatius en i amb l'espai públic i els equipaments de proximitat (casals, centres cívics, museus, ateneus, biblioteques...). • Potenciar i impulsar nous projectes amb els centres educatius, els equipaments del barri i l'espai públic que afavoreixin el contacte amb la natura urbana i la innovació pedagògica. • Connectar més i millor els centres educatius als equipaments dels barris. • Connectar programes que es duen a terme en diferents àrees de l'Ajuntament amb els centres educatius i l'espai públic i/o els centres educatius i els equipaments dels barris.
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament de Barcelona</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció d'Educació, Direcció de Cultura i Educació (ICUB) i Consorci d'Educació: Direcció d'Acció Educativa i Direcció d'Equipaments Educatius. • ICUB / Àrees de l'Ajuntament de Barcelona: Parcs i Jardins, Guàrdia Urbana, serveis de neteja i manteniment / districtes / Comunicació / BCN Esports / Medi ambient i serveis urbans / ICUB.

REPTE 7. Vetllar per la transició i continuïtat en l'educació postobligatòria com a via per prevenir l'abandonament escolar prematur.

DRET	REPTE
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 7
ACTUACIÓ	
Acompanyament de l'alumnat més vulnerable als estudis postobligatoris	
Què és (descripció)	
<p>És una actuació que posa el focus en l'alumnat més vulnerable per facilitar-li el transit i la fidelització en estudis postobligatoris. Consta de 4 moments al llarg del curs en què s'identifica, orienta, assessora i acompanya l'alumnat de 4t d'ESO més vulnerable amb l'objectiu de garantir que accedeix a la formació postobligatòria que li resulta més motivadora i adequada, i en què té més probabilitat de completar-la amb èxit.</p>	

<p>Què volem (objectius)</p> <p>Establir un pla d'acompanyament per a les transicions que personalitzi l'orientació i garanteixi la matrícula, el suport econòmic a l'escolarització, la fidelització, la vinculació al centre escolar i la graduació és clau per reduir les desigualtats. La idoneïtat de l'alumnat és clarament més baixa en centres públics, quan l'alumnat té vulnerabilitat econòmica (fins a 33 punts de diferència a 4t d'ESO) o està escolaritzat en centres de complexitat màxima o alta o viu en barris amb rendes més baixes.</p>
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça)</p> <p>La franja d'edat és dels 15 als 18 anys. Aquest servei s'adreça, d'una banda, als alumnes que provenen d'educació obligatòria però que no es graduen o que es graduen però tenen un nivell baix de competències acadèmiques, i d'altra banda, els joves que no provenen de l'etapa obligatòria, sigui perquè han deixat els seus estudis durant un període de temps o perquè són nous en el sistema educatiu.</p>
<p>Què farem (activitats) i temporització al llarg d'un curs escolar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Detecció alumnat 4t ESO (març). • Orientació personalitzada (abril). • Acompanyament en la preinscripció (maig). • Assignació de places (juny). • Formalització de la matrícula (juliol). • Repesca de l'alumnat no matriculat (setembre).
<p>Calendari previst</p> <p>El Pla d'acompanyament es va iniciar el curs 2019-2020 i es manté com a línia estratègica dins les polítiques educatives del CEB.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament i Generalitat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Àrea d'educació postobligatòria del Consorci d'Educació de Barcelona. • 17 professionals del Servei d'Orientació Pla Jove i els EAP dels serveis educatius.

DRET	REPTE
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 7
ACTUACIÓ	
Escola Municipal de Segones Oportunitats: lluita contra el fracàs escolar i l'abandonament escolar prematur i poder refer trajectòries educatives	
Què és (descripció)	
L'Escola Municipal de Segones Oportunitats (EM2O) és un servei socioeducatiu per refer trajectòries vitals educatives a joves de la franja de 16 a 20 anys que han experimentat abandonament escolar prematur i que es troben en situació de vulnerabilitat social. El servei té com a objectius acompanyar i capacitar aquests joves per tal que puguin traçar un projecte de vida propi i retornin al sistema educatiu o tinguin un projecte professional. L'Escola es caracteritza per treballar a partir d'una metodologia que permet oferir a aquests joves itineraris formatius personals, flexibles i de continuïtat. Des d'un abordatge integral, amb una atenció individualitzada, en què destaca l'acció tutorial, l'adaptació dels aprenentatges però, també, l'atenció psicològica i la coordinació amb altres dispositius de la ciutat que actuen sobre el conjunt d'adolescents i joves més desfavorits.	
Què volem (objectius)	

<p>Objectius generals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Incrementar l'equitat educativa i les oportunitats formatives, oferint un recurs de compensació per a joves que han experimentat AEP. S'entén per compensació "Actuar sobre aquells que ja han abandonat amb l'objectiu de tornar a vincular els joves amb la seva trajectòria formativa". • Incrementar l'èxit escolar i reduir l'abandonament escolar igualant les taxes entre els diferents barris, millorant les condicions d'escolarització i reduint la segregació escolar. <p>Objectius específics:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Garantir la transició de l'etapa obligatòria a la postobligatòria. • Incidir en el benestar dels i les joves més vulnerables.
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és de joves de 16 a 20 anys.</p>
<p>Què farem (activitats) S'està treballant en l'ampliació i el creixement del projecte en tres línies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • L'ampliació de l'itinerari formatiu, donades les circumstàncies dels cursos de pandèmia, fins a 3 anys en aquells casos on calgui consolidar el treball socioeducatiu. • Enfortir la coordinació amb el sistema educatiu a través del Consorci d'Educació de Barcelona i les polítiques d'ocupació a través de Barcelona Activa. • Estudiar l'ampliació de places a mitjà i llarg termini així com la descentralització del servei.
<p>Amb qui comptem <u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció d'Educació, Àrea de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat. • Consorci d'Educació de Barcelona / Institut Municipal de Serveis Socials / Districte de Sant Andreu / Departament de Joventut / Barcelona Activa / Pla de salut mental de Barcelona 2016-2022.

REpte 8. Reconèixer i avançar en el pes del lleure com a factor essencial en el benestar dels infants, garantint l'accés a l'aprenentatge extraescolar, a activitats de lleure educatiu durant tot l'any als infants i adolescents en situació de vulnerabilitat i amb discapacitat, ampliant el potencial dels equipaments municipals i de les entitats de lleure de base associativa.

DRET Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	REpte Repte 8
ACTUACIÓ Promoció de la pràctica esportiva d'infants i adolescents	
<p>Què és (descripció) Pla de l'esport en edat escolar: promoció de prop de 40 activitats físiques en l'horari lectiu, entre les quals destaca el programa "Ja nedo" en què participen prop de 7.000 infants de 1r de primària i aprenen a nedar; en conjunt el programa té una participació de 80.000 alumnes al llarg del curs escolar i practiquen diferents activitats físiques a l'escola i en una trobada final en molts dels casos, amb la resta de centres educatius. També s'homologuen 300 entitats, 700 punts de pràctica i 4.800 activitats esportives de la ciutat i es donen a</p>	

<p>conèixer a la ciutadania.</p> <p>Subvencions a les famílies per a la pràctica esportiva d'infants i adolescents: subvenció de la pràctica esportiva fora d'horari lectiu per a infants de 6 a 17 anys.</p> <p>Convivim esportivament: promoció d'activitats esportives entre els infants i joves fora d'horari lectiu en l'entorn de les AFA i l'espai públic.</p>
<p>Què volem (objectius)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pla de l'esport en edat escolar: promoure hàbits educatius, saludables i socials d'activitats esportives a diferents equipaments i espais públics de la ciutat. L'homologació permet garantir uns paràmetres educatius, esportius i de seguretat en la pràctica esportiva fora d'horari lectiu. Hi ha activitats específiques per a les persones amb discapacitat i a totes les activitats hi ha possibilitat de sol·licitar monitoratge de suport, assessorament i formació als professionals que desenvolupen les activitats i préstec de material específic per tal que qualsevol infant hi pugui participar. • Subvencions a les famílies per a la pràctica esportiva d'infants i adolescents: garantir l'accés universal a l'activitat física i l'esport per tal de promoure un estil de vida saludable, educatiu i de cohesió social. • Convivim esportivament: promoure un estil de vida saludable, educatiu i de cohesió social a través de l'esport en un entorn comunitari fora d'horari lectiu, entre els infants i joves.
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pla de l'esport en edat escolar: la franja d'edat és de P4 a batxillerat. La franja d'edat per a l'homologació és de 6 a 17 anys. • Subvencions a les famílies per a la pràctica esportiva d'infants i adolescents: la franja d'edat és de 6 a 17 anys. • "Convivim esportivament": té una franja d'edat de 3 a 25 anys.
<p>Què farem (activitats)</p> <p>Activitats físiques diverses.</p>
<p>Calendari previst</p> <p>El calendari previst és al llarg del curs escolar.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Institut Barcelona Esports • IMEB / ASPB / BSM / DIAC / IMI / Interculturalitat / districtes. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Institut el teatre / Federacions i entitats esportives / FEEB / Gestors d'equipaments esportius / Consell de l'Esport Escolar de Barcelona / Fundació de l'Esport Escolar de Barcelona.

DRET	REPTE
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 8
ACTUACIÓ	
Campanya de Vacances d'Estiu (CVE) inclusiva amb activitats educatives per gaudir en el període de vacances	
Què és (descripció)	
És un programa municipal que cada any ofereix, als infants i adolescents de Barcelona d'entre 1 i 17 anys una oferta àmplia i variada d'activitats (educatives, socioculturals, de lleure i esports...) per gaudir en el període de vacances. A Barcelona hi ha un ampli ventall	

d'organitzacions de l'àmbit del lleure, de l'esport o de la cultura que promouen i organitzen activitats de lleure durant el període de vacances d'estiu. Ho fan mitjançant la promoció esportiva, l'activitat lúdica i sociocultural i l'aprenentatge en un marc d'acció planificat i participatiu, i col·laboren en la cohesió social, la qualitat de vida i el benestar de la ciutadania.

La campanya vol garantir la participació i l'accés de tots els infants i adolescents al conjunt de l'oferta d'activitats, independentment de la capacitat econòmica de les seves famílies. Per això, l'Ajuntament posa en marxa un sistema d'ajuts econòmics adreçats a les unitats familiars que viuen a Barcelona i poden justificar la necessitat de suport econòmic.

Dins el marc de la Campanya de Vacances d'Estiu, per tal de garantir la inclusió dels infants amb diversitat funcional de la ciutat, es proveeix de monitors/ores de suport, segons la valoració de la necessitat de suport de cada infant que ho sol·licita. Així mateix, per als infants amb nivell de dependència, se subvencionen els casals infantils especials per reduir el greuge comparatiu econòmic que suposa per a les famílies.

Què volem (objectius)

La finalitat de l'actuació és garantir que tots els infants de Barcelona puguin participar d'almenys una activitat de lleure o esportiva durant les vacances d'estiu.

Franja d'edat (a qui s'adreça)

S'adreça als infants i joves des d'1 any fins als 17. En el cas de les activitats especialitzades, la franja d'edat arriba als 21 anys.

Què farem (activitats)

- Seguir implementant la CVE anualment.
- Millorar les eines informàtiques per a la preinscripció, la sol·licitud d'ajuts econòmics.
- L'oferta garanteix el dret al lleure per a tots els infants i adolescents, mitjançant dos eixos de treball:
 - Lleure inclusiu: inclusió d'infants amb diversitat funcional en activitats de lleure, esportives i altres activitats temàtiques, mitjançant la figura del monitor/a de suport quan sigui necessari.
 - Lleure adaptat per a infants i joves: oferta d'activitats específiques, adaptades per a infants amb necessitat d'un alt nivell de suport.

Calendari previst

La campanya és anual. S'inicia al gener amb el període d'homologacions d'activitats per part de les entitats, al març es publica l'oferta d'activitats, a l'abril s'obre el període d'inscripcions i de sol·licitud d'ajuts econòmics. Les activitats es duen a terme des de la darrera setmana de juny fins a principis de setembre. Al setembre les entitats presenten la documentació justificativa i el darrer trimestre de l'any cobren els ajuts.

Amb qui comptem

Ajuntament

- Unitat responsable: Departament de Promoció de la Infància de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI.
- Districtes de la ciutat / IMPD / IBE / IMEB / CEB / DIAC.

Més enllà de l'Ajuntament

- Entitats i empreses de lleure.

DRET Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	REPTE Repte 8
ACTUACIÓ Reflexió sobre el model de casals infantils i ludoteques, adequant-los a la realitat actual dels infants i les seves famílies	
Què és (descripció) Després de més de 10 anys de la definició del model de casals infantils i ludoteques, la ciutat de Barcelona es planteja obrir un procés de reflexió per tal de revisar l'actual model d'equipaments infantils públics, impulsats i gestionats pels 10 districtes de la ciutat. S'analitza quin és i/o ha de ser el principal valor i quin ha de ser el servei que han de donar aquests equipaments com a espais educatius i de lleure per afavorir el màxim desenvolupament dels infants, tenint en compte l'oferta actual de projectes de lleure educatius de la ciutat i les necessitats dels infants i les famílies.	
Què volem (objectius) Adequar els projectes i serveis dels casals infantils i ludoteques perquè donin resposta als reptes actuals de la infància en termes de lleure, salut, aprenentatges, desenvolupament emocional, socialització, etc. Adequar-los a la realitat actual dels infants, adolescents i les seves famílies, a la realitat social de cada territori de la ciutat i definir-los en complementarietat i coordinació amb els altres serveis i projectes existents a la ciutat. Alinear els projectes de ludoteques i de casals infantils als principals marcs i estratègies de ciutat. I en el cas de les ludoteques, també al nou Pla estratègic de ludoteques que està impulsant la Generalitat de Catalunya.	
Franja d'edat (a qui s'adreça) Infants de 0-17 anys.	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Diagnosi de la situació actual de les ludoteques i casals infantils de la ciutat. Amb una avaluació quantitativa i una avaluació qualitativa. Abast, impacte, funcionament, etc. • Procés participat per a la revisió del model amb la implicació dels equips referents dels districtes, les empreses gestores, els equips de professionals implicats, els infants i les famílies. Tant en l'anàlisi i avaluació com per a la identificació de necessitats i propostes. Aprofitant les iniciatives que ja s'hagin pogut generar als districtes de revisió dels seus models. • Definició del projecte i el servei en el context actual de serveis de lleure educatiu per a la infància de la ciutat. Identificació dels aspectes clau per modificar i/o per preservar, així com quins són els dèficits existents en termes de serveis de lleure per a infants a la ciutat que els casals i les ludoteques poden ajudar a revertir. • Publicació del document amb orientacions per al nou model. • Impuls dels canvis, incloent-hi pilotatges en cas que fos necessari. 	
Calendari previst 2022 diagnosi i 2023 procés participat per a la definició del nou model.	
Amb qui comptem <u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Departament de Promoció de la Infància de la Direcció d'Infància, Adolescència, Joventut i Gent Gran de l'Àrea de Drets Socials. • Les direccions dels serveis a les persones dels 10 districtes de la ciutat / Direcció d'Educació de l'Àrea de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat. <u>Més enllà de l'Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Institut Infància i Adolescència de Barcelona / Programa de ludoteques de la Generalitat de Catalunya. 	

DRET Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	REPTE Repte 8
ACTUACIÓ Programa Baobab de lleure educatiu comunitari (caus i esplais) als barris on la xarxa és feble o inexistent	
Què és (descripció) El programa Baobab és un programa educatiu que té la finalitat de consolidar el lleure educatiu de base comunitària als barris on la xarxa de lleure és feble o inexistent. El programa Baobab té sentit com a part de l'estratègia que des de l'Administració local de la ciutat de Barcelona s'està duent a terme en l'àmbit de política educativa. Aquesta estratègia proposa impulsar i reforçar projectes de lleure educatiu de base comunitària per donar resposta a les necessitats educatives detectades als barris d'acció prioritària del Pla de barris. Vol esdevenir un programa que faciliti la instauració i el desenvolupament del lleure educatiu, associatiu i comunitari amb la creació i el reconeixement d'esplais i caus als barris.	
Què volem (objectius) Persegueix tres objectius: impulsar noves propostes de lleure associatiu als barris; enfortir i acompanyar les opcions de lleure existents als barris; visibilitzar el lleure associatiu als barris d'actuació. En el territori es concreta de la manera següent: <ul style="list-style-type: none"> • Ciutat Vella: intervenció als barris del Raval i el Gòtic, enxarxant esplais i el cau; i treballant amb la xarxa de territori. • Sants-Montjuïc: intervenció al barri de la Marina, vinculant i acompanyant l'accés i la participació d'infants, adolescents i les seves famílies a projectes de lleure de caps de setmana; i afavorint la vinculació de les entitats de lleure al territori. • Horta-Guinardó: intervenció als barris de Sant Genís dels Agudells i la Teixonera, acompanyant l'acabat de crear agrupament escolta a Sant Genís dels Agudells i enfortint l'esplai de la Teixonera, afavorint la vinculació d'infants, adolescents i joves i consolidant-los a la xarxa del barri. • Nou Barris: intervenció al barri de la Trinitat Nova, cercant implicar joves en el projecte. • Sant Andreu: intervenció al barri de la Trinitat Vella, Baró de Viver i el Bon Pastor, enfortint els esplais ja existents, afavorint la vinculació d'infants, adolescents i joves i acompanyant grups de joves perquè esdevinguin i generin noves entitats de lleure associatiu. • Sant Martí: intervenció als barris del Besòs i el Maresme i la Verneda i la Pau, vinculant infants i joves als esplais i caus de la xarxa, treballant perquè les entitats de lleure generin projectes de territori joves i acompanyant grups de joves perquè esdevinguin i generin noves entitats de lleure associatiu. 	
Franja d'edat (a qui s'adreça) <ul style="list-style-type: none"> • Infants, adolescents i les seves famílies residents en barris d'acció prioritària de Barcelona amb una manca d'oportunitats educatives de lleure i dificultats per accedir a aquest tipus d'oferta. • Joves dels territoris perquè formin part activa del projecte als seus barris. • Entitats i federacions de lleure que, per mitjà dels seus esplais, agrupaments i caus, duen a terme tasques de lleure educatiu de base comunitària. • Agents educatius i veïnals dels barris amb els quals es puguin generar aliances. 	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Identificar i acompanyar joves en l'impuls d'entitats de lleure associatiu i donar-los suport. • Treballar de manera coordinada amb les federacions de lleure. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Donar suport a les necessitats de les entitats de lleure. • Generar aliances amb la xarxa i comunitat. • Vincular infants, adolescents i joves d'origen divers. • Facilitar formacions o jornades per a i amb joves. • Generar i dinamitzar xarxes de lleure associatiu. • Participar en xarxes del territori. • Generar projectes tàndem amb projectes afins. • Realitzar casals urbans d'estiu al llarg del mes d'agost. • Aliança i projecte col·laboratiu amb les federacions de lleure i el CJB.
<p>Calendari previst</p> <p>La intervenció del programa en els territoris és anual: de gener a desembre. La realització del projecte de casals urbans és al llarg d'un mes: agost.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Departament de Barris Educadors i Pla de Barris, Foment de Ciutat. • Àrea d'Infància / Àrea de Joventut / Consorci d'Educació / Districtes. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • CJB (Consell de Joventut de Barcelona) / Federacions de lleure / Entitats i xarxes dels barris d'actuació i entitats de lleure de la ciutat.

DRET	REPTE
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 8
ACTUACIÓ	
Menja llibres 2.0: foment de la lectura i l'escriptura fora de l'horari escolar	
<p>Què és (descripció)</p> <p>És una activitat que es porta a terme fora de l'horari escolar al voltant de la lectura i l'escriptura a través de jocs i dinàmiques que facilitin el foment de la lectura, la millora del llenguatge oral i de la llengua vehicular, l'expressió i el vincle amb els aprenentatges en l'etapa clau de l'adquisició de la lectoescriptura. L'activitat es porta a terme dos dies a la setmana per cada grup d'alumnes.</p>	
<p>Què volem (objectius)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oferir un espai fora de l'horari escolar que ajudi a reforçar les competències bàsiques (expressió oral, lectura i comprensió) per a aquells infants que ho necessitin. • Despertar el foment i el gust per l'aprenentatge. • Implicar les famílies en l'aprenentatge dels seus fills i filles, tot oferint eines i orientació. 	
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça)</p> <p>A infants que cursen 2n i 3r de primària i que els seus tutors o tutores de l'escola valoren que necessiten un reforç de les competències bàsiques.</p>	
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programació variada, lúdica i participativa (no escolar) a través de jocs, visites a la biblioteca, lectura de llibres, teatralització, etc. • Berenar gratuït. <p>Es realitza en els barris del Raval, el Carmel, Ciutat Meridiana, Torre Baró, Vallbona, les Roquetes, el Verdun, el Turó de la Peira, la Prosperitat, la Trinitat Nova, la Trinitat Vella, el Besòs i el Maresme.</p>	
Calendari previst	

De juliol de 2021 a juny de 2022 (1 curs escolar).
Amb qui comptem <u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Pla de Barris de Foment de Ciutat. • Institut Municipal d'Educació (IMEB) / Institut de Biblioteques de Barcelona (IBB). <u>Més enllà de l'Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Consorci d'Educació de Barcelona (CEEB) / Entitat guanyadora del concurs públic.

DRET	REPTE
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 8
ACTUACIÓ	
Temps de joc: espai de lleure i esport per a infants i adolescents derivats de serveis socials i les seves famílies	
Què és (descripció)	
El projecte consisteix a oferir un espai de lleure i esport tots els dissabtes al matí (de 10.00 a 15.00 hores) a infants i a adolescents derivats de serveis socials, així com un espai de reflexió al voltant de la criança i les relacions entre pares i fills. L'activitat també inclou el dinar.	
Què volem (objectius)	
<ul style="list-style-type: none"> • Crear un recurs educatiu a través de l'esport i el lleure i garantir-ne l'accés als infants, adolescents i a les seves famílies. • Fomentar hàbits saludables entre els infants i adolescents relacionats amb l'activitat física, l'alimentació i la higiene. • Fomentar la interculturalitat i l'equitat de gènere, mitjançant activitats vinculades a l'esport i a la cohesió social. • Potenciar l'autoconeixement i autonomia dels infants, adolescents i les seves famílies, l'autoestima, la confiança, la comunicació afectiva i la cooperació mútua. • Implicar les famílies en l'espai educatiu dels infants i adolescents, fer-los participants de les activitats, les sortides i els tallers. 	
Es realitza en els barris del Bon Pastor, Baró de Viver i la Trinitat Vella, la Verneda i la Pau i el Besòs i el Maresme.	
Franja d'edat (a qui s'adreça)	
La franja d'edat és de 5 a 12 anys (grup d'infants) i de 13 a 16 anys (grup d'adolescents).	
Què farem (activitats)	
<ul style="list-style-type: none"> • Activitats de lleure educatiu. • Activitats d'esport. • Activitats relacionades amb la higiene i la cura del cos (dutxa i dinar). • Trobades amb pares i mares. • Sortides fora del barri / ciutat / comarca. 	
Calendari previst	
El contracte actual està en vigor des de l'1 de març de 2021 fins al 30 d'abril de 2022. Amb intenció de donar-li continuïtat.	
Amb qui comptem	
<u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Pla de Barris de Foment de Ciutat. • Àrea de Drets Socials. IMSS / Centres de Serveis Socials: Franja Besòs, Verneda i Besòs / 	

Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència en risc (EAIA) de Sant Andreu i Sant Martí. <u>Més enllà de l'Ajuntament</u>
<ul style="list-style-type: none"> Fundació Esport i Educació de Barcelona (FEEB).

REpte 9. Més i millors oportunitats de joc a l'aire lliure millorant tant la qualitat, com la diversitat i l'accessibilitat de les àrees de joc i apostant perquè altres espais urbans (parcs, places o carrers exclusius per a vianants) formin part de la infraestructura jugable de la ciutat.

DRET Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	REpte Repte 9
ACTUACIÓ Millora de la infraestructura lúdica de la ciutat per millorar i diversificar les oportunitats de joc en el conjunt de l'espai públic	
<p>Què és (descripció)</p> <p>Barcelona pretén millorar i diversificar les oportunitats de joc en el conjunt de l'espai públic de la ciutat. No només dels llocs on està previst jugar, les àrees de joc, sinó també en aquells espais on es juga de manera espontània, fortuïta i puntual com són els parcs i jardins, les places i interiors d'illa, els parcs esportius urbans, els carrers exclusius per a vianants o les pistes esportives obertes, entre d'altres.</p> <p>És per aquest motiu que s'ha identificat quins espais formen part de la infraestructura lúdica de la ciutat, jerarquizant-los en funció de la seva especialització i ús més o menys exclusiu per al joc (les tres capes de la infraestructura lúdica), tal com recull el Pla del joc a l'espai públic amb horitzó 2030 presentat el febrer de 2019. I s'han planificat actuacions de millora a partir de set criteris de qualitat per avançar cap a una ciutat jugable:</p> <ul style="list-style-type: none"> Múltiples propostes de jocs creatius i amb reptes per al desenvolupament saludable d'infants i adolescents. Espai físic divers, estimulante, versàtil, connectat i accessible. Espais de joc inclusius per edats, gèneres, orígens i diferents capacitats. Contacte amb la natura, el verd i el joc amb elements naturals com l'aigua i la sorra. Joc compartit, intergeneracional i col·laboratiu. Lloc de trobada i convivència comunitària. Ubicats en ecosistemes lúdics i entorn segur i jugable. <p>El disseny dels espais i propostes de millora es fan de manera cocreada amb els infants i adolescents.</p>	
<p>Què volem (objectius)</p> <p>Més i millors espais per al joc a l'entorn urbà, <i>la infraestructura lúdica en una ciutat jugable</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dissenyar àrees de joc de qualitat, així com espais lúdics i elements urbans jugables que ofereixin millors oportunitats de joc divers, segur, estimulante i inclusiu tenint en compte l'adolescència, la diversitat d'orígens, l'accessibilitat universal i la perspectiva de gènere. Planificar i incrementar la infraestructura lúdica amb criteris de proximitat, densitat i equitat en ecosistemes lúdics que aprofitin el potencial i les característiques de cada barri tot buscant un equilibri territorial de ciutat. Incrementar les oportunitats i l'espai disponible per jugar al carrer incitant al joc fortuït i espontani arreu de la ciutat en entorns més segurs. Crear ambients d'estada confortable a l'aire lliure que fomentin el vincle social i la vida 	

comunitària al voltant del joc incorporant en el disseny urbà les diferents necessitats de la vida quotidiana d'infants, joves, així com de les persones adultes que els cuiden.

L'estímul de l'activitat lúdica i física al carrer i a l'aire lliure, *els usos lúdics en una ciutat jugada*:

- Incentivar que nenes i nens i adolescents surtin a jugar al carrer, als parcs i a les places amb el màxim d'autonomia possible.
- Promoure el joc intergeneracional i l'hàbit de jugar i fer activitat física a l'aire lliure a totes les edats sobretot als espais verds.

Franja d'edat (a qui s'adreça)

Els principals destinataris són els infants de 0 a 17 anys però també tota la ciutadania. Les diverses actuacions pretenen maximitzar les oportunitats de joc lliure i d'activitat física, així com també les possibilitats de trobada i vida comunitària, per a totes les edats: també per als i les joves, les persones adultes i la gent gran.

Què farem (activitats)

- Doblar les àrees de joc amb diversitat d'activitats lúdiques. Garantir el joc divers i creatiu a les àrees de joc doblant aquelles que proposen diversitat de joc, és a dir, que ofereixen, almenys, sis de les principals activitats lúdiques: lliscar, enfilarse, gronxarse, balancejar-se, fer equilibris, saltar, sentir vertigen, córrer/rodar, amagar-se, experimentar, interpretar rols, expressar-se, trobar-se/relaxar-se.
- Assegurar uns estàndards mínims de superfície i de jugabilitat en les àrees de joc reduint les que són excessivament petites (les de menys de 50 m²) i renovant les que tenen insuficients propostes d'activitats lúdiques diferents (les que no ofereixen ni tres activitats).
- Revertir el dèficit de joc amb elements naturals d'aigua i sorra als espais lúdics i àrees de joc incrementant els espais per al joc d'esquitxar-se i per refrescar-se, així com possibilitats de joc amb sorra a les àrees de joc (siguin sorrals delimitats o superfície de sorra que no ha de cobrir necessàriament tota l'àrea per facilitar l'accessibilitat física).
- Doblar els jocs amb reptes i gestió del risc en espais lúdics per a adolescents i joves amb parcs esportius urbans per a monopati, patins i patinets (tipus *skate* parc grans), amb tirolines, amb tobogans gegants (de vessant o plataformes lliscants) i amb elements de joc amb repte d'alçada (de més de 3 metres, tipus xarxes tridimensionals).
- Augmentar les oportunitats de joc compartit i col·laboratiu i l'activitat física al conjunt de l'entorn urbà arribant a la meitat dels elements de joc certificats aptes per jugar en grup i per a diferents edats (com gronxadors de cistella, tobogans amples, elements giratoris, etc.) i incrementant elements esportius a l'espai públic (tipus taules de ping-pong i cistelles de bàsquet fora de pistes esportives).
- Incrementar les oportunitats de joc de les persones amb diversitat funcional afavorint el joc inclusiu i l'entorn accessible a les àrees de joc mitjançant millores de disseny d'accessibilitat universal i augmentant els elements de joc certificats com a inclusius i les àrees de joc 100% accessibles. Una primera fase serà la de diagnosticar l'accessibilitat de les àrees de joc a càrrec de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat. En la feina de treball de camp de més de 800 espais de joc a la ciutat, es revisa l'accessibilitat de diversos paràmetres: disseny i organització de l'espai de joc, àrea d'estada per a acompanyants, elements de jocs, paviments, tancaments de les àrees de jocs, mobiliari auxiliar, comunicació i informació, serveis. Produint un informe de recomanacions que servirà de full de ruta per a la millora de l'accessibilitat.
- Millorar l'habitabilitat dels espais verds com a llocs de trobada social i espais lúdics: incrementant la disponibilitat de lavabos (guinguetes-bar i altres), de taules de pícnic, i també de fonts per beure aigua tant en espais verds com a prop de les àrees de joc

<p>(menys de 50 metres) i ombreig.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cocrear amb infants i adolescents. Incorporar els infants principalment en processos de codiagnosi i codisseny dels espais per tal d'implicar-los en la transformació de la ciutat i donar-los veu per tenir en compte els seus interessos i les seves necessitats en la planificació i la transformació d'un espai públic més jugable. Explorant també possibilitats de coconstrucció i de cogestió dels espais. • Incorporar elements urbans jugables en el catàleg de mobiliari urbà. Escalar progressivament diversos tipus de microintervencions en el conjunt de l'entorn urbà, a partir d'una desena d'elements jugables prototipats amb l'objectiu que incitin a jugar tenint en compte criteris d'accessibilitat i de perspectiva de gènere. • Impulsar programes d'estímul de joc a l'espai públic. Escalar programes com el "Juguem a les places" amb propostes lúdiques itinerants per afavorir l'hàbit de trobar-se a jugar a les places amb diversos quioscos de jocs (tradicionals, circ, de taula, d'arreu del món, etc.), jocs de carrer de gran format, ambients i intervencions efímeres per al joc creatiu lliure, de descoberta i experimentació. • Retirar els cartells de la ciutat que prohibeixen el joc amb pilota i estimular tot tipus de joc al carrer en convivència amb altres usos.
<p>Calendari previst</p> <p>Actuacions planificades fins l'any 2030. Però l'any 2025 es farà una revisió del seu desenvolupament, per tal de reprogramar les actuacions necessàries de millora de la infraestructura lúdica.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Àrea d'Ecologia, Urbanisme, Mobilitat i Medi Ambient. • Institut Municipal de Parcs i Jardins / Institut Municipal de Persones amb Discapacitat / Els 10 districtes de la ciutat / Direcció d'Educació de l'Àrea de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat / BIMSA / BCASA / Foment de Ciutat. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona.

DRET	REPTE
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 9
ACTUACIÓ	
Disseny del servei de suport al joc per als infants i adults acompanyants amb diversitat funcional	
Què és (descripció)	
<p>El "Pla del joc a l'espai públic amb horitzó 2030" pretén passar d'una ciutat amb àrees de joc a una ciutat jugable, i té per objectiu millorar i diversificar les oportunitats de joc i activitat física a l'espai públic. En aquest marc, l'IMPD proposa la creació d'un servei de suport al joc que permeti millorar les oportunitats de joc dels infants i adolescents amb una necessitat de suport significativa. També es preveu prestar el servei a infants acompanyats per persones adultes amb discapacitat, quan la discapacitat limiti les possibilitats de participació activa i segura de l'infant en el joc.</p> <p>Aquest servei vol promoure el joc inclusiu mitjançant el suport d'una persona, tal com es fa en el servei de suport al bany per a persones amb mobilitat reduïda que s'ofereix a les platges de la ciutat.</p>	

<p>És un projecte pioner i innovador que està en fase de disseny per tal que es pugui implementar. Per a aquesta fase inicial s'està treballant amb l'Institut Guttmann.</p>
<p>Què volem (objectius)</p> <p>Incentivar que tots els nens, nenes i adolescents tinguin possibilitats de joc en espais públics accessibles i inclusius: millorar l'accessibilitat de les àrees de joc i promoure espais més inclusius mitjançant el suport humà al joc a aquells infants i adolescents amb diversitat funcional i dificultats per jugar autònomament. També es vol garantir les oportunitats de joc a nens i nenes que tenen pares i/o mares amb una discapacitat que els condiciona desenvolupar aquesta funció.</p>
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça)</p> <p>La franja d'edat és infants i adolescents de 3 a 15 anys.</p>
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prospecció i estudi inicial a càrrec de l'Institut Guttmann per poder dissenyar el servei, comptant també amb la implicació de les entitats de persones amb discapacitat i amb un contrast directe amb infants i famílies. • Disseny del servei i pilotatge per tal d'avaluar-ne el funcionament i possibilitats d'implementar-lo a la ciutat. • En funció dels resultats del pilotatge, l'objectiu és posar en marxa el servei i difondre'l entre la ciutadania que pot necessitar fer-ne ús.
<p>Calendari previst</p> <p>El calendari previst és: 1/1/2021 - 31/12/2021. Fase de disseny. A partir del 2022 pilotatge i implementació del servei.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Institut Municipal de Persones amb Discapacitat. • Àrea de Parcs i Jardins / Direcció d'Infància, Joventut i Gent Gran. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Institut Guttmann / Institut Infància i Adolescència de Barcelona.

DRET	REPTE
Dret a l'educació, el lleure, la cultura, el joc i el descans	Repte 9
ACTUACIÓ	
Transformem els patis perquè esdevinguin més naturalitzats, coeducatius, comunitaris i amb diversitat de joc	
<p>Què és (descripció)</p> <p>“Transformem els patis” és un programa estable i sistèmic de transformació d'un mínim d'entre deu i quinze patis escolars dels centres d'infantil i primària, instituts-escola i centres d'educació especial públics de la ciutat, perquè esdevinguin més naturalitzats, coeducatius i comunitaris com a equipaments de barri amb la diversificació del joc.</p> <p>La transformació del pati és tant física, amb una renovació infraestructural, com del projecte educatiu de pati per maximitzar el potencial d'aquest espai com a espai educatiu i de desenvolupament saludable dels infants. També perquè sigui un espai que possibiliti la generació de dinàmiques i relacions més igualitàries i afavoreixi els usos comunitaris, vetllant pel manteniment de les activitats que ja es desenvolupen com l'activitat física i esportiva fora de l'horari lectiu o altres activitats.</p> <p>La transformació es farà a partir dels 6 criteris per a un bon pati que s'han elaborat de manera consensuada amb diferents agents municipals i professionals experts i a partir d'un</p>	

procés rigorós de generació de coneixement i anàlisi.

- Haurà d'integrar-se en el projecte educatiu de centre per afavorir relacions igualitàries amb la diversitat de gèneres, orígens culturals, capacitats i edats, una gestió positiva dels conflictes, i la corresponsabilitat dels infants en tenir-ne cura.
- Haurà d'oferir diversitat d'activitats lúdiques, creatives i amb reptes per al joc lliure i compartit.
- Haurà de garantir el contacte amb la natura, el verd, la terra, la sorra i l'aigua i amb el màxim d'elements naturals per enjardinar bona part de l'espai.
- Haurà de ser confortable, funcional i amb accessibilitat cap a l'espai interior de l'escola i amb l'entorn.
- Haurà de tenir una distribució dels espais equitativa i amb ambients diversos i de qualitat.
- Haurà d'afavorir usos lúdics diversos per fer comunitat dins i fora del temps escolar com a equipament obert en barris educadors.

Les escoles que hi volen participar es presenten a partir de la Convocatòria Unificada de Programes del Consorci d'Educació de Barcelona.

Què volem (objectius)

Es treballarà perquè el 2030 tots els patis d'educació infantil, primària, instituts escoles i centres d'educació especial de la ciutat de Barcelona siguin coeducatius, verds i comunitaris en els espais i les dinàmiques.

- Reconèixer els patis com a espais de joc per excel·lència.
- Millorar la naturalització dels patis per garantir espais de promoció de la salut i benestar.
- Fomentar la coeducació als patis per establir dinàmiques i relacions equitatives entre els infants i la comunitat educativa.
- Afavorir l'obertura dels patis a la comunitat per crear vincles amb la societat i l'entorn.
- Aprofitar el potencial de l'espai dels patis per a l'activitat física i motriu dels infants.

Franja d'edat (a qui s'adreça)

Infants de 3 a 11 anys, principalment, i de 12 a 16 en el cas dels instituts escola, així com tota la comunitat educativa i els veïns i veïnes de totes les edats que puguin fer servir el pati quan estigui obert a la comunitat.

Què farem (activitats)

- La transformació física del pati a partir d'un procés de cocreació. Cada estiu es transformaran un mínim de deu patis a partir d'un procés de cocreació amb tota la comunitat educativa. Hi ha un pressupost assignat de 200.000 € per cada centre. Per tal de sistematitzar i escalar les transformacions es crea un catàleg de solucions tècniques que facilitarà l'execució de les transformacions i el posterior manteniment del pati.
- Processos de cocreació: les escoles seleccionades faran un procés de cocreació amb la participació de tota la comunitat educativa —infants, professorat, monitoratge, famílies i entitats vinculades— per elaborar les propostes de millora a partir de l'anàlisi del pati, tenint en compte els condicionants tècnics i pressupostaris, així com el seguiment i validació de la redacció del projecte tècnic. El procés de cocreació consta d'una part de treball intern de cadascun dels agents, sessions de posada en comú dinamitzades per professionals externs i reunions de treball amb l'equip d'arquitectes. A més, tindrà com a material de suport una guia de cocreació amb orientacions, activitats i eines per al treball dels centres.
- La transformació del projecte educatiu de pati, vinculat al projecte educatiu de centre: els centres participants rebran cada any formació i suport per tal de repensar el seu projecte educatiu de pati i alinear-lo als sis criteris per a un bon pati. Hi haurà un pla de

formació específic i una guia d'orientacions pedagògiques de l'Associació de Mestres Rosa Sensat.

- Pla de formació: es farà un pla de formació específic, orientat al professorat i amb sessions específiques per al monitoratge del temps del migdia, en el qual principalment es donaran orientacions i continguts per avançar pedagògicament en aspectes vinculats a la naturalització i sostenibilitat, la diversitat lúdica, els beneficis de l'activitat física i el joc motriu, la coeducació i el potencial de treball comunitari dins i fora del pati.
- Obertura dels patis a la comunitat: es buscaran diferents fórmules (programa Patis oberts, esport escolar, autoorganització de les AFA o altres possibilitats) perquè els patis de les escoles esdevinguin una infraestructura social del barri, sobretot en aquells territoris que més es necessiti (amb més vulnerabilitat ambiental o social, amb menys espai públic disponible per al joc i la trobada, etc.) i es vetllarà pel manteniment d'obertura del pati en aquelles activitats que ja funcionen habitualment com l'esport escolar, les activitats extraescolars organitzades per l'AFA, etc.
- Selecció d'entre deu i quinze centres educatius d'infantil, primària, instituts escola i d'educació especial públics cada any.
- Els treballs partiran de la proposta de criteris per a un bon pati sota la premissa que els patis són espais molt valuosos de joc i aprenentatges.

Calendari previst

Renovació d'entre deu i quinze patis mínim cada any, fins a tenir tots els patis adequats.

Amb qui comptem

Ajuntament

- Unitat responsable: Direcció d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona i Consorci d'Educació de Barcelona.
- Consell Educatiu Municipal de Barcelona / Direcció d'Estratègia i Sostenibilitat de l'Àrea d'Ecologia, Urbanisme i Mobilitat que inclou la Xarxa d'escoles més sostenibles / Institut Barcelona Esports / Direcció de Transversalitat de Gènere.

Més enllà de l'Ajuntament

- Associació de Mestres Rosa Sensat / Institut Infància i Adolescència de Barcelona.

3.3 Dret a la salut integral i als serveis sanitaris

REPTE 10. Promoure hàbits saludables en la infància i l'adolescència, reforçant la prevenció de consums, l'activitat física a l'aire lliure, l'alimentació saludable, el descans, l'educació sexual o els usos responsables de les pantalles.

DRET Dret a la salut integral i als serveis sanitaris	REPTE Repte 10
ACTUACIÓ Programes de promoció de la salut a l'escola	
Què és (descripció) Els programes de promoció de la salut a l'escola treballen diversos blocs temàtics en funció de l'edat i de les necessitats de l'alumnat: alimentació saludable, salut bucodental, activitat física, salut emocional, prevenció de consum de substàncies, salut afectivosexual i imatge corporal, entre d'altres. L'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) els dissenya, n'avalua l'efectivitat i els ofereix gratuïtament a tots els centres escolars de Barcelona ciutat. Són implementats pel professorat prèviament format, amb el suport de material didàctic, formació i l'assessorament continuat per part de l'equip del Servei de Salut Comunitària de l'ASPB. Els programes es basen en les recomanacions de l'OMS, amb una durada mínima de 4 hores en diverses sessions separades. Inclouen activitats dinàmiques i pràctiques a partir de les necessitats i els interessos del mateix alumnat. A més, fomenten la col·laboració amb altres entitats de la comunitat que treballen per la salut escolar.	
Què volem (objectius) Promoure la salut i afavorir el desenvolupament d'hàbits saludables en la població escolar.	
Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és des d'infants del segon cicle d'educació infantil fins a alumnat d'educació secundària obligatòria (de 4 a 17 anys).	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none">• Programes d'educació emocional: "1, 2, 3 emoció!" (P-3, P-4 i P-5).• Programes d'alimentació saludable i activitat física: "Ens fem grans" (P-4), "Creixem sans" (4t de primària) i "Creixem més sans" (6è de primària).• Programa de salut bucodental: "Bon dia, somriu!" (1r de primària).• Programa de prevenció de consum de tabac: pase.bcn (1r d'ESO).• Programa de canvis a l'adolescència, alimentació, valoració personal, imatge i activitat física: "Canvis" (2n d'ESO).• Programa de prevenció del consum d'alcohol i cànnabis: "Sobre canyes i petes" (3r d'ESO).• Programa d'educació afectivosexual: "Parlem-ne; no et tallis!" (a partir de 3r d'ESO).• Actualment s'està elaborant un nou programa de relacions equitatives i saludables dirigit al cicle inicial d'educació primària. El curs 2021-2022 es té intenció de fer-ne el pilot.	
Calendari previst El calendari previst es correspon amb el del curs escolar. S'obren les inscripcions al maig i es tanquen al setembre/octubre. A l'octubre, novembre i desembre es duen a terme les	

formacions perquè es puguin implementar els programes al llarg del curs. I al juny es duen a terme les valoracions.

Amb qui comptem

Ajuntament

- Unitat responsable: Servei de Salut Comunitària de l'Agència de Salut Pública de Barcelona.
- Consorci d'Educació de Barcelona / Institut Municipal d'Educació / Consorci Sanitari de Barcelona.

Més enllà de l'Ajuntament

- Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya.

DRET	REPTE
Dret a la salut integral i als serveis sanitaris	Repte 10
ACTUACIÓ	
Intervencions de salut comunitària en infants i joves (Salut als Barris)	
Què és (descripció)	
<p>En aquestes intervencions l'ASPB participa cofinançant o finançant la intervenció, així com en el disseny, seguiment i avaluació de les intervencions conjuntament amb la resta d'agents territorials implicats. Formen part de l'estratègia de salut comunitària "Barcelona Salut als Barris" que es realitza en els 26 barris amb indicadors de vulnerabilitat més alts. Es realitzen diferents tipus d'actuacions, que poden ser agrupades en:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activitats a través del circ vinculades als casals infantils. • Activitats de mentoria amb un component artístic. • Activitats alternatives de lleure saludable amb joves (algunes d'aquestes intervencions inclouen formacions per incrementar les habilitats dels i les joves, així com les primeres oportunitats laborals). 	
Què volem (objectius)	
<p>Promoure una bona salut emocional, física i social, oferint alternatives d'oci i activitats saludables i fomentant el vincle amb el territori.</p>	
Franja d'edat (a qui s'adreça)	
<p>La franja d'edat és diferent en funció del tipus d'activitat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activitats a través del circ vinculades als casals infantils (de 6 a 12 anys). • Activitats de mentoria amb un component artístic: "En tàndem" (nens i nenes de 10 a 12 anys). • Activitats alternatives de lleure saludable amb joves (de 16 a 25 anys): algunes d'aquestes intervencions poden incloure formacions per incrementar les habilitats dels i les joves, així com les primeres oportunitats laborals. 	
Què farem (activitats)	
<ul style="list-style-type: none"> • Circ i Casals Infantils: el programa engloba la realització de diferents sessions de circ (2-3) en el context dels casals infantils de les Roquetes, el Verdun, la Trinitat Nova i Canyelles. El 2021 s'ha obert als casals de la Zona Nord (Torre Baró, Vallbona i Ciutat Meridiana). • Activitats de mentoria (en tàndem): activitat extraescolar de dues sessions setmanals: un dia fan els acompanyaments educatius individuals i el segon realitzen l'activitat artística (al Carmel i el Verdun, música, i al Bon Pastor i Baró de Viver es fa circ). • Activitats alternatives de lleure saludable, té tres fases: fase de captació de joves, fase de formacions i fase de primeres experiències laborals. En la fase de formació s'ofereixen les formacions de monitor/a de menjador, monitor/a esportiu i de monitor/a 	

<p>de lleure (entre d'altres). En la tercera fase, el grup que ha rebut la formació s'encarrega de dinamitzar activitats pels i les joves del barri. Aquest programa està present en diferents barris amb diferents noms i modalitats (Entrenosaltres # a la Barceloneta; Divendres Alternatius a Zona Nord; "Esforça't" al Bon Pastor i Baró de Viver; Impuls Jove al Besòs i el Maresme; i el Jo+Vé a la Verneda i la Pau; Karpa, a les Roquetes i la Trinitat Nova; "Fem Lleure a la Trini" a la Trinitat Vella; "Tastet de formacions" al Turó de la Peira i Can Peguera).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Accions amb adolescents de promoció del lleure saludable però que no inclouen la part formativa: Generació Zirc (Nou Barris), "Dona-li la volta" (Casc Antic), "Cuina-t'ho" (la Trinitat Nova), "Circ en Moviment" (la Trinitat Nova, en el marc de l'IETN), "Posa't en forma" (el Carmel) i Batukasec (el Poble-sec).
<p>Calendari previst En general les accions es realitzen seguint el calendari escolar.</p>
<p>Amb qui comptem <u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Servei de Salut Comunitària de l'Agència de Salut Pública de Barcelona. • Àrea de Drets Socials / Pla de barris / Institut Municipal de Serveis Socials / Barcelona Activa / Acció Comunitària. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Equips atenció primària dels territoris involucrats / Plans de desenvolupament comunitaris dels territoris involucrats / Serveis Socials dels territoris involucrats, entitats del territori (per exemple, Ateneu Popular 9 Barris per les activitats de circ, o l'AFEV per les mentories, entre d'altres) / Equipaments de territori (casals de barri, casals infantils, centre cívics, casals de joves, PIJ, centres educatius).

DRET	REPTE
Dret a la salut integral i als serveis sanitaris	Repte 10
ACTUACIÓ	
Menús escolars més sans i sostenibles	
Què és (descripció)	
És un programa on es promou la millora dels menús escolars. Es proposen nous menús amb menys carn vermella i/o processada i més proteïna d'origen vegetal, a banda d'altres recomanacions nutricionals, com apostar per un menú sostenible que fomenta utilitzar productes locals, de temporada, ecològics, provinents de la pagesia local de circuits curts de comercialització.	
Què volem (objectius)	
Consta de tres objectius: combatre l'emergència climàtica de Barcelona a través de promoure menús i dietes baixes en carboni i disminuir el consum de proteïna d'origen animal, fent als centres escolars espais sostenibles; impulsar dietes més saludables reduint el consum de productes ensucrats, processats i carnis ja que tenen efectes negatius en la salut i incrementen el risc de patir malalties (cardiovascular, diabetis i càncer); i enfortir l'economia local, de la nostra pagesia i contribuir a la bona salut dels nostres ecosistemes mitjançant l'augment de consumir aliments pròxims, frescos i ecològics (fruites, verdures, llegums, fruita seca...).	
Franja d'edat (a qui s'adreça)	

Els infants que accedeixen als menjadors.
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Assessorament a demanada en quatre àmbits: famílies, professorat, monitoratge i restauració. • Formació en quatre àmbits: famílies, professorat, monitoratge i restauració. • Edició de diversos documents i materials de suport. • Seguiment de l'estratègia.
<p>Calendari previst</p> <p>15 de maig de 2021: presentació del programa a Barcelona ciutat. Juny de 2021: inscripcions i seleccions d'escoles participants. Setembre de 2021: començament del programa a l'escoles amb assessorament i entregues de productes de suport.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Agència de Salut Pública de Barcelona. • Escoles + Sostenibles / Consoci d'Educació de Barcelona / Direcció de Serveis d'Economia Cooperativa, Social i Solidària.

DRET	REPTE
Dret a la salut integral i als serveis sanitaris	Repte 10
ACTUACIÓ	
Criteris unificats sobre l'ús de les TIC en infants i adolescents	
<p>Què és (descripció)</p> <p>En el marc de la Xarxa TIC (noves tecnologies de la informació i de la comunicació) de la Xarxa de Prevenció de l'Acord Ciutadà, l'actuació consisteix en el disseny d'uns criteris unificats sobre l'ús de les TIC en infants, adolescents i joves.</p>	
<p>Què volem (objectius)</p> <p>La finalitat de l'actuació és definir diagnòstics i intervencions preventives en els problemes de seguretat referents a les TIC, amb els objectius següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificar potencials riscos i problemes, des de d'una perspectiva de la seguretat, vinculats a l'ús de les TIC. • Identificar actors públics i privats que tenen experiència en aquesta matèria i/o necessitat d'incidir-hi, per tal de sumar-los a la Xarxa. • Identificar reptes per a les famílies, entorn personal, professionals que treballen amb aquesta franja de població i, en general, per la societat, escoltant els adolescents i joves i fent-los protagonistes. • Conèixer experiències d'èxit, treballs en xarxa, projectes coproduïts sobre la matèria, tant a escala de ciutat com d'altres àmbits territorials. 	
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça)</p> <p>La franja d'edat es comprèn des de la segona etapa de l'escola primària fins als 18 anys.</p>	
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recerca de fonts, d'opinions expertes i de diferents protocols d'actuació i coneixement de la incidència en l'ús de les TIC en l'àmbit escolar, per aprofundir en la problemàtica. • Amb la informació extreta, generació d'una documentació que aglutini la informació obtinguda per tal de generar l'anàlisi i debat entre els membres de la Xarxa i sobre la manera d'incidir en la problemàtica. • Aconseguir de manera coproduïda i consensuada una proposta de decàleg de bones 	

pràctiques en l'ús dels dispositius mòbils, principalment, a l'entorn escolar.
Calendari previst El calendari previst és 2019-2023.
Amb qui comptem <u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció de Serveis de Prevenció de l'Àrea de Seguretat i Prevenció. • Departament d'Atenció Social a la Família i la Infància (IMSS) / Guàrdia Urbana. Unitat de Coordinació Pedagògica / Consell de Joventut de Barcelona / Consorci d'Educació de Barcelona. <u>Més enllà de l'Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Associació de Consumidors de Mitjans Audiovisuals de Catalunya (TAC) / Associació Salut i Família / CEPS – Centre d'Estudis sobre la Promoció de la Salut / Cipais - Programa Cafè i Social Media / Creu Roja Barcelona / FAVB / Fundació Barça / Fundació IReS / Fundació Mans a les Mans / Fundació Servei Solidari / Generalitat de Catalunya. Equips Tècnics-Juvenil / IPSS / NUS Cooperativa / Plataforma d'Infància de Catalunya / Fundació Pere Tarrés / TIAF - Taula d'infància, adolescència i famílies de la Marina.

REPTE 11. Vetllar per l'accés dels infants en situació de vulnerabilitat a l'assistència sanitària no coberta per la xarxa pública de salut, com la salut bucodental o la salut ocular.

DRET Dret a la salut integral i als serveis sanitaris	REPTE Repte 11
ACTUACIÓ Reducció de les desigualtats socials en la infància per l'accés a tractaments sanitaris no coberts per la xarxa pública de salut	
Què és (descripció) Les actuacions consisteixen en el següent: <ul style="list-style-type: none"> • Projecte de suport a l'accés a la medicació: assegurar l'accés a la medicació dels nens i nenes amb desigualtats socials i risc de vulnerabilitat. • Consulta odontològica solidària: prestar l'assistència dels tractaments necessaris no inclosos a la cartera de serveis de la sanitat pública, per mantenir la salut bucodental dels nens i nenes de 0 a 7 anys en situació de risc socioeconòmic. • Projecte de desenvolupament d'avantatges econòmics en l'àmbit de la salut bucodental, per als titulars de la Targeta Rosa i Targeta Solidària: facilitar l'accés a tractaments odontològics a preus assequibles a infants en situació de risc socioeconòmic. La franja d'edat és de 0 fins a l'edat adulta. Els tractaments inclosos a la cartera de serveis són: revisions, preventius, conservadors i correctors. • Projecte de salut ocular: facilitar l'assistència i detecció precoç de la salut ocular i accés a ulleres/lents de contacte per a nens i nenes en situació de risc socioeconòmic. 	
Què volem (objectius) La finalitat de les actuacions és reduir les desigualtats socials per a l'accés als tractaments de salut, no coberts per la cartera de la xarxa pública sanitària.	
Franja d'edat (a qui s'adreça) <ul style="list-style-type: none"> • Suport a l'accés a la medicació: de 0 fins a l'edat adulta. • Consulta d'odontologia solidària: de 0 a 7 anys, corresponent a la dentició temporal, 	

<p>sent la franja d'edat en què la xarxa pública no ofereix cobertura dels tractaments conservadors.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupament d'avantatges econòmics en l'àmbit de la salut bucodental, per als titulars de la Targeta Rosa i Targeta Solidària, de 0 anys fins a l'edat adulta. • Projecte de salut ocular: de 3 fins a l'edat adulta.
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activitat 1. Conveni de col·laboració als projectes d'accés a la medicació, amb Creu Roja i Banco Farmacèutic. • Activitat 2. Conveni de col·laboració amb el projecte de Consulta Odontològica Solidària amb l'Hospital Sant Joan de Déu. • Activitat 3. Conveni de col·laboració amb el projecte Desenvolupament d'avantatges econòmiques en l'àmbit de la salut bucodental, per als titulars de la Targeta Rosa i Targeta Solidària amb l'Associació Empresarial de Clíniques Dentals de Catalunya (AECAD). • Activitat 4. Conveni de col·laboració amb la Fundació Ramon Martí i Bonet amb el projecte "Visió per a tothom a Catalunya".
<p>Calendari previst</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activitat 1: en funcionament el 2021. • Activitat 2: en funcionament des de principis del 2021. • Activitat 3: en funcionament el 2021. • Activitat 4: conveni de col·laboració en tràmit, inici previst a principis de juny del 2021.
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció de Serveis de Salut. • Àrea de Drets Socials / Justícia Global / IMSS. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Creu Roja de Barcelona / Banco Farmacèutic / Hospital de Sant Joan de Déu / Associació Empresarial de Clíniques Dentals de Catalunya (AECAD) / Fundació Ramon Martí i Bonet.

REpte 12. Atendre les necessitats emocionals dels infants i els adolescents, amb programes i serveis per als que pateixen soledat no volguda, i ampliar les mesures de cura de la salut mental dels infants reforçant el paper clau de les famílies, l'escola, l'espai públic, la xarxa comunitària i els serveis socioeducatius per a la infància i l'adolescència.

DRET	REpte
Dret a la salut integral i als serveis sanitaris	Repte 12
ACTUACIÓ	
Actuacions per combatre la soledat en la infància i l'adolescència	
Què és (descripció)	
Combatre la soledat en la infància forma part dels objectius de l'Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030, atès que la soledat pot afectar les persones de qualsevol edat,	

condició i gènere, al llarg de tot el cicle de vida, sobretot durant moments de transició vitals. Es parla més aviat poc de la soledat infantil, i les dades de què disposem són encara bastant minses.

- Projecte Barcelona contra la soledat amb ulls d'infant: "Per vosaltres, què és la soledat?": Tallers de cocreació sobre la soledat en la infància, per conèixer com viuen la soledat els infants.
- Disseny i creació d'un joc familiar que contribueixi a reduir la soledat en el si de les famílies: desenvolupament d'un joc familiar, en format naip, que contribueixi a reduir la soledat dels infants.
- Itinerari social escolar sobre soledat: itinerari de treball per a educació primària a partir del concepte de soledat, complementat amb eines artístiques que vagin més enllà de l'escola.

Què volem (objectius)

L'Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030 inclou accions que permetin: conèixer com viuen la soledat els infants i aportar més dades sobre soledat durant la infantesa, comunicar i sensibilitzar sobre soledat en general, i també sobre soledat en la infantesa, per tal de crear debat i reduir l'estigma social al voltant de la soledat, i posar en marxa accions, programes i serveis específics per contribuir a reduir la soledat dels infants.

- Projecte Barcelona contra la soledat amb ulls d'infant: cocrear amb infants, a vegades acompanyats per progenitors i/o tutors o professionals de l'educació, per conèixer allò que hem de saber, saber fer i sentir envers la soledat durant la infantesa.
- Disseny i creació d'un joc familiar que contribueixi a reduir la soledat en el si de les famílies: per al col·lectiu d'infants que se senten sols: incidir en allò que han de saber (informacions rellevants), que han de saber fer (utilització de recursos propis i externs) i que han de sentir (que no estan abandonats i que hi ha més persones amb qui poden comptar). Per al col·lectiu d'infants que no se senten sols: que coneguin les problemàtiques associades a la soledat, sensibilitzar-los (saber), convidar-los a ser companyia per a altres infants (saber fer), provocar empatia, apel·lar a la generositat cap a la població que sent soledat emocional (sentir).
- Itinerari social escolar sobre soledat: crear un itinerari de treball a partir del concepte "soledat/solitud/aïllament social", des del punt de vista de la soledat no desitjada, en línia amb la proposta del Departament de Promoció de la Infància sobre la convenció als ODS amb ulls d'infant.

Franja d'edat (a qui s'adreça)

- Projecte Barcelona contra la soledat amb ulls d'infant i disseny i creació d'un joc familiar que contribueixi a reduir la soledat en el si de les famílies: de 10 a 14 anys, i també les famílies d'aquests infants.
- Itinerari social escolar sobre soledat: educació primària, de 6 a 12 anys.

Què farem (activitats)

Projecte Barcelona contra la soledat amb ulls d'infant:

- Entre deu i dotze sessions de dinamització lúdica en equipaments municipals, amb la participació d'entre vuit i deu infants per sessió, acompanyats per professionals de l'educació.
- En aquestes sessions es proposen jocs i dinàmiques que promoguin la conscienciació sobre la soledat i allò que significa, com ens afecta individualment i com a col·lectiu.
- Amb tot el material resultant de les sessions de dinamització s'elaborarà un document que aplegui les aportacions dels infants, les valoracions de les sessions i tota la informació recollida.
- El resultat també es materialitzarà en propostes artístiques al voltant de la soledat

<p>realitzades pels infants participants.</p> <p>Disseny i creació d'un joc familiar que contribueixi a reduir la soledat en el si de les famílies:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fase 1: disseny del joc, a partir de les conclusions obtingudes en un seguit de tallers previs de cocreació amb infants al voltant de la soledat. • Fase 2: presentació i contrast amb els grups que hauran participat en la cocreació, per analitzar-lo de manera conjunta. <p>Itinerari social escolar sobre soledat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fase 1: reflexió sobre el concepte proposat (1r trimestre). • Fase 2: adquisició d'eines artístiques (2n trimestre). • Fase 3: treball final amb nostra/representació pública.
<p>Calendari previst</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projecte Barcelona contra la soledat amb ulls d'infant: de gener a abril de 2021. • Disseny i creació d'un joc familiar que contribueixi a reduir la soledat en el si de les famílies: de setembre a desembre de 2021. • Itinerari social escolar sobre soledat: curs escolar 2022-2023.
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció de Serveis d'Infància, Joventut i Persones Grans de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. • Projecte Barcelona contra la soledat amb ulls d'infant i disseny i creació d'un joc familiar que contribueixi a reduir la soledat en el si de les famílies: Responsables d'Infància dels districtes. • Itinerari social escolar sobre soledat: Institut Municipal de Mercats. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Projecte Barcelona contra la soledat amb ulls d'infant i disseny i creació d'un joc familiar que contribueixi a reduir la soledat en el si de les famílies. Equipaments: Escola Virolai, Hospital Sant Joan de Déu, CRAE Maria Reina, Mare de Déu de Montserrat, Casal infantil Guinardó, Casal infantil Teixonera, Casal infantil Vallbona, Casal infantil Ciutat Meridiana, Casal infantil Canyelles i Casal Infantil Drassanes / MARINVA. • Itinerari social escolar sobre soledat: Associació Espanyola de Lluita Contra el Càncer – Junta de Barcelona / Associació Cultural Viu el Teatre.

DRET	REPTE
Dret a la salut integral i als serveis sanitaris	Repte 12
ACTUACIÓ	
Serveis i recursos en salut mental per a infants i adolescents	
<p>Què és (descripció)</p> <p>El Pla de salut mental de Barcelona 2016-2022 és una eina elaborada de manera col·laborativa mitjançant la participació d'un grup format per diversos sectors municipals, organismes autònoms, entitats socials, organitzacions proveïdores de serveis i organitzacions professionals i científiques, així com els grups polítics, i amb la posterior aprovació en plenari municipal el setembre de 2016.</p> <p>Aquest pla comprèn les grans directrius i els objectius en salut mental que cal portar a terme durant el període 2016-2022, articulats entorn d'11 objectius que donen marc a un total de 111 línies d'acció dirigides a millorar el benestar psicològic de la població, des d'una perspectiva de cicle de vida i amb una atenció especial als grups amb més vulnerabilitat i a les famílies i l'entorn de les persones amb problemes de salut mental, juntament amb accions per eliminar l'estigma i la discriminació envers aquestes persones.</p>	
Què volem (objectius)	

- Promoure la salut mental, la resiliència i el benestar emocional de la població al llarg de tot el seu cicle vital.
- Promocionar hàbits saludables i prevenir el trastorn mental entre la població infantil, adolescent i adulta jove.
- Garantir entorns segurs i saludables, mitjançant la prevenció i la promoció de la salut mental entre les persones adultes.
- Assegurar condicions de vida adequades per fomentar un envelliment actiu i saludable.
- Afavorir una millor resposta a les necessitats de les persones amb trastorn mental.
- Oferir una atenció precoç, sensible a la diversitat sociocultural de la ciutat, i recursos de suport a la població infantil, adolescent i adulta jove, amb especial atenció a aquells col·lectius amb més vulnerabilitat.
- Promoure l'accés i el manteniment de l'ocupació i serveis d'habitatge per facilitar la inclusió social de les persones amb trastorn mental, tot garantint un tracte respectuós i atent.
- Garantir la participació activa de les persones amb trastorn mental en la vida cívica, cultural i lúdica de la ciutat.
- Defensar els drets i la igualtat d'oportunitats i lluitar contra la discriminació de les persones amb trastorn mental a través de l'abordatge de l'estigma associat.
- Potenciar la informació i el coneixement en salut mental a fi de donar suport a la formulació, el seguiment i l'avaluació de polítiques i programes específics.
- Impulsar la creació d'espais de consulta i d'intercanvi de coneixements per al foment de dinàmiques i xarxes de treball en salut mental.

Franja d'edat (a qui s'adreça)

S'adreça a tota la ciutadania de Barcelona i a tots els grups d'edat, sobretot a la població infantil i adolescent com a grup de més vulnerabilitat.

Què farem (activitats)

Aquests 11 objectius s'articulen entorn de 111 línies d'acció que els donen resposta de manera específica, entre les quals s'inclouen les següents:

- Promoure una intervenció d'educació emocional en els centres de primària i secundària de la ciutat.
- Implementar un programa de desenvolupament d'habilitats parentals a les 98 escoles bressol municipals, als espais familiars de serveis socials i a d'altres espais comunitaris.
- Impulsar la Xarxa de Centres de Desenvolupament Infantil i l'Atenció Precoç (CDIAP) de la ciutat de Barcelona amb la vinculació dels diferents serveis d'atenció a la infància, així com garantir xarxes d'articulació entre els CDIAP, CSMIJ i serveis de suport i orientació, com els EAP, en els centres educatius de la ciutat.
- "1, 2, 3, Emoció!", dirigit a nens i nenes d'educació infantil, amb l'objectiu de prevenir l'aparició de problemes de salut mental i d'addiccions mitjançant un treball d'educació emocional adreçat a docents, famílies i infants.
- Conjunt d'accions "T'estiu molt" dirigit a infants i joves d'1 a 17 anys que ofereix accions de les associacions i organitzacions que treballen en el sector del lleure educatiu a la ciutat, tant des del vessant lúdic, esportiu com sociocultural, i facilita el seu accés gràcies al suport econòmic i de recursos humans a aquelles famílies i infants que, per motius econòmics o personals, necessiten una atenció especial per accedir-hi.
- Promoure i crear nous serveis d'escolta, orientació i acompanyament en els espais naturals de relació d'adolescents, amb professionals que esdevinguin referents per a aquest col·lectiu, com és el programa Konsulta'm, dirigit a joves de 12 a 22 anys, que poden efectuar consultes sobre malestar emocional sense cita prèvia i de manera gratuïta en punts d'atenció a tota la ciutat.

- Kidstime a Sant Andreu, Ciutat Vella i Sants-Montjuïc, per a infants i adolescents que viuen en una llar on algun dels seus progenitors presenta un trastorn mental greu.
- El programa Aquí T'Escoltem, coordinat per la Direcció de Joventut, és un servei d'escolta i acompanyament dirigit a joves de 12 a 20 anys.
- Durant el context de la pandèmia per la covid s'ha habilitat el web del CABÀS emocional, amb recursos i activitats disponibles per millorar el benestar emocional de tota la ciutadania.
- També durant el context de la pandèmia s'ha ampliat el perfil de professionals que atenen els assistents a la xarxa de centres oberts de Barcelona, amb l'aportació d'un perfil de mediació social i de psicologia des del setembre de 2020 fins al febrer de 2021.

Calendari previst

El calendari previst és anual, amb una previsió general de l'acció fins a l'any 2022.

Amb qui comptem

Ajuntament

- Unitat responsable: Direcció d'Envel·liment i Cures de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI.
- Departament Joventut / Departament de Promoció de la Infància / Departament d'Atenció Social a Família i Infància / Estratègia contra la feminització de la pobresa i la precarietat / IMSS.

Més enllà de l'Ajuntament

- Entitats del tercer sector que treballen per la conciliació i la corresponsabilitat de les persones cuidadores d'infants i adolescents.

3.4 Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància

REPTE 13. Reforçar espais de confiança, xarxes comunitàries i de suport entre famílies en l'àmbit de les cures, afavorint el temps de qualitat per gaudir amb la família i els vincles comunitaris.

DRET Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància	REPTE Repte 13
ACTUACIÓ VilaVeïna, posant la vida al centre: comunitats de cura de la petita infància	
Què és (descripció) VilaVeïna són comunitats d'entre 10.000 i 30.000 habitants que volen donar resposta a les necessitats de cura de manera col·lectiva i des de la proximitat. Amb relació a la petita infància es generarà un espai de referència de la petita infància en cadascun dels territoris on es desplegui el projecte en el qual es podrà trobar un punt d'informació i atenció, un espai de trobada i socialització i un programa d'activitats.	
Què volem (objectius) El projecte VilaVeïna pretén millorar el benestar i la qualitat de vida de les persones que requereixen cures i de les persones que les proveeixen. Aquest objectiu es concreta en els següents objectius específics: <ul style="list-style-type: none">• Apropar al veïnat els serveis de cura existents al territori i de la ciutat.• Facilitar, potenciar i dinamitzar espais de relació col·lectiva per afavorir una comunitat que cuida.• Promoure la corresponsabilitat de la cura per revertir les desigualtats existents en la provisió d'aquesta i dignificar la vida de les persones cuidadores.• Promoure espais de treball entre professionals, serveis, entitats i ciutadania organitzada vinculats a la cura per garantir la integralitat en les intervencions i la prevenció de situacions de malestar vinculades a la cura i al sosteniment de la vida.• Sensibilitzar la ciutadania al voltant del reconeixement i centralitat social del treball de cures i la seva contribució a la sostenibilitat de la vida.• Promoure actuacions per garantir l'espai públic com un entorn que cuida.	
Franja d'edat (a qui s'adreça) El projecte de petita infància de VilaVeïna s'adreça a infants d'entre 0 i 2 anys i a les seves persones cuidadores, majoritàriament dones que, de manera remunerada o no, assumeixen les tasques i responsabilitats de cura.	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none">• Creació d'un punt d'informació i atenció a les persones cuidadores i a les que requereixen cures.• Creació d'un espai de referència de la petita infància per a la trobada i socialització d'infants i persones cuidadores.• Creació d'un programa d'activitats i accions (tallers, marxas exploratòries, grups de	

<p>suport mutu, etc.) vinculades a la petita infància i a les persones cuidadores.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coordinació de serveis i introducció de la mirada de la petita infància en els serveis i activitats del territori.
<p>Calendari previst</p> <p>L'objectiu del projecte és tenir divuit experiències VilaVeïna al llarg del mandat 2019-2023 repartides en tres fases de desplegament:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Quatre VilaVeïnes el maig de 2021. • Sis noves VilaVeïnes el gener de 2022. • Sis noves VilaVeïnes el setembre de 2022.
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Foment de Ciutat, Institut Municipal de Serveis Socials i Direcció d'Innovació Social. • Districtes / Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI (Institut Municipal de Serveis Socials — Servei d'Atenció Domiciliària, Centres de Serveis Socials, Projecte Radars, SADEP—, Direcció d'Innovació Social, Institut Municipal de Persones amb Discapacitat, Direcció de Serveis d'Envel·liment i Cures, Direcció de Serveis d'Infància, Joventut i Gent Gran, Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps, Servei Barcelona Cuida, Institut Infància i Adolescència, Agència de Salut Pública de Barcelona) / Àrea de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat (Institut de Cultura, Institut Municipal d'Educació, Direcció de Serveis d'Acció Comunitària) / Àrea d'Ecologia Urbana / Foment de Ciutat (Pla de Barris, XARSE, Concilia) / Àrea Agenda 2030, Transició Digital i Esports (Institut Barcelona Esports). <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Entitats dels territoris VilaVeïna / Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona (FAVB) / Centres d'atenció primària.

<p>DRET</p> <p>Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància</p>	<p>REPTE</p> <p>Repte 13</p>
<p>ACTUACIÓ</p> <p>Concilia: servei de canguratge</p>	
<p>Què és (descripció)</p> <p>Projecte pilot per a la conciliació de la vida laboral, familiar i personal, prioritàriament per a dones de la ciutat de Barcelona, residents a barris del Pla de Barris, amb una xarxa fràgil i manca de recursos. Es materialitza a través d'un servei de canguratge a demanda. Actualment hi ha set punts distribuïts en els barris següents: Raval sud, la Marina, Zona Nord, la Trinitat Vella, el Bon Pastor, la Verneda i la Pau, i el Besòs i el Maresme.</p>	
<p>Què volem (objectius)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Contribuir a l'harmonització de la vida laboral, familiar i personal mitjançant un servei que respongui a les necessitats de conciliació existents, principalment per part de les dones, pel que fa a l'atenció dels infants en la seva cura. <ul style="list-style-type: none"> ○ Afavorir l'accés de dones a cursos de formació ocupacional, així com la seva ocupació. ○ Facilitar l'accés, la promoció i el manteniment al seu lloc de treball. ○ Promoure el benestar de les unitats familiars. ○ Facilitar un temps propi per a les dones que els permeti participar plenament en 	

<p>la seva comunitat per tal d'enfortir el seu paper actiu en la societat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oferir una atenció bàsica i una atenció lúdica, social i educativa als infants que es queden sols en absència de la seva mare, pare o persona responsable, sempre que no es puguin utilitzar altres recursos adequats. <ul style="list-style-type: none"> ○ Habilitar espais que contribueixin al desenvolupament de la personalitat infantil mitjançant el joc i les joguines. ○ Oferir als infants un pla d'activitats i tallers de caràcter lúdic i educatiu, en la línia d'intervenció des de l'educació no formal, és a dir, presentar l'activitat lúdica com a recurs educatiu i creatiu en el seu temps lliure. ○ Oferir als infants activitats ludicoeducatives relacionades amb l'educació per a la igualtat, la diversitat i, en general, l'educació en valors sociocomunitaris.
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) Infants de 3 a 12 anys.</p>
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comunicació, captació i inscripció de les persones usuàries a través d'un formulari web i/o presencialment. • Organització del servei als diferents barris, tenint en compte que ha de ser un servei flexible que s'adapti a les necessitats i possibilitats de cada barri. • Organització dels horaris durant les tardes entre setmana i els caps de setmana. • Comissions de treball per a l'organització de les activitats amb els infants. • Coordinacions amb els serveis i entitats per a la derivació de casos. • Atenció als infants als equipaments i espais a l'aire lliure establerts a cada territori, aplicant totes les mesures covid. • Recollida dels infants, si escau, a la porta de les escoles i acompanyament al punt Concilia.
<p>Calendari previst Setembre de 2020 - juny de 2021.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Pla de Barris, Foment de Ciutat. • Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI / Districtes de Nou Barris, Sant Andreu, Sant Martí, Ciutat Vella, Sants-Montjuïc / Barcelona Activa / Centres de serveis socials / SARA / Centres educatius dels diferents territoris / Servei de famílies col·laboradores. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Federació famílies monoparentals / Plans comunitaris / Taules de treball i entitats de cadascun dels territoris on s'actua.

<p>DRET Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància</p>	<p>REPTE Repte 13</p>
<p>ACTUACIÓ Barcelona Cuida: espai d'informació i orientació en l'àmbit de la cura de la petita infància</p>	
<p>Què és (descripció) Barcelona Cuida és un espai d'informació, orientació i assessorament en l'àmbit de la cura. És un centre pioner que vol donar visibilitat a tots els recursos existents a la ciutat en l'àmbit</p>	

<p>de la cura i posar-los a l'abast de tothom. Vol ser un espai de referència per facilitar la informació a la ciutadania sobre tots els serveis i els recursos del territori, i promoure l'intercanvi i el treball en xarxa dels dispositius.</p>
<p>Què volem (objectius)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aglutinar el coneixement dels recursos existents a la ciutat de Barcelona en l'àmbit de la cura i posar-los a l'abast de tothom, entre ells, de les famílies que tenen cura d'infants i adolescents. • Facilitar la informació i orientació a la ciutadania/famílies sobre tots els serveis i els recursos del territori. • Promoure l'intercanvi i el treball en xarxa entre els agents clau de l'àmbit de les cures. • Visibilitzar i dignificar la tasca de la cura, tant la que duen a terme les persones cuidadores properes com les professionals.
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) S'adreça a les persones cuidadores.</p>
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informació, orientació de tots els recursos en matèria de criança i desenvolupament de la ciutat. • Assessorament jurídic i acompanyament a les famílies que necessiten contractar una persona externa per donar suport en la cura dels infants amb o sense diversitat funcional. • Suport als tallers formatius i d'intercanvi per promoure la corresponsabilitat, la conciliació i reduir la responsabilitat de gènere. • Difusió de diferents accions, notícies, projectes amb l'objectiu de sensibilitzar la ciutadania sobre la importància de trobar un equilibri més gran entre el temps anomenat "productiu" i el temps reproductiu, i per buscar el trencament amb conceptes de masculinitat que consideren la cura d'infants i adolescents com una responsabilitat exclusivament femenina.
<p>Calendari previst El calendari previst és anual.</p>
<p>Amb qui comptem <u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Espai Barcelona Cuida de la Direcció d'Envel·liment i Cures de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. • Departament de Promoció de la Infància / Departament d'Atenció Social a Família i Infància / Estratègia contra la feminització de la pobresa i la precarietat / IMSS. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Entitats del tercer sector que treballen per la conciliació i la corresponsabilitat de les persones cuidadores d'infants i adolescents.

REPTE 14. Evidenciar la fragilitat i necessitats específiques de l'adolescència, garantint el suport i l'acompanyament adequat a les famílies i als mateixos nois i noies adolescents.

DRET Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància	REPTE Repte 14
ACTUACIÓ Increment en l'atenció i actuacions del Servei per a Adolescents i Famílies (SAIF) per promoure el benestar emocional dels adolescents i les famílies	
Què és (descripció) El Servei per a Adolescents i Famílies té com a finalitat la promoció del benestar emocional en l'adolescència acompanyant, d'una banda, els i les adolescents per a la millora de les pròpies habilitats i afavorint-ne el creixement personal; i, d'altra banda, les famílies, per a la millora de les pròpies habilitats per a la funció parental en l'etapa adolescent dels seus fills i filles. El Servei per a Adolescents i Famílies està format per dos dispositius que treballen de forma coordinada: <ul style="list-style-type: none"> • Els punts Aquí T'Escoltem que proporcionen als adolescents un espai i recursos per enfortir les habilitats personals, socials, la capacitació i el treball en xarxa, tot fent-los protagonistes dels processos i activitats que s'hi proposin. Es distribueixen en els diferents districtes de la ciutat, en espais de trànsit adolescent, bàsicament espais joves, buscant la proximitat, contacte i implicació de la població adolescent. • El Centre per a Famílies amb Adolescents facilita a les figures que exerceixen el rol parental amb fills i filles adolescents un espai i recursos per enfortir les seves habilitats personals, cognitives, comunicatives..., tot fent-los més capaços de redibuixar estratègies per a la funció parental en l'etapa adolescent dels seus fills i filles per tal d'afavorir l'adquisició d'autonomia de l'adolescent i facilitar l'entrada a la joventut. 	
Què volem (objectius) <ul style="list-style-type: none"> • Promoure el benestar emocional en l'adolescència acompanyant adolescents, les famílies amb fills i filles adolescents per a la millora de les pròpies habilitats i afavorint el creixement personal. • Oferir eines i recursos als adolescents i les seves famílies que afavoreixin l'adquisició d'autonomia de l'adolescent i faciliti l'entrada a la joventut. • Escoltar, assessorar i orientar de manera presencial i individual els adolescents i les famílies amb fills i filles adolescents, en els casos en què puguin estar immersos en un procés de dubte i desorientació per les característiques pròpies del moment vital, derivant-los a d'altres recursos especialitzats quan la consulta ho requereixi. • Oferir espais d'intercanvi, reflexió i formació (per a professionals que treballen amb població adolescent) que incorporin la perspectiva de l'educació emocional i s'orientin a la millora de l'acompanyament de l'etapa adolescent. 	
Franja d'edat (a qui s'adreça) El Servei per a Adolescents i Famílies atén la població adolescent d'entre 12 i 20 anys a través dels punts Aquí T'Escoltem i els pares i mares de nois i noies de 12 a 20 anys i altres figures amb funció parental a través del Centre per a Famílies. Alhora, també adreça activitats formatives a professionals d'altres serveis i/o entitats que treballen amb adolescents.	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Ampliar l'atenció a la població adolescent, amb l'obertura d'un punt Aquí T'Escoltem al districte de l'Eixample, el desè punt: deu punts Aquí T'Escoltem, tenint així un punt per a cada districte de la ciutat. • Duplicar les hores d'escolta i assessorament individual a la població adolescent a cada punt Aquí T'Escoltem, de 8 hores a la setmana a 16 hores d'atenció individual (160 hores 	

<p>d'atenció individual a la ciutat).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reforçar l'atenció als adolescents en l'àmbit grupal, continuant oferint tallers, grups de suports per afavorir espais d'aprenentatge i promoció del benestar emocional. • Ampliar les hores d'atenció i assessorament psicològic i educatiu dirigit a famílies, passant de 34 hores d'atenció individual setmanals a 49 hores. • Reforçar l'atenció a les famílies en l'àmbit grupal, oferint formacions, cursos, tallers i grups de suports, així com implementant noves accions grupals dirigides a famílies amb fills i filles adolescents: <ul style="list-style-type: none"> ○ Organització d'una jornada matinal formativa dirigida a famílies. ○ Organització d'activitats grupals dirigides a famílies i fills adolescents. ○ Organització d'activitats formatives dirigides a famílies a cada districte de la ciutat. • Oferir espais de trobada, reflexió i formació dels professionals que treballen amb adolescents a la ciutat de Barcelona, fomentant l'acompanyament dels i les adolescents des d'una perspectiva emocional: <ul style="list-style-type: none"> ○ Jornades de formació: xerrades, tallers..., per a professionals amb l'objectiu d'aprofundir i reflexionar sobre un tema o temes d'interès en relació amb l'etapa adolescent i alhora oferir eines i recursos per a la seva tasca diària. ○ Diàlegs ATE: trobades, adreçades a professionals de l'àmbit socioeducatiu, que treballen amb adolescents i joves amb l'objectiu d'experimentar l'acompanyament a l'adolescència des de la perspectiva de l'educació emocional. ○ Espais Pròpolis: activitats adreçades als professionals d'equipaments i serveis juvenils amb l'objectiu d'experimentar, aprendre i reflexionar sobre la perspectiva de l'educació emocional per tal d'incorporar aquesta dimensió en la seva funció.
<p>Calendari previst Estacional. Atenció individual i activitat grupal de setembre a juliol.</p>
<p>Amb qui comptem <u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Departament de Joventut de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. • Districtes, equipaments i serveis juvenils dels districtes / Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI: diferents direccions i departaments (Drets de Ciutadania, Feminismes, Envel·liment i Cures...) / Agència de Salut Pública de Barcelona / Institut Municipal de Serveis Socials. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya / Consell de la Joventut de Barcelona.

REPTE 15. Reforçar el suport a les famílies amb infants i adolescents amb discapacitat i/o necessitats d'atenció precoç i a les famílies monoparentals, ja que aquests infants veuen augmentat el seu grau de vulnerabilitat.

DRET Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància	REPTE Repte 15
ACTUACIÓ Impuls dels centres de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP) per als nens i nenes amb dificultats i trastorns de desenvolupament	
Què és (descripció) L'IMPD fa la gestió directa dels centres de desenvolupament infantil i atenció precoç (CDIAP) als districtes de Ciutat Vella i Nou Barris. Es tracta de serveis socials especialitzats concertats que formen part de la Xarxa de Serveis d'Atenció Precoç de la Generalitat de Catalunya, que atenen nens i nenes fins als 6 anys que presenten dificultats i trastorns de desenvolupament, i incideixen en les situacions de risc que puguin provocar-los. S'adrecen a la població infantil i a les seves famílies pel que fa a la prevenció, la detecció, la diagnosi i el tractament. Per tal de donar un impuls a l'atenció precoç a escala de ciutat, l'IMPD va crear el 2015 la Xarxa Barcelona per al desenvolupament infantil i l'atenció precoç, formada pels onze CDIAP de la ciutat de Barcelona i l'entitat Nexe Fundació. Compta amb la col·laboració de l'Associació Catalana d'Atenció Precoç (ACAP) i la Unió de Centres d'Atenció Precoç de Catalunya. La Direcció General de Protecció Social del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya dona suport a la Xarxa des de l'inici. Aquesta col·laboració ha permès disposar per primera vegada de les dades bàsiques globals de l'atenció als centres de la ciutat, referents als infants atesos, diagnòstics i altres variables bàsiques del servei d'atenció precoç de manera agregada de l'any 2016 al 2018.	
Què volem (objectius) Com a objectius en els CDIAP municipals per l'any 2021 destaquem els següents: <ul style="list-style-type: none"> • Recuperació després de l'emergència sanitària de l'activitat terapèutica adreçada a infants o famílies. • Consolidació del projecte "El CDIAP a l'escola bressol", un projecte d'intervenció comunitària transversal en coordinació amb l'IMEB. L'any 2020 s'ha ampliat a 5 escoles bressol, i ha permès arribar a 54 educadors/ores, a una població de 380 infants (i, si escau, a concertar consultes individualitzades amb les seves famílies), així com coordinacions amb altres professionals de la xarxa comunitària. • Millora i ampliació dels equipaments CDIAP EIPI Ciutat Vella i CDIAP EIPI Nou Barris, que són de titularitat municipal. Pel que fa a la Xarxa Barcelona per al desenvolupament infantil i l'atenció precoç, el principal objectiu és la consolidació: <ul style="list-style-type: none"> • Millora del coneixement de la realitat de l'atenció precoç, amb l'elaboració d'un informe d'evolució anual amb dades agregades dels CDIAP de la ciutat, amb la col·laboració del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya. • Transferència de coneixements entre els i les professionals participants: compartir bones pràctiques i formació conjunta especialitzada. • Dotació de recursos per a la millora de la qualitat de l'atenció: es facilita l'accés als serveis de mediació i traducció intercultural i l'accés a piscines per teràpia aquàtica, entre d'altres. 	
Franja d'edat (a qui s'adreça) Els CDIAP atenen nens i nenes fins als 6 anys d'edat i a llurs famílies i entorn.	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Inversió en els CDIAP municipals al districte de Ciutat Vella i Nou Barris (adquisició de nous equipaments per reemplaçar els actuals). • Ampliació del projecte de prevenció i detecció "El CDIAP a l'escola bressol". 	

<ul style="list-style-type: none"> • Promoció d'intervenció grupal amb finalitat terapèutica (teràpia aquàtica, grups amb infants i famílies, etc.). • Enfortiment de l'atenció precoç a la resta de CDIAP de la ciutat, mitjançant el treball en xarxa, la dotació de recursos (teràpia aquàtica, mediació i traducció intercultural, recerca).
<p>Calendari previst Es tracta de serveis permanents.</p>
<p>Amb qui comptem <u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Institut Municipal de Persones amb Discapacitat. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Membres de la Xarxa Barcelona per al desenvolupament infantil i l'atenció precoç: entitats gestores dels CDIAP de la ciutat / Nexe Fundació / ACAP / UCCAP / Direcció General de Protecció Social del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

<p>DRET Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància</p>	<p>REPTE Repte 15</p>
<p>ACTUACIÓ Acompanyament a les famílies monoparentals per facilitar l'habitatge i accedir als recursos i serveis disponibles</p>	
<p>Què és (descripció) En el marc de la mesura de govern d'innovació social presentada al febrer del 2021 es van presentar dues actuacions específiques per a l'acompanyament de les famílies monoparentals de la ciutat. Les famílies monoparentals a la ciutat de Barcelona representen el 8,23% del total de les llars a la ciutat, i aquestes comparteixen dificultats vinculades: a la criança, la cura dels infants, l'accés a l'habitatge, l'accés al mercat laboral, etc. És per aquesta raó que es preveuen dues actuacions per acompanyar les famílies monoparentals en l'àmbit de l'accés a l'habitatge i les qüestions vinculades a la cura i la gestió del temps d'aquestes. D'una banda, es crearà una plataforma tecnològica que faciliti a les famílies monoparentals l'accés als ventalls de serveis municipals, entitats socials i agents privats que hi ha a la ciutat. El segon projecte és la creació d'un allotjament comunitari, que busca disposar d'un conjunt de pisos en un mateix bloc per generar un projecte de convivència entre dones amb famílies monoparentals i en situació de vulnerabilitat de la ciutat, ubicant espais comuns que els permetin millorar el seu benestar.</p>	
<p>Què volem (objectius)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Facilitar l'accés als recursos i serveis de les famílies monoparentals, amb l'objectiu de millorar-ne la conciliació familiar. • Oferir allotjament a famílies monoparentals de la ciutat. • Testar la creació d'un allotjament comunitari per donar una resposta integral a les famílies monoparentals amb situació de vulnerabilitat. 	
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és de 0 a 17 anys.</p>	
<p>Què farem (activitats)</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Destinar 23 habitatges públics de l'APROP de Badal (Sants-Montjuïc) per a famílies monoparentals. • Disseny i execució d'un projecte pels espais comunitaris de l'habitatge per a la intervenció integral de les famílies monoparentals de la ciutat. • Creació d'una base de dades actualitzada de recursos i serveis per a famílies monoparentals. • Creació d'una plataforma de recursos disponibles a la ciutat per a famílies monoparentals de la ciutat de Barcelona.
<p>Calendari previst</p> <ul style="list-style-type: none"> • Habitatge: 2021-2023. 2021: Disseny del projecte bàsic i executiu del projecte. 2022: Acabament de les obres. 2023: Inici del projecte comunitari. • Plataforma de recursos i serveis: 2021.
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció d'Innovació Social de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. • Institut Municipal d'Habitatge / Barcelona Cuida / Districte de Sants-Montjuïc / Consorci d'Educació de Barcelona / Consorci de Serveis Socials de Barcelona. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Plataforma de mares monoparentals de l'Ajuntament de Barcelona / Projecte Concilia.

REPTE 16. Millorar l'atenció de la infància en situació de risc i desprotecció, reconeixent i ampliant els serveis no residencials de la infància i adolescència en risc com a serveis essencials.

DRET Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància	REPTE Repte 16
ACTUACIÓ Ampliació dels serveis d'intervenció socioeducativa no residencial (centres oberts i altres) per a infants i adolescents en situació de risc social	
<p>Què és (descripció)</p> <p>Són serveis dirigits a infància i llurs famílies fora de l'horari escolar, on es desenvolupen accions i/o actuacions planificades que es produeixen amb la intenció de prevenir, modificar, compensar o canviar les situacions que provoquen vulnerabilitat o risc, afavorint el desenvolupament dels processos de socialització i la inclusió social dels subjectes.</p> <p>Els SIS intervenen mitjançant un pla de treball o projecte socioeducatiu amb el subjecte d'intervenció, a càrrec de professionals de la intervenció i acció social.</p> <p>El 2016 la Generalitat de Catalunya va dissenyar un nou model de serveis socioeducatius no residencials per a infants en situació de risc. Des de llavors està pendent el desenvolupament normatiu (cartera de serveis) i de finançament per part de la Generalitat de Catalunya. El 2019 l'Ajuntament de Barcelona va concretar el seu propi model i mapa de serveis d'intervenció socioeducativa.</p> <p>El desenvolupament d'aquest model depèn, en gran mesura, de la formulació i aprovació de la normativa i l'acord sobre el sistema de finançament que la Generalitat de Catalunya va preveure el 2016, però també d'actuacions municipals que contribuiran a l'ampliació de la</p>	

xarxa de serveis d'intervenció social.

Actualment a la ciutat hi ha 106 serveis i projectes, de titularitat municipal o privada, que responen el model municipal del SIS. No obstant això, només els centres oberts estan reconeguts i registrats com a SIS dins la cartera de serveis de la Generalitat. La ciutat disposa de 28 centres oberts.

Què volem (objectius)

La finalitat del programa d'actuació és el desenvolupament progressiu del model de serveis d'intervenció social. Els objectius són els següents:

- Ampliar la xarxa de centres oberts en zones territorials de major índex de necessitat d'aquest tipus de recurs.
- Ampliar el nombre de places concertades.
- Posar en marxa nous serveis municipals de suport a les famílies amb infants de 0 a 3 anys en situació de risc, mitjançant l'adequació d'espais familiars de l'IMEB i l'IMSS a serveis d'intervenció socioeducativa.
- Contribuir a la millora de l'oferta de serveis d'intervenció socioeducativa de la ciutat, millorant el sistema de finançament a les entitats del tercer sector que els ofereixen.
- Consolidar el sistema de concertació de places com a sistema de suport als centres oberts, més ben reconegut per les parts.

Franja d'edat (a qui s'adreça)

Infants de 0 a 18 anys i llurs famílies.

Què farem (activitats)

- Acords de col·laboració amb les entitats per al desenvolupament de centre obert en noves zones de la ciutat que no disposen d'aquests equipaments.
- Reconversió de l'espai familiar Sant Martí en servei socioeducatiu per a infància en risc.
- Reconversió de l'espai familiar Les Corts/Sants en servei socioeducatiu per a infància en risc.
- Col·laboració en la posada en marxa de quatre serveis socioeducatius en els espais familiars de l'IMEB.
- Acord amb la Generalitat de Catalunya per al finançament dels SIS a la ciutat.
- Acord amb la Generalitat de Catalunya perquè activin l'acreditació dels centres oberts que permeti la concertació de places, a partir de la nova normativa de concertació de places dels serveis socials.
- Increment del finançament de convocatòria pels serveis d'intervenció socioeducatiu, que encara no estan en cartera de serveis.
- Convocatòria de concertació de places amb centres oberts (serveis en cartera de serveis socials), si els acords amb la Generalitat ho permeten.

Calendari previst

Fins al desembre del 2023.

Amb qui comptem

Ajuntament

- Unitat responsable: Departament d'Atenció a la Família i la Infància de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI.
- IMEB.

Més enllà de l'Ajuntament

- 33 entitats de la ciutat.

DRET Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància	REPTE Repte 16
ACTUACIÓ Equip EDEIAR per centralitzar la recepció de les demandes d'estudi d'infància en risc	
<p>Què és (descripció)</p> <p>EDEIAR és un equip municipal d'atenció social bàsica dirigit a un sector específic: centralitzar la recepció de les demandes d'estudi d'infància en risc derivades des de diferents organismes (Fiscalia, jutjats, DGAIA i Consorci d'Educació). S'inicia com a projecte pilot el 14/1/2019 i un cop acabat el període d'avaluació amb resultats positius, es decideix consolidar l'equip i ampliar l'activitat d'estudis tècnics a tot Barcelona ciutat.</p> <p>La finalitat del servei se centra en dos objectius principals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centralitzar i registrar totes les demandes d'estudi d'infants i adolescents en risc de tota la ciutat provinents de la Fiscalia de Menors, jutjats, DGAIA i Consorci d'Educació i posteriorment, distribuir-les al servei que correspongui. • Realitzar una primera valoració de la possible situació de risc de l'infant i adolescent derivats per Fiscalia, jutjats i DGAIA en els casos no coneguts pels centres de serveis socials de Barcelona (a nivell pilot en tres districtes: Nou Barris, Sant Martí i Ciutat Vella) i emetre una resposta en el temps preceptiu. 	
<p>Què volem (objectius)</p> <p>Desplegament progressiu de l'àmbit d'actuació tècnica d'EDEIAR a tota la ciutat entre l'any 2022-2023.</p>	
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça)</p> <p>La franja d'edat és de 0 a 17 anys.</p>	
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Negociació amb la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència dels contractes programa per a la incorporació del personal tècnic necessari. Es requereix la incorporació de 13 tècnics/tècniques i 3 administratius/ives a l'equip. • Ampliació progressiva dels territoris (districtes) d'àmbit d'actuació en funció de la incorporació dels professionals. • Infraestructura: cerca d'un local on poder desenvolupar la tasca d'EDEIAR. 	
<p>Calendari previst</p> <p>El desenvolupament progressiu serà entre l'any 2021-2023.</p>	
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Departament d'Atenció a la Família i la Infància de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA). Generalitat de Catalunya. 	

DRET Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància	REPTE Repte 16
ACTUACIÓ Millora dels processos tècnics per la intervenció social amb els infants i adolescents en situació de risc social i les seves famílies	
Què és (descripció) L'actuació consisteix en la revisió, anàlisi i millora dels processos tècnics d'estudi de possibles situacions de risc social en infants i adolescents per part de tots els serveis de l'IMSS que en tenen les competències. Inclou la construcció d'un mòdul en els Sistemes d'Informació de l'IMSS amb eines de diagnòstic i de suport al procés d'atenció, que permetrà una anàlisi de dades exhaustiva (Mòdul Infància i Adolescència en Risc, IAR).	
Què volem (objectius) Millorar la qualitat i augmentar l'eficiència de la intervenció social amb els infants i adolescents en situació de risc social i les seves famílies. Disposar d'un únic model consensuat per a l'estudi de possibles situacions de risc social en infants i adolescents amb processos, terminis i instruments definits.	
Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és 0-17 anys.	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Revisió bibliogràfica sobre l'àmbit. • Treball amb tots els serveis implicats per elaborar una proposta de circuit, processos i eines. • Pilotatge del model. • Gestió del canvi i implementació del nou procés. • Refinament del disseny funcional del mòdul IAR. • Construcció de l'eina. • Proves de funcionament i pilotatge. • Gestió del canvi i implementació de l'eina. 	
Calendari previst El calendari previst és 2021/ 2022.	
Amb qui comptem <u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Departament d'Atenció Social a la Infància i Famílies i Direcció d'Estratègia i Nous Projectes de l'IMSS, l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. 	

REPTE 17. Vetllar pel contacte social dels infants i adolescents tutelats, amb especial atenció als que estan en acolliment residencial, pels infants amb pares o mares a la presó i pel suport específic dels infants i adolescents migrats sols.

DRET Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància	REPTE Repte 17
ACTUACIÓ Dret de relació dels infants tutelats amb la família i amb l'entorn	
Què és (descripció) <ul style="list-style-type: none"> • Relació amb la família: l'actuació consisteix a vetllar perquè els infants i adolescents tutelats tinguin un entorn tan normalitzador com sigui possible en les visites i espais de relació amb les seves famílies, on se'n respecti la intimitat i es reproduïxi un ambient de seguretat amb l'objectiu de cobrir les necessitats afectives i restablir i/o garantir el vincle amb les famílies. • Relació amb l'entorn: l'actuació consisteix a facilitar que les necessitats de relació amb l'entorn dels infants acollits estiguin garantides, integrant-los en els principals contextos de socialització normalitzats. 	
Què volem (objectius) <ul style="list-style-type: none"> • Relació amb la família: garantir que el dret de relació es produeixi en unes condicions facilitadores i confortables (vincle, espai físic, seguretat, temporalitat, intimitat...). • Relació amb l'entorn: promoure i facilitar activitats de lleure, d'oci i esportives a la infància i adolescència tutelada. 	
Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és de 0 a 18 anys.	
Què farem (activitats) Relació amb la família: <ul style="list-style-type: none"> • Supervisió dels espais físics on es produeixen les visites. • Foment de l'elaboració de protocols d'actuació en les relacions família - infants. Relació amb l'entorn: <ul style="list-style-type: none"> • Anàlisi de les opcions de lleure, d'oci i esportives amb caràcter d'inclusió social de les quals disposa la infància i adolescència tutelada i resident en recursos residencials. • Valorar ajuts disponibles per als infants i adolescents dels centres residencials per accedir a activitats de lleure durant l'any i casals i colònies d'estiu. 	
Calendari previst Anual.	
Amb qui comptem <u>Ajuntament i Generalitat</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Consorci de Serveis Socials de Barcelona. <u>Més enllà de l'Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA). 	

DRET Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància	REPTE Repte 17
ACTUACIÓ Servei de Detecció i Intervenció amb infants, adolescents i joves migrants sols (SDI)	
Què és (descripció) És el servei que detecta i identifica els menors i joves nous a la ciutat, no acompanyats i en situació de vulnerabilitat social, mitjançant les prospeccions, fa l'acompanyament als	

recursos indicats segons el diagnòstic de cada situació, realitza el seguiment en medi obert, intervé directament per treballar conductes i dinàmiques, diagnostica indicis d'alarma social i valora l'impacte al territori envers aquests grups, intervé en situacions de conflicte en l'àmbit comunitari i es coordina amb els referents municipals per possibilitar el traspàs d'informació.

Què volem (objectius)

Amb relació a les persones menors d'edat, la finalitat del servei és acompanyar-les al sistema de protecció a la infància i l'adolescència i, en cas de rebuig, treballar la seva situació des de la perspectiva de reducció de danys fins al retorn al sistema.

Franja d'edat (a qui s'adreça)

Amb relació a les persones menors d'edat, la franja d'edat és fins als 17 anys, tot i que majoritàriament l'edat de la població atesa està compresa entre els 16 i els 17 anys.

Què farem (activitats)

Amb relació a les persones menors d'edat, l'SDI:

- Realitza funcions d'observatori del fenomen.
- Detecta la població objecte de la seva intervenció a l'àmbit territorial de la ciutat de Barcelona.
- Acompanya les persones al sistema de protecció a la infància i l'adolescència i, en cas de rebuig, treballa des de la perspectiva de reducció de danys.
- Es coordina sistemàticament amb la Unitat d'Atenció d'Infants i Joves migrats sols de la DGAIA per treballar les estratègies de treball per al retorn dels infants amb dificultats al Sistema de Protecció de la DGAIA.
- Desenvolupa treball comunitari tant als entorns dels centres de menors de la DGAIA com als espais d'estada i pernoctació. Interlocuta amb els referents de prevenció dels districtes i participa en les taules territorials dels districtes amb més impacte.
- Participa en diverses taules de coordinació amb altres actors implicats en la intervenció amb la població diana (districtes, GUB, CME, CSSB, DGAIA, ASJTET, OAM, Justícia juvenil, Serveis de salut, etc.).

Calendari previst

El calendari d'activitat previst del servei és tot l'any.

Amb qui comptem

Ajuntament

- Unitat responsable: Departament de Serveis Socials d'Intervenció a l'Espai Públic de l'Institut Municipal de Serveis Socials de Barcelona.
- Altres equips de serveis socials d'intervenció a l'espai públic / Altres departaments de l'Institut Municipal de Serveis Socials / Àrea de Seguretat i Prevenció. Guàrdia Urbana de Barcelona / Districtes / Oficina Municipal de Dades / Agència de Salut Pública de Barcelona / Consorci de Serveis Socials de Barcelona.

Més enllà de l'Ajuntament

- Direcció General d'Atenció a la Infància l'Adolescència (DGAIA) i Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat (ASJTET) / Cos de Mossos d'Esquadra. Departament d'Interior / Departament de Salut / Departament de Justícia / Entitats del tercer sector / Universitats.

DRET Dret a la família i les seves responsabilitats, i a la protecció social de la infància	REpte Repte 17
ACTUACIÓ Servei d'Intervenció Social de Famílies amb Menors que viuen i pernocten en assentaments o en d'altres infrahabitatges (SISFAM)	
Què és (descripció) És el servei que atén famílies amb infants a càrrec o embarassades (de qualsevol origen i ètnia) que viuen i pernocten en assentaments o en d'altres infrahabitatges amb dinàmica d'assentament de la ciutat de Barcelona: assentaments verticals, locals ocupats amb dinàmica d'assentament, etc. En aquest sentit, la definició actual considera assentament les naus industrials o solars, de titularitat pública o privada, amb estructures precàries i no preparades en el seu origen per residir-hi, que es manté ocupat en el temps com a residència continuada per una persona o bé per un col·lectiu. A part de l'ús d'habitatge, es dona activitat (emmagatzematge, tria i selecció, compravenda, etc.) al voltant de deixalles diverses (palets, ferralla, paper i cartró, electrodomèstics, etc.). Es considera que un infrahabitatge (locals ocupats i altres espais) té dinàmica d'assentament quan conserva les característiques que es donen en els assentaments irregulars en naus i solars: establiment espontani d'un grup de persones o col·lectiu en espais no destinats a habitatge en la planificació urbana i/o territorial, instal·lació d'estructures precàries en condicions deficitàries per viure i pernoctar i com a espai on el grup de persones s'organitza per fer front a les pròpies necessitats, a través d'activitats de subsistència (recollida, manipulació i venda de ferralla, cartró, pidolar, etc.). En els casos de dinàmica d'assentament en espai públic (és a dir, espais o àrees urbanes públiques com ara parcs, places, jardins, carrer, passatge) ocupats per una o més persones de manera permanent i habitual per pernoctar-hi, fer ús d'habitatge i fer activitats relacionades amb la recollida de ferralla o altres activitats d'economia submergida), el SISFAM intervé exclusivament amb les dones embarassades per tal de garantir l'accés a la cobertura sanitària i el correcte seguiment mèdic de l'embaràs. Les situacions de negativa a fer un seguiment de l'embaràs seran comunicades a la Direcció General d'Atenció a la Infància (DGAIA) mitjançant els canals adequats. No és objecte del servei l'atenció a menors a carrer. Davant la presència de pernoctació de menors en l'espai es comunica la situació a la DGAIA, segons la llei del menor 14/2010 de 27 de maig o a Fiscalia, si escau, mitjançant els canals adients.	
Què volem (objectius) Prestar atenció social a la població diana, centrant el focus en l'atenció als menors, facilitant l'accés a l'escolarització i al seguiment mèdic adequat, així com l'atenció sanitària de les dones embarassades. Es treballa també la capacitat parental en la cura dels menors i la implicació en la criança.	
Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és de 0 a 17 anys.	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Proporcionem atenció socioeducativa a unitats familiars amb menors a càrrec i dones embarassades que viuen en assentaments a la ciutat (naus i solars) o en altres infrahabitatges amb dinàmica d'assentament. Posa el focus en l'atenció bàsica als infants i en l'accés a drets, i es dona una atenció específica a adolescents de més de 16 anys per tal de desenvolupar plans de treball específics. • Es capacita els pares i se'ls empodera per tal de poder acompanyar els menors en els seus processos. 	

- S'incorpora l'atenció grupal com a metodologia d'intervenció. Es realitzen sessions grupals amb famílies, adults i/o joves adolescents destinades a treballar aspectes clau del pla de treball establert.
- S'incorpora la dimensió comunitària cercant i treballant pel manteniment de la comunicació, l'atenció als actors del territori i l'activació de la corresponsabilitat.
- Es participa a les taules territorials de seguiment dels assentaments i locals amb dinàmica d'assentament.
- Es comparteix amb altres agents el coneixement del fenomen i les dinàmiques, així com el coneixement del perfil objecte d'atenció (mitjançant l'assessorament expert).
- Es garanteix l'escolarització de tots els infants en edat d'escolarització obligatòria.
- Es facilita l'accés a la sanitat pública i el seguiment mèdic, sobretot dels menors i les dones embarassades.
- Es fomenta el seguiment d'itineraris formatius i laborals dels adults. Es potencia la inserció social i laboral que possibiliti un canvi d'estil de vida.
- Es vetlla per la convivència i la cohesió socials a l'entorn dels assentaments.
- S'acompanya les famílies en els processos de realotjament que puguin iniciar-se.
- Es dissenyen altres projectes emergents relacionats amb el fenomen.

Calendari previst

El calendari d'activitat previst del servei és tot l'any.

Amb qui comptem

Ajuntament

- Unitat responsable: Departament de Serveis Socials d'Intervenció a l'Espai Públic de l'Institut Municipal de Serveis Socials de Barcelona.
- Altres equips de serveis socials d'intervenció a l'espai públic (específicament del SASSEP (Servei d'Atenció al Sensellarisme a l'Espai Públic per la seva visió d'observatori del fenomen dels assentaments) / Altres departaments de l'Institut Municipal de Serveis Socials / Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGBTI / Àrea de Seguretat i Prevenció. Guàrdia Urbana de Barcelona / Àrea d'Economia, Recursos i Promoció Econòmica / Districtes / Oficina Municipal de Dades / Agència de Salut Pública de Barcelona / Consorci d'Educació de Barcelona / Consorci de Serveis Socials de Barcelona.

Més enllà de l'Ajuntament

- Departament d'Afers Socials (Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència — DGAIA—, Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència —EAIA—) / Cos de Mossos d'Esquadra del Departament d'Interior / Departament de Salut / Departament de Justícia / Entitats del tercer sector / Universitats.

3.5 Dret a la protecció contra les discriminacions i les violències

REPTE 18. Fer sensibilització sobre qualsevol tipus de discriminació (tots els infants i adolescents tenen els mateixos drets).

DRET Dret a la protecció contra les discriminacions i les violències	REPTE Repte 18
ACTUACIÓ Programa d'Escoles per la Igualtat: igualtat, equitat i respecte entre els infants i adolescents	
Què és (descripció) El programa <i>Escoles per a la Igualtat i la Diversitat</i> és un programa de formació i acompanyament als centres públics i concertats de Barcelona basat en la mesura de Govern de l'Ajuntament de Barcelona de juliol de 2014 per a la prevenció de les relacions abusives, la violència masclista, la discriminació racial, i la discriminació per diversitat funcional, sexual, de gènere, identitat, orientació sexual i etnicocultural i religiosa.	
Què volem (objectius) <ul style="list-style-type: none"> • Potenciar unes actituds i uns comportaments en les relacions interpersonals que facin efectius els valors de la igualtat, l'equitat i el respecte en els infants i adolescents, en el seu entorn proper i les seves famílies • Evitar l'aparició i fer una identificació precoç d'actituds i comportaments abusius, discriminatoris o xenòfobs en les relacions interpersonals. • Oferir, a les escoles i instituts, accions i recursos per treballar determinades temàtiques, dins els objectius i les prioritats del seu Projecte educatiu de centre (PEC), del Programa de convivència i del Pla de direcció. 	
Franja d'edat (a qui s'adreça) El programa <i>Escoles per a la Igualtat i la Diversitat</i> s'adreça a infants de 3 a 18 anys.	
Què farem (activitats) El programa es desenvolupa durant dos cursos i consta de dues fases: la primera, adreçada al professorat i alumnat dels centres; i la segona, a la comunitat educativa. Els principis orientadors de la metodologia a emprar són els següents: <ul style="list-style-type: none"> • Pedagogia activa. • Pensament crític. • Participació reflexiva i compromís ètic. 	
Calendari previst El programa es porta a terme tot l'any.	
Amb qui comptem <u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Consorci d'Educació de Barcelona • Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI / Direcció de Feminismes i LGTBI / Direcció de Drets de Ciutadania / Departament d'Interculturalitat i Pluralisme Religiosos / Institut Municipal de Persones amb Discapacitat / Departament de Promoció de la Infància / Institut Municipal d'Educació de Barcelona. 	

Més enllà de l'Ajuntament

- Àrea d'Innovació, Programes i Formació (Consorti d'Educació de Barcelona) / Centre de Recursos Pedagògics de les Corts (CEB) / Inspecció (Departament d'Educació, Generalitat de Catalunya) / Àrea per a la Igualtat de Tracte i No-discriminació de Persones LGTBI (Departament de Drets Socials, Generalitat de Catalunya) / Institut Català de les Dones (Generalitat de Catalunya).

DRET Dret a la protecció contra les discriminacions i les violències	REPTE Repte 18
ACTUACIÓ Programa Mediació entre iguals: resolució positiva de conflictes en l'àmbit de la convivència dels centres educatius	
Què és (descripció) El programa "Mediació entre iguals" s'adreça a centres de secundària públics i concertats de la ciutat i promou i acompanya els projectes de mediació dels centres educatius d'acord amb l'enfocament restauratiu, com a estratègia per impulsar competències socials constructives i la resolució positiva de conflictes dins el marc escolar. Molts centres d'educació secundària tenen projectes de mediació escolar i d'altres estan en procés de posar-los en marxa. La mediació entre iguals forma part del Projecte de convivència de centre. La mediació és una estratègia que fomenta el diàleg, l'empatia, la responsabilitat i la implicació de les diferents parts en la gestió positiva dels conflictes quotidians dels centres educatius. Esdevé una oportunitat per desenvolupar competències socials i compromís per a una millor convivència, per passar de la cultura de la confrontació a la cultura del diàleg i la pau. En aquest sentit, és una proposta que forma part del marc de les pràctiques restauratives. Els projectes de mediació escolar són diversos, adaptant-se a cada context i iniciativa de cada centre / professorat. En aquest sentit, des del Consorci d'Educació es valora la necessitat de fomentar el punt de trobada, des d'una perspectiva de xarxa de centres mediadors, per intercanviar propostes i recursos, promoure la formació i acompanyar els projectes de mediació. El programa organitza un seminari de referents dels centres mediadors, per compartir projectes i afavorir l'intercanvi de recursos i propostes, des de la perspectiva de xarxa, que conclou amb la realització de la Trobada anual d'alumnat mediador de centres educatius de Barcelona.	
Què volem (objectius) <ul style="list-style-type: none">• Promoure l'enfocament restauratiu, a través d'estratègies de mediació i resolució positiva de conflictes en l'àmbit de la convivència dels centres educatius.• Potenciar la implicació de l'alumnat com a agent actiu de la convivència i cohesió.• Compartir i promoure recursos/propostes entre centres educatius mediadors.	
Franja d'edat (a qui s'adreça) El programa "Mediació entre iguals" s'adreça als centres educatius amb alumnat de 12 a 18 anys.	
Què farem (activitats)	

<ul style="list-style-type: none"> • Seminari de centres mediadors, amb una trobada mensual, que inclou el següent: <ul style="list-style-type: none"> ○ Compartir recursos i propostes entre projectes de mediació de diferents centres. ○ Sessions de formació específiques: inicial i/o d'aprofundiment (segons les necessitats o interessos). ○ Facilitar l'intercanvi entre alumnat mediador de diferents centres participants. ○ Formar part de l'organització i proposta d'activitats de la Trobada d'Alumnat Mediator de Barcelona. • Participar a la Trobada d'Alumnat Mediator de centres de secundària de Barcelona (activitat oberta només a aquells centres que hagin format part de l'organització, ja que el mateix alumnat és qui realitza els tallers per a altres companys/anyes mediadors). Mes de maig. • Informació sobre propostes o recursos vinculats a convivència / mediació / cultura de pau. • Assessorament i acompanyament al centre (en casos específics).
<p>Calendari previst El programa es porta a terme tot l'any.</p>
<p>Amb qui comptem <u>Ajuntament i Generalitat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Consorci d'Educació de Barcelona

<p>DRET Dret a la protecció contra les discriminacions i les violències</p>	<p>REPTE Repte 18</p>
<p>ACTUACIÓ Centre LGTBI: eines i informacions per a infants, adolescents i famílies en l'àmbit de la diversitat sexual i de gènere i la prevenció d'estereotips</p>	
<p>Què és (descripció) El Centre LGTBI de Barcelona és un servei municipal obert al conjunt de la ciutadania, que té com a finalitat fomentar l'accés efectiu al dret per a la diversitat sexual i de gènere, així com la prevenció i erradicació de les situacions d'LGTBI-fòbia. L'equipament ofereix serveis d'informació, d'atenció i acollida adreçades a persones LGTBI, de manera individual, grupal i familiar, així com programes d'activitats culturals i de sensibilització i de suport a entitats. El centre s'adreça també a infants i adolescents i a les seves famílies, i facilita eines i informacions contrastades perquè promoguin els coneixement dels seus drets en l'àmbit de la diversitat sexual i de gènere i la prevenció dels estereotips de gènere i la prevenció i/o abordatge de les violències per raons d'LGTBI-fòbia.</p>	
<p>Què volem (objectius)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oferir informació de qualitat contrastada entorn dels drets d'infants i adolescents, i les seves famílies o persones del seu entorn, en matèria de diversitat sexual i de gènere. • Facilitar la informació i orientació a la ciutadania/famílies sobre tots els serveis i els recursos del territori. • Promoure l'intercanvi i el treball en xarxa entre els agents clau de l'àmbit de l'educació no formal relacionats en matèria de diversitat sexual i de gènere i de prevenció de la violència de gènere. • Visibilitzar els programes i les ofertes d'entitats que treballen pel desenvolupament de 	

l'esperit crític de la canalla en entorns educatius, formals i no formals.
Franja d'edat (a qui s'adreça) Infants i adolescents.
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Informació, orientació de tots els recursos vinculats a la diversitat sexual i de gènere, tant a infants i adolescents com suport a les famílies. • Assessorament jurídic i acompanyament a les famílies i menors. • Propostes de programació en diferents formats, tallers, taules rodones, activitats dirigides. • Difusió d'activitats i projectes d'entitats en relació amb infants i adolescents en aquest àmbit. • Suport i orientació a professionals que treballen amb menors, en matèria de diversitat sexual i de gènere.
Calendari previst Programació quadrimestral.
Amb qui comptem <u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció de Feminismes i LGTBI / Consell Municipal LGTBI / Centre LGTBI. • Taules LGTBI de districtes / Taula de seguiment del Protocol municipal d'actuacions davant situacions de discriminació per LGTBI-fòbia. <u>Més enllà de l'Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Entitats del tercer sector i altres institucions.

REPTE 19. Reforçar els programes de prevenció contra les violències, potenciant el bon tracte i entorns segurs i protectors, i activar sistemes àgils i eficaços de detecció i atenció dels infants víctimes de violències, abusos o maltractaments a la seva llar, *bullying* a l'escola o violències digitals.

DRET Dret a la protecció contra les discriminacions i les violències	REPTE Repte 19
ACTUACIÓ Programa per a la prevenció de les violències sexuals en la infància i l'adolescència	
Què és (descripció) L'actuació consisteix en un conjunt d'actuacions d'àmbit municipal per fer front a l'abús sexual infantil, tot vetllant pel dret dels infants a ser protegits davant d'aquest i d'altres tipus de violència sexual, fonamentalment masclista. Aquest dret està reconegut en els articles 19 i 34 de la Convenció dels Drets de l'Infant (1989). Es tracta d'un programa impulsat el 2016 que previsiblement anirà incrementant el seu abast en els anys vinents donada la importància d'abordar aquest tipus de maltractament que afecta un de cada cinc infants a Europa. La missió del programa és garantir la tolerància zero amb les violències sexuals infantils, i per tant, impulsar els mecanismes, els protocols i les accions formatives necessàries	

adreçades tant a professionals que treballen amb infants com als mateixos nens i nenes i adolescents, i també dissenyar els equipaments i la distribució del mobiliari de manera que els infants i adolescents s'hi sentin protegits.

La prevenció de les violències sexuals en la infància inclou també la tasca d'empoderament dels infants i adolescents, amb una mirada específica en l'ús de les noves tecnologies i les xarxes socials.

D'entre les diferents actuacions del programa ressalten el diagnòstic i millora dels equipaments municipals per fer-los més segurs; l'impuls de la formació per als professionals que treballen amb infants; l'elaboració de nous protocols específics, i la convocatòria anual d'una Taula interinstitucional des de la qual es promou la coordinació i el treball conjunt entre els diferents agents i institucions competents en l'àmbit.

Què volem (objectius)

La finalitat de l'actuació és prevenir qualsevol tipus de violències sexuals en la infància i l'adolescència a la ciutat de Barcelona i garantir que tots els infants se sentin segurs i protegits. El programa inclou, sobretot, accions de prevenció primària orientades a reduir la incidència de les violències sexuals a la ciutat, i accions de prevenció secundària, destinades a la detecció precoç dels casos i a la resposta professional i familiar més adequada.

La missió del programa es concreta en els objectius següents:

- Que els equipaments municipals siguin espais segurs per als infants i adolescents.
- Que els i les professionals que hi treballen coneguin els protocols i disposin d'eines per poder actuar davant de sospites o revelacions de casos de violència sexual.
- Que els professionals que gestionen programes, serveis i equipaments municipals amb presència d'infants puguin prendre les mesures preventives i d'actuació necessàries per garantir la tolerància zero.
- Que els infants de Barcelona aprenguin a identificar les situacions de risc i desenvolupin mecanismes i estratègies d'autoprotecció per fer-hi front o per demanar ajuda en cas de patir violència sexual, ja sigui amb o sense contacte físic.
- Que els infants i adolescents coneguin els riscos associats als entorns virtuals per tal que evitin les conductes de risc, adoptin les mesures de prevenció necessàries i en facin un ús responsable.
- Que les persones adultes, famílies i professionals estiguin sensibilitzades sobre les dimensions i conseqüències de les violències sexuals en la infància i tinguin pautes d'identificació, detecció, actuació i derivació.
- Que les diferents administracions, institucions i organismes competents en la prevenció, l'atenció i la detecció de les violències sexuals infantils actuïn de manera coordinada.

Franja d'edat (a qui s'adreça)

S'adreça a tots els infants i adolescents, des de la petita infància fins als 18 anys.

Què farem (activitats)

- Elaboració d'un protocol específic per a casals infantils, ludoteques i centres oberts municipals.
- Taula interinstitucional anual.
- Taula d'entitats anual.
- Treball amb centres cívics.
- Guia consentiment infants.
- Iniciar el diagnòstic dels equipaments juvenils municipals, de les entitats de lleure, etc.
- Prova pilot d'acompanyament als professionals dels casals infantils, ludoteques i centres oberts municipals.

Calendari previst

2021-2022.

Amb qui comptemAjuntament

- Unitat responsable: Departament de Promoció de la Infància de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI.
- Direcció de Feminismes i LGTBI / Departament d'Atenció a la Família i la Infància (IMSS) / Direcció de Serveis a les Persones i el Territori / IBE / ICUB / Consorci de Biblioteques de Barcelona / Consorci de Salut de Barcelona / Agència de Salut Pública de Barcelona / IMEB / Consorci d'Educació de Barcelona.

Més enllà de l'Ajuntament

- Entitats sense ànim de lucre: entitats del sector.

DRET

Dret a la protecció contra les discriminacions i les violències

REPTE

Repte 19

ACTUACIÓ

Programa #aquí prou bullying: eines i recursos davant les situacions de risc d'assetjament escolar

Què és (descripció)

El programa #aquí prou bullying ofereix eines i recursos als centres educatius i a la comunitat educativa perquè puguin actuar davant les situacions de risc d'assetjament escolar. L'objecte d'aquest programa és evitar o aturar possibles casos d'assetjament. Alhora, vol contribuir al desenvolupament personal i social de l'alumnat durant la seva escolarització, fomentant les actituds i els valors propis de la competència social i ciutadana que el capacitin per conviure, des del respecte als altres i el valor a la diferència, en un marc de valors compartits.

Què volem (objectius)

- Prevenir l'assetjament entre iguals.
- Detectar i abordar situació d'assetjament entre iguals.
- Contribuir al desenvolupament personal i social de l'alumnat durant la seva escolarització.
- Fomentar les actituds i els valors propis de la competència social i ciutadana que capacitin l'alumnat per conviure, des del respecte als altres i el valor a la diferència, en un marc de valors compartits.

Franja d'edat (a qui s'adreça)

Escolarització obligatòria.

Què farem (activitats)

Tipus d'atenció: prevenció, promoció, orientació, acompanyament.

Criteris d'accés: els centres educatius de primària i secundària obligatòria interessats han de sol·licitar la seva participació al Departament d'Educació.

Per formar part del programa, els centres educatius han de presentar la sol·licitud de participació i complir els requisits següents:

- Impartir ensenyaments obligatoris.
- Complir, com a mínim, una de les condicions següents:
 - Dur a terme un projecte o programa de convivència i haver-ne concretat les actuacions en la programació general anual de centre.
 - Disposar d'un protocol propi de prevenció, detecció i intervenció davant l'assetjament i haver-ne concretat les actuacions de prevenció en la programació general anual de centre.

<ul style="list-style-type: none"> ○ Participar en projectes de convivència d'àmbit comunitari. ● Disposar d'una diagnosi de necessitats que justifiqui la participació del centre en el programa. ● Concretar els objectius específics que es volen aconseguir i que han de donar resposta a les necessitats detectades. ● Comptar amb el suport de, com a mínim, el 70% dels membres del consell escolar per adscriure's al programa #aquíprobullying. <p>La participació del centre en el programa suposa l'acceptació dels compromisos següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Constituir un equip de referència. ● Rebre, durant el curs, 30 hores de formació. ● Elaborar un projecte propi de manera participada entre els diferents membres de la comunitat escolar (alumnat, professorat, famílies i personal d'administració i serveis). ● Dur a terme, abans d'implementar el projecte, una avaluació inicial amb els indicadors que es concretin en el projecte. ● Incorporar en el projecte educatiu del centre els objectius i les estratègies que se'n derivin. ● Incorporar en la programació general anual de centre les actuacions que se'n derivin. ● Implementar el projecte. ● Elaborar, un cop implementat el projecte, una memòria avaluativa. ● Col·laborar en la transferència de la innovació a altres centres i contextos o al conjunt del sistema, si escau.
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament i Generalitat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Unitat responsable: Consorci d'Educació de Barcelona i Departament d'Educació.

<p>DRET Dret a la protecció contra les discriminacions i les violències</p>	<p>REPTE Repte 19</p>
<p>ACTUACIÓ Formació en prevenció en l'àmbit de la seguretat i les emergències per infants i adolescents</p>	
<p>Què és (descripció) L'actuació consisteix en la realització d'activitats adreçades a infants, adolescents i joves en matèria de prevenció de riscos derivats de l'àmbit de la seguretat i les emergències. L'objectiu principal és donar eines per identificar aquests riscos, poder-los prevenir, i quan això no sigui possible, oferir una sèrie de coneixements d'autoprotecció i pautes per a una correcta actuació davant de situacions de perill.</p>	
<p>Què volem (objectius)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Identificar els riscos derivats del foc. Evitar distraccions i descuits, i com protegir-se i fer-se veure davant un foc. ● Conèixer el funcionament del Cos de Bombers. ● Conèixer l'entorn proper per tal de donar pautes per tenir-hi una vinculació positiva i de cura, amb la finalitat de millorar la convivència i les relacions interpersonals. ● Prevenir conductes de risc en els àmbits de la conducció i la mobilitat segura. ● Prevenir el consum de drogues. 	
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat es comprèn des de l'educació infantil fins als 18 anys, amb activitats i temàtiques en funció de les franges d'edat.</p>	

<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gimcanes, tallers, exposicions, visites guiades, etc., per tal de treballar els continguts. • Sessions formatives en prevenció i autoprotecció. • Visites a l'Espai Bombers.
<p>Calendari previst</p> <p>El calendari previst és 2019-2023.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Guàrdia Urbana / Servei de Prevenció, d'Extinció d'Incendis i Salvament / Àrea de Seguretat i Prevenció. • Departament d'Atenció Social a la Família i la Infància (IMSS) / Guàrdia Urbana. Servei d'Educació per a la Seguretat. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • TIAF - Taula d'infància, adolescència i famílies de la Marina.

REPTE 20. Reforçar les mesures de lluita contra la violència masclista, que impacta en els infants que la pateixen a les seves llars, com en la seva socialització i possible reproducció de patrons masclistes.

DRET	REPTE
Dret a la protecció contra les discriminacions i les violències	Repte 20
ACTUACIÓ	
Serveis d'atenció a les violències masclistes per a infants i adolescents	
<p>Què és (descripció)</p> <p>Des del Departament d'Atenció i Acol·lida per Violència Masclista s'impulsa un conjunt de serveis i programes que ofereixen atenció i acollida a tots els infants i adolescents que viuen situacions de violència masclista des d'una perspectiva integral.</p> <p>El Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida (SARA) posa a disposició de tots els infants i adolescents víctimes de situacions de violència masclista el Servei d'Atenció, Recuperació i Acol·lida Jove (SARA Jove), on s'ofereix suport, assessorament i alternatives sobre com actuar i com enfrontar-s'hi. També atenen els fills i filles de les mares ateses al servei.</p> <p>El servei d'Atenció a Homes (SAH) posa a disposició de tots els infants i adolescents que exerceixen o han exercit algun tipus de violència masclista el SAH Jove, on s'ofereix suport, assessorament i alternatives per millorar les relacions i evitar la violència. També a través del programa Canviem-ho s'ofereixen accions de sensibilització i prevenció (tallers, xerrades, formacions...) per promoció de models relacionals equitatius i igualitaris que lluitin contra el sexisme.</p> <p>La Unitat Municipal contra el Tràfic d'Éssers Humans (UTEH) és un servei que té per objectiu atendre menors víctimes del tràfic d'èssers humans o als fills i filles de les víctimes adultes, considerades també víctimes directes d'aquest delictes, en coordinació amb els organismes competents en la seva protecció (DGAIA i Fiscalia de menors).</p>	
<p>Què volem (objectius)</p> <p>La finalitat de l'actuació és garantir un abordatge integral a les situacions de violència masclista, en qualsevol forma que es produeixi i en qualsevol àmbit en el qual es</p>	

reproduceixi.
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és de 12 a 18 anys per a infants i adolescents que pateixen situacions de violències masclistes i tots els fills i filles de les mares ateses per aquestes situacions.</p>
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • SARA Jove. • SAH Jove. • UTEH. • Projecte Canviem-ho. <p>També es realitzarà una campanya de sensibilització i prevenció en els entorns de les violències digitals que té per objectiu informar de serveis, oferir suport i potenciar pautes per prevenir i detectar aquestes situacions (tant per a aquelles persones que poden rebre-les com per a aquelles que les poden realitzar). La finalitat de l'actuació és evitar situacions de risc i fer pedagogia davant l'increment de situacions de violències masclistes en entorns digitals i especialment en la comunitat jove i adolescent (a partir dels 12 anys). La campanya es realitzarà a partir del 2021 i tindrà continuïtat fins al 2023.</p>
<p>Calendari previst Continuïtat.</p>
<p>Amb qui comptem <u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Departament d'Atenció i Acollida per Violència Masclista de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI.

DRET Dret a la protecció contra les discriminacions i les violències	REPTE Repte 20
ACTUACIÓ Procediments policials per reforçar la detecció, atenció i intervenció en els casos de persones menors d'edat víctimes de violència masclista i domèstica	
<p>Què és (descripció)</p> <p>Consisteix en l'adaptació i/o l'elaboració d'un o diversos procediments policials operatius, així com altre material de suport per tal que la Guàrdia Urbana disposi de les eines adequades per prevenir situacions de violència domèstica i masclista entre les persones menors d'edat, i també per intervenir quan aquestes violències s'hagin produït, i en aquest darrer cas, ha de disposar de mitjans adequats per portar a terme la millor atenció a aquestes víctimes, així com realitzar les actuacions operatives que corresponguin.</p> <p>També cal disposar de material de suport pedagògicament adequat per a les sessions divulgatives que pugui fer sobre la matèria davant de col·lectius específics.</p>	
<p>Què volem (objectius)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Disposar d'indicadors que facilitin la detecció de les possibles víctimes. • Disposar dels procediments operatius policials que estableixin l'operativa que cal seguir davant de possibles casos. • Establir una formació especialitzada en aquest àmbit per a les unitats policials que hi treballin, i que prevegi les diferents fases de la intervenció (prevenció, detecció, atenció 	

<p>víctima, diligències policials, etc.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Disposar d'un espai adequat per a l'atenció policial a aquest tipus de víctimes. • Elaborar material de suport per a les activitats en les quals participi la Guàrdia Urbana on es treballi la violència masclista i domèstica.
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és de 0 a 17 anys.</p>
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activitats formatives adreçades a la Guàrdia Urbana a fi d'aconseguir una especialització més gran en aquest tipus de violències. • Xerrades formatives sobre violència masclista adreçades a les escoles, entitats i altres contactes amb la comunitat. • Elaboració d'un procediment operatiu específic per a aquests tipus de violències.
<p>Calendari previst</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2022: Disseny de la formació especialitzada. • 2023: Disseny d'indicadors de detecció, elaboració del procediment operatiu, formacions especialitzades. • 2023-2024: Condicionament dels espais. • 2024: Elaboració del material de suport per a les xerrades divulgatives i de sensibilització. • 2024: Desplegament de totes les fases de la intervenció.
<p>Amb qui comptem <u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Guàrdia Urbana de la Gerència de Seguretat i Prevenció. • Àrea de Drets Socials.

3.6 Dret a la participació, l'escolta i a rebre una informació adequada

REPTE 21. Ampliar els canals i els espais perquè els infants i adolescents siguin escoltats adequadament i participin en la presa de decisions, empoderant-los en l'exercici de la seva ciutadania activa.

DRET Dret a la participació, l'escolta i a rebre una informació adequada	REPTE Repte 21
ACTUACIÓ "Parlen els nens i nenes: el benestar de la infància a Barcelona"	
Què és (descripció) D'acord amb el dret col·lectiu de la infància d'ésser adequadament escoltada en l'àmbit social per afavorir la seva ciutadania activa, és un programa municipal de recerca i participació que genera coneixement sobre el benestar de la infància vinculat a l'agenda pública per tal de contribuir a millorar polítiques locals i enriquir debats socials. La primera edició es va dur a terme entre els anys 2016-2020 i la segona serà des de l'any 2021 fins al 2025.	
Què volem (objectius) <ul style="list-style-type: none"> • Conèixer el benestar dels infants, des dels seus punts de vista (Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona: EBSIB). • Cointerpretar els resultats de l'enquesta de benestar subjectiu i proposar millores, des de la perspectiva dels infants (tallers participatius). • Amb el protagonisme dels infants, difondre la nova <i>Agenda dels infants</i> i promoure les seves propostes de millora (Grup Altaveu). 	
Franja d'edat (a qui s'adreça) El programa comença amb l'EBSIB adreçant-se a infants que cursen des de 3r fins a 6è el curs 2021-2022 (tenen entre 8 i 12 anys). Es retornen els resultats de l'EBSIB a tots els infants participants i continua adreçant-se als mateixos infants amb els tallers participatius, quan cursen des de 4t fins a 6è el curs 2022-2023 (tenen entre 9 i 12 anys). I, finalment, més enllà de l'escola, el curs 2023-2024 i l'any 2025 es fa el Grup Altaveu (d'infants/adolescents participants a l'EBSIB i els tallers participatius, quan tenen entre 10 i 15 anys). <ul style="list-style-type: none"> • 8-12 anys (EBSIB: curs 2021-2022). • 9-12 anys (tallers participatius: curs 2022-2023). • 10-15 anys (Grup Altaveu: curs 2023-2024 i any 2025). 	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • EBSIB (curs 2021-2022): publicació del primer informe de recerca. • Tallers participatius (curs 2022-2023): publicació de la nova <i>Agenda dels infants</i>. Grup Altaveu (curs 2023-2024 i any 2025): creació i desplegament.	
Calendari previst <ul style="list-style-type: none"> • EBSIB: curs 2021-2022. • Tallers participatius: curs 2022-2023. • Grup Altaveu: curs 2023-2024 i any 2025. 	
Amb qui comptem	

Ajuntament

- Unitat responsable: Direcció d'Innovació Social (Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI) amb l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona – IERMB.
- Àrea de Drets de Ciutadania, Cultura, Participació i Transparència / Consorci d'Educació de Barcelona (CEB), amb les juntes de Direcció d'Ensenyaments Obligatoris (del CEB) / Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB) / Oficina de Ciència Ciutadana, del Departament de Ciència i Universitats.

Més enllà de l'Ajuntament

- Equip de Recerca en Infància, Adolescència, Drets dels Infants i la seva Qualitat de Vida (ERIDIQV), de la Universitat de Girona (UdG).

DRET Dret a la participació, l'escolta i a rebre una informació adequada	REPTE Repte 21
ACTUACIÓ Impuls dels canals de participació establerts per a la implementació de polítiques públiques per part d'infants i adolescents (Procés Participatiu de la Ciutadania Adolescent i altres)	
Què és (descripció) Els principis fonamentals de la Direcció de Democràcia Activa i Descentralització són produir i facilitar processos, canals i eines per fomentar el paper actiu de tota la ciutadania i el desplegament efectiu de la participació al conjunt del territori.	
Què volem (objectius) La finalitat de l'actuació és: <ul style="list-style-type: none">• “Ciutadanitzar” la participació als territoris i a la ciutat: per garantir, millorar i consolidar la democràcia com un dret de la ciutadania, es desenvolupen polítiques i programes que ofereixen més i millors canals de participació.• Implementar de manera efectiva la participació als territoris: per construir la ciutat de manera col·lectiva, conjuntament amb una ciutadania que, organitzada o no, disposi de les eines per actuar directament com a agent políticament actiu.• Fer-ne la implementació a tota l'organització municipal: considerar la participació com un element que ha de ser transversal al conjunt d'àrees del Govern local.	
Franja d'edat (a qui s'adreça) Les polítiques actives de participació estan orientades a la població en general, sent actius per la inclusió de les franges més invisibilitzades (gent gran, joves, adolescents i infants) en els canals que impulsem, prioritzant inicialment el canal dels processos participatius. S'impulsen processos participatius amb infants com a ciutadans de ple dret amb l'objectiu de fer una participació inclusiva, no paternalista ni tutelada. Per a la població d'infants i adolescents s'ha impulsat la participació en processos participatius en la franja de 14 a 18 anys, i s'han iniciat proves pilot per a la franja 12-14, 11-12 i 9-10, amb la intenció de consolidar aquestes experiències en els anys vinents.	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none">• Continuar l'experiència de la participació infantil en el procés participatiu del PAM/PAD/pressupostos participatius 2020-2023 en el proper procés 2024-2027.• Impulsar la continuïtat de la prova pilot del Procés participatiu de l'adolescència de 2020/21 (antic projecte de l'Audiència Pública als Nois i Noies) en els propers cursos escolars.	

<ul style="list-style-type: none"> • Impulsar el procés participatiu d'assemblea per sorteig amb joves de 16 a 25 anys, com una forma diferent de participació prevista el 2021. • Impulsar la participació d'infància i joventut en els processos participatius de ciutat, districte i barri. • Implementar criteris i metodologies per a la participació infantil en processos participatius impulsat per qualsevol gestor municipal. • Continuar amb l'impuls dels sectors específics d'infància i joves en l'Acord Marc de contractació com a eina de qualitat metodològica d'equips de treball que gestionin projectes de processos participatius. • Continuar la participació en el grup motor d'infància impulsat pel Departament d'Infància.
<p>Calendari previst</p> <p>Tasca per desenvolupar en aquest mandat municipal 2019-2023 i per revisar en el següent mandat 2023-2027 segons prioritats del nou equip de govern.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Democràcia Activa i Descentralització. • Àrees de l'Ajuntament / Districtes / Gerència de Coordinació Territorial / Direcció de Gènere i Polítiques de Temps / Pla de Barris. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Direcció de Participació Ciutadana i Processos Electorals de la Generalitat de Catalunya / Direcció de Participació Ciutadana de la Diputació de Barcelona / Institut Infància i Adolescència / Entitats i empreses de l'Acord marc que gestionen processos participatius.

DRET	REpte
Dret a la participació, l'escolta i a rebre una informació adequada	Repte 21
ACTUACIÓ	
Adaptació de la plataforma Decidim.barcelona per a la participació digital dels infants	
Què és (descripció)	
L'actuació consisteix a realitzar les adaptacions necessàries a la plataforma de participació de l'Ajuntament de Barcelona (decidim.barcelona) perquè els infants de la ciutat de 8 a 13 anys hi puguin participar, promoure i impartir la formació necessària perquè s'obrin nous processos de participació digital adreçats a infants i posar a disposició d'altres plataformes Decidim el desenvolupament i l'experiència de Barcelona.	
Què volem (objectius)	
La finalitat de l'actuació és que els infants participin de manera segura i adaptada a les seves necessitats en els processos participatius de la ciutat, també a través de les eines digitals que estan a l'abast de la resta de la ciutadania. Aquesta experiència podrà replicar-se en altres administracions que utilitzen el Decidim com a plataforma de participació.	
Franja d'edat (a qui s'adreça)	
La franja d'edat és de 8 a 13 anys. A partir de 14 anys, la Llei de privacitat de dades personals i drets digitals permet la navegació lliure dels menors d'internet. Cal, però, adaptar els canals i mecanismes de participació de la ciutat a la franja de 8 a 13 anys i promoure entorns de participació digital adreçats a infants que siguin segurs i amb garanties d'incidir en la presa de decisions polítiques de la ciutat.	
Què farem (activitats)	

<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupament de diverses funcionalitats de la plataforma decidim.barcelona perquè sigui possible el consentiment informat dels tutors dels infants de 8 a 13 anys (seguint l'informe d'avaluació de riscos de què ja es disposa). • Promoure processos participatius que s'adrecin específicament als infants per tal de debatre i proposar decisions polítiques sobre temes que els afecten directament. • Promoure espais digitals adreçats a la participació dels infants en el màxim de processos participatius generalistes de la plataforma decidim.barcelona. • Formació als tècnics/tècniques de participació de l'Ajuntament per promoure entorns de participació digital segurs per a infants. • Incloure el suport presencial de la participació digital dels infants a través del projecte Antenes Decidim, que es distribuirà territorialment per la ciutat. • Posar a l'abast de la xarxa de municipis i administracions que utilitzen el Decidim com a plataforma de participació el nou desenvolupament perquè els infants dels seus territoris hi puguin participar digitalment.
<p>Calendari previst</p> <p>Gener de 2022: tenir llest el desenvolupament amb les noves funcionalitats per a les autoritzacions digitals de navegació dels infants de 8 a 13 anys. Tot el 2022: promoció de processos participatius digitals adreçats als infants, suport presencial a través de les Antenes Decidim i posar l'experiència a l'abast d'altres administracions. Es preveuen entre catorze i setze Antenes Decidim a la ciutat.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció d'Innovació Democràtica de l'Àrea d'Educació, Cultura, Ciència i Comunitat. • IMI / Comitè Director de Participació / Oficina del Delegat de Dades de l'Ajuntament / Direcció de Democràcia Activa / Departament d'Infància. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Localret, xarxa de municipis que disposen del Decidim i Participa.gencat.cat.

DRET	REPTE
Dret a la participació, l'escolta i a rebre una informació adequada	Repte 21
ACTUACIÓ	
Projecte pilot per a la privacitat de dades i digitalització democràtica als centres educatius	
Què és (descripció)	
El projecte pilot per a la privacitat de dades que s'està desenvolupant juntament amb altres agents institucionals parteix de la idea i el disseny de l'entitat sense ànim de lucre Xnet. El projecte té per finalitat construir i provar un entorn digital <i>suite</i> per a l'educació, construït a partir de diferents eines de programari lliure, que garanteixin la privacitat de dades personals de l'alumnat i una digitalització en positiu i innovadora de les comunitats educatives.	
Què volem (objectius)	
<ul style="list-style-type: none"> • Construir una plataforma pedagògica per a l'ensenyament a distància "entorn suite" amb programari lliure, auditable, que asseguri la privacitat de dades personals dels alumnes i de les comunitats educatives (famílies, alumnes i professorat). • Proveir els centres participants de servidors segurs que garanteixin la privacitat de les dades. • Formar els centres participants per a la utilització de la nova eina. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Provar i avaluar la plataforma en quatre o cinc centres educatius de la ciutat. • Avaluar l'experiència i estudiar la seva extensió a altres centres educatius. • Promoure'n la replicació en diferents entorns d'aprenentatge: centres escolars de primària, secundària, ensenyament d'adults, formació superior, escoles de música, i aprenentatges especialitzats, així com entitats i serveis de lleure.
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) A partir de 5-6 anys en funció de les necessitats dels centres educatius.</p>
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupament i integració de diferents programes existents en un entorn <i>suite</i> realitzat amb programari lliure. • Testatge de l'eina amb els centres educatius participants i correcció de problemes. • Formació a les comunitats educatives dels centres. • Avaluació i proposta de continuïtat.
<p>Calendari previst Juny de 2021: presentació de la nova eina. Setembre de 2021- abril de 2022: formació i testatge dels centres participants. Resolució de problemes amb l'eina, etc. Maig - juny de 2022: avaluació del projecte. Juliol de 2022 - setembre: replicació del projecte a altres centres educatius.</p>
<p>Amb qui comptem <u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció d'Innovació Democràtica de l'Àrea d'Educació, Cultura, Ciència i Comunitat. • Comissionat d'Innovació Digital / Oficina del Delegat de Dades de l'Ajuntament. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Institut per la Cultura Democràtica a l'era Digital-Xnet, Consorci d'Educació de Barcelona, quatre escoles participants, empreses de desenvolupament de programari, Associacions Federades de Famílies d'Alumnes (AFFAC).

DRET Dret a la participació, l'escolta i a rebre una informació adequada	REPTE Repte 21
ACTUACIÓ Impuls, construcció, desenvolupament i innovació de processos de participació infantil, així com codisseny de plans de participació amb entitats i serveis	
Què és (descripció) L'actuació consisteix en una investigació participativa entre tots els membres dels grups motor i el suport de dues professores de la universitat per desenvolupar iniciatives en l'àmbit de la participació dels infants que siguin de qualitat i innovadores.	
Què volem (objectius) La finalitat de l'actuació és contribuir a donar resposta al repte social d'avançar en formes de participació infantil a Barcelona. Els objectius són els següents: <ul style="list-style-type: none"> • Promoure la participació dels infants als serveis, programes i projectes amb corresponsabilitat i protagonisme. • Aportar eines i elements metodològics que permetin construir els processos participatius amb els infants, i orientar aquests processos en la seva aplicació. • Desplegar experiències de participació dins el nou marc de referència de la participació infantil adoptat per l'Ajuntament de Barcelona. 	

<ul style="list-style-type: none"> • Recollir les experiències de participació, que ajudin a implantar les experiències de participació infantil. • Impulsar propostes innovadores que promoguin la participació de la infància i adolescència en diferents espais de la ciutat.
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és infància i adolescència de 0 a 17 anys.</p>
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reunions plenàries bimensuals del grup motor de participació dels infants. Grup de reflexió entre administracions per avançar sobre la participació dels infants a partir de conèixer les experiències que es duen a terme, compartint les seves fortaleses i febleses, analitzant noves experiències i donant suport per promoure noves iniciatives de participació i infants; amb format de formació-reflexió en el qual, a més de concretar accions específiques, es treballa amb continguts aportats des de la universitat i des dels mateixos participants que es treballen i elaboren de manera que es construeixi coneixement. • Grups de treball mensuals. Construcció i seguiment de contextos d'oportunitat per la participació de la infància. Avaluació participativa de pràctiques de participació infantil per a la transformació. • Grup de treball d'entitats amb projectes de participació d'infants (unes dues sessions a l'any). • Jornada anual de presentació dels avenços en participació dels infants. • Elaboració d'un recull d'experiències de participació: document consensuat pels implicats per a la seva publicació en la Publicació de les experiències innovadores de participació dels infants. • Disseny d'un procés de participació a escala territorial (es farà de forma pilot al districte de Sant Martí) i d'un procés a escala de ciutat.
<p>Calendari previst El calendari previst és anual.</p>
<p>Amb qui comptem <u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Departament de Joventut i de Promoció de la Infància de l'Àrea de Drets Socials. • Departament d'Equipaments i Programes per la Sostenibilitat / Departament de Participació de l'Àrea d'Ecologia Urbana / 10 districtes / Direcció de Serveis de Democràcia Activa / Departament de Foment de la Participació / IMSS (Institut Municipal de Serveis Socials) / IMPD (Institut Municipal de Persones amb Discapacitat) / Agència de Salut Pública / IIAB Institut Infància i Adolescència de Barcelona / IMEB. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Entitats amb projecte de participació d'infants subvencionat / Consorci d'Educació de Barcelona / Programa de ludoteques de la Generalitat.

REPTE 22. Facilitar que els infants rebin una informació adequada, amb formació crítica sobre el coneixement que arriba mitjançant les tecnologies de la informació i les xarxes socials com a base per a l'exercici de la seva ciutadana activa, i es potenciï la difusió i vivència dels seus drets.

DRET Dret a la participació, l'escolta i a rebre una informació adequada	REPTE Repte 22
ACTUACIÓ Difusió dels drets dels infants als centres educatius i equipaments infantils	
Què és (descripció) Des del Departament de Promoció de la Infància es promou la difusió dels drets dels infants a partir de diferents programes educatius que s'ofereixen als centres educatius i als equipaments infantils de la ciutat. Amb aquests programes busquem acostar la Convenció dels Drets dels Infants als ciutadans i ciutadanes més joves, sensibilitzar-los sobre els drets que els emparen tot generant el debat, la reflexió i el pensament crític.	
Què volem (objectius) <ul style="list-style-type: none"> • Donar a conèixer la Convenció sobre els Drets de l'Infant i el seu lligam amb els objectius de desenvolupament sostenible amb els infants com a protagonistes. • Reflexionar col·lectivament sobre l'impacte que els drets dels infants tenen en la vida de les nenes i els nens amb la finalitat de reconèixer-los en el seu entorn proper i ser capaços de valorar-ne la importància. • Fomentar la participació, difondre i donar reconeixement a escala de comunitat educativa, districtes i de ciutat, dels centres educatius i altres entitats d'educació no formal. • Afavorir l'experimentació artística de manera creativa, per expressar pensaments, emocions, sentiments o vivències, vinculats a la reflexió sobre l'exercici dels drets dels infants. • Afavorir l'aprenentatge, la col·laboració, solidaritat i el pensament crític i respectuós entre iguals. 	
Franja d'edat (a qui s'adreça) A tots els cicles d'educació obligatòria (3-16 anys).	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • El Pregó dels Infants a les Festes de Santa Eulàlia. • Cicle de Cinema dels Drets dels Infants. • De la Convenció als ODS amb ulls d'infant. • Dia de la Diversitat. 	
Calendari previst Calendari escolar, de setembre a juny.	
Amb qui comptem <u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Departament de Promoció de la Infància de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. • CEB / IMEB / ICUB / Districtes. <u>Més enllà de l'Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Entitats de lleure educatiu i l'educació no formal / Centres residencials d'acció educativa (CRAE) / Entitats del tercer sector vinculades al foment i la defensa dels drets. 	

DRET Dret a la participació, l'escolta i a rebre una informació adequada	REPTE Repte 22
ACTUACIÓ Integració del servei d'informació i dinamització als centres d'educació secundària al model de servei InfoJOVE: recursos informatius i accions de dinamització i promoció de la participació	
Què és (descripció) El servei d'informació i dinamització als centres d'educació secundària formarà part del servei InfoJOVE Barcelona, juntament amb els punts InfoJOVE dels districtes i les assessories especialitzades, amb l'objectiu de treballar de manera integral i en xarxa tots els temes que interessin a la gent jove, aplicant una forma de treball homogènia, de qualitat i amb un enfocament integral i coordinat. És un servei que forma part dels serveis InfoJOVE Barcelona. Ofereix recursos informatius i accions de dinamització i promoció de la participació de forma estable als centres d'educació secundària. És un servei d'acció socioeducativa, adreçat a adolescents i joves estudiants de 12 a 16 anys dels centres d'ensenyament secundari (públic i concertat) i altre alumnat d'educació postobligatòria (batxillerats, cicles formatius, i escola de segones oportunitats).	
Què volem (objectius) <ul style="list-style-type: none"> • Oferir recursos informatius, orientació, dinamització i acompanyament a l'alumnat sobre diversos aspectes d'interès lligats al seu desenvolupament personal per a la seva capacitat davant la presa de decisions autònoma i responsable, tot garantint la igualtat d'oportunitats. • Detectar les necessitats i els interessos informatius, formatius i altres, de la comunitat estudiantil. • Proporcionar un conjunt d'accions i estratègies que promoguin experiències participatives dins i fora dels centres d'ensenyament. • Facilitar la relació i el vincle entre l'alumnat dels centres educatius i els equipaments, els serveis adreçats a joves i les entitats i associacions juvenils dels districtes, mitjançant accions o activitats conjuntes o complementàries. 	
Franja d'edat (a qui s'adreça) 12-16 anys.	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Integrar progressivament al servei JIP que es presta als diferents centres d'educació secundària al punt InfoJOVE de cada districte. • Oferir un punt d'atenció estable setmanal a l'hora del pati a cada un dels centres educatius (actualment vuitanta centres). • Programació i dinamització d'activitats informatives: Diades internacionals, càpsules informatives, passa-clases, jornades temàtiques... sobre diverses temàtiques, a proposta de l'alumnat o a demanda del centre educatiu. • Suport i acompanyament als projectes i iniciatives de les i els joves. • Realització d'accions de suport a la dinamització i orientació en els espais i/o òrgans de participació estudiantil al centre (delegats/ades, consellers/eres escolars, comissions d'alumnat). 	
Calendari previst Ofereixen atenció durant tot el curs escolar i un cop acabat realitzen una programació d'activitats d'estiu al mes de juliol als deu districtes.	
Amb qui comptem	

Ajuntament

- Unitat responsable: Departament de Joventut de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI.
- Districtes - Equipaments i serveis juvenils dels districtes / Consorci d'Educació de Barcelona / Institut Municipal d'Educació de Barcelona / Institut Municipal de Serveis Socials / Agència de Salut Pública de Barcelona.

Més enllà de l'Ajuntament

- Direcció General de Joventut de la Generalitat de Catalunya / Consell de la Joventut de Barcelona.

3.7 Dret a l'interès superior de l'infant

REPTE 23. Assegurar que qualsevol decisió, política o actuació que pugui afectar la infància de la ciutat tingui en compte què és el millor per als nens i nenes.

DRET Dret a l'interès superior de l'infant	REPTE Repte 23
ACTUACIÓ Observatori 0-17 BCN: dades i anàlisis sobre les vides i els drets de la infància i l'adolescència a la ciutat	
Què és (descripció) L'Observatori 0-17 BCN és un programa municipal de coneixement que aporta dades i anàlisis sobre les vides i els drets de la infància i l'adolescència a la ciutat i les polítiques públiques que els afecten.	
Què volem (objectius) Persegueix tres objectius: Millorar la comprensió sobre les condicions de vida dels infants i adolescents a la ciutat; respondre preguntes rellevants sobre les polítiques públiques locals; enfortir i millorar els impactes positius de les polítiques locals.	
Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és de 0 a 17 anys.	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Actualització i monitoratge del Sistema integral d'indicadors d'infància i adolescència de Barcelona (SIIIAB), amb més de 150 indicadors. • Publicació de l'informe Dades clau d'infància i adolescència a Barcelona amb monitoratge i anàlisi de dades disponibles. • Laboratoris de coneixement per respondre preguntes rellevants sobre les polítiques públiques locals que afecten els infants i adolescents. El 2020 s'ha treballat en quatre laboratoris: pobresa i desigualtats en la infància; impacte de l'habitatge en la infància i l'adolescència; millora de l'èxit educatiu a Nou Barris; infància i covid-19: seguiment de les recerques socials d'urgència. 	
Calendari previst Monitoratge anual dels 150 indicadors. Informe Dades clau d'infància i adolescència anual a partir del monitoratge dels indicadors i amb un focus analític concret. Els laboratoris són d'abast divers i alguns d'ells poden ser de caràcter plurianual.	
Amb qui comptem <u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció d'Innovació Social / Institut Infància i Adolescència de Barcelona – IERMB. • Oficina Municipal de Dades (OMD): Dept. d'Estadística / Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI: Direcció d'Innovació Social (Dept. de Recerca i Coneixement, Dept. de Gestió de Sistemes d'Informació), Direcció d'Acció Social (Dept. de Joventut i Adolescència), IMSS (Inst. Municipal de Serveis Socials), IMPD (Inst. 	

Municipal de Persones amb Discapacitat) i Dept. d'Atenció i Acollida per Violència Masclista / Àrea de Cultura, Educació, Ciència i Comunitat: IMEB (Inst. Municipal d'Educació) / Àrea d'Agenda 2030, Transició Digital, Esports i Coordinació Territorial i Metropolitana: IBE (Inst. Barcelona Esports) / Agència de Salut Pública de Barcelona / Consorci d'Educació de Barcelona / Consorci Sanitari de Barcelona / Consorci de Serveis Socials de Barcelona.

Més enllà de l'Ajuntament

- Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA). Generalitat de Catalunya / Departament d'Interior. Generalitat de Catalunya / Departament de Salut. Generalitat de Catalunya / Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.

DRET Dret a l'interès superior de l'infant	REPTE Repte 23
ACTUACIÓ Plans territorials de districte per combatre les situacions de vulnerabilitat en la infància	
Què és (descripció) Els plans territorials són plans específics d'intervenció en situacions de vulnerabilitat en la infància en aquells territoris amb més incidència de la ciutat.	
Què volem (objectius) <ul style="list-style-type: none"> • D'una banda, vol reflectir el punt de partida del districte en l'àmbit de la infància i l'adolescència, tant per la situació en què es troben aquests col·lectius com per les intervencions que es duen a terme per part de tots els agents implicats en la seva atenció. • I, d'altra banda, pretén analitzar quines són les mancances, per tal d'iniciar accions estratègiques, coordinades, amb una mirada més global, que centrin les propostes en allò que és més necessari, i que generin més impacte en les oportunitats per als infants i adolescents. 	
Franja d'edat (a qui s'adreça) La franja d'edat és de 0 a 17 anys.	
Què farem (activitats) <ul style="list-style-type: none"> • Diagnòstic dels serveis i recursos d'atenció i intervenció en les situacions de vulnerabilitat en la infància a Ciutat Vella. Pla territorial a Ciutat Vella. • Diagnòstic dels serveis i recursos d'atenció i intervenció en les situacions de vulnerabilitat en la infància a Nou Barris. Pla territorial a Nou Barris. • Diagnòstic dels serveis i recursos d'atenció i intervenció en les situacions de vulnerabilitat en la infància a Sant Martí. Pla territorial a Sant Martí. 	
Calendari previst El calendari previst és 2021-2023.	
Amb qui comptem <u>Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció d'Innovació Social de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI. • Districtes de Ciutat Vella, Nou Barris i Sant Martí / Pla de Barris. <u>Més enllà de l'Ajuntament</u> <ul style="list-style-type: none"> • Entitats referents territorials. 	

DRET Dret a l'interès superior de l'infant	REPTE Repte 23
ACTUACIÓ Reflexió de l'estratègia per a l'èxit educatiu d'infants, adolescents i joves a Nou Barris: la persona i comunitat al centre	
<p>Què és (descripció)</p> <p>El que s'anomena <i>Estratègia per a l'èxit educatiu d'infants, adolescents i joves a Nou Barris: La persona i la comunitat al centre</i> és un procés de reflexió intern de l'equip de la Direcció de Serveis a les Persones i al Territori (DSPiT) i extern amb diferents agents sobre les actuacions que el districte organitza, participa o hi dona suport i el seu impacte. Sorgeix de la necessitat de conèixer la situació de la infància i joventut del districte, les intervencions i els projectes que es duen a terme per part de tots els agents implicats. La necessitat d'ordenar, de promoure col·laboracions des d'una mirada més integral per produir un impacte més gran de les actuacions i incrementar les oportunitats educatives per la infància, adolescència i joventut del districte. Un punt de partida essencial és l'anàlisi que fa l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona i un mapatge de tots els recursos, projectes i accions que hi ha al districte.</p>	
<p>Què volem (objectius)</p> <p>L'objectiu de l'estratègia és contribuir a l'impuls d'accions conjuntes i línies de treball compartides amb les àrees municipals i els agents del districte per dotar de més coherència les actuacions del territori destinades a millorar les condicions educatives i fer front a les desigualtats, generant noves oportunitats.</p> <p>Els objectius específics de l'estratègia principalment són els següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tenir una diagnosi actual dels principals problemes i reptes que presenta la situació d'infants i joves al districte de Nou Barris, per tal d'identificar prioritats i millorar la intervenció. • Fer un mapa i ordenar el conjunt d'intervencions que es duen a terme en el territori. Visibilitzar o detectar punts de millora en l'atenció actual a infància, adolescència i joventut. • Consensuar línies d'actuació prioritària, àmbits d'actuació per treballar de manera més intensa i coordinada amb els agents implicats. • Definir les actuacions que poden desenvolupar-se mitjançant un treball col·laboratiu per incrementar l'impacte en les oportunitats per a infants i joves. 	
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça)</p> <p>Una vegada analitzats els primers indicadors i el resultat de les primeres reflexions, a finals del 2020, es plantegen dos eixos prioritaris d'actuació:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Petita infància: 0-3, com a etapa rellevant en el desenvolupament dels infants. • Transicions educatives: construcció d'una mirada global en la continuïtat del creixement personal, del procés de formació i la transició laboral. 	
<p>Què farem (activitats)</p> <p>De la reflexió es posa al centre de tot la persona i l'acció comunitària des d'una mirada inclusiva, d'equitat, amb col·laboració i cocreació. D'altra banda, s'han definit uns criteris metodològics bàsics: la promoció de les actuacions integrals i integrades, l'acompanyament educatiu, la transversalitat i el lideratge, la participació i el treball col·laboratiu i en xarxa.</p> <p>Es defineixen dos eixos: petita infància i família i transicions educatives.</p> <p>En petita infància i família es planteja donar suport i acompanyar les famílies perquè els infants tinguin entorns més estimulants i habilitadors:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Millorant les habilitats per la criança i el suport emocional a les famílies, des del propi 	

<p>embaràs i durant l'etapa 0-3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afavorint el suport mutu entre famílies i referents positius. • Promovent més coordinació entre els recursos que acompanyen les famílies per aportar una lògica d'intervenció més continuada. <p>Per a les transicions educatives es planteja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reforçar el vincle d'adolescents i joves amb el sistema educatiu durant tot l'itinerari formatiu. Per això es vol promocionar espais més distesos que permetin un contacte entre iguals i referents positius i lluitar contra les dinàmiques de segregació escolar. • Millorar l'acompanyament dels infants i joves en les transicions vitals i educatives, promovent projectes conjunts amb adolescents i joves amb espais de participació amb calma i escolta. • Millorar la col·laboració entre els diferents recursos i dispositius d'acompanyament i orientació del territori.
<p>Calendari previst</p> <p>Es va començar la reflexió durant l'any 2020 i ha estat un procés continuat fins ara. Es considera que és un procés de construcció progressiva i compartida. Per tant, no és ràpid ni de decisions unilaterals.</p>
<p>Amb qui comptem</p> <p>Des de la Direcció de Serveis a les Persones i al Territori del Districte de Nou Barris s'ha fet una convocatòria a tots aquells agents que de manera principal o secundària contribueixen a aquesta mirada global i a donar coherència i cohesió a les accions.</p> <p><u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Districte de Nou Barris. • Departament de Promoció de la Infància / Institut Municipal de Serveis Socials / Consorci d'Educació de Barcelona / Pla de Barris / Institut Infància i Adolescència de Barcelona / Institut Municipal d'Educació de Barcelona / Agència de Salut Pública de Barcelona / EAP Nou Barris / Centres de Serveis Socials de Nou Barris / CDIAP EIPI Nou Barris / Escola Àgora / Postobligatòria CEB / PIJ Nou Barris / Personal tècnic d'integració social a l'INS Barcelona Congrés / Barcelona Activa / Aquí T'Escoltem Nou Barris / Departament de Joventut / Servei d'Orientació Pla Jove. Consorci d'Educació de Barcelona / Institut Nou Barris. <p><u>Altres agents</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Càritas / Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona / Espai Petita Infància Guineueta / PES Cruïlla Salesians Sant Jordi / A.E.LL. Ubuntu - Espai Espiral / Fundació Pare Manel / Ludoteca Sóller / Casal Joves Porta / Centre Obert Muntanyès / Espai Jove Les Basses / Grup Adolescents Guineueta / Centre Obert Torre Baró / Casal Infantil Ciutat Meridiana / Casal Infantil Vallbona / Casal de Barri La Cosa Nostra.

DRET	REPTE
Dret a l'interès superior de l'infant	Repte 23
ACTUACIÓ	
Mesurament de la inversió pressupostària municipal en la infància	
Què és (descripció)	
Informe sobre l'esforç econòmic de l'Ajuntament en els drets i benestar de la infància.	
Què volem (objectius)	
Conèixer les xifres generals (i per sectors) i millorar la traçabilitat, seguiment i monitoratge, per identificar increments o disminucions de les partides rellevants per a la infància.	

<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) 0-17 anys.</p>
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Coneixement de la metodologia a utilitzar. • Contacte i sessió de treball amb la Generalitat de Catalunya. Contacte i sessió de treball amb la Fundació Tomillo (que dona suport tècnic). Contacte amb UNICEF (desenvolupadora de la metodologia). • Recollida de dades a partir de la liquidació del pressupost 2020 i anys successius. • Aplicació de la metodologia, anàlisi de resultats i elaboració de l'informe.
<p>Calendari previst Març - juny de 2022.</p>
<p>Amb qui comptem <u>Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Unitat responsable: Direcció d'Innovació Social, Direcció de Planificació Estratègica i Fiscalitat, IMSS. <p><u>Més enllà de l'Ajuntament</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Generalitat de Catalunya / UNICEF.

<p>DRET Dret a l'interès superior de l'infant</p>	<p>REPTE Repte 23</p>
<p>ACTUACIÓ Taules de debat per al seguiment, impuls i desenvolupament d'actuacions estratègiques de ciutat que ajudin a assolir els reptes plantejats al Pla d'infància</p>	
<p>Què és (descripció) Taules de debat per al seguiment, impuls i desenvolupament d'actuacions estratègiques de ciutat que ajudin a assolir els reptes plantejats al Pla d'infància.</p>	
<p>Què volem (objectius) Obrir debats a l'entorn dels reptes menys ben coberts per les actuacions del Pla d'infància, per tal de proposar noves actuacions o revisions d'actuacions per alinear més bé l'actuació municipal als reptes en els quals es vol avançar mitjançant el Pla d'infància.</p>	
<p>Franja d'edat (a qui s'adreça) 0-17 anys.</p>	
<p>Què farem (activitats)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificació dels reptes menys ben coberts per les actuacions que s'inclouen en el moment de l'aprovació del pla. • Impuls de taules de debats mixtes o grups d'expertesa (a partir de les persones que integren els diferents òrgans de governança del Pla d'infància i/o persones externes expertes en la temàtica) amb l'objectiu de debatre els buits, dificultats o punts febles del pla en relació amb l'avançament en alguns dels reptes plantejats. • Emissió d'un petit informe en clau diagnòstica i propositiva per valorar les possibilitats de reforçar o incorporar noves actuacions al Pla d'infància en els moments de revisió. 	
<p>Calendari previst Al llarg de tot el desenvolupament del Pla 2021-2030.</p>	

Amb qui comptemAjuntament

- Unitat responsable: Direcció d'Innovació Social, Àrea de Drets Socials i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB).
- Departament de Promoció de la Infància de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI.

Governança, avaluació i actualització

1. Governança

El Pla d'infància està liderat per la Regidoria d'Infància, Joventut, Persones Grans i Persones amb Discapacitat, compta amb el suport tècnic del Departament de Promoció de la Infància de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona, i l'acompanyament i dinamització de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB). A més disposa dels següents espais de governança, que han participat des de l'inici en el procés participatiu per a la detecció de drets i reptes que estructuraven el pla:

- Grup motor: un grup reduït a nivell de l'Ajuntament planifica i lidera en l'àmbit tècnic el pla, dinamitzant els espais de governança i vetllant pel seu avenç i desenvolupament.
- Comissió transversal: les diferents àrees de l'Ajuntament s'impliquen en la detecció de drets, reptes, actuacions i l'avaluació del pla.
- Districtes: els referents tècnics de la infància a escala de territori s'impliquen en la detecció de drets i reptes i, si ho consideren, adapten el marc del pla a la seva realitat per desenvolupar l'estratègia d'infància del districte, comptant amb els serveis, xarxes d'infància i taules existents al territori, i potenciant que s'incorpori un pla d'acció per a la participació infantil dins de les entitats, serveis i projectes.
- Consell assessor: persones amb expertesa reconeguda en l'àmbit de la infància i l'adolescència assessoren sobre la detecció de drets, reptes i l'avaluació del pla, i s'impliquen en grups d'expertesa al voltant de temes prioritaris en els quals cal aprofundir i fer avançar.
- Entitats d'infància: les entitats referents de la infància, principalment les del Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància del Consell Municipal de Benestar Social i les de la Xarxa dels Drets dels Infants, s'impliquen en la detecció de drets, reptes i l'avaluació del pla.
- Infants: s'incorpora la seva veu d'acord amb el programa "Parlen els nens i nenes", l'Agenda dels infants i/o altres processos que es considerin oportuns per tal de tenir en compte les seves necessitats en la detecció de drets, reptes i actuacions.

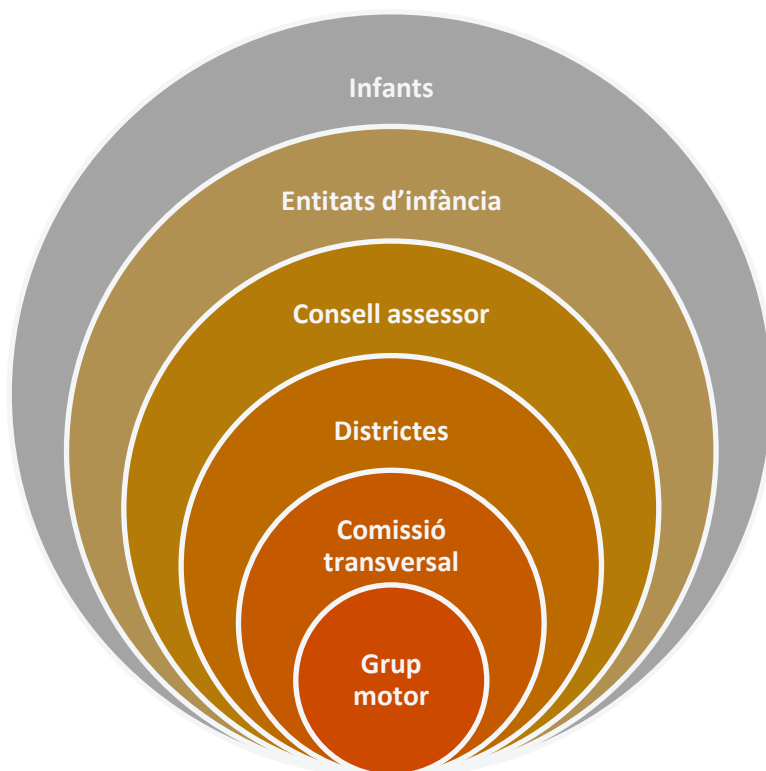

FIGURA: espais de governança del Pla d'infància 2021-2030

2. Avaluació i actualització

El Pla d'infància vol ser un instrument viu que s'anirà actualitzant i avaluant periòdicament amb indicadors de seguiment dels drets, reptes i les actuacions, tot comptant amb els espais de governança establerts i fent difusió i comunicació dels avenços.

Està previst elaborar un informe d'avaluació triennal, en el qual es recolliran els indicadors següents:

- **Indicadors d'impacte en relació amb els drets i reptes** de la infància i adolescència, tenint en compte els eixos transversals del pla: pobresa infantil, així com desigualtats de gènere, per raó d'origen geogràfic o en cas de tenir alguna discapacitat, i mirada territorial.
- **Indicadors de procés en relació amb les actuacions** que s'inclouen al pla, per tal de monitorar el seu progrés i evolució.

També s'actualitzarà el pla periòdicament en relació amb les novetats, ja sigui per actualitzar les actuacions en el període de 10 anys de duració del pla o bé per incorporar la veu dels infants a través d'aquells processos que incorporin una mirada global/transversal, una mostra representativa adequada i una formulació en clau de proposta.

FIGURA: moments d'avaluació i actualització previstos

Pressupost global estimat

A partir dels pressupostos estimats de cadascuna de les actuacions destacades, s'ha fet un càlcul global estimat de la despesa associada al desplegament del Pla d'infància per als tres primers anys, és a dir, els exercicis pressupostaris 2021, 2022 i 2023. La inversió en la millora dels equipaments, serveis d'atenció, prestacions econòmiques i programes municipals inclosos en el Pla d'infància se situa **entre els 330 i els 350 milions d'euros per als anys 2021, 2022 i 2023.**

Annex: procés participatiu

Unes **150 persones implicades** en els espais de governança establerts o a través de la plataforma Decidim han participat en el procés participatiu del Pla d'infància que ha tingut lloc al llarg del primer semestre del 2021.

La participació s'ha realitzat d'acord amb una primera proposta de divuit reptes detectats a partir de la diagnosi (dades clau i recerca social) i les prioritats recollides en documents marc per part dels infants (Agenda dels infants, Audiència Pública, propostes dels infants al PAM, propostes dels infants en relació amb l'anterior "Focus Infància") i del govern i agents socials de la ciutat (Agenda 2030, Pacte per Barcelona, grup d'igualtat d'oportunitats en la infància del CMBS, PAM+ 2020-2023, Ciutat Amiga de la Infància).

En les diferents sessions participatives s'han anat recollint la diversitat de noves propostes o esmenes que han facilitat elaborar una **proposta final de 23 reptes que guien i motiven les actuacions del Pla d'infància 2021-2030**.

A continuació es relacionen les diferents persones que han participat en l'elaboració del Pla d'infància.

Grup motor

Sandra Escapa, assessora de la Regidoria d'Infància, Persones Grans i Persones amb Discapacitat.

Tatiana Guerrero, assessora de la Quarta Tinència d'Alcaldia de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI.

Magda Orozco, directora de Serveis d'Infància, Joventut i Persones Grans.

Carles Gil, cap del Departament de Promoció de la Infància.

Anna Montolio, tècnica del Departament de Promoció de la Infància.

Claudia Raya, cap del Departament d'Atenció a la Família i la Infància de l'Institut Municipal de Serveis Socials.

Fina Pidelaserra, coordinadora de l'àmbit social del Departament de Pla de Barris de Foment de Ciutat.

Laia Pineda, directora de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona - IERMB.

Elisa Stinus, coordinadora de l'Observatori 0-17 BCN i del Pla d'infància 2021-2030 de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona - IERMB.

Comissió transversal

Gloria Martínez, tècnica del Departament de Promoció de la Infància.

Alícia Aguilera, cap del Departament de Joventut.

Sílvia Collado, Departament d'Atenció Social a la Família i la Infància.

Núria González, Servei de Promoció i Suport de l'Institut Municipal de Persones amb

Discapacitat (IMPD).

Assumpció Soler, coordinadora de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD).

Yolanda Anguita, Comissió de Cultura de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD).

Nieves Avila, tècnica de la Direcció de Serveis d'Envel·liment i Cures.

Bàrbara Roig, directora de Feminismes i LGTBI.

Esteve Segura, cap del Departament d'Atenció i Acol·lida per Violència Masclista.

Bet Bàrbara, tècnica de la Direcció de Serveis d'Acció Comunitària.

Lídia Monterde, Gerència de l'Institut Municipal d'Educació (IMEB).

Maïta Fernández-Armesto, Gerència de Mobilitat i Infraestructures.

Juan Antonio Navarro, responsable del Departament de Manteniment d'Infraestructures i Jocs Infantils - Institut Municipal de Parcs i Jardins (IMPJ).

Susana Closa, gerenta de l'Institut Municipal de Barcelona Esports.

Mercè Jofra, cap del Departament de Promoció Esportiva de l'Institut Barcelona Esports (IBE).

Xavier Rubio, cap del Departament d'Economia Social i de les Cures i Polítiques Alimentàries Urbanes.

M. Àngels Vila, gerenta de l'Àrea de Seguretat i Prevenció.

Carme Turégano, gerenta de Coordinació Territorial i Proximitat.

Estel Crusellas, tècnica de la Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps.

Laia Torres, directora del Pla de Barris (Foment de Ciutat).

Nuria Salas, responsable del Programa Superilles (Pla de Barris - Foment de Ciutat).

Marta Comas, responsable de la Unitat de Dades del Consorci d'Educació de Barcelona (CEB).

Joan Recasens, Gerència d'Habitatge.

Anna Pérez, tècnica del Servei de Salut Comunitària de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB).

Miren Azpiri, tècnica de la Direcció de Serveis de Drets de Ciutadania i Immigració.

Carme Pollina, Estratègia municipal contra la soledat de la Direcció de Serveis d'Infància, Joventut i Persones Grans.

Teresa Juanmartí, tècnica del Departament de Promoció de la Infància.

Carlos Alarcón, tècnic del Gabinet de la Gerència de l'Institut Municipal de Serveis Socials.

David Fisas, tècnic de Gestió del Departament de Serveis Socials d'Intervenció a l'Espai Públic de l'Institut Municipal de Serveis Socials.

Noemí Peral, cap de l'Oficina de Prestacions Socials i Econòmiques de l'Institut Municipal de Serveis Socials.

Laia Martínez, Departament de Família i Infància de l'Institut Municipal de Serveis Socials.

Alicia Castellón, cap del Servei d'Atenció a la Infància i a les Dones del Consorci de Serveis Socials de Barcelona.

Laura Trujillo, tècnica de Gestió del Departament de Planificació i Avaluació de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat.

Davide Malmusi, director de Salut.

Pilar Solanes, directora d'Envel·liment i Cures.

Pilar Ramos, tècnica de Salut Pública de l'Agència de Salut Pública de Barcelona.

Olga Arisó, cap de Departament de Promoció dels Drets de les Dones i LGTBI.

Sergi Diaz, Institut de Cultura de Barcelona.

Imma Bargalló, cap del Departament d'Educació Infantil de l'Institut Municipal d'Educació.

Isabel Moreno, directora d'Educació.

Laia Herrera, Consell de la Formació Professional de Barcelona, Escola Municipal de Segones Oportunitats – IERMB.

Orland Blasco, Democràcia Activa i Descentralització.

Elisenda Ortega, Foment de la Participació, Direcció de Serveis d'Innovació Democràtica.

Emma Cortés, coordinadora del projecte Ciutat Jugable de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona – IERMB.

Mari Corominas, investigadora i coordinadora del "Parlen els nens i nenes" de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona – IERMB.

Odette Pascual, tècnica de prevenció de la Direcció de Serveis de Prevenció.

Helena Guiu, tècnica del Projecte VilaVeïna de Foment de Ciutat.

Marc Pérez-Batlle, Oficina Societat del Coneixement de l'Institut Municipal d'Informàtica.

Pilar Leonart, responsable del programa Barcelona Ciutat Educadora.

Rosa Oliveres, tècnica del programa Escoles per la Igualtat i la Diversitat del Consorci d'Educació de Barcelona.

Juan Carlos Barroso, Àrea d'Orientació i Educació Inclusiva del Consorci d'Educació de Barcelona.

Elena Roca, Àrea d'Innovació, Programes i Formació del Consorci d'Educació de Barcelona.

Districtes

Pepa Pérez – Districte de l'Eixample.

Isabel Ruiz – Districte de l'Eixample.

Pere Anton – Districte de Sant Andreu.

Adoración Garmon – Districte de Sant Andreu.

Lídia Pérez – Districte de Sants-Montjuïc.

Amor Gonzalez – Districte de Sants-Montjuïc.

Pilar Causapié – Districte d’Horta-Guinardó.

Imma Espejo – Districte de Nou Barris.

Cristina Colmena – Districte de Sant Martí.

Laia Miró – Districte de les Corts.

Consell assessor

Emilie Rivas, Save the Children.

Carme Montserrat, Universitat de Girona.

Eloi Mayordomo, Diputació de Barcelona.

Roger Garcia, Unicef_Comitè Catalunya.

Rosa Balaguer, Casal Infants Raval.

Albert Julià, Universitat de Barcelona, IERMB.

Jordi Collet, Universitat de Vic.

Mireia Civís, Universitat Ramon Llull.

Sheila González, Universitat Autònoma de Barcelona.

Ana Novella, Universitat de Barcelona.

Joan Llosada, Secretaria General d’Infància i Joventut, Generalitat de Catalunya.

Txus Morata, Universitat Ramon Llull.

Lucía Artazcoz, Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB).

Josep M. Villena, Associació Diomira.

Marga León, Consell assessor del Alto Comisionado contra la Pobreza Infantil, Universitat Autònoma de Barcelona.

Entitats d’infància

Clara Bara, Associació Diomira - Xarxa dels Drets dels Infants.

Sònia Martínez, Federació d’Entitats d’Atenció i d’Educació a la Infància (FEDAIA) - Xarxa dels Drets dels Infants - Grup d’igualtat d’oportunitats en la infància.

Mireia Garcia, Fundació Catalana de l’Esplai (FUNDESPLAI) - Xarxa dels Drets dels Infants.

Íngrid de la Rosa, Nexe Fundació - Xarxa dels Drets dels Infants.

Àlex Estevanez, Plataforma PDA bullying (Prevenió, Detecció, Actuació) - Xarxa dels Drets dels Infants.

Emilie Rivas i Susana Capell, Save the Children - Xarxa dels Drets dels Infants - Grup d’igualtat d’oportunitats en la infància.

Roger Garcia, UNICEF Comitè Catalunya - Xarxa dels Drets dels Infants - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància.

Elisabet Serra, Fundació "la Caixa" - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància.

Mireia Llop, Fundació Trinijove - Centre Obert Neus Puig - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància.

Manel Enrubia, Societat Catalana de Pediatria - Secció d'Atenció Primària - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància.

Clara Garcia, Suara cooperativa - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància.

Espejo Fontanals, Direcció de Serveis a les Persones i al Territori - Districte de Nou Barris - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància.

Jose Antonio Ruiz, Plataforma d'Infància de Catalunya PINCAT - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància.

Irene Casas, Consorci Serveis Socials de Barcelona - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància.

Maria José Garcia, Casal dels Infants del Raval - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància.

Núria Clotet, Grup Municipal ERC - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància.

Laura Martí, Federació Catalana de Voluntariat Social - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància.

Noemí Diaz, Creu Roja a Barcelona - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància - Xarxa dels Drets dels Infants.

Andreu Porta, Fundació Pere Tarrés - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància.

Montse Saltó, Sindicatura de Greuges de Barcelona (participa en clau d'observador) - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància.

Adrià Jurado, Associació Educativa Integral del Raval - Xarxa de Centres Oberts.

Caterina Rilo, Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya (AFFAC).

Lluís Vila, Federació d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes d'Ensenyament Secundari de Catalunya (FAPAES).

Comissió de seguiment del procés participatiu

Ana Novella, Universitat de Barcelona - Facultat de Pedagogia.

Roger Garcia, UNICEF Comitè Catalunya - Xarxa dels Drets dels Infants.

Adrià Jurado, Associació Educativa Integral del Raval - Xarxa de Centres Oberts.

Loli Aguilar, Càritas - Grup d'igualtat d'oportunitats en la infància del Consell Municipal de Benestar Social.

Claudia Raya, Departament d'Atenció a la Família i la Infància - Ajuntament de Barcelona.

Caterina Rilo, Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya (AFFAC).

Lluís Vila, Federació d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes d'Ensenyament Secundari de Catalunya (FAPAES).

Magda Orozco, Direcció de Serveis d'Infància, Joventut i Persones Grans - Ajuntament de Barcelona.

Carles Gil i Anna Montolio, Departament de Promoció de la Infància - Ajuntament de Barcelona.

Laia Pineda i Elisa Stinus, Institut Infància i Adolescència de Barcelona – IERMB.

Plataforma Decidim Barcelona

Hi han participat 19 persones.